

מילה ניקר זו תפילין ויוכל להיות רמז תורה היינו פרנסה כי אם אין קמח וכו' וישוון זו מילה היינו פנים ניקר זו תפילין היינו חיי כי הזהיר בתפילין הוא מאריף ימים נמצא בקריאת מגלה ג"כ נמשך על ישראל ענין שלש הנ"ל ובתוכם נכלל כל הצטרכות והנה ע"י חודש ניסן שהוא בגי' מזלא פנ"ל נמשך לישראל ענין כל הצטרכות וברחמי' פי שם הוי' פסדר מרומז על הרחמי' פשוטי' ובכן הפירש החודש הזה לכם היינו להנאתפ' ולטובתפ' וכנ"ל ראש חדשים היינו כמו ראש בתוכו המוח והחיות וכן הוא ניסן ראש חיות לכל החדשי' פרשת פקודי אלה פקודי המשפן משפן וכו' נ"ל בעזה"ש דהנה פתיב ונשלמה פרים שפתינו והיינו על ידי שאנחנו קוראים פרשת הקרבנות נחשב פאלו הקרבנו קרבן והנה לפ"ז נוכל לומר כמה שאנחנו קוראי' פ' המשפן נעשייתו יהי רצון שיהי' נחשב פאלו עשינו משפן והנה בפשוט לכאורה ג"כ מוכח פגון שאמירת הקרבנות נחשב פאלו הקרבנו א"כ הלא צריך מקום לזה אלא ונדאי שנחשב פאלו השיוי משפן וע"ז י"ל ששייך באם נימא שמקריבין אעפ"י שאין בית אף מן הסברא י"ל פה וגם יש ראי' דהא על כל המימרות הקדושים יש רמז בתורה וגם מי איפא מידי דכתיבי בנביאי ולא רמיוז באורייתא ונוכל לומר רמז מכאן אלה פקודי המשפן ע"ד וה' פקד את שרה כי פקידה וזכירה ענין אחד וזכירה היינו בפה פדאיתא בגמרא זכור לא תשכח לא תשכח היינו שכחת הלב וזכור היינו בפה ומצינו שאמר השי"ת ב"ה פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל ונוכל לומר פה אלה פקודי המשפן שאנחנו מספרים וקוראים בתורה ענין המשפן משפן היינו נחשב פאלו עשינו משפן נמצא ממילא כשאנחנו מספרים היינו שקוראים בתורה ענין ה הקרבנות אזי פאלו הקרבנו קרבן ובכן יה"ר שייבנה בית המקדש ב"ב ונקריב בפועל ממש קרבנות ויתרבה כבוד שמים מעתה ועד עולם עולמי עולמים אמן עוד י"ל אלה פקודי המשפן וכו' עפ"י חז"ל שאמרו על פסוק אשכול הפנפר וכו' מי שהפל שלו מכפר לי על עון גדי שפרמתי לי וכמאמרם ז"ל יבא זה המשפן ויכפר על זה העגל ע"ש הנה כפי האמת כאשר איתא בזה"ק שישאל לא הי' חייבים רק הערב רב ע"ש הנה הזהב שנתנו יוכל להיות שפדעתם הי' שביציאת מצרים שהש"י שידד המערכת אף שממצרים לא הי' עבד יוכל לברוח והיינו כי קשרו ע"י פישוף וישאל יצאו ממצרים חשבו ישראל שאי אפשר שיהי' עוד פישוף וא"כ לא יהי' עגל ואזי יתרבה כבוד שמים לכה נתנו זהב להראות שלא יהי' באפשרי שיהי' עגל והם לא ידעו שהרשעים מצאו טס שהי' פתוב שם והשליכוהו באש כמאחז"ל ואח"כ כשנתנו נדבה זהב למשפן וכיפר הקב"ה ועפ"י זה י"ל אלה היינו חטא העגל שאמרו אלה אלהיך עיין בזה"ק ויחי שפירש ע"פ מי אלה ע"ש פקודי היינו נחסר מלשון ולא נפקד ממנו איש ע"י המשפן והיינו שנתחסר החטא ע"י המשפן וכנ"ל משפן העדות אשר פקד על פי משה י"ל העדות מלשון עדי כי עדיים מהר חורב דויע מאחז"ל שמשה זכה ונטלן עיין בפע"ח שאורות שקבל בשבת מחזיר לישראל שהאורות הם בפקדון בידו ופוקד לשון פקדון ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענין וכבוד ה' מלא את המשפן וקשה למה לא הי' משה יכול לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענין הלא משה הי' יכול לעלות בדרגות גדולות הלא נאמר ויבוא משה בתוך הענין פירש"י שנעשה לו שביל וכאן לא הי' יכול לבוא אל אה"מ ונ"ל כי משה הוריד לנו התורה והמצוות ועל ידו נתגלה לנו אלקות כמ"ש אנכי עומד בין ה' וביניך ומשה הי' אומר ובו נצמצם הדיבור וזהו הוא

הטעם שנא' בכל המצות ונדבר ה' אל משה לאמר כי הדבור הוא התפשטו' ואמיר' הוא צמצו' וזהו שנא' במעב"ר י' מאמרות בכל בריאה נאמר ויאמר לשון בצע אמרתו ויאמר לשון ויתלבש רצ"ל הקב"ה הוא מצמצם את הבריאה לבוש בתוך לבוש שאם הי' התפשטות לא הי' באפשר להיות הבריאה וזהו שנאמר ונדבר ה' הוא (ה') התפשטות טית אל משה רצ"ל שמשה ה' מביא את הדיבור בצמצום שיוכל לאמור לבני ישראל וכשיגמור המשפן הי' בא מן השמים בהירות ואור גדול בהתפשטות עד שלא הי' באפשרי להביא בתוך צימצום וזה שנאמר ולא יכול משה לבוא אל אנהל מועד אנהל מועד הוא צימצום פי אנהל מועד בגי' יוסף מאה וששה וחמישי' ויוסף הצדיק הוא יסוד הוא שדי ושם זה הא מורה על צימצום שאמר לעולמו די וזהו שנאמר ולא יכול משה לבוא אל אה"מ כו' ר"ל לא הי' יכול להביא בהירות בתוך צימצום פי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשפן כלומר שהי' בהירות בשפע רב וזהו שנאמר ויקרא אל משה באלף זעירא כלומר הקב"ה הי' מצמצא' א"ע אז נאמר ונדבר ה' אל משה לאמר כלומר אז הי' יכול משה להביא הדיבור בתוך הצימצו' לאמר לבני ישראל חסלת ספר שמונתהאיש משה עניו מאד וכו' ומצינו שאמר ונחנו מה והנה יש עננה ע"י שהאדם רואה פחיתותו ומיעוט עבודתו לה' ובאמת משה רבינו ענותנותו הי' לגדל רוממות אל ית"ש וי"ל הפשט פי אראה שמי' וכו' שאמר דוהמע"ה פי אראה שמי' וכו' היינו רוממות אל ית"ש ואזי מה אנוש וכו' היינו מדרגת מה ועי"ז ותחסרהו מעט מאלקים עי"ז אדם זוכה לפינה כמשאחז"ל חמשים שערי בינה נבראו וכו' וכולם נתנו למשה חסר אחד וכבוד והדר תעטרהו כי כבוד מרומז לאהבה ע"ד אם אב אני אי' כבודי והדר מרומז על תפארת תמשילהו במעשה ידי' ע"ד צדיק מושל שיכול לבטל גזירת רעות מישראל כל שמה תחת רגליו ע"ד ואברהם זקן וכו' וה' ברוך את אברהם בכל והנה פתיב והארץ הדום רגלי וי"ל שפועל לקרב כנס"י להבורא ב"ה ועוד י"ל כל שמה תחת רגליו ע"ד עקב עננה יראת ה' צונה ואלפים פולם היינו שיכול להמשיך השפעות צפור שמי' ע"ד כצפרי' עפוי' פן יגן ה' צבאו' שמי' מרומז על רחמי' כפי ששמעתי והינו שיכול לפעול שיעוף הרחמים על ישראל כמו שמצינו בלשון חז"ל פרנסתו מעופפת לו כצפור ודגי הים שיוכל להמשיך עינא פקיחא עובר אורחת ימים ע"ד מאחז"ל אפילו ספינות שבים ניצולים בזכותו ועד"ז נוכל לפרש הפסוק ונדבר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים וכו' החודש הזה לכם וכו' והנה רש"י פירש חוץ לפרך או אינו וכו' ומה תפלה קלה לא רצה בתוך העיר שהי' מלאה גילולים מכ"ש דבר חמור והנה בפשוט נוכל לומר ע"ד שאמר הש"י ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך כדאיתא שפלא' הי' מגושם אם הי' במצרים והנה הש"י ב"ה וב"ש הוא הפל יכול יוכל לדבר עם משה ואהרן במצרים וצריף אנו לעינין כף דלכאורה י"ל דהא צריף הקנה לקבל הנבואה ובמצרים הי' אפשר לעשות הקנה לגדל טומאת מצרי' ונוכל לומר דהא היו עוסקי' בהתראה לפרעה במכות בכורות והיו עוסקי' בשליחות ובמצות הבורא ב"ה והי' זה הקנה גם שהשם דיבר עמם במצרים עוד י"ל דהנה עננה גדולה מכולם פידוע מיראת ה' שכתוב ראשית חקמה יראת ה' וכתוב עקב עננה יראת ה' ויראה הוא עקב לגבי עננה כמאחז"ל והנה מש"ר הי' עניו מאד מפל אדם וכו' ונ"ל שמה שאמר משה רבינו ונחנו מה הנה לגדל ענותנותו שהי' מחזיק א"ע פלא הנה אצל מש"ר לא הי' נחשב לכלום מה שחושב א"ע פלא כי הי'

לו תירוץ יוכל להיות בשביל אהרן הוא שזוכה להיות מחזיק א"ע ללא כלו' לכה אומר משה רבינו ונחנו מה שפלל א"ע עם אהרן במדרגת מה נחזור לענינו שאין חידוש על ההכנה שהי' במצרי' שישרה עליו הנבואה פי הי' דבוק תמיד למעלה בענין שהוא למעלה מפל העולם היינו מדרגת מה ומה שלא רצה להתפלל בתוך מצרי' ואמר פצאתי את העיר אפרוש פפי היינו שיתפלל בעצמו פי לא החזיק א"ע שיהי' יכול להתפלל במצרי' פיון שפלאה גילולי' ונוכל לומר הפשט כה וידבר ה' אל משה ואל אהרן דהיינו בזה הבחי' אל משה ואל אהרן היינו מדרגת מה שאמר משה ונחנו מה שפלל א"ע עם אהרן וכנ"ל ע"י זו הבחי' דובר הש"י בארץ מצרי' נמצא שהנהיג הש"י למשה כמדרגתו שהג' שלא רצה להתפלל במצרי' היינו שהוא לבדו יתפלל אבל לקבל הנבואה הי' אפשר הדבר וכו' ואפשר לו' שפוננת הש"י ג"כ כה פי אצלנו כל עיר גדול הוי כה ואצל הש"י ב"ה כל העולם שברא הוא כמו כה ונוכל לומר כה וידבר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרי' וכו' חוץ לכה היינו בבחי' שהוא למעלה מזה העולם והיינו כנ"ל ואי אפשר לומר בתוך הכה והיינו בפשוט פי הלא תפלה קלה לא רצה משה להתפלל במצרים והנהיג א"ע שפיון שמצרים מלאה גילולי' לא מצאו לבו להתפלל אף שבאמת לגודל מדרגתו לא הי' מניעה רק שלא החזיק א"ע כל כן א"כ הי' הש"י נוהג עמו בזו המדרגה ולא הי' מדבר עמו במצרי' אלא ע"כ חוץ לכה והיינו בבחי' שהוא למעלה מזה העולם והיינו אל משה ואל אהרן והיינו מדרגת מה וכנ"ל עוי"ל הפירוש דהנה לכאורה יש לומר הגם שמשוה רבינו לא רצה להתפלל בתוך מצרי' מאחר שהיתה מלאה גילולי' היינו להתפלל עבור פרעה שביקש להתפלל עבור לו רצה מש"ר להתפלל במצרי' אבל בשביל חיבת ישראל לאמר להם התורה ומצות נגלה השי"ת ב"ה גם במצרי' וכמזומה לי שכתוב בזה"ק באיזה מקום משל למלכא שמטרונותא יתבא בשוקא דבורסקי ולגודל האהבה דמי בעיניו פשוקא דרוכלא ונוכל לומר אפשר בזה פוננת רש"י ג"כ חוץ לכה היינו ע"ד ישראל עלה במחשבה ונוכל לפרש הפסוק וידבר ה' וכו' בארץ מצרי' לאמר החודש הזה לכם וכו' היינו שיאמר לישראל החודש מלשון התחדשות שהוא דבר חדש שהש"י ב"ה וב"ש מגלה קדושתו בארץ מצרי' מלאה גילולי' היינו לכם היינו להנאתכ' ולכבודכ' לגודל אהבה והיינו החודש הזה התחדשות זה הוא לכם בשבילכם עוי"ל החודש הזה לכם דהנה הצרוף הראשון מן י"ב צרופי הוי' ב"ה הוא בניסן ויצא מפסוק ישמחו השמים ותגל הארץ והשם ב"ה הוא פסדר והנה הנקוד חירק פתח שפא קמץ עולה נ"ב ועם מספר כ"ו של השם עולה שמנה ושבעים והוא בגי' ג' היות ובגי' מזלא והנה מגלה ג"כ בגי' ע"ח ומצינו מאחז"ל ליהודים היתה אורה זו תורה ששון זוכשישראל עושין רצונו של מקום ב"ה מלאכתן נעשית ע"י אחרים והנה באמת אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא אף מצינו שומר שבת מחללו ואחז"ל א"ת מחללו אלא מחול לו אפילו עובד ע"ז פאנוש וכו' מחול לו נמצא ע"י שמירת שבת אזי ישראל עושין רצש"מ ולפ"ז פירוש הפסוק ששית ימים תעשה מלאכה היינו ע"י אחרים יהי' מלאכה נעשית שלא בצטרף לעמל ויגיעה אימתי וביום השביעי יהי' לכם קודש כשנהי' שובתי שבת ונהי' עושים רצש"מ ב"ה לב"ש שבת שבתון לה' דהיינו שבראה שיהי' לשם שמים שמור שבת בשביל שצוה הבורא ב"ה וב"ש נזה הדבר יהי' ממילא שפלאכתה נעשית ע"י אחרים ויהי' הצטרפותנו ברינח גדול לא תבערו אש וכו' נ"ל ע"ד מאחז"ל אין הדליקה

מצוין ר"ל אלא במקום חלול שבת וי"ל פירוש הפסוק לא תבערו אש בכל מושבותיכם דהיינו שלא יהי דליקה ע"י מה ביום השבת ע"י שנהגו שומרי שבת לא יהי דליקה עוד נ"ל שלא יהי מחלוקת שמרמז לאש ר"ל לא יהי מחלוקת ע"י ביום השבת שנשמור שבת יהי שלום ע"ד בא שבת בא מנוחה ויבאו כל עדת בני ישראל מלפני משה וזה הפסוק הוא פמיותר כי מה בא הפתוב להשמיענו והנה בפשיטות הוא כה פשאדם עומד לפני הצדי והוא אדם גדול אזי יש לו בהירות רב והתעוררת הלב וכשהולך מלפני הצדיק אז אין לו עוד בהירות גדול והתעוררות כל כה פאילו עומד לפני הצדיק אבל ב"י כשעמדו לפני משה הי להם כל כה בהירות רב אע"פ שיצאו מלפני משה הנה להם הבהירות פאילו עמדו לפני משה וזה שרימז הפתוב ויצאו כל עדת ב"י מלפני משה ע"ד הפסוק כה אמר ה' פראף יעקב וינוצרה ישראל ואיתא במדרש מי פראף עולם יעקב פראף וקשה וכי יעקב אבינו אלהים ח"ו שפרא את העולם אלא הענין הוא כה אברהם יצחק ויעקב בחי ימין ושמאל וגוף באמצע אם הקב"ה פרא העולם בימין בחי אברהם לא הי העולם מלא פי לא שמאל בחי פחד יצחק ואם פרא את העולם בשמאל בחי פחד יצחק ג"כ לא הנה עולם מלא ע"כ פרא הקב"ה את העולם בבחי יעקב שהוא פלול משנהם מימין ושמאל שיהי העולם מלא ולהבין פי תחלת פריאת עולם הנה מתחלת בלילה שלאחר שבת אז הי ערב ראשון כמ"ש ויהי ערב ויהי בוקר וסוף מעשה במחשבה תחלה והי רצון פריאת עולם בשבת בזמן מנחה והשלישה סעודות הם פנגד שלשה אבות סעודת ראשנה הוא חקל פנגד יצחק ויצא יצחק לשוח בפודה סעודה שני עתיקא פנגד אברהם ואברהם זמן בא בימים סעודה שלישית זעיר פנגד יעקב פי בזמן מנחה בשבת הוא עת רצון פריאת עולם בבחי יעקב שיהי עולם מלא והוא פריח התיכון מברית מן הקצה אל הקצה וזהו והאכלתיך נחלת יעקב אביך שהוא נחלה פלי מצרים ובזמן מנחה הנה עת רצון וישראל עלה במחשבה ישראל אשר כה אתפאר והוא בחי תפארת פי פגיון אחר אין להתפאר אבל בחי יעקב כולל משלשה גוונים אודם לוכן ירוק ובתרבה גוונים יש התפארות וזהו ישראל אשר כה אתפאר וזש"ה ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדתים פי במצרים לא הי להם שום זכות מאיזה מצנה אלא זכות אבות וזה הפתוב ותרבי זהו בחי אברהם שבו פתיב הרבה ארבה את זרעה ותגדלי זהו בחי יצחק שבו נאמר פי גדל יצחק ותבואי בעדי עדתים זהו בחי יעקב שהוא תכשיט מקושט משני תכשיטין והי עת רצון ויגאלו מצרים והנה זה דועה שתוה"ק אינה סיפור המעשה ח"ו רק הוא נצחיות פידוע ובכל שנה ושנה פשיגיע פורים נעשה לנו נסים ומחיות עמלק כמו שהי בימי מרדכי ואסתר וכשבא ניסן הוא זמן הקמת המשפן ע"י צדיק בחי משה כמ"ש ויהי בחודש הראשון בשנה השנית באחד לחודש הוקם המשפן ונאמר וידבר ה' אל משה זהו בחי צדיק שבכל דור ודור לאמר ביום החודש הראשון באחד לחודש תקים את המשפן אנהל מועד ונאמר ויקם משה את המשפן וכו' ואיתא בגמרא בניסן ר"ה למלכים ולרגלים והיינו למלכי ישראל פי למלכי אוה"ע מתשרי מונין ופריה בגמרא למלכים מאי נ"מ ר"ל בזמן הזה אין לנו מלכים אמר ר"ח לשטרות ר"ל בניסן ר"ה למלכים היינו לצדיקים איזה שיהיה שוטר ומושל בבחי משה שעל ידו יהי כל השפעות ועוד צריכין להבין מ"ש וזכרתי בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אנפור למה הוזכר יעקב מלא בואו פראשנה והטעם הוא כה פשישראל צריכין לחסד ולרחמים צריה לעורר

בחי' יעקב בראשונה כי הוא מוכתר שבאבות ובחי' רחמנות פרחם אב על בנים ובחי' יעקב היא עת רצון פנ"ל וזה רימז לנו הכתוב ויצאו כל עדת ב"י מלפני משה ר"ת מזה הפסוק בגימטריא יעקב מלא בואו ר"ל דור ודור יהי צדיק בחי' משה עם בחי' יעקב ויהי' עת רצון ועולם מלא פדי שלא יחסר לנו כל טוב אמן לפרשת החודש ונדבר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים וכו' החודש הזה לכם וכו' ופירשו"ל חוץ לפרה ונ"ל בע"ה דכתיב כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך וכו' מה אנוש וכו' ונ"ל ע"ד שמצינו ענוה גדולה מפולחם והנה משרע"ה פתוב בתורה צדיק בדרך שהולך בעבודת הבורא ית"ש וקרא לו אהל מועד ר"ל ששם מקום קבלת האורות והי' כל מבקש ה' לקבל הארה יצא אל אה"מ אשר מחוץ למחנה ר"ל ילך אל הצדיק אשר נראה בעינים קושיות עליו לזה הצדיק ילך ויקבל הארה ממנו לעורר לבו לעבודת הבורא ית"ש ויאמר הנה אנכי פורת ברית נגד כל עמך מעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים וראה כל העם אשר אתה בקרב את מעשה ה' כי נורא הוא אשר אני עושה עמך יש לדקדק דמתחילה אמר נגד כל עמך וחסר ואמר ורא' כל העם דהוא כפל לשון במ"ש ונראה דכת האפקורסים הדוברים על צדיק עתק אינם מאמינים כלל שהצדיק יכול לפעול נפלאות ועי"ז גם אם רואים שהש"י עושה איזה נס היפך הטבע היטיב חרה להם והיא לשיכים בעיניהם מחמת שהש"י עושה היפך דעתם המשונבשת אבל אילו המאמינים בצדיק הוא מחמת שהם יודעים שהצדיק היא דבוק תמיד בו יתב"ש וכל מה שהצדיק עושה ה' הוא עושה ומצליח בידו וא"כ פשרואים איזה נס ופלא שהצדיק עושה יש להם הנאה ושמחה גדולה וזה הוא עיקר האמונה כמ"ש ויאמינו בה' ובמשה עבדו אבל הכת הא' הם כופרים בעיקר מאחר שאין להם אמונה בהצדיק כלל וזש"ה ויאמר כו' נגד כל עמך מעשה נפלאות דעמך היינו הערב רב פידוע מאמרם ע"כ רד כי שחת עמך ואמר זה הנפלאות והנסים יהי' התנגדות להכת הערב רב פנ"ל דאפילו אם הש"י עושה איזה נס הוא מתחרה להם ונהדר אמר וראה כל העם אשר אתה בקרב היינו הישראל שהם מאמינים בני מאמינים כמ"ש שש מאות אלף איש אשר אנכי בקרב את מעשה ה' אשר אני עושה עמך היינו שיוטב בעיניהם וישמחו על הנס שיעשה הש"י ע"י הצדיק וזה פוננתו באמרו אשר אני עושה עמך וילשון וראה כמו רואה אני את דברי אדמון לפרשת פרה זאת חקת התורה וכו' וי"ל בדרך רמז על מאחז"ל אם אין קמח אין תורה ואם אין תורה אין קמח וי"ל רמז חקת מלשון כי חק לישראל הוא שאחז"ל לישנא דמזוני הוא עיין בר"ה וי"ל חקת היינו התורה כי זה תלוי בזה הפל א' חקת פשיש מזון ופרנסה בריניח התורה נוכל לבוא לתורה וגם חקת היינו מזון יש התורה פשאנחנו דביקים בהתורה עוד יש לומר דאיתא בזה"ק מאן דנטר שבתא פאילו נטר אורייתא פולה וי"ל רמז דאות ז' מרומז על שבת פדאיתא במס' מגילה ביום השביעי וכו' שבת ה' ע"ש וי"ל תיבת זאת היינו ז' היינו שבת את היינו כל התורה מאלף עד תיו פרשת ויקהל ויקהל משה את כל עדת ב"י וכו' אלה הדברים אשר צנה ה' לעשות אותו ונ"ל בע"ה לפרש דהנה מצינו גדול השלום ושאנוי המחלוקת וכשישראל באגודה אחת אזי הוא ענין גדול וי"ל רמז ויקהל משה את כל עדת וכו' וי"ל שהביא אותו אל האחדות והיינו שקיבל אותם בגשמיות דהיינו שהקהיל אותם ובאמת שבזה קשר אותם כ"א לשרשו ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צנה ה' לעשות אותם דהיינו שהשי"ת ב"ה רצונו שיהיה אחדות בינינו וגם ע"י שאמר

להם תורה ומצוות ה' בְּזֶה קִיבַץ אוֹתָם וְקָשַׁר כ"א בְּשָׁרְשׁוֹ וְהִינֵנו וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְתּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ע"י מֶה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' עי"ז וַיִּקְהַל קִיבַץ אוֹתָם לְמָקוֹם אֶחָד וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְכו' אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אוֹתָם שְׁשַׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קוֹדֶשׁ וְהִקְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים וְכִי שִׁינֶה פָּאן לְשׁוֹן צִוּוֵי שְׁשַׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה זֶה רְשׁוּת וְלֹא מְצוּה וּנ"ל ע"ד הַרְמָז שְׁאִיתָא שְׁשַׁת יָמִים רְמָז לְשִׁשָּׁה קְצוֹת מְזַרְח מְעָרְב צְפוֹן דְרוֹם מְטָה מְעַלָּה וְשִׁבְתָּהּ הוּא נְקוּדָה אֲמֻצְעִית וְשְׁשַׁת יָמִי הַמְעַשֶּׂה הוּא בַחֲוֵי יִרְאָה וְשִׁבְתָּהּ הוּא בַחֲוֵי אֶהְבָּה פְּדֵאִיתָא בְּכַתְבֵי הָאֲר"י וְנ"ל שְׁבִשְׁבַת הֵיא מְרִים קוּלוֹ בְּפִסְוִקֵי דְזִמְרָה יוֹתֵר מִבְּחוּל מִחֻמַּת אֶהְבָּה וּבְחוּל הוּא בַחֲוֵי יִרְאָה וְיִרְאָה הוּא צְמֻס כְּפִנּוּדָע וְעוֹד טַעַם כְּשִׁישׁ לְאֲדָם יִרְאָה מְאִיזָה דְבָר אֲז מְצַמְצֵם עֲצָמוֹ בְּכָל יְכַלְתּוֹ וּבְחוּל הוּא בְּבַחֲוֵי קְצוֹת פְּנ"ל וּבְקָל יָכוֹל לִילָף וְלִצְאָת מִן הַקְּצָה וְהַגְּבוּל ע"כ צְרִיכֵי לַעֲבֹד בְּבַחֲוֵי יִרְאָה וְלִצְמַצֵּם א"ע שְׁלֹא יֵצֵא מִהַגְּבוּל מִשָּׂא"כ בְּשִׁבְתָּהּ שֶׁהוּא נְקוּדָה אֲמֻצְעִית הוּא בְּבַחֲוֵי אֶהְבָּה ע"כ בְּשִׁבְתָּהּ מוֹתֵר לְהַתְּפַלֵּל בַּחֲוֵי אֶהְבָּה וּלְפָשֵׁט א"ע כִּי אֵינּוּ בְּאֲפֻשָׁר שְׁיֵצֵא מִהַקְּצָה וְהַגְּבוּל כִּי הוּא בְּאֲמֻצְעֵי וּמְלָאכָה בְּגִי אֶל אֲדוּנֵי בְּגִי צוֹ כַּמִּשָּׁה צוֹ לְצוֹ פִּי לְצוֹ שָׁל ע"ז תַּעֲשֶׂה לָּהּ צוֹ אַחֵר שְׁלֹא תִלָּף בְּמַעֲשֵׂיהֶם וְזֶה שְׁנֵאֲמַר אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אוֹתָם שְׁשַׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה פִּי בְּשִׁשַׁת יָמִי הַמְעַשֶּׂה שֶׁהֵם בְּבַחֲוֵי שְׁשֵׁה קְצוֹת צִוָּה לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה דְנוּקָא וּמְלָאכָה בְּגִי אֶל אֲדוּנֵי בְּגִי צוֹ פִּי תַעֲשֶׂה צוֹ לְצוֹ שְׁתַּעֲבֹד בְּיִרְאָה וּבְפִחַד שְׁלֹא תֵצֵא מִהַגְּבוּל מִשָּׂא"כ בְּשִׁבְתָּהּ שֶׁהוּא נְקוּדָה אֲמֻצְעִית תַּעֲבֹד בְּבַחֲוֵי אֶהְבָּה פְּנ"ל וְכִשְׁתַּעֲשֶׂה מְלָאכָה זֹו בְּשִׁשַׁת יָמִי הַמְעַשֶּׂה אֲז וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קוֹדֶשׁ פִּי תְּבִין וְתִרְגִּישׁ בַּחֲוֵי תַעֲנוּג שְׁבַת יִהְיֶה לָכֶם קוֹדֶשׁ כִּי מְדַרְגַת קוֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה רֵאשִׁית תְּבוּאָתוֹ כִּי חוּל מְכִין לְשִׁבְתָּהּ שְׁשַׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קוֹדֶשׁ וְכו' וּנ"ל ע"ד מֵאֲחַז"ל לְפָרְשַׁת כִּי תִשָּׂא וַיִּחַל מֹשֶׁה וְכו' לְמָה ה' יִחַרְה אַפָּהּ בְּעַמִּי אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם בְּכַח גְּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה הִנֵּה לְכֹאֲרָה קָשָׁה אֲדַרְבָּא פִּינוֹן שֶׁה' עֲשָׂה נְסִים שֶׁהוֹצִיא מִמִּצְרַיִם צָרִיף לִיתֵן טַעַם עַל הַחֲטָא שְׁלֹא יִהְיֶה קָשָׁה וְהַנְּרָאָה בַע"ה כִּף דִּהְנֵה אִיתָא בְּזוֹה"ק שֶׁהַעֲרַב רַב הֵם חֲטָאוּ בְּעִנְיַן הַעֲגָל וְלֹא יִשְׂרָאֵל וְהִנֵּה אִיתָא בְּזוֹה"ק שֶׁמִּשְׁרַע"ה כְּשִׁקִּיבֵל הַעֲרַב רַב אָמַר לוֹ הַש"י שֶׁהֵם רָשָׁעִי וְאָמַר מֹשֶׁה מְרִי דְעַלְמָא פִּינוֹן שְׁרָאוּ הַנְּסִים וְנִפְלְאוֹת שְׁעֲשִׂיתָ בְּמִצְרַיִם יִחַזְרוּ לְמוֹטָב וְהִנֵּה אַח"כ בַּע"ה הַחֲטָאוּ פְּנ"ל ע"ש וְהִנֵּה בְּאֲמַת אִם לֹא בְּשִׁבִיל רְשָׁעַת פְּרַעָה שְׁלֹא רָצָה לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא הִנֵּה צָרִיף לַעֲשׂוֹת אֲז בְּמִצְרַיִם הָאֲנֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים רַק עֲבוּר רְשָׁעַת פְּרַעָה לְכִף הִנֵּה פְּמָה אוֹתוֹת וְאַח"כ כִּשְׁהִשִּׁית ב"ה הַכְּבִיד אֶת לֵב פְּרַעָה וְעֲשָׂה ג"כ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים וּבְנֹדָאֵי הַש"י ב"ה אֲמַת וְכָל מַעֲבְדוּהֵי קִשְׁוֹט וְכַדִּין עֲשָׂה עִם פְּרַעָה שֶׁהַכְּבִיד אֶת לְבוֹ וְעִיִּין בְּמָה שְׁפִי טַעַם ג"כ כְּפִי מָה שְׁנָתֵן לִי הַש"י שְׁכָל וְהִנֵּה אִם לֹא הִנֵּה פְּרַעָה מְסַרְב בְּשִׁלְיחוֹת יִשְׂרָאֵל וְהִנֵּה שׁוֹלַח תִּיכְרָף אֲזִי לֹא הִנֵּה מְקַבֵּל מֹשֶׁה רַבִּינוֹ הַעֲרַב רַב מֵאַחֵר שֶׁהִיא רְשָׁעִים רַק ע"י הָאֲנֹתוֹת פְּנ"ל הִנֵּה סְבוּר שְׁיִחַזְרוּ לְמוֹטָב וְא"כ טַעַן מֹשֶׁה רַבִּינוֹ לְמָה ה' יִחַרְה אַפָּהּ בְּעַמִּי וְכו' וְהִינֵנו שֶׁהֵם אֵינָם חֲטָאִים רַק הַעֲרַב רַב וְמָה שְׁלִקְחָתִי הַעֲרַב רַב מָה שְׁקַבְּלָתִי אוֹתָם הוּא בְּשִׁבִיל שֶׁהוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם בְּכַח גְּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה וְהִייתִי סְבוּר שַׁע"ז יִחַזְרוּ לְמוֹטָב וְא"כ כָּל הַחֲטָא הוּא שְׁלֵ מִצְרַיִם וְכַנ"ל וְיִשְׂרָאֵל וְכָפִין וּבְהִכִי נִיחָא דְכְּתִיב זֹאת חֲקַת הַתּוֹרָה וְכו' וּפִירַשׁ"י שְׁאוּמוֹת הָעוֹלָם מוֹנִין לְיִשְׂרָאֵל מָה טַעַם לְכִף אוֹמֵר הַפְּתוּב חֲקַתָּה שְׁאִין רְשׁוּת לְהַרְהֵר אַחֲרַי וְלְכֹאֲרֵי צָרִיף לַעֲיִין הֵלֹא יֵשׁ טַעַם תְּבוּא אִמּוֹ וְתִקְנֵם בְּנֵה אֲךָ

לפי הנ"ל ניחא דהא באמת ישראל אין סגיבים בזה רק הערב רב א"כ למה צריה הפרה וצריה לומר דזה חוקה ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה וכו' כל מבקש ה' ומתחילה צריכין אנו להבין מה שפירשו בפ' משפטים בפסוק הנה אנכי שולח מלאך לפניך וכו' ופרש"י פאן נתבשרו שעתידין לחטוא ושכינה אומרת להם לא אעלה בקרבך וקשה לשון נתבשרו משמע בשורה טובה וכי זה בשורה טובה שעתידין לחטוא ועוד פשארמר לו הקב"ה למשה אחרי מעשה העגל ושלחתי לפניך מלאך לא רצה משה והתפלל לה' ילך נא אדוני בקרבנו למה לא התפלל משה מיד פשארמר לו הנה אנכי שולח מלאך ולהבין הענין פה הוא פי יציאת מצרים הנה באתערוותא דלעילא בלא אתערוותא דלתתא כמ"ש ואת ערום וער' והקב"ה הוצאנו ממצרים ונתן לנו התורה בחדו הגדול ותשוקת הקב"ה שיהי' אתערוותא דלתתא ענינו לעורר לבבינו לעבודתו ית"ש לכו העמיד אותנו אחר התורה על המדרגה ראשונה כמו שהיינו כשהוציאנו ממצרים ובזה מתורץ איך אפשר שלאחר שפסקה זנהמתן שיעשו את העגל עד"מ האב המרגיל ומלמד את התינוק לילך בתחילה מושכו האב בידו ב' או ג' אמות ואח"כ מעמיד את התינוק לאותו מקום שהלך משם והאב עומד מרחוק שילך התינוק בעצמו אצלו פה הנה בשעת מ"ת בתחילה הקב"ה נתן לנו התורה ופסקה זנהמתן מהם ואח"כ העמיד אותם אל המדרגה הראשונה כמו שהי' קודם מ"ת וע"כ אחר מ"ת נשאר על אותה מדרגה כמו שהיו במצרים ועשו את העגל ואמרינו לא הנה ישראל ראויים לאותו מעשה אלא כדי להורות תשובה וקשה אם נשאר במדרגה כמו שהיו בשעת מ"ת לא היו צריכין לתשובה כי לא הנה להם יצה"ר אלא הקב"ה רצה שיהי' אתערוותא דלתתא ולכך העמיד אותם על מדרגה ראשונה וזה שהתפלל משה למה ה' יחרה אפה בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים ר"ל למה ה' יחרה אפה על מעשה העגל בעמך אשר הוצאתם ממצרים כי הם עכשיו על אותה מדרגה כמו שהנה במצרים כי גם במצרים לא ידעו את ה' ואת ערום וער' ונמצא הנה מעשה העגל כדי שיהי' אתערוותא דלתתא והשתא ניחא מה שפירש"י ז"ל פשארמר לו הקב"ה למשה הנה אנכי שולח מלאך נתבשרו שעתידין לחטוא רצ"ל שעתידין במעשה העגל להורות תשובה ויהי' אתערוותא דלתתא וגם משה רבינו רצה שיהי' פה ולכך לא אמר משה פלום בשעה שאמר ה' הנה אנכי שולח אכל אחר מעשה העגל פשארמר לו ה' לא אעלה בקרבך לא רצה משה פיון שעשו תשובה וזה אתערוותא דלתתא אני רוצה שה' ילך בקרבנו ולהבין הפתוב וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו ויראו מגשת אליו וקשה כמו שהקשה רש"י ז"ל ומראה ה' פאש אוכלת וכו' ולא היו יראים ומקרני הוד של משה היו יראים אלא גם הם הי' להם אורות זהו פתרי' שנתנו להם בשעה שאמרו נעשה ונשמע אלא בשעת מ"ע נטלה מהם כמ"ש ויתנצלו בני ישראל את עדיי' ונתנו למשה כי משה נשאר במדרגת מ"ת וזהו ויראו מגשת אליו מחמת בושח נבהלו כשראו קרני הוד של משה כי זאת הי' מאורות שלהם פנ"ל וז' שכ' ומשה יקח את האהל הנ"ל ומשה לקח את כל האורות כי אהל הוא לשון אור בהלו גרו עלי ראשי ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה רצ"ל הצדיק הולך בעבודות הבורא ית"ש רחוק מפשוטי העם כדאי' בס' נועם אלימלך מאמו"ר מקשה מעשה המנורה ר"ל שהבהירות שלה תעשה מעצמה בקושיות שיהנה לעולם קושיות עלזכור אשר עשה לה עמלק דהיינו ע"י עמלק אותה קליפה הוא שאור שבעיפה עשה

לך היינו שגורם לעשות לך היינו שלא לש"ש כי האדם נברא שיהי' עושה הכל רק לשמים והנה אי' בגמרא ע"ז כי גדול מעל שמי' חסדך וכתוב כי גדול עד שמים חסדך ומתוך פאן בעושי' לשמה פאן בעושי' שלא לשמה ונ"ל ע"ד כי ביה ה' עולמים דהעוה"ב נברא ב"ד ועה"ז נברא בה"א וידוע שהיוד ע"ש המחשבה נאמרה כפירש"י על פסוק אז ישיר וכו' נמצא פשאדם עושה מצנה שלא לשמה הוא גורם חסד עד שמים כי המעשה טוב והמחשבה ה'ה שלא לשמה וכשעושה מצנה לשמה גורם חסד על שמים ע"ד ישראל מוסיפין פח בפמליא שלמעלה נמצא נקרא מצנה שלא לשמה תחת שמים ולפי"ז הפשט בפסוק והי' בהניח ה' אלקים לך מקל אויביך מסביב כי מן האויבי' שהי' יהי' דוקא נחת.

ע"ד לא גלו ישראל רק שיתנספו גרים ובהניח היינו לשון נחת בארץ וכו' נותן היינו מתנה שיהי' בלי הפסק כי הגאולה שאנחנו מצפים יהי' קביעו' הישועה בלי הפסק ובאמת פשאדם זוכה שדבוק כל ימיו בתשובה פמאמר התנא ישוב היום וכו' נמצא כל ימיו בתשובה זוכה בחיים חיותו מעין עוה"ב ע"ד עולמה תראה בחייה וזוכה ג"כ להנ"ל ובכן תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשפח והיינו שהקליפה מזכיר אותה בהמחשבה לעשות ח"ו שלא לשמה שהוא תחת השמים זה המחשבה לא יהיה היינו לא תשפח מלשון אשפחן היינו שלא יהי' בנמצא הקליפה רק יהי' הכל מצנה לשמה שלא יהי' שאור שבעיסה ויהי' הכל טוב ולא יעלה שום מחשבת פסול בלב כי הכל יהי' לשמה נמצא במה שאנו קורין פ' זכור גורמין אנחנו פשם שאנחנו זוכרים פן יזכור הש"י ב"ה מה שטוב לנו שיזכור היינו זכו' אבות ושאמרנו בסיני נעשה ונשמע ע"ד ואנכי לא אשפחך זה מעשה סיני ועוד אנחנו גורמי' שהעובדות שלנו הוא לנחת לפני בורא ב"ה וב"ש פאילו עשינו לשמה כי אנחנו אינם חייבים במה שעשינו שלא לשמה וכו"ל ואי"ה פשיהיה הגאולה ב"ב יהיה הכל לשם שמים תיכף יהי רצון ב"ב אמן.

פרשת כי תשא כי תשא את ראש ב"י לפקודיהם ונתנו איש פפר נפשו לה' בפקוד אותם י"ל דאיתא מאחז"ל ע"פ והיה מספר ב"י כחול הים אשר לא ימד וכו' ופירשו בזמן שישאל עושי' רצונו של מקום אין להם מנין וכו' ונוכל לומר פה כי תשא את ראש ב"י היינו בזמן שאמה יכול לספור אותם והיינו מסתמא שהם בגדר שאין עושי' רצונו של מקום ח"ו ובכן ונתנו איש פפר נפשו היינו צדקה ע"ד וצדקה תציל וכו' וכידוע מאחז"ל במעלת הצדקה ובכן יזכו לעשות רצונו של מקום ב"ה ולא יהיה להם מנין ויהי' פמו חול הים וכו' זה תנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש מתחילה צריכין אנו להבין בכל ספירה יש הוי' המאירה בה ומחטא אדה"ר ומחטא העגל נתגברו הקליפ' בשני ספירות וחצי היינו נצח והוד וחצי יסוד ונעשה שם אלקים ונהו עבדות שלנו לברר הטוב מהרע ולתקן פמו שהי' קודם החטא ונה רומז לנו הגמרא חייב אדם לבסומי בפורי' עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי ר"ל פורי' היינו לשון מטה היינו מטה פסא שלחן מנורה רומז לשכינה לבסומי לשון המתקה פדאמרין רוןחא לבסומי שכיחא והיינו חייב אדם לבסומי בפורי' פלומר חייב אדם לעבוד הבורא ב"ה בשלימות ולהמתיק הדין עד דלא ידע בין ארור המן וכו' ידע לשון התחברות פמו ואדם ידע את חנה וארור המן הוא הקליפה וברוך מרדכי הוא הקדושה והיינו דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי שלא יהיה התחברות הקליפה עם הקדושה כמ"ש ויבדל אלהים

בין הקודש ובין החול הקליפה תפול לתהום ולשאול תחתית והקדושה תשאיר זך ונקי ובה שָׁאֲנוּ מְקַיְמִים מְצַנֵּת הַש"י ב"ה אָנוּ מְמַתְקִין הַסְּפִירוֹת שְׂיִתְלַבְּשׁוּ הוּי' כְּלוֹ חֶסֶד מְזַקֵּק וְנָקִי וְרוֹמֵז לְנוּ הַמְּשַׁנֶּה מְגַלֶּה נִקְרָאת בִּי"א בִּי"ג בִּי"ד בִּט"ו י"א י"ב י"ג י"ד ט"ו גִּי"מ ס"ה שְׁנֵי הַנְּיוּת וְחֻצֵי וְלִהְבִּין שְׁקֵל בְּגִי"מ חֲמִשָּׁה פְּעָמִים אֲלֵקִים וְזֶה רִימֵז לְנוּ הַפְּתוּב מְחֻצֵית הַשְּׁקֵל זֶה יִתְּנוּ וְכוּ' ר"ל שְׁאֲנוּ מְחַוְּנֵיבִין לְתַקֵּן וְלִהְפָּרִיד ב"פ אֲלֵקִים וְחֻצֵי שְׂנֵתְעָרְבוּ בְּסְפִירוֹת נֶצַח וְהוּד וְחֻצֵי יְסוּד א"י מְחֻצֵית הַשְּׁקֵל זֶה יִתְּנוּ אֵימָא לְהַנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ ש"י רִימֵז לְב' תְּפִילוֹת כִּי אֵימָא בּוּזָה"ק אֵת הַכְּבֹשׁ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבּוֹקֵר זֶה בְּחַי' אַבְרָהָם וְאֵת הַכְּבֹשׁ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם זֶה בְּחַי' יִצְחָק וְהַקְּשֶׁה לְמָה לֹא נֶאֱמַר שְׁלִישִׁית כְּנָגֵד יַעֲקֹב וְתִרְצוּ שְׂיַעֲקֹב הוּא הַמְּחַבֵּר אֵת שְׁנֵי בְּחַי' אַבְרָהָם וְיִצְחָק כְּנֹדֵעַ א"כ כְּשֵׁי שְׁנֵי הַבְּחַי' מְמִילָא בָּא בְּחַי' יַעֲקֹב הַמְּחַבֵּר אֵת שְׁנֵי תְּפִלוֹת לְהִיּוֹת תְּפָאֲרַת כְּלוֹל מְשַׁנֵּיהֶם ש"י רִימֵז לְשְׁנֵי תְּפִלוֹת שְׁחֵרִית וּמְנַחָה כִּי תְּפִלַּת שְׁחֵרִית הוּא אֹר רִימֵז וְהַבּוֹקֵר אֹר גִּי' ר"ז וּמְנַחָה בְּגִי' ק"ג הָרִי ש"י רִימֵז לְשְׁנֵי תְּפִלוֹת שְׁקֵל בְּמִלּוּאוֹ שִׁי"ן קו"ף לְמ"ד גִּי' כְּתָר ב"פ ש"י וְזֶה רִימֵז לְנוּ הַפְּתוּב מְחֻצֵית הַשְּׁקֵל בְּמִלּוּאוֹ רִימֵז לְשְׁנֵי תְּפִלוֹת זֶה יִתְּנוּ כ"א וְאֶחָד כְּפִי הַשְּׁגָתוֹ וְכְפִי אֲשֶׁר יָד שְׁכָלוֹ מְגַעַת וְיִתְּחַדֵּשׁ מְלָכוּת כְּסָא דְדוּד הַבָּא מִשְׁבֵּט יְהוּדָה וִיקוּי' הַפְּתוּב וְנִהְפּוּךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלֹטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשׁוֹנְאֵיהֶם וְזֶהוּ נֹכַךְ וְאֵימָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל בְּפוּרִים נִתְּגַלָּה יְסוּד אַבָּא וְאַבְיָה לְכֶם כִּי אַבָּא לְשׁוֹן רְצוֹן כְּנ"ל כִּי בְּפוּרִי' הוּא מְחֻצֵית עֲמֵלֵק לְהַעֲבִיר הַטּוֹמָאָה מִן הָאָרֶץ כְּמוֹ שְׁהִי' קוֹדֵם בְּרִיאַת הָעוֹלָם וְזֶה יְסוּד אַבָּא רַעְנוּא דְשׁוֹיִן וְגַם אוֹדִיעַ לְכֶם הַטַּעַם שְׂיִמֵי הַפוּרִי' לֹא נִבְטְלִי' כִּי כָל הַמוֹעֲדִים הֵם בְּזִמְן אֶחָד חַג הַפֶּסַח בִּט"ו בְּנִיֶסֶן חַג הַסּוּכּוֹת בִּט"ו בְּתִשְׁרִי וְאִין כַּח בְּיָד ב"ד לְהַקְדִּים יוֹם אֶחָד אֲבָל יְמֵי פוּרִים הֵם י"א י"ב י"ג י"ד ט"ו וְהוּא לְמַעְלָה מִן הַזִּמְן ע"כ כָּל הַמוֹעֲדִים יְהִי בְּטָלִים וְיִמֵי הַפוּרִים לֹא נִבְטְלִים כִּי פוּרִים לְמַעְלָה מִן הַזִּמְן וְהִנֵּה י"א י"ב י"ג י"ד ט"ו עוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן ס"ה וְזֶהוּ שְׁנַאֲמַר וְה' בְּהִיכֹל קִדְשׁוֹ הֵס מְפָנְיוֹ כָּל הָאָרֶץ וְה' זֶהוּ הוּי' ב"ה הִיכֹל זֶהוּ אֲדָנִי כְּשִׂיְהֵי' מְחֻצֵית עֲמֵלֵק אֲזִי הִנֵּה יְחִיד הוּי' וְאֲדָנִי הֵס מְפָנְיוֹ כָּל הָאָרֶץ ר"ל יִשְׁקוּט כָּל הַגְּשָׁמִי' וְיִהְיֶה אֹר הַלְּבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה כְּמוֹ וְיַעֲשֶׂה שְׁנֵי מְאֹרוֹת הַגְּדוּלִי' וְזֶה שְׁנַאֲמַר הָעֵשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט הָעֵשִׂיר לֹא יִרְבֶּה זֶהוּ תְּפָאֲרַת כִּי אֲצֵל יַעֲקֹב אֲבִינוּ נֶאֱמַר אֵת הָעוֹשֶׂר אֲשֶׁר הִצִּיל ה' מֵאַבְיָנוּ וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט דֵּל זֹ מְלָכוּת כִּי דוּד אֲמַר כִּי עָנִי וְאַבְיּוֹן אָנִי וְזֶה הָעֵשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט אֲלֵא יְהִי שְׁנֵיהֶם שְׁוִים וְנִחְזוֹר לְעַנְיָנוּ הָרִאשׁ וְהִנֵּה יְדוּעַ כִּי הַשֵּׁם שֶׁל כָּל הָאֲדָם הוּא הַחַיּוֹת שְׁלוֹ וְיְדוּעַ שְׁגוּף הַק' שְׁבָכֵל הָאֲדָם מִיִּשְׂרָאֵל מִשְׁתוֹקֵק לְעַבּוּדַת הַבּוּרָא ב"ה אֲלֵא שְׁהַנְּצוּץ הַקְּדוּשׁ וְהַחַיּוֹת הוּא נִשְׁפֵּל וְנִדְכָּה מְדַאָּגוֹת וְעַצְבוֹת וְצָרִיף הַצְּדִיק שְׁבַדוֹר לְעוֹרֶרֶת וְלִהְאִיר' וְז"ש וְלִקְחַת אֵת שְׁמֵי אַבְנֵי שֶׁהֵם וְשֶׁהֵם עִם הַכּוֹלֵל גִּימ' רְצוֹן וְר"ל שְׁתַּעֲוֹרֵר רַעְנוּא דְרַעְנוּיִן וּפְתַחַת אֵת שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ר"ל תְּפַחַח וְתֵאִיר אֵת הַחַיּוֹת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְדו"ק אָמֵן וְעֲשִׂית צִיץ זֶהב טְהוֹר וּפְתַחַת עָלְיוֹ פְּתוּחֵי חוֹתֶם קוֹדֵשׁ לֵה' נ"ל עַד"ז דְּהִנֵּה יְדוּעַ דְּרז"ל שְׁלֵשָׁה מְפַתְחוֹת בְּיָדוֹ שֶׁל הַקַּב"ה שֶׁל חַי' וְשֶׁל תַּחֲי' וְשֶׁל מְטָר וְהוּצִיאוֹ מִהַפְּסוּקִים הַמְּוֹרִי' עַל כָּל או"א אֲשֶׁר לֹא נִמְסְרוּ לְשִׁלִּים אִף קְרוֹב לִירְאִיו יִשְׁעוּ לְהַמְצִיא עַל יָדָם יִשַׁע וּפְדוּת גַּם בְּעַנְיָנִי הַנְּ"ל כְּאֲשֶׁר הַצְּדִיק בְּעוֹז צְדָקוֹ וּבְעַצָּם יִרְאֵתוּ הַטְּהוֹר הַבּוֹקֵעַ וְעוֹלָה לְרו' צִיצִית צְבִי תְּפָאֲרַת יִרְאֵת הַתְּרוֹמָמוֹת עוֹמְדַת לְעַד לְהִיּוֹת מְשַׁתְּמֵשׁ גַּם הוּא בְּשִׁרְבִיטוֹ שֶׁל מְלָךְ מְלָכוֹ שֶׁל עוֹלָם לְפָעוּל יִשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ בְּדַבְרֵים הַמְּיֻחָדִים וּמְזוּמָנִים לְהַש"י לְבַדּוֹ בְּהִיּוֹתוֹ

יֵרָא ה' יִרְאֶה הַטְּהוֹר' בְּלִי שׁוּם סִיג וּפְסוּלֹת יִרְאֵת הַרוּמָמוֹת וְהִנֵּה יְדוּעַ פִּי זָהָב מוֹרָה עַל הַיִּרְאָה וְהַיִּרְאָה מְכֻנָּה בַּה ע"ד מְצָפוֹן זָהָב יֵאָמֶה וְהוּא נִרְמָז בְּפָסוּק זֶה וְעֲשִׂיתָ צִיץ זָהָב טְהוֹר תַּעֲשֶׂה לָּהּ צִיצִית צָבִי תִפְאָרֶת יִרְאֶה טְהוֹרָה בְּלִי שׁוּם פְּנִי'וֹ וְסִיג וּפְסוּלֹת וּפְתֻחַת עֲלִי פְתוּחֵי חוֹת' תוּכַל לַפְעוֹל בְּאִמְצָעוֹתַה וְשִׁתְּפַתַּח בַּה פְּתוּחֵי חוֹתָם הֵינּוּ ר"ת תִּי תתִּי מְטָר אֲשֶׁר הִמָּה קוֹדֵשׁ לַה' דִּיִּיקָא מוֹכְנִים וּמְזוֹנְגִי וּמְקוֹדְשִׁי רַק לַה' לְבָדוֹ הוּא חֵלֶק מְכַבּוּדוֹ לִירְאִיו הַנְּ"ל לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָם וְזוֹכִים לַעֲלוֹת בְּמִדְרַגַּת אֱלֹהֵי וְאֱלִישָׁע אֲשֶׁר יְהִי מִשְׁתַּמְשֵׁ בְּשִׂרְבִיטוֹ שֶׁל מֶלֶךְ פּוֹעֲלֵי מַפְעָלוֹת אֱלֹקִים בְּקֶרֶב הָאָרֶץ לְפָרֶשֶׁת זְכוּר זְכוּר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לָּהּ עֲמֶלֶק וְכו' וְהִי בְּהֵנִיחַ ה' וְכו' מְפָל אוֹיְבֶיהָ וְכו' תִּמְחָה אֵת זְכוּר עֲמֶלֶק וְכו' וַיֵּשׁ לְדַקְדַּק דְּהוּי לִיה לְכַתּוּב אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה עֲמֶלֶק לָּהּ וְכו' וְהַנִּרְאָה כִּף דְּאִיתָא מִחֲשָׁבָה טוֹבָה הַקַּב"ה מְצַרְפָּה לַמַּעֲשֶׂה וּמִחֲשָׁבָה רְעָה אִין מְצַרְף לַמַּעֲשֶׂה וּנ"ל ע"ד דְּאִיתָא בַּגְמ' גְּדוּלָה עֲבִירָה לְשִׁמָּה וְכו' וְאִיתָא בַּגְמ' לְעוֹלָם יַעֲסוּק אָדָם בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת אִפִּי שְׁלֵא לְשִׁמָּה שְׁמִתוּף וְכו' וְהִנֵּה עֲבִירָה לְשִׁמָּה הִנֵּה הַמַּעֲשֶׂה הוּא עֲבִירָה וְהַמִּחְשָׁבָה לְשִׁמָּה הוּא טוֹבָה וְאִזִּי הַקַּב"ה מְצַרְף אֵת הַמִּחְשָׁבָה לַהַמַּעֲשֶׂה שְׁלֵא יְהִי נִחְשָׁב לְעִבְרִי' וּגְבִי מִצְוָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה הוּא לְהַפְּדוֹ שְׁהַמַּעֲשֶׂה הוּא טוֹבָה רַק הַמִּחְשָׁבָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה הוּא עֲבִירָה וְאִזִּי הַקַּב"ה אִין מְצַרְף הַמִּחְשָׁבָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה לַהַמַּעֲשֶׂה וְא"כ כְּשֵׁאִין מְצַרְף נִשְׁאָר הַמַּעֲשֶׂה הֵינּוּ הַמִּצְוָה טוֹב וְאִם ח"ו הִי מְצַרְף אִזִּי ח"ו לֹא הִי מִצְוָה כָּלֵל וְהִי נִחְשָׁב לְעִבְרִי' שְׁחֲשָׁב שְׁלֵא לְשִׁמָּה וְעוֹד שְׁמֶלְכֵד שְׁהַש"י ב"ה אִינוּ חוֹשֵׁב זֹאת לְעִבְרִי' כְּמוֹ הַפְּשׁוּט הַפְּשׁוּט שְׁמִחְשָׁבָה רְעָה אִין הַקַּב"ה מְצַרְף לַמַּעֲשֶׂה עוֹד יֵשׁ תּוֹעֲלַת כְּפִי שְׁפִירְשָׁנוּ שְׁהַמִּצְוָה הוּא מִצְוָה פִּינּוֹן שְׁהַמִּחְשָׁבָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה הַקַּב"ה אִין מְצַרְפָּה לַהַמִּצְוָה נִמְצָא הַמִּצְוָה הוּא טוֹבָה וְצָרִיף לְעִינֵי שְׁנַדַּע הַטַּעַם עַל מָה הוּא כִּף שְׁגִבִי הַעֲבִירָה לְשִׁמָּה הַקַּב"ה מְצַרְף לַהַמִּחְשָׁבָה וּגְבִי הַמִּצְוָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה אִין מְצַרְף אִף י"ל כִּף דְּהֵאָמַת הַמִּחְשָׁבָה הִיא הַעֵיקָר לְכִף גְּבִי עֲבִירָה הַקַּב"ה מְצַרְף הַמִּחְשָׁבָה כִּשְׁהוּא לְשִׁמָּה וּגְבִי מִצְוָה הֵינּוּ הַטַּעַם פִּי יְדוּעַ שְׁאִיתָא בַּגְמ' שֶׁר' אֶלְפִסְנִדְרָאִי בְּתַר צְלוּתִי הִנֵּה אָמַר הַכִּי רַבּוֹן הָעוֹלָמִי גְלוּי וְיְדוּעַ שְׁרַצוֹנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָהּ וּמִי מַעֲכָב שְׁאוּר שְׁבַעֲיָסָה וְכו' וְא"כ עַל מִצְוָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה הוּא תִּירוּץ מִסְפִּיק כַּנְּ"ל לְכִף הַקַּב"ה יְהִי שְׁמוֹ הַגְּדוֹל מְבוֹרָךְ לְעוֹלָמִי עוֹלָמִים עוֹשֶׂה כִּף שְׁאִין מְצַרְף הַמִּחְשָׁבָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה לַהַמִּצְוָה וְא"כ אִזִּי נִחְשָׁב הַמִּצְוָה לַמִּחְשָׁבָה וְהַמִּחְשָׁבָה עוֹמְדַת בְּפִנֵּי עֲצָמָה וְכִשְׁאָדָם זוֹכָה פִּי מִצְוָה גּוֹרְרַת מִצְוָה וְזוֹכָה לְחִזּוֹר בְּתִשׁוּבָה וּמִתְקַן הַמִּחְשָׁבָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה שְׁהִי לוֹ וְהִנֵּה אִם לֹא הִי שְׁאוּר שְׁבַעֲיָסָה הִי בְּנִקַּל לַעֲשׂוֹת הַכֵּל רַק בְּלִתִּי לַה' לְבָדוֹ וְנוֹכַח לִזְמַר הַפִּירוּשְׁקִיּוֹם וְהַעֲמָדָה אִזִּי תִּהְיֶה כְּמִשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הִרְאֵתָ בְּהַר הַר גִּימְט' אֲדָר דְּאִזִּי קִבְּלוּ הַתּוֹרָה בְּאֵהָבָה כַּנְּ"ל וּבְזֶה הָאִנּוֹן וְדָאִי יְהִי לְמִשְׁכָּן קִיּוֹם חִזּוֹק פְּרִשְׁתָּ תְּצוּנָה וְאִתָּה תְּצוּנָה וְכו' נ"ל ע"ד דְּכַתִּיב פִּי אִתָּה אֲבִינוּ וְיְדוּעַ מִדְרַגַּת אֵהָבָה הִיא בֵּן לְאָב וּמִדְרַגַּת יִרְאָה עֶבֶד לְאֲדוֹן וְאָמַר הַש"י ב"ה לְמִשָּׁה שְׁיִכְנִיס אֵהָבַת הַבּוֹרָא בְּלֵב יִשְׂרָאֵל וְהֵינּוּ וְאִתָּה הוּא מִדְרַגַּת אֵהָבָה תְּצוּנָה אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְרַגַּת אֵהָבָה נִפְתַּח שְׁעָרֵי חֲכָמָה ע"ד שְׁמַצִּינוּ בְּאֲבָרְהֵם אֲבִינוּ שְׁהִיוּ כְּלִיּוֹתֵינוּ נוֹבְעִי חֲכָמָה כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ וְאֲבָרְהֵם זָמַן וְכו' זֶה קִנְיָה חֲכָמָה וְאִי בְּגִמְרָא מִתְלַמְּדֵי יוֹתֵר מִכּוֹלָם דַּע"י תְּלַמִּיד אָדָם זוֹכָה לְתוֹרָה יוֹתֵר וְהֵינּוּ חֲכָמָה וְאָמַר וַיִּקְחוּ אֵלָיֶה שְׁמֹן דְּהֵינּוּ שְׁהֵיִשְׂרָאֵל יִגְרְעוּ לְמִשָּׁה שְׁמֹן הֵינּוּ חֲכָמָה ע"ד הַרוֹצֵה ה לַהַחֲכִי יְדָרִים וְסִימְנָה מְנוֹרָה בְּדָרוֹם זִית זָה ע"ד שְׁאִיתָא בְּשֵׁם הָא"ח דְּזִית מְרוֹמְזוֹ לְשִׁכְחָה וַיֵּשׁ לִזְמַר זִית זָה שְׁיִהִי שְׁכוּחַ עֲנִין גְּבַהוּת הֵינּוּ לְהִיּוֹת בְּעִינוּ זָה הֵגַם שְׁמִשָּׁה רַבִּינוּ כְּתִיב

בי' והאיש משה עניו מאוד וכו' ובלאו הכי לא הי' אצלו שום גדנוד גבהות זה רמז לכל מי שאומר תורת ה' ומכניס אהבת הבורא בלב השומעי' פתית למאור פתית מרומז על יסורין ר"ל ע"ד דבש פדי ליתן עפ"י הפתית ועוד איתא שבלול נכתית ע"ש וזה האיש יוכל לפעול שמי שמדנפא ביסורין ר"ל שיטרפא והיגו פתית למאור היגו שיאיר להעלות גר תמיד שיוכל לפעול להעלות העובדות מצות ומע"ט ע"ד כי גר מצנה להעלות לקשר בבורא ברוך הוא וב"ש לעד אמן ולקחת את שני אבני השם ופתחת עליהם ב"י הנה צריף בתחלה להבין מה שאית' בזה"ק רענוא דרעוין ונ"ל ע"ד שאמרו עלה ברצון הבורא ית"ש לחדש ולברוא את העולם וכבר הקשו בזה כמה קדמונים איך שיגיד בהבורא ית"ש אין סוף חידוש הרצון ואמרו מה שאמרו ול"נ שפך הוא הדבר שהי' רצון הבורא ב"ה שיהי' רצון חידוש העולם טוב ורע להטיב לברואיו שהם יבררו הטוב מהרע וזה האמור בזה"ק רענוא דרעוין ר"ל שהי' רצון הבורא שיהי' רצון חידוש העולם דבר והפוכו כמ"ש את זה לענומת זה עשה אלקים ורצון ראשון הי' פולו טוב מזנוק בלי שפרים כמו שיהיה לעתיד לבוא כשמעביר ממשלות זדון כו' ואצל הבורא ב"ה הם שתי רצונות פולו חד בלי הפסק וזה רענוא דרעוין וזה שכתוב משה משה בלי פסוק טעמים כמו שנאמר אברהם אברהם יעקב יעקב וכתוב פסוק טעמים ואצל משה לא נכתב פ"ט כי משה עם הפולל גימ' רצון ור"ל משה משה רענוא דרעוין פאחד בלי הפסק וזהו שנאמר קודש ישראל לה' ראשית תבואתה ר"ל קודש ישראל לשון הזמנה שישאל מזמנים ראשית תבואתה לשון הבאה שישאל יבוא לרצון ראשון שהי' קודם בריאת העולם פולו טוב מזנוק בלי רע ובשביל פן הי' מלחמת עמלק מיד ביציאת מצרים כי גאולת מצרים לא הייתה גאולה שלימה והגאולה זו לא הייתה אלא לפי שעה פדי להכיר את בוראנו ית"ש להיות לנו לאלהים וזה שנאמר אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים ר"ל הגאולה הזאת הייתה להיות לכם לאלהים ואז הייתה התחלת העבדות לברר הטוב מהרע כמו שהייתה קודם בריאת העולם כמו שנאמר קודש ישראל לה' ראשית תבואתה פנ"ל וע"כ נגד ראשית זה היה התחלת גוים עמלק וזה אברהם אברהם אב לשון רצון כמו אביון תאב לכל דבר כמו כן אב לשון רצון אם רם הוא רצון ראשון רענוא דרעוין רם הוא מר גימ' עמלק ומפני זהו הטעם נתנה מלחמת עמלק ליהושע כי פני יהושע פלבנה ופגם מלחמת עמלק הי' בבחי' לבנה בבחי' כנס"י ובזה מתורץ הפסוק כי יד על פס יה מלחמה לה' בעמלק מדור דור וקשה וכי צריף הש"י מכה"כ ללחום לעולם עם עמלק הלא ברגע אחד יכול לכלותו ולאבדו מן העולם אלא הפג לא היה אלא בכסא דוד כי עתיד הקב"ה לעשות שני כסאות אחד לו ואחד לדוד כי יד אל פס יה י"ד בגימ' דוד וזהו שנאמר אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם כדאיתא בגמ' מה איכפת להקב"ה לשחוט מן הצנואר או מן העורף אלא פדי לצרף את הבריות ר"ל ע"י מצות הש"י אנו נעשים צירוף וחיבור אליו וזהו שנאמר אני ה' לא שניתי אצלו אין שום השתנות לעולם בין שפעשו מצות בין שלא תעשו אלא אתם בני יעקב לא כליתם ר"ל כליתם לשון פלטה נפשי לשון תחנה וחיבור שאין אתם יכולים להתחבר אלי כשלא תקיימו מצות אבל בפעמותי אין שום השתנות ח"ו אלא ה' בכתמתו נתן עבדות לברר הטוב מן הרע להטיב לנו וז"ש ה' ילחם לכם ר"ל מה שהשי"ת נלחם עם עמלק הוא בשבילכם כי אצלו אין שום השתנות ח"ו ואתם תחרישון בתמי' למה

אתם תחרישון מלעשות תשובה ומע"ט וגם מזה הטעם נתנה מלחמת עמלק פעם ראשון ליהושע הבא משבט יוסף ולשאול הבא משבט בנימין פי' כי יוסף צדיק דלעילא ובנימין צדיק דלתתא וזה"ש בתוה"ק בארבע טורי אבן ישפה פנגד בנימין לשון יש פה זהו מלכות פי מלך ראשון הנה מבנימין אבן שיהם פנגד יוסף פי שהם אותיות משה זהו בחי' פל צדיק הוא בבחי' משה פדאמרינו בגמרא משה שפיר קאמרת ויוסף הוא הצדיק וזהו שהם פנגד יוסף ואבן נופך פנגד יהודה ורומז פשיה' מחיית עמלקמתן תורה אמרו המלאכים אשר תנה הודך על השמים וצוה הש"י למשה שיחזיר להם תשובה ואמר להם תורה מה פתיב בה אנכי וכו' אשר הוצאתי מארץ מצרים וגו' למצרים ירדתם לפרעה נשתעבדתם וכו' והנה על בגנו המשפן לא קטרגו המלאכים כלל והנה נפרש בעז"ה דאימת הטעם שרצו המלאכים בתורה היינו סודות התורה רצו אף צריף לפרש לפי"ז מה הנה תשובת מש"ר למצרים ירדתם וכו' הלא רצו רק סודות התורה והנראה בע"ה כף דהנה לפי דאימת בזה"ק על פסוק גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך דהתורה סודות הגדולים מלובשים בספורי מעשים פיון שצריף קנקן עיי"ש ונראה לי בע"ה כף דהנה אנחנו פיון שאנחנו בעולם הגס היינו זה העולם ששייך בו גשמיות כל כף אז נתרבה כבוד שמים פשיש לנו גם בזה העולם השפל והגס יש לנו סודות עליונים והנה משה רבינו משיב למלאכים פלום למצרים ירדתם כו' והיינו פי אתם במעלה גדולה וא"כ יש בזה יותר כבוד שמים שתנתן לנו התורה והודו המלאכים פי תשוקתם להאמת ויש לומר הפירוש רומה על שמים אלקים היינו הש"י נתרומם בשמים פשעל הארץ פבודך במה שנתרבה כבוד שמים בארץ בזה נתרומם פי ישראל מוסיפין פח בפמליא של מעלה פדאימת ובאמת י"ל שהמלאכים מוסיפי' השגה בעבודת השם היינו שניתוסף להמלאכים השגה ע"י שיתרבה כבוד שמים ובזה י"ל הפונה בפסוק ויקחו לי תרומה שקאי על פמליא של מעלה שיתרומם השי"ת גם בשמי' ע"י זה היינו מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי לצורך המשפן שיהי' כבוד שמים נתרבה שישפון בתופינו ואזי תרומם כבוד שמים בכל העולמות כאשר שמענו פן נזכה שכינתך לחזה אמן ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם והנה הנה לכתוב בתוכו ועפ"י פשוט נראה שאם הנה כף פתוב הנה הנה מוכרח שיהי' המשפן קיום לעולמים פי דבר אלקינו יקום לעולם ובאמת מצינו שאפי' בבית שני לא הי' שכינה לכה נכתב בתוכם וי"ל שקאי על ישראל שהש"י ישפון בתוה ישראל וזה באמת הנה לעולמים פדאימת גלו לבבל שכינה עמהם גלו כו' שכינה עמהם ועפ"י"ז נראה לי בעז"ה לתרץ קושיא בגמ' עירובין בריש מסכתא משפן דאיקרי מקדש מנ"ל אלימא מדכתוב ונסעו הקהתים נושאי המקדש והקימו את המשפן וכו' והוא בארון פתיב אלא מהכא ועשו לי מקדש ושכנתי וכו' עכ"ל והנה קשה הלא זה פסוק מוקדם בתורה והנה תיקף להביא זה הפסוק ולמה הביא קודם זה הפסוק ונסעו הקהתי' וכו' אף לפי הנ"ל ניחא דמזה הפסוק ועשו לי מקדש אינו מוכח דהא לא פתיב ושכנתי בתוכו וכתוב ושכנתי בתוכם וכפי הפי' שאמרנו דקאי על ישראל א"כ לא מוכח לכה מייתי הגמרא מקודם הראיה ונסעו וכו' המקדש רק ע"ז דחי הגמרא דהמקדש קאי על הארון פיון שהוא מקודש והביא הגמ' שפיר ראי' ועשו לי מקדש וכו' והיינו פיון שמצינו בתורה מקדש והיינו בפשוט שלא קאי על הארון א"כ מה שכתוב נושאי המקדש ודאי ג"כ היינו על המקדש וכתוב והקימו את המשפן וא"כ מוכח דמשפן איקרי מקדש יה"ר

שִׁיבְנָה בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן כָּלֵל אֲשֶׁר אָנִי מֵרָאֵה אוֹתָךְ וְכוּ' וְכֵן תַּעֲשׂוּ הִנֵּה תִּיבַת וְכֵן קִשָּׁה
כִּי הִיָּה לְכַתּוּב כֵּן עֵינֵי בְּרִשׁ"י ז"ל וְאֶפְשָׁר בַּע"ה לְתַרְץ בְּפִשׁוּט דְּהִנֵּה הִרְאָה הַש"י לְמַשֵּׁה
תְּבִנִית שֶׁל אֵשׁ וְאֵי אֶפְשָׁר לְשׁוּם בֶּן אָדָם לַעֲשׂוֹת כֵּן וְהֵאִיף אֶפְשָׁר לְכַתּוּב כֵּן תַּעֲשׂוּ דַּהֲי'
מִשְׁמַע כְּמוֹ הַתְּבִנִית מִמֶּשׁ לְכַף כְּתִיב וְכֵן תַּעֲשׂוּ לְרַמֵּז כְּמוֹ שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת וְהִקְיַמְנוּ אֶת
הַמִּשְׁפָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הִרְאֵת בְּהַר עִפְ"י שֶׁאֵרֶז"ל אֵין שְׁמֻחָה אֲלֵא בְּבִשָּׁר הֵינּוּ עַכ"י מַה
שֶׁפִּירְשָׁתִּי הַפָּסוּ' יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו דְּהִנֵּה אֵרֶז"ל בְּרֵאשִׁית בְּשִׁבִיל
יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאוּ רֵאשִׁית הֵינּוּ שְׁנֵפָה הַקַּב"ה שֶׁיִּקְבֹּל הַתַּעֲנוּג וְהַשְׁעִשׂוּעִים מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהֵם
מִשְׁוֹקְעִים בְּכָל הַתַּאֲוֹת וּמְגֻנְשָׁמִים בְּגוֹף וְחֻמָּר וְאֵעִפ"כ עוֹבְדֵי' אוֹתוֹ בְּאַהֲבָה אֵעִפ"י שִׁישׁ
לוֹ שְׂרָפִים וּמְלֹאכֵי' וְאוֹפְנִים אֵין לוֹ מִזֶּה תַּעֲנוּג שֶׁאֵין לָהֶם יִצְה"ר וְאֵינֶם בְּעֲלֵי בַחֲרִיה אֲבָל
מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ תַּעֲנוּג עֲצוּם וְזֶה יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם כִּי לְעוֹלָם לְפָעֲמֵי' הוּא לְשׁוֹן הַעֲלָמָה
וְהַסֹּתֵר כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ לְעֵלֶם כְּתִיב וְזֶה כִּי' בְּאֵם יִתְגַּלֶּה כְבוֹד ה' מֵאֲנָשִׁים הַחֻמְרֵי' שֶׁהַשֶּׁכֶּל
הוּא נֶעְלָם וְנִסְתָּר מִחֻמָּת שֶׁהֵם מְלַבְּשֵׁי' בְּגוֹף גִּשְׁמִי' וְאֵעִפ"כ עוֹבְדֵי' אוֹתוֹ בְּאַהֲבָה בְּנוֹדָי
יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו כִּי יֵשׁ לוֹ שְׁמֻחָה גְדוֹלָה כַּנ"ל וְזֶה אֵין שְׁמֻחָה אֲלֵא בְּבִשָּׁר ר"ל שֶׁאֵין
שְׁמֻחָה לְפָנָיו אֲלֵא מַעֲבָדוֹת הַבָּא מִמָּה שֶׁהוּא מְלַבְּשׁ בְּבִשָּׁר הַגִּשְׁמִי וְהִנֵּה בִימֵי אֲחֻשׁוּרוֹשׁ
אָמְרוּ ז"ל הַדָּר קְבִלוּהָ מֵאַהֲבָה וְהִי' לְהַש"י תַּעֲנוּג גְדוֹל אִף בְּאֵמַת כְּשֶׁאָדָם רוֹצֵה לְהִיּוֹת
עוֹבֵד ה' בְּאֵמַת צָרִיף לְהִיּוֹת תְּמִיד דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרַךְ כִּי אִף שֶׁלְּפָעֲמִים יָבֹא לְאָדָם אֵיזָה
בְּהִירוֹת בְּלָבוֹ וְאֲח"כ נִפְסַק מִמֶּנּוּ זֶה אֵינוֹ שְׁנֵה כְלוּם רַק הַעֲבָדוֹת צָרִיף שִׁיְהִי' בְּתַמִּידוֹת
וְעִי"ז תַּתְּקִיִּם הַעֲבֹדָה עַל נִכּוֹן וְהֵינּוּ דְכָתִיב קִיְמוּ וְקִבְלוּ שֶׁהִי' אֲצֵלֶם תְּקוּמָה מַה שֶׁקִּבְלוּ
וְהִנֵּה ר"ח אֲדָר יֵשׁ לְפָרֵשׁ שֶׁיִּקְרָא אֲדָר א' דוֹר שֶׁאֵז קִבְלוּ הַתּוֹרָה בְּאַהֲבָה שְׁנִתְּנָה לְאַלְפֵי
דוֹר וְגַה וְהִקְמִינָה אֶת הַמִּשְׁפָּן דְּהִנֵּה בְּאָדָם כְּשֶׁמְקַדֵּשׁ א"ע נִקְרָא מִשְׁפָּן כַּמ"ש וְשִׁכְנִיתִי
בְּתוֹכוֹ לֹא נֵאֱמָר אֲלֵא בְּתוֹכֶם מִכָּאֵן שֶׁהַקַּב"ה מְשַׁרְה שְׁכִינָתוֹ בְּתוֹךְ יִשְׂרָאֵל וְזֶה וְהִקְמִינָה
אֶת הַמִּשְׁפָּן כְּשֶׁתַּרְצֶה שִׁיְהִיָּה לְמִשְׁפָּן שֶׁלְּדוֹנָאֵין צָרִיף אֶתָּה לְטַפּוּל אֶת עֲצָמָךְ עִמּוֹ אֵעִפ"כ
עֲזוּב תַּעֲזוּב עִמּוֹ אִם הוּא רוֹצֵה שֶׁתַּעֲזוּב לוֹ מִצָּרְתוֹ אִז תַּעֲזוּב עִמּוֹ וְק"ל פְּרִשְׁתַּת תְּרוּמָה
דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי
הַדִּיקְדוּקִים בְּכָל הַדְּבָרִים מְבוֹאָרִים וּנ"ל בְּטוֹב טַעַם וְדַעַת כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כְּשֶׁמָּה כֵּן
הִיא תּוֹרָה לְנוֹ הַדְּרָף גִּלְדָּה בְּהָ נֵאֶת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה בְּהִיּוֹת כִּי יִתְלַהֵב לְבוֹת בְּנֵי אָדָם
לְעַבֹּדַת הַש"י לְעַבְדוֹ בְּלֵב שְׁלֵם וּבְנִפְשׁ חֲפָצָה זֹאת הַעֲצָה הִיעֲוָצָה מִהַתּוֹרָה אֲשֶׁר בְּהָ
מְלָכִים יִמְלֹכוּ וְעֲצָתָה תְּכּוֹן לְעַד זֹאת תְּהִי תּוֹרַת הָאָדָם וְהִנֵּהגָתוֹ הַיְשָׁרָה לְפָרוֹשׁ א"ע
מִבְּנֵי אָדָם וְלִישָׁב בְּהַתְּבוּדָת כִּי אִז יִשְׁכִּיל וַיִּצְלִיחַ לְתַקֵּן אֶת עֲוֹתָתוֹ וְלַעֲבֹד עֲבוֹדָתוֹ כִּי
בְּשִׁבְתוֹ לְבַדוֹ בְּרַעֲיוֹנִים שְׁקִיטִים וּבִסְעִיפִים שְׁבוּתִים וּמְוַרְגָּעִים אִז יִפְלַס מַעְגַּל יִשָּׁר וַיִּישָׁר
אוֹרְחוֹתָיו בְּכָל מַדוּתָיו אָמְנָם כֵּן יִצָּר סוֹכֵן בּוֹ יִפְתָּהוּ לְהִרְחִיק א"ע גַּם מִחֻבְרַת צְדִיקִים
אֲחֵר כִּי הַתְּבוּדָת טוֹב הוּא לְהַשְׁכִּיל וְנִחְמָד הוּא מְאֹד לְכֵן יֵאוּת לְהִרְחִיק גַּם מִחֻבְרַת
הַצְּדִיקִים לִישָׁב סְגוּר וּמְסוּגָר בְּאֵין יוֹצֵא וּבָא בְּפִתְחֵי גְדִיבֵי עֵמִינוּ הַמִּתְנַדְּבִיל וּמְבָרְכִים
הַש"י בְּעַבֹּדָת' הַעֲצוּמָה וְהַקְּדוּשָׁה לְזֹאת בְּאֶתָּה הַתּוֹה"ק לְהִזְהִיר לְכָל מִי אֲשֶׁר יִרְאֵת ה'
נוֹגַע בְּלִבָּבוֹ וּבָא בְּכָל אֹנֶת נִפְשׁוֹ לְגִשְׁת אֵל הַקְּדוּשׁ עֲבוֹדַת מִשְׁאוּי בְּכֶסֶף וּתְשׁוּקָה הוּא
נוֹשֵׂא שִׁיְהִי' כָּל מְגַמְתוֹ וְחֲפָצוֹ לְקָרֵב עֲצָמוֹ אֵל הַצְּדִיקִי' גְדִיבֵי עִם כִּי ע"י צְנוּה' ה' אֶת
הַבְּרָכָה וְחַיִּים עַד הָעוֹלָם כִּי אִז יִשְׁכִּיל וַיִּתְרוּמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא בְּעַבֹּדָתוֹ כְּאֲשֶׁר יִפְקָחוּ עֵינָיו
וְהִמָּה יוֹרוּהוּ וְדַבְרִיָּהֶם הַקְּדוּשִׁים בְּלִבַּת אֵשׁ יַעֲזְרוּהוּ וַיִּסְתַּקְוֵהוּ בְּעַבֹּדָתוֹ יְהִי' מִתְּאֵבֵק

בעפר רגליהם וישתה בצמא דבריהם ובזה ישיג אורחות חיים וכל הפורש מהם כאילו פורש מן החיים הנצחיים וכל המקרב א"ע אליהם עליו נגה אור כי הם עיני העדה המדריכי' אותנו בדרך הישר ונתיב האמת וכבר גילו אוננו והאירו עינינו רבותינו הקדושים על פסוק ולדבקה בו וכי אפשר כו' אלא הדבק בתכמים כו' לכן איש נבוב ילבב לפלס נתיבו ואז כל דרכיו יפוו להרחיק א"ע בהתבודדת פנ"ל אף לקרב א"ע לצדיקים להסתופף בצלם צל הקדש ובזה יתרום ויתנשא עבודתו בעוז תמרו והנה ידוע כי מלת תרום יש לו שני פירושים הפרשה גם התרוממת ובזה נבוא לפרש הפסוק אשר התחלנו דבר אל בני ישראל ויקחו לי היינו לי לשמי כי יקחם לבותם הטהורות לעבודת הקודש תרום מאת כל איש היינו הפרשה והרחקה מאת כל בני אדם לישוב בהתבודדת אף לא יהיה לבם נפתה להרחיק א"ע וחברת הצדיקים לכן עצת תוה"ק פתחני אשר ידבנו לבו היינו הצדיק הקדוש נדיב לבו יביא תקחו את תרומתי התנשאות והתרוממות לעבודת השי"ת כי בדבקה בו באמת ובתמי' ממנו תלמוד להבין ולהורות דרכה בקודש או יאמר ויקחו לי תרום מאת כל איש כו' ר"ל כפלי כפלים לתושי' וכאופן תסובב במלים הקדושים להורות נתנה בלבבות בני אדם הבאים בבכרית התפצים בעבודת השי"ת ובתורתו הוגים כי יסתער לבכם בקרבם במה אכף ובמה נקדם לאלוקי מרום ובמה נתעורר לתקן את עונותינו ובמה יכופר עונותינו לכן תורתנו הק' במועצותי תולידם לעוררם בתשובה שלימה שאז יפרשו וינזרו א"ע מתאוות הגשמית הצטרכות כל מין אנושי לכל דבר אשר יעבור עליהם מאכל ומשתה וכדומה מתאנת הגופנית לקדש א"ע אף במותר לו להזהר מן המותרת אף אשר יאכל לכל נפש דברים ההכרחיים הוא לבדו יעשה לכם חלילה וחלילה אל יהרסו א"ע ממצבכם ומעמדם הלז פן ח"ו יבולע דרכם הקודש אשר הטה הולכים עלי' פכה יתנהגו זמן זמנים טובא עד אשר ירגיש בנפשו הטהורה אשר היא יותר אינה מגואלה מלומד' ומורגלת ביראת ה' כל היום וכל תפוצה ותשוותה בהתלהבות גדול לאהבת השם אז בנדיבת לבבו לכל אשר תאנה נפשו לדברים הגשמיים והגופניים הורשה לו ליהנות מהם פי מהם ג"כ נקח לעבודת הקודש פי ירום וישא כל הנצוצות הקדושים המתנוצצים בכל מיני נבראים וכן גבוהים דרכי הצדיקים אשר שולחנם שולחן מכפר ותיטב לה' משור פר העובדים באמת ובתמים באכילתם ושתייתם ובכל דברים הגשמיים המעלים הפל לשרשם ומקורם פנד ה' הטובה עליהם והוא הנרצה בפסוק הזה ויקחו לי פנ"ל לי לשמי יבואו לעבוד בקודש תרום מאת כל איש היינו להפריש א"ע מהצטרכות גופני' כל מין אנושי פנ"ל ויהי' כל עשיותיו ומאכליו ומשקיו במדה ובמשקל בלי שום יתרון זאת תהי' מנהגו כל ימי אשר נגעי לבבו בו ואחרי תיקון מעשיו פנ"ל אז אשר ידבנו לבו ככל אנות נפשו ונדבת לבבו הורשה לו ליהנות תקחו את תרומתי פנ"ל כי מכל תאנת הנ"ל יקח התרוממת והעלאת הנצוצות ואז ילך לבטח דרכו ועליו יתקומם דבר עבדו והאור נוגה לו ויקחו לי תרום וכו' תקחו את תרומתי יש לדקדק ויקחו הוא נסתר ותקחו הוא נוכח והנראה בעזה"ש ונפרש הפסוק רומה על שמים ה' על כל הארץ כבודך דהנה מצינו בשעת תעלה במעלות וכו' וסמיה ואלה המשפטים ונ"ל כף דהנה התור' נוהג בכל עת וי"ל כף דהנה ידוע דלית פולחנא קמי קוב"ה פרחימו וידוע שהיא בחי' מעלות היינו עליות ע"ד שלהובין דרחימו ושלמהבת עולה למעלה והנה ידוע בחי' והסיות רצוא ושוב הוא אצל כל אדם רצוא בחי' אהבה

ושוב הוא בחי' יראה גם בחינת מצות עשה הוא בחי' אהבה ומצות ל"ת הוא בחי' יראה נמצא אם (" יש יראה שלא יבוא לידי עבירה ונ"ל רמז פך ולא תעלה במעלות על מזבחי על הוא לשון הסתלקות (" הענין מזבחי רומז ליראה פידוע אשר לא תגלה ערוותך עליו שלא תבוא לידי עבירה, (" ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם היינו לפני המשפטים תשים בחי' מזבח היינו בחי' (" לאהבה ולהתשובה ולתקמה פנ"ל.

ואלה המשפטים וכו' נ"ל דאיתא בגמרא על פסוק גם אלה תשכחנה זה מעשה עגל ואנכי לא אשפחה זה מעשה סיני ושאמרו ישראל נעשה ונשמע ואיתא בספר תניא שאפי' בלימוד פסקי דינים אשר באפשרי שלא יבוא המעש' בשום פעם גם לימוד זה הוא ענין גדול כי זה הוא רצון הבורא כשיטעון ראובן פך ושמעון פך יהיה הפסק פך ע"ש והנה יש לומר פך ואלה המשפטים וכו' דהיינו ע"י המשפטים שאדם לומד פועל ואלה דהיינו שואלה נעשה ואלה בתוספת וא"ו על דרך ואלקי יעקב עוד י"ל דע"י המשפטים שאדם לומד יוכל לפעול להעלות כל העובדות וכל התורות והתפלות לעלות למעל' וזה מרומז בתיבת ואלה בגימ' שם של מ"ב עוד נ"ל שאדם יראה ללמוד באהבה וירא' שזה הוא גדפיו לפרחא לעילא וזה מרומז בתיבת ואלה הוא שם של מ"ב המשפטים אשר וכו' שיהי' באהבה ויראה.

ואנשי קודש תהיו לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לפלב תשליכון וכו' נראה לי ע"ד דאי' בגמ' גבי מעשה דתאנים שנתאכלו בטבל' ומעש' שהביא ע"ז מחמורו של ר' פנחס בן יאיר ופי' תוספות דגנאי לצדיק שיאכל מאכל אסור אפי' בשוגג והש"י ב"ה וב"ש שומר את הצדיק שלא יבוא מאכל אסור לתוך פיו והנה נראה לומר הפסוק ואנשי קודש תהיו לי ואשמור ממאכל אסור ובשר בשדה טרפה היינו מה שלא נודע שהוא טרפה פי נטרף הבהמ' בשדה לא תאכלו לפלב תשליכון אנתו והיינו דבאמת מצינו בתור' לגר אשר בשעריה וכו' ובכאן כתוב לכלב וכו' ונ"ל לפרש ע"ד יראו את ה' קדושו כי אין מחסור וכו' ולפ"ז אמר הפתוב ואנשי קודש וכו' ובשר וכו' לפלב תשליכון וכו' היינו שיתן הש"י פרנסה וכל הצטרכות בריווח גדול ע"ד אין כסף נחשב בימי שלמה ולא יצטרף למפור הנבילה רק לפלב תשליכון מאחר שיהי' עושר שיתן הש"י ב"ה עושר גדול לא תשא שמע שוא וכו' בהמשך ע"ד שפירשתי לעיל דאיתא שמאכל אסור אפי' לתינוק לא ליתן שלא יהיה מטומטם לבו ומכ"ש גדול אפי' ספק מאכל אסור ובאמת על מאכל אסור שורה קליפה וטומא' ושלא יזיק לאדם ח"ו ובאמת בפשוט אנחנו מוזהרים בתורה"ק על מאכלות אסורות ומי שאינו נזהר ח"ו אזי ח"ו גם לענין אחדות השם אזי העבירה הנ"ל מניעה ואמר הפתוב ואנשי קודש וכו' ובשר וכו' והיינו שאשמור אתכם ממאכל אסור פנ"ל וגם בפשוט שהוא אזהרה ובשר בשדה טרפה היינו ספק לא תאכלו היינו שתראו לשמור ממאכל אסור ואזי לא תשא שמע שוא היינו שלא תאמר בשקר הענין שמע ישראל רק באמת כי לא יטמטם הלב אל תשת ידך עם רשע היינו עם הקליפה ששורה בתוך המאכל להיות ח"ו ע"ז עד חמס היינו כי בשמע הוא ע' רבתי ובאחד הוא ד' רבתי ואיתא בספרים שהוא עד פי אנחנו עדים על יחוד הבורא ב"ה וב"ש והנה ח"ו ע"י מאכל אסור ר"ל הוא ח"ו מניעה להאחדות ושלא יהי' עד חמס שלא יחמס הקליפה ענין האחדות חמס היינו כי חמסן דיהיב דמי ונוטל החפץ בע"כ והיינו ע"י שנהנה מן הקליפה שלא ימנע מאתו האחדות השם יצילנו מחסרון האמונה ובכך ישוב אדם בתשובה

שְׁלִימָה עַל שְׁלֵא הִי נִזְקָה עַד עַכְשָׁיו מִמְאָכְלוֹת אֲסוּרוֹת וְהַשֵּׁם הַטּוֹב ב"ה וּב"ש יִכְפֹּר וְאָדָם יִקְבַּל עַל עֲצָמוֹ וַיַּעֲיִן לְשִׁמּוֹר מִמְאָכְלוֹת אֲסוּרוֹת וּמִן הַשָּׁמַי' יִסְיַע לְטוֹבָה כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שׁוֹנְאָה רֹבֵץ תַּחַת מִשְׁאוֹ וְחִדְלָתָ מֵעֲזוֹב לֹא עֲזוֹב תַּעֲזוֹב עִמּוֹ וּבִגְמָרָא דְרָשׁוּ שׁוֹנְאָה שְׁאֵתָה רִשְׁאֵי לְשׁוֹנָא אוֹתוֹ בְּרִשְׁעָ מִיָּרִי וְחִדְלָתָ פְּעָמֵי שְׁאֵתָה רִשְׁאֵי כּו' עֲזוֹב תַּעֲזוֹב עִמּוֹ אִם הוּא רוֹצֵה לְעֲזוֹב אִז תַּעֲזוֹב עִמּוֹ עַכ"ל וּי"ל דְּהִנֵּה שׁוֹנְאָה מִשְׁמַע שְׁהוּא שׁוֹנָא אוֹתָהּ כְּעִנְיָן שְׁאֵמְרוּ אֵתָה אַרְוֵר וְהוּא בְּרוּף וְאִין אַרְוֵר מִתְדַבֵּק בְּבְרוּף וּמִקְשִׁין הָעוֹלָם דְּהוּל"ל אִיפְכָא אִין בְּרוּף מִתְדַבֵּק בְּאַרְוֵר וְחִרְצוּ דְוִדָּאֵי הַצְדִּיק רוֹצֵה לְדַבֵּק עִצְמוֹ כִּי לֹא יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדַּח וְרוֹצֵה לְהַחֲזִירוֹ לְמוֹטָב רַק בְּאַמַּת הַרִשְׁעָ אִינוּ רוֹצֵה לְדַבֵּק עִצְמוֹ אֶל הַצְדִּיק וְזֶה כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שׁוֹנְאָה הִיָּנוּ הַחֲנוּמְרִית שֶׁל הַשׁוֹנָא שְׁלֵהָ ר"ל שְׁהוּא שׁוֹנָא אוֹתָהּ רֹבֵץ תַּחַת מִשְׁאוֹ ר"ל שְׁיֵישׁ לוֹ הַתְּלֵהבוֹת גְּדוֹל בַּתְּפִלָּה וּמִשְׁאוֹ פִּי כְּמוֹ מְאִימְתֵי מִשְׁיִאִין מִשׁוֹאוֹת וְכִיּוֹן שְׁאֵתָה רוֹאֶה שְׁהַחֲנוּמְרוֹת שֶׁל הַשׁוֹנָא אוֹתָהּ רֹבֵץ וּמִנְחָה כְּאַרְי תַּחַת הַתְּלֵהבוֹת שְׁלוֹ אִז וְחִדְלָתָ מֵעֲזוֹב לֹא הִנַּח לוֹצְרֵכִיכֶם הִיָּנוּ הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת וּפְרִנְסָה וּרְפוּאָה כְּדִי שְׁיִוְכְלוּ לְקַיֵּים אֶת הַתּוֹרָה וְזֶהוּ שְׁנֹאֲמַר אִם בְּחֻקוֹתֵי תִלְכוּ כּו' וְנִתְתִי גְשָׁמִיכֶם בְּעֵתָם פִּי אֶתֵּן לָכֶם לְכָל צְרִיכֵיכֶם וְלֹא יִחַסֵּר לָכֶם כָּל טוֹב וְתוֹכְלוּ לְקַיֵּים אֶת הַתּוֹרָה וְזֶהוּ וְיִדְבַר אֱלֹקִים שְׁנִיתִיחַד מִי עִם אֱלֹקִים כְּנ"ל אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר פִּי שְׁהַפֵּל נֹאמַר בְּשַׁעַת מ"ת אִפְּלִי שְׁהוּא עוֹלָם הַנְּגִלָה הַפֵּל נֹאמַר שְׁיֵהֵן כָּל צְרִיכֵינוּ וְלֹא יִחַסֵּר לָנוּ כָּל טוֹב כְּדִי שְׁנוּכַל לְקַיֵּים אֶת הַתּוֹרָה וְדו"ק וְכָל הָעַם רִוְאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלְּפִידִים וְאֶת הָהָר עֲשׂוֹן וַיִּרְא הָעַם וַיִּנְוְעוּ וַיַּעֲמְדוּ מֵרַחֲוֹק וְכו' וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים כָּאִן הִי כָּאִן נִמְצָא דְבַר נִפְלָא לְבַעֲלֵי שְׁכָל לְהַשְׁכִּיל לְבוֹתָם בְּטוֹב טַעַם וְדַעַת הָעֵינְקָר הַדְּבַר שְׁצָרִיף לְלַמֵּד לְעִצְמוֹ לַעַת בּוֹאוֹ לְשִׁכְנֵת הַצְדִּיק הָעוֹבֵד אֶת ה' בְּאַמַּת בְּגוֹדֵל פְּחָדוֹ וַיִּרְאֵתוּ הָעֵינְקָר הַלִּימוּד מִהַצְדִּיק לְהַבִּיט לְפָנֵימִיּוֹת עֲבוּדָתוֹ בְּקוֹדֶשׁ וּלְגוֹדֵל עֲנוּתוֹתוֹ לֹא כְּאוֹתוֹן הָאֲנָשִׁים מִחוּסְרֵי הַהֲבָנָה אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ כְּלוּם וְעוֹשִׂים הַטְּפָל לְהָעֵינְקָר וְצוֹפִים בְּהִכְנַת הַצְדִּיק לְהַמְצִינָה אִיף שְׁהַצְדִּיק מִתְרַעַשׁ וּמִתְפַחַד לְפָנֵי עֲשׂוֹתוֹ הַמְצִינָה וּמִחַמַּת זֶה נִדְמָה לָהֶם כִּי נִשְׁפַּר לְבָבָם בְּקִרְבָּם וְהֵמָּה מִתְנַעֲנְעִים ג"כ וְנִמְשָׁל כְּבַהֲמוֹת נִדְמוּ כִּי עֲבוּדָתָם הִבֵּל וּלְרִיק גִּיעֵוּ וּמִי הָאִישׁ הִחֲכֵם יָבִין אֶת זֹאת כִּי הָעֵינְקָר לְהַבִּיט בְּפָנֵימִיּוֹת הָעֲבוּדָה שֶׁל הַצְדִּיק לִיקַח לְעִצְמוֹ מוֹסֵר הַשְּׁכָל לְכָל עִנְיָן וּלְכָל דְּבַר כְּאֲשֶׁר אִירַע לִי בְּעִצְמִי פ"א חֲגַגְתִּי אֶת חַג הַסְּנוּפוֹת בַּק"ק לְוּפְלִין אֲצֵל אִישׁ הָאֱלֹקִים וְכו' רַבִּינוּ יַעֲקֹב יִצְחָק זצ"ל וְהֵלֵךְ קוֹדֵם הִלֵּל לְסוּפָה לְבְרָף עַל נְטִילַת לְוִלָּב עַל הַד' מֵיָנִים וְהִלְכוּ אַחֲרָיו כָּל הַבָּאִים וְגַם אֲנִי הִלְכְתִי בְּתוֹכָם לְהַסּוּפָה וְהִי הַצְדִּיק מִתְרַעַשׁ וּמִתְפַחַד קוֹדֵם הַבְּרָכָה בְּבִהְלוֹת עֲצוּמוֹת וְתַנוּעוֹת גְּדוֹלוֹת לְעַרְף שְׁעָה וְהָעַם שְׁהָיוּ שְׁמָה הִי מְסַתְּפִלִים בְּזֶה כִּי נִדְמָה זֹאת לָהֶם לְהָעֵינְקָר וְהִנֵּה דוֹמָה לָהֶם שְׁמִשְׁיָגִים יִרְאֶה גְּדוֹלָה וְהָיוּ מִתְנַעֲנְעִים ג"כ בְּרַתָּת וּבְזִיזָה כְּאֲשֶׁר נִדְמָה לָהֶם אֲבָל אֲנִי יִשְׁבַּתִּי עַל הַסְּפָסֵל וְלֹא עָשִׂיתִי אֶת הַטְּפָל לְהָעֵינְקָר רַק הַמְתַּנְתִּי אַחֲרֵי כָלוֹת הַבְּהִלוֹת וְהַפְּחָדִים וְאִז עָמַדְתִּי לְהַבִּיט הֵיטֵב לְבִרְכָתוֹ אֲשֶׁר בְּיָרֵךְ וְאִין לְשַׁעַר מִדְּרָגָתוֹ הַגְּדוֹלָה בְּשַׁעַת הַבְּרָכָה וְזֶה הָעִנְיָן נִלְמַד מִהַפְּסוּק שֶׁלְּפָנֵינוּ וְכָל הָעַם רִוְאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלְּפִידִים וְאֶת הָהָר עֲשׂוֹן וַיִּרְא הָעַם וַיַּעֲמְדוּ מֵרַחֲוֹק וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים כִּי לֹא הִשְׁגִּיחַ לְקוֹלוֹת וּבְרָקִים רַק לְפָנֵימִיּוֹת שֶׁל עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת וְזוֹ הוּא הַתְּפָאָרוֹת שֶׁל מִשָּׁה אֲשֶׁר הַתּוֹרָה מְפָאָר בּוֹ בְּזֶה וְכֵן נִזְכָּה אֲנַחְנוּ ב"י הַמְתַּאֲסָפִים בְּקִהְלוֹת הַקּוֹדֵשׁ לְקַדוּשֵׁי עֲלִיוֹן לְבוֹא לְתַכְלִית הָאֲמַת בְּכָל דְּבַר וְאִם מִזְבַּח

אֲבָנִים וכו' נ"ל לרמז שיהי' נוהג בכל עת פי אבנים מרומז לאותיות כמד"א בספר יצירה והנה ידוע כל העוסק בתורת עולה פאילו הקריב עולה גם בשאר תורה ידוע מאמרם פל העוסק בת"ת אינו צריך לא עולה וכו' וידוע דהתורה מכפרת בקרבן נמצא י"ל מזבח אבנים מרומז לתורה שמכפרת רק שלא יהי' גיאות כי ידוע שהקב"ה בנה עולמות והקריבן פידוע מבחי' עולם התנהו נמצא התנהו נמצא בתורה יוכל האדם לתקן שרשו מבחי' עולם התנהו רק שלא יאמר אנא אמלוך היינו בחי' גיאות והנה גזית עם הנקודה עולה גיאות עם הנקודות וקאמר קרא לא תבנה אתהן גזית שלא תלמוד בגיאות פי סרפף היינו שורשף בעולם הסורבן הנפת עלי' אתה מניף בתורה ותחלל' בשביל גיאות לכך תלמוד בעונה ויהי' כמו מזבח פנ"ל לקרב אותה לשורש כמו קרבן שהיא קרוב לשורש.

פרשת משפטים ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם ידוע מאמרם ז"ל אלה פוסל הראשונים ואלה מוסיף על הראשונים נ"ל כי אות נאו מרומז ליסוד ויסוד הוא בחי' יוסף והיינו לרמז מוסיף על הראשונים עוד נ"ל בעז"ה דכתיב בראשית ברא אלקים וכו' וכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים וידוע מאמרם ז"ל מתחילה עלה במחשבה לברוא במדה"ד ראה שאין העולם מתקיים ושיתף מדה"ר עכ"ל ונ"ל ביום היינו ב' יום גימ' הוי' אלקים והפשט בפתוב כף אלה תולדת השמים וארץ הבחי' אלה פוסל התולדת פי ח"ו לא הנה קיום והיינו כי אלה עם הנקודות בגי' אלקים ביום גימ' הוי' אלקים אזי עשה שמים וארץ עשה לשון תיקון ע"ד ויעש אלקי את הרקיע ופירש"י ז"ל תקנו וי"ל במאמרם רמזו להמאמר שבתחילה בנה הש"י עולמות והקריבן ואח"כ עולם התיקון וי"ל ע"ד הנ"ל וי"ל הטעם ואלה מוסיף על הראשונים כי ואלה עם הנקודות גימ' הוי' אלקי וכנ"ל עוד נ"ל שפבר פירשנו ואלה המשפטי' וכו' לרמזו שקודם המשפטים צריך לשום אשר מרומז על התשובה ומבואר בכתבים שצריך קודם לימוד לחזור בתשובה שלא ליתן פח להקליפות עוד נ"ל הטעם פי ידוע מאמרם ז"ל אוריינתא מחכמה עילאה נפקת ולזה י"ל שצריך כל אדם לחזור בתשובה עכ"פ תשובה תתאה פי תשובה עילאה קשה לאחוז תיכף ואח"כ בא לבחי' אהבה ולבחי' תשובה עילאה ולבחי' חכמה ע"ד הבן בחכמה וחקם בפניה ויודע בלבבו יבין ושב וי"ל סמיכות סוף פרשה יתרו מסיים ולא שלחני אליכם שלא יהיה אחריו שעבוד נחזור לענינו שבמצרים הנה במ"ט היינו שבועה פעמים שבועה והנה שבועה חדשים עולה מאתים ועשר כמנין שהיו במצרים ונה יולדת לשבועה יולדת למקוטעין היינו גאולת מצרים שלא היתה רק לשבועה במ"ט שע"ט כו' ע"כ היתה למקוטעין שלא היתה גאולה שלימה אבל לעתיד הי' יולדת לט' פי ט' פעמים ל' עולה ער היינו אף שיהיו משוקעים בשער החמשים נוכל לצאת משם מחמת תורה ומצות שבידנו ונה יולדת לתשעה אינה יולדת למקוטעין שיהי' גאולה שלימה במהרה בימינו וי"ל פנונת הפתוב שלפנינו ונדבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר דהנה לאמר גימ' רע"א והנה על תיבת תחת תרגומו מלרע ונה פנונת הפתוב את כל הדברים האלה יפעל אף שיהיה בבחי' רע הוא סוף היינו שער החמשים מ"מ ע"י התורה יבואו לאלופו של עולם ר"ע א' גמ' לאמר שפכלל רע יגיעו לאלוף ועפי"ז אפשר לפרש מה שאנו אומרים תשעה מי יודע תשעה אני יודע תשעה ירחי לידה לכאורה זה הפל יודעים לא אנחנו לבד ולדרבנו ניחא מאחר שיש לנו תורה עי"ז יהי' לנו גאולה שלימה להוציא אותנו גם משער החמשים פנ"ל ונדבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר וי"ל

דְּתִיבַת לֵאמֹר הוּא כְּמִינֵהוּ וּנ"ל ע"ד הַפְּסוּק וּבִיּוֹם הַבְּפוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה כּו'
וְהִנֵּה יָדוּעַ כִּי בִיּוֹם חַג הַשְּׁבוּעוֹת הַזֶּמֶן גּוֹרֵם שֶׁהַכֹּל נִתְקַן וְנִתְיַחַד כֹּל עֲנֵפֵי הַקְּדוּשָׁה וְזֶה
הַטַּעַם שֶׁהַסְּפִירָה שָׁאֲנוּ סוֹפְרִין מִט' יוֹם מֵעֵילָא לְתַתָּא סו' חֲסֵד ג"ת נהי"מ כִּי בִּיצִיאַת
מִצְרַיִם ג"כ הַכֹּל נִתְקַן וְנִתְיַחַד וְזֶה הַטַּעַם שֶׁפֶּסַח נִקְרָא שֶׁבֶת כִּמ"ש מִמְּחַרַת הַשְּׁבֶת כִּי
בְּפֶסַח הַכֹּל נִתְיַחַד בְּלֹא אֲתַעְרוּתָא דְלַתַּתָּא כְּמוֹ בְּשֶׁבֶת וּגְאֻלַּת מִצְרַיִם הִיא מִחֲמָשִׁים ש"ב
כְּנוֹדָע וּבְשֶׁבֶת זֶה אֲנוּ סוֹפְרִין מֵעֵילָא לְתַתָּא כְּדִי שָׁאֲנוּ בְּעַבְדוּתֵינוּ ע"י אֲתַעְרוּתָא שְׁלָנוּ
נִמְשִׁיחַ עָלֵינוּ הַקְּדוּשָׁה עַד שֶׁנִּבְּאוּ עַל מִדְרָגָה שֶׁהֵינּוּ כְּמִקּוּדָם בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כִּי נְעוּץ
סוֹפוֹ בְּתַחֲלִיתוֹ כִּי כְּשָׁאֲנוּ בָּאִין לְסוֹף הֵינּוּ מַלְכוּת מִיָּד אֲנוּ בָּאִים לְהַבְיָנָה וּבְחַג הַשְּׁבוּעוֹת
אֲנוּ בֹאִי לְמִדְרַגַּת מ"ת וּז"ש אָנֹכִי ה' אָנֹכִי בְּגִי' כִּסָּא הוּא הָעוֹלָם הַבְּרִיאָה חֲמָשִׁים ש"ב
וְכָל עֲנֵפֵי הַקְּדוּשָׁה נִתְקַן וְנִתְיַחַד בִּיּוֹם חַג הַשְּׁבוּעוֹת וְאֵינּוּ צָרִיךְ לְהִיּוֹת שְׁבָעָה יָמִים כְּמוֹ
פֶּסַח וְסָפוֹת אֵלָּא בִּיּוֹם אֶחָד הַכֹּל נִתְיַחַד וְנִקְרָא עֲצָרַת שֶׁהַכֹּל נֶאֱסַף וְנִתְיַחַד וּז"ש וּבִיּוֹם
הַבְּפוּרִים כִּי שֶׁהַכֹּל נִתְקַן וְנִתְבַּשֵּׁל בִּיּוֹם זֶה בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לֵה' שֶׁהַכֹּל בָּא אֶל
הַתְּחִלָּה בְּשֶׁבֶת וְנִתְיַחַד פִּי זֹאת הַקְּדוּשָׁה תִּפְעַל וְתִמְשָׁכוּ עֲלֵיכֶם, בְּשֶׁבָעָה שְׁבוּעוֹת
שָׂאֲתֶם סוֹפְרִים מִקְרָא קוּדֶשׁ כִּי זֹאת שָׂאֲתֶם קְרוּיָן קוּדֶשׁ כִּמ"ש קוּדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' תִּהְיֶה
לְכֶם שְׂתִּיבָה קְרוּיָ' בְּאַמַּת קוּדֶשׁ כִּי בִיּוֹם הַזֶּה הַכֹּל נִתְקַן וְנִתְיַחַד כֹּל מְלֹאכֶת עֲבוֹדָה לֹא
תַעֲשׂוּ כִּי בְּלֹא עֲבוֹדָה שְׁלָכֶם כִּי נִתְקַן וְנִתְיַחַד ע"י מְסַכְרָה וְלִהְבִּין בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בְּכָל
מְאֻמְרוֹת נֶאֱמַר שֵׁם אֱלֹקִים כִּי אֱלֹקִים בְּגִי' הַטַּבֵּעַ פִּי שֶׁהַקִּב"ה בְּרָא אֶת הָעוֹלָם שִׁיתְנַהֵג
הָעוֹלָם עַפ"י הַטַּבֵּעַ שָׂאֵם לֹא הִיא הָעוֹלָם נִבְרָא שִׁיתְנַהֵג עַפ"י טַבֵּעַ אֵלָּא לְכִי מַעֲשֵׂה בְּנֵי
הָאָדָם לֹא הִנֵּה קִיָּים הָעוֹלָם מִפְּנֵי חֲטָא הָאָדָם וּמַעֲשָׂיו הָרַעִים וּלְכֹף נֶאֱמַר שֵׁם אֱלֹהִים
בְּמַע"ב כִּי שֵׁם אֱלֹהִים בְּגִי' הַטַּבֵּעַ כִּי שֶׁה' בְּרָא אֶת הָעוֹלָם שִׁיתְנַהֵג עַפ"י הַטַּבֵּעַ שְׁלֹא יִזְיק
כִּי מַעֲשֵׂה בְּנֵי אָדָם כְּדֹאִיתָא בְּמִדְרָשׁ בְּפֶסוּק כִּי יוֹדַע ה' דְּרָךְ צְדִיקִים כִּי מִשְׁעַת בְּרִיאַת
עוֹלָם הִנֵּה יוֹדַע שִׁיתְנַהֵג צְדִיקִים וּבְשֶׁבֶת בְּרָא אֶת הָעוֹלָם וְדָרָךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד כִּי לֹא הִיא
רוּצָה לִידַע מִן הָרְשָׁעִים וּלְכֹף בְּרָא אֶת הָעוֹלָם וְזֶהוּ קוּדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ
כִּי תְבוּאָתָהּ לְשׁוֹן בִּיאָה שֶׁהַכֹּל בָּא בְּשֶׁעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם בְּשֶׁבֶת רֵאשִׁית דֵּהֵינּוּ יִשְׂרָאֵל
שִׁיקְרָאוּ רֵאשִׁית כִּי דְרָךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד מִכְּנֻדָּה פְּנִי וְלִהְבִּין שָׂאִיתָא בְּעֵשְׂרָה מְאֻמְרוֹ' נִבְרָא
הָעוֹלָם וְנִלָּא בְּמִאֻמְרָא אֶחָד יָכוֹל לְהַבְּרֹאוֹת וְלִהְבִּין אֶצֶל בְּרִיאַת עוֹלָם נִקְרָא מְאֻמְרוֹת וְאֶצֶל
מ"ת נִקְרָאוּ דְבָרוֹת עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת וְהַטַּעַם כִּי מְאֻמְרָא הוּא לְשׁוֹן קְדוּשִׁין כְּמוֹ עֲשֵׂה בְּה'
מְאֻמְרָא כִּי בְּרִיאַת הָעוֹלָם הִנֵּה כְּמוֹ קְדוּשִׁין שְׁעִדִּין לֹא נִגְמַר הַדְּבָר וְהָא רֵאשִׁית שָׂאִין אֲנוּ
מְבָרְכִין שְׁבָע בְּרָכוֹת בְּשֶׁעַת קְדוּשִׁין שְׁעִדִּין לֹא נִגְמַר הַדְּבָר עַד שֶׁעַת חֲנוּפָה שְׁנִגְמַר וְנִתְיַחַד
בְּיַחֲוֹד וּבְחִיבּוּר גְּמוּר לְכֹף נֶאֱמַר אֶצֶל בְּרִיאַת עוֹלָם וַיֹּאמֶר לְשׁוֹן מְאֻמְרָא וְקְדוּשִׁין כְּדֹאִיתָא
יוֹם הַשְּׁשִׁי כְּוָלָם תְּלוּיִם וְעוֹמְדִים עַד שֶׁשִׁי בְּסִינּוֹן שְׁקַבְלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה שֵׁם נֶאֱמַר
וַיִּדְבֵר עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת כִּי דִּיבּוּר הוּא לְשׁוֹן יַחֲוֹד כְּמוֹ רֵאוּהָ מִדְּבָרַת עֲמָה בְּשׁוּק חִיִּישִׁין
שָׂמָא נִבְעָלָה וְאֻמְרִין מֵה מִדְּבָרַת נִבְעָלָה פִּי בְּשֶׁעַת מ"ת נִבְעָלָה הַיַּחֲוֹד גְּמוּר כְּמוֹ שָׂאִיתָא
בִּיּוֹם חֲתוּנָתוֹ וּבִיּוֹם שְׁמֻחַת לְבוֹ בִּיּוֹם חֲתוּנָתוֹ זֶהוּ מ"ת וְלִהְבִּין שָׂאִיתָא עוֹלָם הַבָּא עוֹלָם
הַנֶּסְתֵּר נִקְרָא מִי כִּי עוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים הֵם רוּחָנִי' וְצָרִיךְ לִישְׂאֵל מִי הוּא וְעוֹלָם הַזֶּה נִקְרָא
אֵלָּה כִּי עוֹה"ז הִנֵּה גִשְׁמִי וְיִוָּכַל לֹמַר אֵלָּה הַדְּבָרִים שֶׁתִּרְאֶה בְּעֵינֶיךָ וּבְשֶׁעַת מ"ת הַרְפִּין
הַשְּׁמַיִם וְשְׁמֵי הַשְּׁמַיִם עַל הַר סִינַי זֶה סוּד שְׁנַתְחַבֵּר וְנִתְיַחַד עוֹלָם הַנֶּסְתֵּר עִם עוֹלָם הַנִּגְלָה
וְנִתְיַחַד מִי עִם אֵלָּה וְזֶהוּ שֵׁם אֱלֹקִים וְזֶהוּ רִמּוּז הַפְּתוּב וַיִּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף פִּי וַיִּרָא

ישראל זה ישראל סבא את בני יוסף זהו פל ישראל כ"ש בני יעקב יוסף ועוד נאמר ועמה פולם צדיקים ויוסף הוא הצדיק לכה נקראו ישראל בני יוסף פמוכן וזהו נרא ישראל סבא את בני יוסף ניאמר מי אלה שיתיחד מי עם אלה ואיתא בעצרת הפל מודים דבעינו נמי לכה פי עצרת הוא מ"ת ובעינו נמי לכה לכלולעשות כל המצות שיש באפשרי לעשות והצדיק יורה דרכו איה להתנהג ושיעשה לשמה באהבה וביראה ולא יסמוך על זה לבד כשמדבק בהצדיק ולא יעשה פלום לעצמו זה אינו וזהו אם אין אני לי מי לי פי כשאין אני בעצמי עושה מעשים טובים ולעבוד את הבורא ית"ש מי לי פי מי יעשה מ"ט בשבילי וכיון שכן תאמר לא אלה אל הצדיק אלא אהיה בביתי ואלמוד תורה ואעשה מעשים טובים בעצמי לכה אמר וכשאני לעצמי מה אני פי כשתעשה בפני עצמי ולא תדבק עצמי בצדיקים מה אני פי אתה בבחי' מה שאין אתה יודע מה לעשות ואיה לעשות המעשים טובים ולהבין שכל אחד יש לו עבודות ודרכו אשר הולך בה איש לפי שכלו ולפי ערכו דהינו שלומד תורה ועושה מעשים טובים אבל כל זמן שאינו מדבק עצמו בצדיקים אינו יודע מאומה ואינו מכיר את הדרכו אשר הולך בו איה שיתנהג עצמו בדרך ה' שיעשה כל המעשים באהבה וביראה ובדביקת רב וזהו והודעת להם את הדרכו ילכו בה פי בדרך שהם תלמוד ותודיע להם איה שילכו בדרך לה' באמת והמעשה אשר יעשו פי אז ידעו איה להתנהג ולעשות כל המעשים לש"ש באהבה וביראה אמן וישמע משה לקול חותנו ויעש כל וכו' בעז"ה נראה לי דהנה יתרו פינון לטובת משה כמו שאמר נבול תבול וכו' והנה משה רבינו לא פינון לתועלת עצמו רק פינון שאמר יתרו כה ומצוה בכבוד חמיו וקיים דיבורו ולכה אמר הפתוב וישמע משה לקול חותנו וכו' ולא כתב בפשוט ויעש משה כן ללמדנו ענין הנ"ל בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום זה באו מדבר סיני.

נ"ל עפ"י הפסוק למוליה עמו במדבר פי לעולם חסדו פי הפלל שיש בארץ ארבעה מינים והם דומם צומח חי מדבר וגדול שבכולם הוא מדבר והוא אם הדיבור הוא בדרך טוב אבל ח"ו אם הדיבור רע אזי הוא גרוע יותר מחי ואיתא בעץ חיים שהמלכות נקרא פה והינו פי המלכות נוהג כל המלוכה ע"י הדיבור והינו שהדיבור טוב עולה לשמים ומשפיע לתתא חסדים וזהו למוליה לשון מלוכה שממליה את עצמו במדבר ר"ל בדיבור דהינו פמלה שנוהג כל המלוכה ע"י פה שיהי' עמו פמלה בכל אשר יאמרו כן יהי' פי ע"י דיבורים טובים יפעלו שמשפיע מלמעלה כל טוב פסולם אשר יכול לעלות ולהוריד ונה בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני סיני בגימטריא סולם שבמתן תורה באו לבחינת סולם שבאו להם דיבורים שיכול לעלות ולהוריד השפע ודו"ק: משה ידבר והאלהים יענו בקול נ"ל פי עיקר הוא ההתחלה של תפלה ואח"כ פשהכין באלקות אזי הש"י מדבק בו וממילא הולכים הדיבורים רק שצריה לצמצם את היראה שלא יהיה בטל במציאות וזהו משה ידבר פי היה צריה לכתוב דיבר רק שהי' רוצה לדבר וצמצם את הדיבור ואז אלקים יענו בקול פי הש"י מדבק עצמו בו ודו"ק.

הגבל את החר וכו' נ"ל פי הר הוא יצה"ר כשאחז"ל לצדיקים נדמה להם פהר וזהו פירוש שיעשה יצה"ר ויבוא בגבול רק מה שצריה לעבדות הש"י וקדשותו את היצה"ר לעבוד עמו ג"כ עבודתה בורא כשאחז"ל בכל לבכה בשני צריה וד"ל או יאמר פי הר

נקרא המחשבה מלשון הרהור שיבוא המחשבה אל הגבול שלא תפשוט פי המחשבה אינו עומד במקום אחד ותביא אותו בגבול וקדשתו שיהי' המחשבות טהורות ונדבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר דהנה בפ' וישב בכני יהודה בבו הראשון פתיב ויקרא שמו ער כו' ובשני האחרונים פתיב ויקרא ויתבאר עפ"י מה ששמעתי מאמו"ר בוצינא קדישא הרב מ' אלימלך זצ"ל פי' על מה שאחז"ל עתיד הקב"ה להתיז ראשו של נחש היינו שלעתיד גם כל הקליפות יטוהרו ויבואו לכלל הקדושה והיינו שיתז ראשו של נחש היינו שיתז קוץ העליון של הנון הוא היוד ויעשה מ"ם מן הנו"ן ויהי' מן נחש משיח ובוזה נתבאר דהנה הקליפה נקראת עקב כמו ואתה תשופנו עקב והקדושה נקראת ראש וזה הנה מחשבת יהודה כי ידע שמאתו יצא משיח בן דוד ע"כ קרא שם בנו הנולד לו ער ר"ת עקב ראש וזה סוד בקע לגולגולת בקע אותיות עקב דמעקב יבוא לראש דהוא גלגולת ר"ל שגם הקליפות יבואו לכלל הקדושה וזה ויהי ער בכור יהודה היינו בכור נקרא המחשבה ואמר הכתוב שמחשבתו לא עלתה לו אבל הנה להיפך שהוא קרא אותו ער עקב ראש כו' והוא השחית ורעו ועשה רע ראש עקב שהמשיח מהקדושה אל הטומאה והנה הבית שמואל הקשה אהא דאז"ל יולדת לשבעה יולדת למקנטעין יולדת לתשעה אינה יולדת למקנטעין והלא ראינו שאינו כן וי"ל דהנה במצרים היו ישראל במ"ט שערי טומאה ואילו היו בשער החמשים לא הנה לשונאיהם תקומה ח"ו מחמת שאז הנה הדעת בגלות ולא הנה להם תורה ע"כ לא הנה גאולה שלימה כי בתחילה פתיב אהיה אשר אהיה ונהדר פתיב פה תאמר אהיה שלחני היינו שגלות מצרים אינה שלימה וזה אהיה ושוב שנית אהי' אתם אבל לעתיד פתיב רק אהי' פרשת יתרו וישמע יתרו כהן מדן חותן משה את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו כי הוציא את ישראל ממצרים נ"ל עד"ז בהקדים הפ' וה' פקד את שרה כאשר אמר ויעש ה' לשרה כאשר דבר והנה ידוע בעשרה מאמרות נברא העול' בכל מאמר שם אלהי השי"ת ויתעלה כשעלה ברצונו הטהור לברוא את העולם היתה בבחי' פקידה לפניו כי הפל הנה תלוי ועומד עד יום הששי הוא ששי בסיון קבלת תורתנו הקדושה אז נתבסם העולם ומלואו בל תמוט לעולם ועד אותו היום לא הנה בבחי' עשי' כלל ועד"ז פירשנו הפסוק וידבר אלקים את כל הדברים היינו עשרת הדברים במעמד הר הקדוש לאמר דייקא שיהי' קיום עולם ועמידה לתכל ולכל יושבי הנברא במאמר ה' כי אז נתחזק עשיית העול' ידוע כי כ"י נקראת בשם שר"ה ע"ד שרה לכל העול' והוא הנרצה בדברינו הנ"ל וה' פקד את שרה כאשר אמר בחי' הוי' ב"ה לכנס"י הנה בחי' פקידה לשרה כאשר אמר עשרה מאמרות בבריאת העול' ויעש ה' לשרה כאשר דבר היינו בחי' עשי' וקיום הנה לשרה כ"י פנ"ל כאשר דיבר עשרת הדברים והפל נבראו בשביל ישראל עד בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית ואז נתקני' במעמד קבלת התורה קיום עולם ומלואו בשביל ישראל המקבלים עליהם אלהותו יתברך וידוע ממדרשי רז"ל התנופחות האנומי וישראל ע"ד משל המן והבר מדיינין זה עם זה בשבילי נזרעת הארץ כו' והנכרחו האנומות להודות שבשביל ישראל נברא העול' בראות יציאת מצרים בניסים ובנפלאות לעין כל מה נשתנו אומה הישראלית מפל אומה ולשון לנסותם ולרוממ' בניכם הנ"ל אין זאת פי הנה עיקר הנבראי אשר בעבור' נבראו כל העולמות ובע"כ העידו והגידו על יקר ומעלת אומה הישראלית הנתעלת' על כולם והוא פירוש הפסוק אשר התחלנו

וישמע יתרו כו' יתרו הבין את כל אשר עשה אלקי היינו ובריאת כל העולמות כנ"ל
היה הפל למשה ולישראל עמו רק עבור משה וישראל העולי במחשבתו אף מאין הבין
זאת פי הוציא ה' את ישראל ממצרים דייקא פי רק את ישראל אומה הנבחרת הוציא
ממצרי' בנסים ובנפלאות מה שלא עשה כן לכל גוי ואומה ולשון בזה הבין פי הפל היה
בשביל ישראל כנ"ל ובהבינו זאת מאס ברע ובחר בטוב ובקדושה ויאמר אל משה אני
חונתך יתרו בא וכו' ופירש"י ע"י שליח פי בפשוט אי אפשר לפרש לכה פירש"י ו"ל
ע"י שליח ואפשר עוד לפרש ויאמר אל משה אני היינו הש"י ב"ה שנקרא אני כמו
שכתוב פי אני אני הוא אמר למשה חונתך יתרו בא אליך: ויחד יתרו על כל הטובה וכו'
אשר הצילו מיד מצרים ויש לדקדק דהו"ל למיכתב אשר הצילם וכו' והנראה לומר כף
עפ"י מאחז"ל גלו למצרים שכינה עמהם וכו' ואם פן יש לומר דקאי אשר הצילו על
השכינה כפיכול עוד נראה עפ"י מאחז"ל ג' היה באותה עצה יתרו איוב ובלעם וכו' יתרו
שברח זכה וישבו בניו בלשפת הגזית וא"כ י"ל הפשט דקאי אשר הצילו על יתרו שהש"י
הציל אותו שברח מהם.

עוד י"ל יתרו על שם מותרות היינו משים עצמו פשרים וזה משמח א"ע תמיד בטובה
ישראל עתה ידעתי פי גדול וכו' פי בדבר אשר זדו עליהם ופירש"י עתה ידעתי מכירו
הייתי לשעבר ועכשיו ביותר ע"כ והנה מאין יצא לרש"י זה והנראה דקשה דהנה
למיכתב עתה ידע אני פי גדול וכו' מה ידעתי דמשמע לשעבר והנה איתא במדרש ועתה
פן ישלח ידו וכו' מלמד שפתח פתח של תשובה ושמעתי ממורי היינו שהלשון ועתה
מרומו על תשובה היינו אף שעד הנה לא הייתי כהוגן רק מעתה והנה י"ל כף דידיע
שיתרו לא הניח עבודה זרה שלא עבדה והיינו שעבד עד שבא על האמת שאין בה ממש
וכן הי' בכל ע"ז שעבדה ואח"כ נודע לו בבירור ששקר הוא והניחה והנה פשבא יתרו
אצל משה רבינו ונקשר במדת אמת וביותר שנתונדע לו מאלקות אזי התחרט על העבר
שלא עבד את הבורא וביותר שנתחרט ונתקשר במדת אמת נתונדע לו שמה שהי' מכירו
לשעבר הוא אמת ונמצא הפי כף עתה היינו ע"י התשובה ידעתי פי גדול ה' וכו' היינו
אני רואה שיידעתי מקדם ושוב לא יהי' סתירה על הידיעה שמקדם אדברא נתוסף
האמונה ע"י הנסים ונפלאות שראה יתרו ונתקשר במשה והודעת להם את הדרך ילכו
בה והמעשה אשר יעשו ויש לדקדק למה לא נאמר הדרך אשר ילכו בה כמו שנאמר
והמעשה אשר יעשו ונ"ל עפ"י שאיתא אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני
ולקהבין פשאדם רוצה לעבוד הבורא ב"ה צריך לילה לצדיק והוא יורה לו את הדרך
אשר ילך בו איך שילמוד לשמה ויתפלל ויעשה כל המעשי בדחילו ורחימו אבל כשאני
הולך להצדיק אז אינו יודע מאומה אעפ"י שילמד תמיד ומתפלל ועושה כל המצות אבל
אינו יודע לעשותם באהבה ובריאה ולא פרחת לעילא כנודע אמנם אעפ"י כשמדבק
בצדיק מחוייב הוא בעצמו ללמוד בהתמדה ולהתפלל בכונה גדולה בהקב"ה אין שום
דאגה פי הפל בא בזכות האמונה שאנו מאמיני' שה' מלך ה' מלך ה' מלך ה' לעולם ועד
וזהו שרומז לנו הפתוב ה' ילחם לכם ר"ל שיהי' לכם אמונה לחם פי לחם בגימ' ג' הניות
היינו שמונה ושבעי' פלומר שתאמינו שה' מלך ה' מלך ה' מלך ה' לעולם ועד ואתם
תחרישון מפל גון ונאנחה פי בזכות האמונה יהי' לכם כל טוב פי אם הוא מאמין באמת
שהש"י בודאי יושיע אין צריך לדאוג עכשיו על רגע אחת מה שאין לו עכשיו מה

שיצטרף לו להבא ודו"ק הנני עומד לפניך על הצור והפית בצור ונצאו ממנו מים ושתה העם הקושני הוא מפורסמת דהאיך שייך אצל הבורא ותברך לומר דעומד שם הלא מכה"כ ולית אתר פנוי מני' ואיך יתכן לומר שיעמוד אצל הצור דמשמע דלא היה עומד רק במקום זה חלילה אף דהשורש הדבר הוא כף דהנה ידוע דברי חז"ל דאין עמידה אלא תפלה שנאמר ויעמוד פתחם ויפלל דלכאורה אינו מוכן דכי לא מצינו זולת זה שום עמידה באדם רק בתפלה דווקא ובנודאי פינונו לאיזה דבר שכל ולא כפי פשטות הענין אבל שורש הדבר הוא דבאמת חז"ל לא דברו מן האנשים פחותי ערה רק מן אנשי השלימים ביראת ה' ובתורתו ובאלו אמרו חז"ל דאצלם לא שייך עמידה כלל דכל ימיהם הם הולכים בשכלם ומחשבתם ממדרגה למדרגה ומעולם לעולם עליון פי כשאדם רוצה לבקש את הבורא כל עולמים ולבוא לעבודת האמיתי ולהיות דבוק אליו ותברך צריף האדם לחפש יומם ולילה ע"י תורה ומצוות וע"י צירופי אותיות ותיבות הקדושי וע"י המלאכי הקדושי שבכל עולם ועול' ובכל מיד' הקדושה וא"א להיו' כלל במעמד אחד ולזה הצדיקי נקראו מהלכי' ולא יצונו כלל עבודה זולת בתפלה דהוא הדביקות וחיבור אל הבורא ותברך דהאדם עד שמגיע לתפלת העמידה אז הוא הולך דרך השתלשלות העולמות ע"י שירות ותשבחות שאומרי' ופסוקי דזמרה אז בכל פעם משיג האדם שכל יותר דרך המידות הקדושי' אבל עדיין לא הגיע לדבר אל המלך בעצמו להיות דבוק אצלו ממש בלי הפסק ומסוף וחלל אפי' של קדושה עליון' זולת אורו של אין סוף הפשוט לבד ולכך נקרא עולם א' אצילות שהוא מלשון אצלו שהאדם עומד אצלו ותברך ממש כבניכול וזהו בתפילת י"ח שאז האדם עומד בעול' אצילות ואין שום מסוף וחלל הקדוש מפסיק בין אדם לקונו רק אור הא"ס המקיף את האדם מכל צדדיו ולפני ה' ישפוף שיחו משא"כ מקודם הגיע לתפלת י"ח אינו דבוק עם המלך אע"ג דבחי'.

אצילות הוא בכל עולם ועול' מכ"מ אינו נגלה עצמותו ותברך זולת ע"י לבושים שבכל עולם למשל כשהאדם הוא בפסוקי דעשי' בקרבנות אזי הוא דבוק באצילות דעשי' וכן בפסוקי דזמרה הוא נתקרב יותר אל עולם המלאכי' ואז הוא באצילות דיצירה וכן בברכת יוצר הוא בעולם השרפי' באצילות דבריאה עד אשר מגיע האדם אל שמונה עשרה אז הוא דבוק באצילות דאצילות האיך הוא עומד לפניו ותברך לבדו ומקיף אותו והוא מתחנן אליו כבן המתגעגע לפני אביו ומסדר בקשותיו ושם לא יצויר הליכה ולכך נקראת תפלת הש"ע תפלת העמידה כי שם האדם עומד.

והנה בנודאי כפי מה שאנו עושים ומקדשין א"ע למטה כמו כן אנו מעוררים את הדוגמ' למעל' וא"כ כשאנו באים למדרגה של עמידה לפניו ותברך לבד אז גם הוא ותברך מתניצב כבניכול לפנינו ור"ל כמו שאנו לפנינו עומדים ומדבקי' מחשבתינו אל נקודה אמצעי' שהוא אלקותו ותברך שהוא שורש כל והוא הנקודה פנימיות המחי' את כל כן הקב"ה מצמצם א"ע ועומד א"ע כבניכול על נקודת ישראל שהם נקודת מחשבתו אשר בשבילם עלה ברצונו לברוא כל העולמות והפל הוא כדי להיטב לזרע ישראל והם עיקר המחשבה ואכן הראשה שממנה הושפת העול' שכנס"י הם יסוד לכל העולמות ועבורם נבראו הפל כדי לשמשם ויהי' צרכי ישראל ומשעבדי' כל הנבראי' תחתייהם לעשות רצונם ולכך נקרא הוא צור ישראל שהוא צורה של ישראל החקוקה בכסא אצלו כי הם עיקר הצורה ומחשבה שלו בתחילה ובזה תבין מה שאמר הכתוב הנני עומד שם לפניך

ר"ל בשבילך אני עומד שם ר"ל כמו שאמרה עומד במחשבתך דבוקה אצלי ממש כף אני עומד שם על הצור ר"ל הצור של ישראל ר"ל שהיא המחשבה להטיב לישראל ועבורם נבראו כל הדברים וכל החסדים טובים וכל מיני השפעות טובים וכל העולמות צריכים ליתן שפע לכנס"י וז"ש והפית בצור ר"ל שתפה בזה הצור פלומר שתעורר זה המחשבה עליון ודבקות אלקות בכנס"י ואז ניצאו מים משם תמשוך כל השפעות וחסדים טובים לישראל ובזה יתפרש הפתוב אתם נצבים היום פולכם לפני ה' אלקיכם ר"ל שמשה רבינו הסתפל בישראל וראה שהם בבחי' נצבים עומדי' ואמר אל תתמה על מה שאמרת נצבי' היום הוא מחמת שאמרת במדרגה גדולה לפני ה' אלקיך' שאמרת קשורים בדבקות עליון פנים בפני עם ה' אלהיכם ואין שום מסך ומבדיל ביניכם ואתם קרובים אל המלך ושם לא יצויר הליכה כי אם עמידה פנ"ל והיו נופלים ממדרגתם ע"ש והנה באמת הגם שלא היו נופלים מקדושתם עכ"פ הנה קשה להם להתגבר בכל יום לילך במדרגה יותר גדולה וקדושה מחמת רשעת מצרים ושעבוד וכנ"ל והנה אח"כ פשיצאו ישראל ממצרים ובראו למדרגה גדולה ואם היו הולכים בדרך ישראל לארץ ישראל דרך ארץ פלשתים ושם קרוב הוא לא' ויש התפשטות הקדושה מן ארץ ישראל והנה ג"כ סיוע גדולה לבוא למדרגה יותר עליונה וביותר פשהו רואים מלחמה והיו באים ליותר מדרגה גדולה עד אין שיעור והרא' פשיצאו מצרים נוסע תיכף היו אווזים הענין היותר גדול היינו ניצצקו ב"י פנ"ל והנה האמוריים החריבו את א"י פשימעו שישראל הולכים ממצרים ורוצים ללכת לא"י (חסר תשלום המאמר) ויאמר ה' אל משה דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירות ר"ל שיחנו בני ישראל לשוב לדרך הנכונה ויהי' להם חני' לפני פי החירות ר"ל שיהי' דיבורם דבוק בעולם עליון אשר משם יוצאים כל החירות לכנס"י והוא נקרא עלמא דיובלא בין המגדול ובין הים דתפלה נקרא מגדול עד"ה מגדול עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב דתפלה הוא דברים העומדים ברומו של עולם ובין הים הוא התורה המכונה בשם הים ור"ל דדיבורם בין בתורה ובין בתפלה יהיו דבוקים בעלמא דחירות לפני בעל צפון ר"ל הבעל והשורש לכל הצפוניות נכחו תחנו על הים ועי"ז פשאדם הוא דבוק בעולם העליון הוא נפשט מן הארציות והוא נבוי' בה וכמתעסק בעלמא בזה העולם הגשמיים וז"ש ואמר פרעה שהיא היצה"ר נבוכים הם בארץ ועי"ז אף שחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם ואכבדה בחילו ובפרשיו פי יטבע בים התורה והמצוות (חסר תשלום המאמר) ופרעה הקריב כו' וישאו בני ישראל כו' ויראו מאוד כו' ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים הלא זה הדבר כו' חזל ממנו ונעבדה את מצרים כו' לכאורה הם דברים זרים מאד וחסלילה שמפי בני ישראל יצאו דברים זרים ומגשמים פאלה ונראה דכיוונו לדרך אחר והוא דהנה ב"י פשיצאו שהם במיצר גדול וצריכים לרחמים ונסים גדולים לעשות להם א' שינצלו ויילכו בתוך הים בשלום וגם שיעשה הש"י נקמה בשונאייהם והנה זה הבינו בעצמם שאינם פדאי לנסים פאלו ואין להם במה לעבד את ה' על כל הטוב אשר יעשה להם פי אהבה ויראה זוטרתא הוא לגבי הטובות הללו והשיגו בשכלם שלא יצויר להם שום עבודה זולת מסירת נפשם עבור אהבת שמו וזה שיערו בעצמם שעדיין אין להם מדרגה זו ואין בהם פח לעבוד במסירת הנפש ולכך ויראו מאוד פי סברו בלבם שח"ו בין כף ובין כף אבדה תקוותם והם בסכנה ולכך הנה קשה עליהם

פְּרִידָתָם מִמִּצְרַיִם מִחַמַּת שְׂבַמְצָרִים הָיָה קָל לָהֶם לַעֲבֹד אֶת ה' בַּעֲבוּדָה לְפִי עֵרְכָם וְכוּחָם וְלֹא הִנְכַּרְחוּ לְמוֹת נַפְשָׁם כִּי לֹא הִנְצַרְכוּ לְנִסִּים גְּדוּלִים מִשָּׂא"כ לַעֲת הַזֹּאת שֶׁהֵם בְּדַחְקוֹת גְּדוּל וְצָרִיכִים לְתַפּוֹס עֲבוּדָה גְּדוּלָה וּז"ש מֵה זֹאת עֲשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאֵנוּ פִּי הֲלֹא זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ לְךָ חֲדָל מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת מִצְרַיִם ר"ל שְׁנַעֲבֹד אֶת הַשָּׁ"י בְּמִצְרַיִם כִּי שָׁם הָיָה קָל לַעֲבֹד וּז"ש כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת ה' בְּמִצְרַיִם עֲבוּדָה פְּשׁוּטָה וְקֵלָה לְפִי עֵרְכֵנוּ מִמוֹתָנוּ בְּמִדְבָר מִשְׁנָה'י בְּמִדְבָר בְּמָקוֹם שְׂצָרִיכִי לְהַפְקִיר נַפְשֵׁנוּ וְלַעֲבֹד בְּמִסִּירַת נַפְשׁ וּז"ש מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֵל תִּירָאוּ הַתִּיַצְבוּ וִירָאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה' אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָכֶם וְכוּ' ה' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְרִישׁוּ ר"ל שְׂפִינִים אוֹתָם וְרַמְזוּ לָהֶם שְׁבִנוּדָאֵי יַעֲזֹר לָהֶם ה' לְבוֹא לְמִדְרָגָה זוּ שֶׁל מִסִּירַת הַנַּפְשׁ כְּמוֹ שֶׁהִ' בְּאֵמֶת לְבָסוּף שְׂרָדְפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וּמָה עָשׂוּ קִפְץ נִחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב לְתוֹךְ הַיָּם תַּחֲזִיקָה וְהִיָּתָה יְהוּדָה לְקַדְשׁוֹ וְהִ' לָהֶם מִסִּירַת נַפְשׁ וְעִי"ז נִיצוּלוּ וְהָבֵן ה' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְרִישׁוּן עַל דְּרֹךְ הַפְּסוּק וְהָיָה אִם שָׂכַח תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְקִשְׁיָה לְמָה כָּפַל הַפְּתוּב שָׂכַח תִּשְׁכַּח וּנ"ל בְּפִשְׁטוֹת כְּמוֹ שֶׁשְׂמַעְתִּי בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ וְהִטְהוּרָא בּוֹצִינָא דְנְהוּר ר"ש כב"ה מ' דוּב בַּעַר מ"מ דק' מְעַזְרִיטְשׁ בְּפִסּוּק אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחְשׁוּב ה' לוֹ עֹז ר"ל אֲשֶׁרִי הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא מִשְׁגִּיחַ עַל עֲצָמוֹ בְּכָל רֶגַע וְרֶגַע אִם לֹא יִחְשׁוּב ה' כְּלוּמַר שְׂשִׁכַח בְּהַשָּׁ"י ב"ה לוֹ עֹז הוּא בְּעֵינָיו חֲטָא גְּדוּל וּנ"ל שְׂכַן פִּי זֶה הַפְּסוּק וְהִ' אִם שָׂכַח תִּשְׁכַּח ר"ל שְׂגָם זֹאת תִּשְׁכַּח שְׂשִׁכַח' וְעוֹד נ"ל שְׂכַף פִּי זֹאת הוּא יְדוּע לְכָל שְׂצָרִיךְ לְהֶאֱמִין שֶׁה' הֵיךָ הִנֵּה וְיִהְיֶה כְּמוֹ שֶׁהִ' קוֹנֵד בְּרִיאַת עוֹלָם כֵּן יִהְיֶה אַחֲרָיו וְכֵן הֵיךָ עֲכָשְׁיוּ בְּשַׁעַת שְׁעוֹלָם קִיָּים כִּי הַקַּב"ה אֵין צָרִיךְ לְעוֹלָם כְּלוּם אָבֵל אִם ח"ו שְׂאִינוּ מְאֲמִין שֶׁהַקַּב"ה הֵיךָ קוֹנֵד בְּרִיאוֹת וְיִהְיֶה אַחֲרָיו דְּהִיָּנוּ בְּזִמְן שְׁעוֹלָם חָרוּב אֲזִי אִפִּי בְּמָה שְׂמַאֲמִין שֶׁהַקַּב"ה הֵיךָ בְּשַׁעַת שְׁהַעוֹלָם קִיָּים אֵין זֹו אֲמוּנָה כִּי הַמְשַׁמְעוֹת שֶׁהַקַּב"ה ח"ו צָרִיךְ לְהַעוֹלָם אֲלֵא צָרִיכִין אָנוּ לְהֶאֱמִין בְּאֲמוּנָה שְׁלִימָה שֶׁהַקַּב"ה הֵיךָ הִנֵּה וְיִהְיֶה וְלִהְבִּין שְׁהַשָּׁם הִנֵּה ב"ה מוֹרָה עַל הֵיךָ כִּי אוֹתִיוֹת הֵיךָ לְשׁוֹן הֵיךָ מִשְׁמַע הִ' וְיִהְיֶה כִּי הֵיךָ בְּלֹא וְאוֹ הוּא מוֹרָה עַל שֶׁהִ' כְּבָר אֲלֵא הִנֵּה מְהַפְּכוֹ לְהַבָּא שְׁיִהְיֶה וְזֶה רִמְזוּ לָנוּ הַפְּתוּב וְהֵיךָ אִם שָׂכַח ר"ל אִם תִּשְׁכַּח שֶׁהִ' הִ' וְיִהְיֶה תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ ר"ל תִּשְׁכַּח אֲפִילוּ הַהֵיךָ וְהֵיךָ שְׂמַעְנוּ שְׂצָרִיכִין אָנוּ לְהֶאֱמִין בְּאֲמוּנָה שְׁלִימָה שֶׁהַקַּב"ה הֵיךָ הִנֵּה וְיִהְיֶה וְהוֹשִׁיעֵנוּ תְּמִיד בְּכָל עֵת וְהוּא יוֹשִׁיעֵנוּ תְּמִיד וְכִשְׂאָנוּ מְאֲמִינִים בְּאֲמוּנָה שְׁלִימָה לְהֶם הַמִּדְרָגָה לְרִאוֹת הַשָּׁר שְׁנוֹסַע מִסְתַּמָּא הִיָּנוּ לְהוֹדִיעַ שְׁהַמִּצְרַיִם אֵין לָהֶם שׁוּם כַּח לְהַרְע לְיִשְׂרָאֵל רַק שְׁהַשָּׁר נוֹסַע לַעֲזֹר לָהֶם וְלֹא יִהְיֶה יוֹכֵל לְהַזִּיק לְיִשְׂרָאֵל כְּלָל שְׂאֲפִילוּ שׁוּם תַּחֲבוּלָה אֵין צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת נְגִדוּ וְעוֹד שְׁהַשָּׁ"י יִתֵּן כַּח שְׂמִשָּׁה יְכַנִּיעַ אֶת הַשָּׁר וְעוֹד בְּפִשְׁטוֹת כִּינּוּן שְׁהַמִּצְרַיִם נֹסַע אֲצֵלָם הַשָּׁר לַעֲזֹר לָהֶם וְהֵיךָ חֲלַק ה' עִמּוֹ אֲזִי בְּנוּדָאֵי יַעֲזֹר הַשָּׁ"י לַעֲמוֹ וּבְזֶה הַרְאָה ה' רַחֲמָיו שְׁנָתֵן מִדְרָגָה לְרִאוֹת הַשָּׁר שֶׁל מִצְרַיִם שְׁנוֹסַע וְהֵיךָ הַיִּשְׂרָאֵל כְּשֶׁרִאוּ הַשָּׁר הִיוּ מִתְיָרָאִים שְׁלֹא יִקְטָרַג עֲלֵיהֶם הַשָּׁר וְנוֹכַל לֹמַר לְכֹךָ צַעֲקוּ אֵל ה' כִּי תִפְזִיקָה אֲפֶשֶׁר לְקִטְרַג עֲלָיו ר"ל כִּי יֵשׁ מְלָאכִים שְׂמִרִיחִים בְּתַפְלוֹת כְּדָאִיתָא בְּסַפְרִים אֲמַנְם צַעֲקָה בְּלֵב הוּא עוֹד יֵשׁ לֹמַר כִּינּוּן שְׂצַעֲקָה גְּדוּלָה מִשְׂאָר תַּפְזִיקָה כְּנ"ל לְכֹךָ כְּתִיב וַיִּצַּעֲקוּ כִּי תַפְסוּ הַמִּדְרָגָה שֶׁהוּא יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה הִיָּנוּ צַעֲקָה וְאָמַר לָהֶם מֹשֶׁה אֵל תִּירָאוּ הִיָּנוּ שְׂאֵל יִמְשָׁכוּ עַל עֲצָמָם יִרְאֵה רַעַה וְאָמַר לָהֶם הַתִּיַצְבוּ וְכוּ' וְהֵיךָ מֹשֶׁה רַבִּינוּ הִגַּם שְׁהַחֲזִיק אֶת לֵב יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר הוּא הָאֵמֶת עִם כָּל זֶה לֹא מְנַע א"ע מְלֵה־תַּפְזִיק לֵב יִשְׂרָאֵל כְּעוֹשֶׂה הַמְּבָרָר עִם יִשְׂרָאֵל וּמְבָרָר לָהֶם בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת עַל הַתַּפְזִיקָה עֲשֶׂה בְּהַצְנַע וְהִ' עוֹשֶׂה כְּמִדְבָר עִם יִשְׂרָאֵל וּמְבָרָר לָהֶם בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת

ובתוכו הי' התפלה לה' שהתפלל והינינו התיצבו וראו את ישועת ה' והיה כמבשר ובתוכו תפלה לה' שהשם יושיע ואמר אשר יעשה לכם היינו עהר ונעט טיהן ובתוכו פנונתו הי' עהר זאל טיהן וכן ה' ילחם וכו' עהר ונעט שטרטיטין וכוננתו הי' עהר זאל שטרטיטען היינו תפלה וא"כ לא הי' באפשר להיות קטרוג פי הי' בהצנע והנה זה הענין היינו צעקה פי אינו אומר בשעת צעקה הגם שאמר בשורה טובה לישראל בכ"כ ענין תפלה לא הי' אומר רק בלב הי' פנונתו ולזאת אמר הש"י מה תצעק אלי וכו' והיינו דבדרה משל לבקש ממלך בשר ודם טובה על בנו של מלך אף אם המבקש אינו חשוב כל כך ג"כ פועל מכ"ש אם המבקש הוא רחיקא דמלכא הגם שמדבר עבורו דבר טוב ג"כ פועל ואמר הש"י מה תצעק אלי והיינו דבר אל בני ישראל פי עבור בני ישראל לטובה יכול אתה לפעול בדבור פשוט ואין צריך צעקה רק בפשוט דבר אל בני ישראל וכו' ומשה שהי' עניו מאד הי' נראה בעיניו שצריך צעקה על ענין זה פי הי' מחזיק א"ע לפשוט ויסעו היינו שיעשו כדרכם וגם על הי' ומתנחל קושית האוה"ח וגם רש"י ז"ל מה שאומר למדנו שהי' משה עומד ומאריך בתפילה ואתה הרים את מטף וכו' נוכל לפרש כפי מה שאי' בס' נועם אלימלך של אמו"ר על פסוק מה זה בידך ויאמר משה היינו שהש"י שאל מה ענין עסק שעוסק משה יותר ואמר משה היינו הכנעה ע"ש והנה הי' אמר בדעתו שהו' נברא קודם משה רבינו ואמר הש"י הרים את מטף היינו לזה צריך רת ברות נגד הי' ולא הכנעה נגד הי' וכמאמר חז"ל נחזור לענינו ונוכל לפרש הפסוק ויהי בשלח פרעה וכו' פי מצינו בפי' בא שאמר הש"י בא אל פרעה פי אני וכו' למען שתי אנתתי אלה וכו' ולמען תספר באזני בנה וכו' וידעתם פי אני ה' וטוב לפרש פי הש"י ב"ה עשה באמת וביושר ושלא יהי קשה וכי בשביל לספר באזני וכו' הפה את פרעה והאמת הוא כך פי פרעה היה רשע גמור ומה שלא רצה לשלח את ישראל לכך היה מחוייב ללקות ואח"כ מה שהשם הכביד את לב פרעה מסתמא מדברים מפרשי התורה מזה ובעז"ה אפרש ג"כ פי' ה' הטובה עלי פי פשיבא משיח צדקינו ב"ב יתקן אויר העולם כדאי' בספרי ויהי' התפשטות הקדושה עד אין שיעור והנה אם לא בשביל רשעת פרעה ועמו יכולים היו ישראל במצרים לפעול כל כך התגברות קדושה עד אין שיעור והי' תיקוף גאולה שלימה רק בשביל רשעת מצרים פרעה ועמו לא הניחו שיתגברו קדושת ישראל כל כך וא"כ היה על ידי זה שעבוד מלכות אח"כ עד פי' יבוא משיח צדקינו ב"ב ויתרבה הדעת כמו שכתוב פי' מלאה הארץ דעה את ה' כו' ויתרבה האמונה בבורא ב"ה ועד שייבוא משיח צדקינו ב"ב צריך לספר יציאת מצרים שיתרבה הידיעה כמ"ש ולמען תספר באזני בנה וכו' אשר התעללתי ואת אותתי וכו' וידעתם פי' אני ה' וא"כ שפיר נלקה פרעה בכל האותות הידועי' כדי שנספר באזני בנינו וכו' כמו שכתוב פי' פרעה גרם ברשעתו שלא היה כל כך התפשטות הקדושה בעת הזאת שיתרבה ממילא הידיעה ואמונה שלימה בבורא ב"ה על כל העולם ונמצא לפ"ז יתורף ג"כ דיקדוק מה שכתבנו בפ' בא שאמר הש"י שלח ולא שלח פי' כך הוא פי' אם היה השי"ת אמר בדרה ציווי שלח והנה היה פרעה מוכרח לשלוח תיקוף פי' בדבר ה' שמים נעשו וכו' מכ"ש שפרעה היה מוכרח לשלח תיקוף רק בשביל רשעת פרעה פנ"ל היה צריך לאותות ומופתים והיה הקב"ה מפרסם רשעת פרעה בכמה אותות ומופתים ואח"כ כמה שהכביד לבו היה ג"כ כדי שיהיה כמה לספר כדי שידעו ידיעת הבורא כמ"ש וידעתם וכו' לכך אמר הש"י ב"ה

שֶׁלַח הַיָּינוּ שִׁיתְגַּלְגַּל הַדָּבָר שִׁישַׁלַח וּבְנֹדָאֵי הַבּוֹרָא ב"ה עוֹשֶׂה בְּאֵמֶת וּבִינּוּשׁ הַכֹּל יִהְיֶה
שָׁמוּ הַגְּדוֹל מְבוֹרָךְ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים וְהִנֵּה אֵימָא בּוֹזֵה "ק שְׁאָמַר ר' אֶלְעָזָר ב"ר
שְׁמַעוֹן הַטַּעַם עַל מָה הִגְלָה הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְעַנְּנָן מָה לְמַצְרִים כָּמוֹ שֶׁפָּתְבְּנוּ בַּפ' בָּא
כְּדִי שֶׁלֹּא יִתְקַלְקְלוּ יִשְׂרָאֵל מִקְדוּשָׁתָם פִּי הַמַּצְרִים לְגוֹדֵל רִשְׁעָתָם הָיוּ שׁוֹנְאִים לְיִשְׂרָאֵל
הֵן אֲנָשֵׁי מַצְרִים וְהֵן נָשֵׁי מַצְרִים וְלֹא הָיוּ יִשְׂרָאֵל מְקוֹרְבִים לָהֶם וְלֹא טַעַם וְדַעַת הוּא
מְכוֹנֶה בְּשֵׁם אָדָם לְהִיּוֹת זֹאת מֵעוֹ לְאָדָם ע"ד אָדָם אִתָּם כּו' אִתָּם קְרוּי' אָדָם וְעַתָּה נְבוֹא
לְפָרֵשׁ הַפְּסוּק אֲשֶׁר הִתְחַלְנוּ קִדְשׁ לִי כָל בְּכוֹר הַיָּינוּ ע"ד הַנְּ"ל לְקִדְשׁ וּלְטַהַר כָּל
הַמְחַשְׁבוֹת לִי לְשָׁמִי בַּפְּנוּנָה הַרְצוּי' כַּנְּ"ל תִּפְעוּל בְּזֵה פֶטֶר כָּל רַחֵם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל תִּפְתַּח
וְתִתְעוֹרֵר כָּל מִינֵי רַחֲמָנוֹת הַנְּצַרְכִים לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל לְתַת לְכָל אִישׁ דִּי פְרַנְסָתוֹ וּלְכָל גּוֹי
וְגוֹי' דִּי מַחְסוּרָה בְּאָדָם וּבְבִהְמָה לִי הוּא בְּעַסְקָהּ בְּעַסְקֵי שׁוֹנוֹת הֵן בַּחֲוִי אָדָם וְהֵן בַּחֲוִי
בְּהֵמָה כַּנְּ"ל הַכֹּל לִי לְשָׁמִי הוּא וּבְהִיּוֹתָהּ כְּלִי מוֹכֵשֶׁר בְּזֵה תּוֹכַל לְפַעוֹל כָּל הַצּוֹרֵךְ הַנְּאוֹת
וַיִּשְׁוֹעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ לְכָלְלוֹת אַחַב"י וּבְהַמְשִׁיךָ זֶה פִּירְשָׁנוּ הַפְּסוּק וְהִיּוֹתָם לִי סְגוּלָה מִכָּל
הָעַמִּים כִּי לִי כָל הָאָרֶץ אַחֲרַי כִּי גָבְהוּ דַרְכֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּטוֹב מַעֲלָלָם וּקְדוּשַׁת
מַחְשְׁבוֹתֵיהֶם בְּדַרְךָ הַנְּ"ל חֲפָה יִתְרָה נּוֹדַעַת לָהֶם מֵאִתּוֹ יִתְבַּרַךְ וַיִּיעַד לָהֶם שְׂכָרָם חֲלָף
עֲבוּדָתָם הַקְּדוּשָׁה בְּהִיּוֹת כָּל מַעֲבָדֵיהֶם וּמַחְשְׁבוֹתֵיהֶם לְשָׁמוּ יִתְבַּרַךְ גַּם בְּעַסְקֵיהֶם בְּמִינֵי
אַרְצוֹת וּדְבָרִים הַגְּשָׁמִי' לְכֹן יִהְיוּ פְּאוּצָר חֲבִיב וְכִלֵּי חֲמֻדָה לְהַבּוֹרָא ית"ב וּבְהֵם בַּחֲוִי
מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה וְנוֹעַם אֲמֵרוֹתָיו וְהִיּוֹתָם לִי סְגוּלָה מִכָּל הָעַמִּים בְּעַבּוֹר
זֶה כָּל תְּשׁוּקָתִי וְחֲפָצִי בְּכֶם מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָל הָאָרֶץ כָּל אַרְצֵיּוֹת וְגַשְׁמִיּוֹת אֲשֶׁר אִתָּם
עוֹסְקִים הַכֹּל לִי לְשָׁמִי לְכֹן בַּחֲרָתִי בְּכֶם לְסְגוּלָה וְשִׁמְרַת אֶת הַחֲנוּקָה הַזֹּאת לְמוֹעֵדָה מִיָּמִים
יָמִימָה וְהִנֵּה אַרְבַּע תְּיָבוֹת הָאֵלוֹ הַזֹּאת לְמוֹעֵדָה מִיָּמִי' יָמִימָה ר"ת מִיֵּלָה וְהַעֲנִין הוּא כָּף
כִּי גְּאוּלַת מַצְרַיִם לֹא הָיְתָה גְּאוּלָה שְׁלִימָה כִּי הַגְּאוּלַת מַצְרַיִם הַזֹּאת לֹא הִי מְחַמַת
אֲתַעְרוּתָא דְלַתְמָא כַּמ"ש וְאֵת עָרוֹם וְעָרְנִי בְּלֹא מַצּוֹת וְנֹאמַר אוּ הַנְּסָה אֱלֹהֵי לְבוֹא לְקַחַת
לוֹ גּוֹי מְקָרֵב גּוֹי אֶלָּא הַגְּאוּלָה הָיְתָה מִפְּחַ אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲיָלָא פְּאָשֶׁר ה' נִשְׁפַּע לְאַבּוֹתֵינוּ
וְאֲתַעְרוּתָא דְלַעֲיָלָא בְּלֹא אֲתַעְרוּתָא דְלַתְמָא דְהַיָּינוּ תְּשׁוּבָה וּמַע"ט הוּא בְּבַחֲוִי' נּוֹקְבָא וְאִין
הַדָּבָר יוֹכַל לְהִיּוֹתוֹ בְּשְׁלִימוֹת וְגַם אִין בַּחֲוִי' זֶה גְּאוּלָה שְׁלִימָה לְהַעֲבִיר מִמְשַׁלַת זְדוֹן מִן
הָאָרֶץ כַּבַּחֲוִי' דְכוּרָא פִּידוּעַ אִשָּׁה מְזַרְעַת תַּחֲלָה וְזֵהוּ אֲתַעְרוּתָא דְלַתְמָא ע"י הַתּוֹרָה יוֹלְדַת
בְּבַחֲוִי' זָכַר אִישׁ מְזַרְעֵ תַּחֲלָה אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲיָלָא יוֹלְדַת בַּחֲוִי' נְקֵבָה וְזֹאת אָמַר פְּרַעֲזָה
לְמִשָּׁה כְּשֶׁאָמַר לוֹ מִשָּׁה בְּנַעֲרֵינוּ וּבְזַקְנֵינוּ נִלְךָ בְּבִנֵינוּ וְכו' אָמַר לוֹ פְּרַעֲזָה לְמָה אִתָּם
יּוֹצְאִים כּוֹלְכֶם מִמַּצְרַיִם שְׁאִתָּם סוֹבְרִים שְׁיֵהֲנִי גְּאוּלָה שְׁלִימָה אֲנִי אוֹמֵר לְכֶם שְׁעַכְשָׁיו לֹא
יִהְיֶה גְּאוּלָה שְׁלִימָה לְהַעֲבִיר מִמְשַׁלַת זְדוֹן מִן הָאָרֶץ רָאוּ כִּי רַעַה נְגִיד פְּנִיכֶם ר"ל שְׁעוּד
יֵשׁ רַעַה נְגִיד הַטּוֹב פִּידוּעַ אֵת זֶה לְעוֹמַת זֶה עֲשֵׂה אֱלֹהִים וּבְשִׁבִיל כֹּן שְׁכַמְצָרִים לֹא הָיְתָה
גְּאוּלָה שְׁלִימָה שֶׁלֹּא הִי אֲתַעְרוּתָא דְלַתְמָא נְקָרָא חַג הַפְּסַח בְּשֵׁם שְׁבַת כַּמ"ש מִמְחַרַת
הַשְּׁבַת כָּמוֹ שְׁבַת הוּא בְּלֹא אֲתַעְרוּתָא דְלַתְמָא וְלֹא תְלוּי' בְּנוֹ אֶבֶל כָּל הַמוֹעֲדִים תְּלוּיִם בְּנוֹ
כָּמוֹ שְׁאָנוּ קוֹבְעֵי' זְמַן שְׁלֵהֶם וְהִנֵּה יְדוּעַ יִשְׂרָאֵל מִפְּרַנְסִין אֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים ע"י תּוֹרָה
וּמַע"ט וְזֵהוּ שְׁרִימְזוּ לְנוּ הַתּוֹה"ק בַּפְּסוּק וְשִׁמְרַת אֶת הַחֲנוּקָה וְחֹק לְשׁוֹן פְּרַנְסָה פִּידוּעַ
וְאָכְלוּ אֶת חֲקָם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם פְּרַעֲזָה הַיָּינוּ שְׁתַּשְׁמֹר הַפְּרַנְס' שְׁתַּרְאָה שְׁיֵהֲנִי יִשְׂרָאֵל
מִפְּרַנְסִי' לְאַבִּיֵהוּן שְׁבַשְׁמִי' ע"י תּוֹרָה וּמַע"ט שְׁיֵהֲנִי אֲתַעְרוּתָא דְלַתְמָא וְזֵה שְׁנֹאמַר הַזֹּאת
לְמוֹעֵד' מִיָּמִים יָמִימָה ר"ת מִיֵּלָה הַיָּינוּ כְּשִׁיֵּהֲנִי אֲתַעְרוּתָא דְלַתְמָא ע"י תּוֹרָה וּמַע"ט אֲזִי יִהְיֶה

בחי' זכר ויהי' גאולה שלימה להעביר ממשלת ודון מן הארץ פרשת בשלח ויהי בשלח פרעה וכו' ולא נחם וכו' פי קרוב הוא פי אומר כו' הנה אי תיבת פי היא נתינת טעם בלשון דהא פי קרוב ונח לשוב למצרים הי' לכתוב פי קרוב הוא ואמר אלקים וכו' מה פי אומר אלקים ועוד קשה מה ענין הסמיכות לזה בשלח פרעה וכן ולא נחם כו' הלא בפרשת בא פתיב שיעצאו ישראל ממצרים ובאו לספות והנה בעזרת הבורא ב"ה נוכל לפרש פה דהנה יש לדקדק עוד לקמן ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ופירש"י ז"ל למדנו שהי' משה מאריך בתפלה ומה נועם למצוא הרמז בתורה שהי' משה מאריך בתפילה אפשר בפשוט ג"כ נוכל לפרש פי מצינו שאמר משה ה' ילחם כו' ואתם תחרישון המשמעות אתם תחרישון ואני אתפלל עוד נוכל לפרש בע"ה דהנה האוה"ח הקשה ג"כ על פסוק זה מה תצעק אלי פי אל מי יצעק אם לא לה' יתברך עיי"ש והנראה בעז"ה דהנה בזוהר שמות על פסוק ויזעקו בני ישראל וכו' אומר ר' יצחק זעקה וצעקה ענין אחד והיינו שצועק בלב ואינו אומר כלום ואמר ר' יהודה הילכך צעקה גדולה מהפל והנה בעת שראו ישראל והנה מצרים נוסע וכו' היו מתיראים מאד ומה גם לדברי רז"ל מצרים נוסע בלשון יחיד קאי על שר של מצרים והנה נוכל לומר שהי' מתיראים לבל יפול במחשבתם שום ענין מחשבת פסול והנה באמת שמשה אמר להם אל תיראו וכו' והנה אם ה' אומר לו פה הי' לו לומר פה אומר ה' אף י"ל פי הי' מןבטח פי הש"י אומר לו בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על החר הזה א"כ הי' מןבטח בנודאי שהשם יצילם ויקיים הבטחתו ונעבדך אותו על הר סיני הגם שהי' שר של מצרים נוסע אחריהם לעזור למצרים הי' למשה רבינו יותר התאמצות פי ודאי פיון שה' נתןידכם ראשון הוא לכם לחדשי השנה לעורר עליהם ממקור הנסים התחדשות רחמים גמורים וחסדים גדולים בכל עת בכל חדשי השנה כנ"ל.

החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה דהנה פתיב פימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות והקשה בזה"ק הלא בחד יומא נפקי ומה פימי עוד דיקדוק זהו"ל אראך אף הענין דהנה באברהם אברהם וכן ביצחק יצחק ובכנלם פתיב פסיק טעמא אכל במשה לא פתיב פסיק טעמא והענין הוא דהנה ארז"ל ביצ"מ בכל יום יהי בעינך בחדשים כאילו היום יציאת מצרים דהנה העובד השם צריך בכל פעם לבוא לידי התחדשות דאל"כ העבדות אצלו כרגילות והרגל נעשה טבע וזה מה שפירשתי וישא יעקב רגליו היינו שיעקב הרים והגביה הרגילות שלו ונדמה לו כאילו היום הוא מתחיל לעבוד הבורא ית"ש ונמצא שהוא אצלו שכל ונבנה תמיד שלא התחיל בשום פעם לעבוד את ה' וגם משרע"ה הי' בבחי' זו שהי' עני' מאד ומשה גי' רצון ובכל פעם הי' לו התחדשות ורצון חדש לעבודת ה' וזה משה משה שלא נכתב פסיק טעמא פי בכל עת הי' מוסיף אומץ והתחדשות בהרצון והנה בכל עת וזמן יש באדם בחי' יצי"מ כמ"ש שלח אותו ומפתים בתוככי מצרים בתוך לא נאמר אלא בתוככי לומר לה שבכ"א יש בחי' יצ"מ וכן בחי' ירושלים ג"כ יש בכ"מ כמ"ש בתויכפי ירושלים וזכ"ה פימי צאתך ממצרים פשיעור הימים שאתה יוצא בכ"פ ממצרים שנדמה לו כאילו היום יצאת ממצרים ויש לה התחדש.

בכל פעם ובאם יהי' לה מדרגה זו אראנו נפלאות ע"כ לא פתיב אראך פי מי שהוא במדרגה זו הוא אצלו בשפלות גדול וכאין הוא נחשב אצלו בחי' מה ולא שייך לומר

דָּבָר שֶׁהוּא אֵין בְּלִשׁוֹן נוֹכַח אַרְאָה רַק אַרְאָנוּ וְזֶה שֶׁאֵרוֹ"ל ע"כ זֶה אֵלֵי רְאֵתָה שֶׁפָּתָה עַל הַיָּם מֵה שְׁלֵא רְאָה יַחְזַקְאֵל כִּי אַז הִי' לָהֶם הַתְּחַדְשׁוֹת רֵאשׁוּנָה בְּלִי שׁוּם רְגִילוֹת כְּלָל ע"כ רָאוּ מֵה שֶׁרָאוּ וְהִבְנוּ כִּי מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּעֵינָיו אֶחָד הָרָאִי' נִחְלָשׁת אֲצָלוּ כִּידוּעַ וְזֶה פִּי' הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ תְּחַדְשׁוֹת הַהַתְּחַדְשׁוֹת שֶׁל זֶה אֵלֵי וְאֲנִהוּ הוּא עֲבוֹדַת הַבּוֹרָא הוּא רֵאשִׁי וְחִשְׁבֹת שֶׁל כָּל הַתְּחַדְשׁוֹת וְכִינֵן שִׁיְהִי' לָכֶם הַתְּחַדְשׁוֹת הַזֶּה אֲזִי רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחַדְשֵׁי הַשָּׁנָה וְיִתְחַדֵּשׁ עֲלֵיכֶם גְּזִירוֹת טוֹבוֹת לְכָל הַשָּׁנָה וְיִנְצְלוּ אֶת מְצָרֵיכֶם' פְּלִיגִי בְּהָ אֲמוֹרָאֵי בְּגִמְרָא ר"א ור"ל ח"א עֲשֵׂאָהוּ כְּמַצוּלָה שֶׁאֵין בְּהָ דְגִים וְח"א כְּמַצוּדָה שֶׁאֵין בְּהָ דְגָן לְהִבְיִן בְּמָה פְּלִיגִי דְהַגְהָ אַרְבַּע יְסוּדוֹת יֵשׁ מֵיִם אֲשֶׁ רֹחַ עֶפֶר וְיִסוּד הַמַּיִם הֵיא הַיּוֹתֵר רֹחֲנֵי מְכַל הַיְסוּדוֹת שֶׁהִד' יְסוּדוֹת הֵן כְּנֶגֶד ד' אוֹתִיּוֹת שֶׁם הוּי' ב"ה וְיִסוּד הַמַּיִם כְּנֶגֶד הַיּוֹד הוּא חֲכָמָה וְיִסוּד אֲשֶׁ נֶגֶד ה"א רֵאשׁו', וְיִסוּד רֹחַ נֶגֶד הַנְּא"ו וְיִסוּד עֶפֶר נֶגֶד ה' אַחֲרוּנָה ע"כ נְצַטְוִינֵנוּ שְׁחִיטָה בְּכָל בְּהֵמָה וְחִי' חוּץ מִדְּגִים שֶׁאֵין טְעוּנִים שְׁחִיטָה שֶׁהַשְּׁחִיטָה הוּא לְפָשׁוּט נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִיּוֹת שֶׁבּוּ שְׁלִיכָה זֹאת הִי' הָאֶדָם נִגְרַר אַחֲרֵיהֶם בְּאֲכוּל אוֹתָם וְהִי' הוּא כְּאֶחָד מֵהֶם וְהַדְּגִי' שֶׁהֵם רַק בְּיִסוּד הַמַּיִם וְהוּא רֹחֲנֵי מְאֹד לֹא טְעוּן תִּיקוּן כְּלָל ע"כ הַעוֹפּוֹת דִּי בְּסִימָן אֶחָד שֶׁנִּבְרָאוּ מִן הָרֶקֶק הַיֵּינוּ מִיְסוּד הַמַּיִם וְיִסוּד עֶפֶר וְאוֹתוֹ חֲלַק מִיְסוּד מַיִם אֵין טְעוּן שְׁחִיטָה כְּדְגִים וִי"ל שֶׁזֶהוּ הַפְּלוּגָתָא דְמֵאן דְאָמַר כְּמַצוּלָה שֶׁאֵין בְּהָ דְגִי' הַיֵּינוּ שֶׁהוֹצִיאֵנוּ מִשָּׁם נֶפֶשׁ הַרֹחֲנִיּוֹת הֵם נִיצוּצִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁהִיוּ שָׁם וְזֶה כְּמַצוּלָה שֶׁאֵין בְּהָ דְגִים שֶׁמְשַׁכּוּ מֵה' הַדְּבָר הַיּוֹתֵר רֹחֲנֵי וְהֵם נ"ק וּמֵאן דְאָמַר כְּמַצוּדָה שֶׁאֵין בְּהָ דְגָן הַיֵּינוּ שֶׁהוֹצִיאֵנוּ מִשָּׁם גַּם נֶפֶשׁ הַחֹמְרִית שֶׁלָּהֶם שָׁגַם עָרַב רַב עֲלָה אִתָּם וְזֶה כְּמַצוּדָה שֶׁאֵין בְּהָ דְגָן דְדָגָן הוּא מְאֹכֵל גְּשָׁמִים הַבָּא מִהַיְסוּד עֶפֶר וְהִבְנוּ קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בְּבִי' יִשְׂרָאֵל בְּאֶדָם וּבְבֵהֵמָה לִי הוּא נ"ל לְפָרֵשׁ בְּדֶרֶךְ זֶה בְּהַקְדִּי' מֵה שֶׁדְּבַרְנוּ מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר עַל פְּסוּ' וְאֲבָדִיל אִתְּכֶם מִן הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי בְּהִיּוֹת לְגִנְדֵל תְּשׁוּקַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלָּה לְקִדְשׁ אֲנִי מֵהַיִּשְׂרָאֵלִית קִדְשָׁם וְהַבְּדִילֵם מִכָּל הָאֲנוּמוֹת בְּמַעֲלוֹת יִתְרוֹנוֹת לֹא זוּ בְּלִבְד הוֹפִיעַ אוֹר יְפִיעַת יְקֵרַת קִדְשׁוֹתָם בְּהִיּוֹתָם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמַצוֹת הַמִּיּוֹחֲדוֹת לָהֶם לְבָדָם שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ קִדְשׁוֹתָם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת אֵף זוּ בְּעֲשׂוֹתָם דְּבָרִים גְּשָׁמִים הַשָּׁנָה לְכָל מִיּוֹן הָאֲנוּשִׁי אֲכִילָה וְשִׁתְיָה וְכַדוּמָה מִתְאַנֵּת הַגְּשָׁמִים כְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתָם לֵהֵב קִדְשׁוֹתָם עוֹלָה ג"כ לְרוּם מְפֹאֵת מִחֻשְׁבוֹתָם הַטְּהוֹרוֹת וְכַוּוֹנָתָם הַרְצוּיּוֹת הַמָּה הַמַּעֲלִים נִיצוּצוֹת הַנְּפִזָּרִים לְמִקְוֵוֹ וְשׁוֹרְשׁוֹן מִחֻשְׁבוֹתָם הַנְּ"ל עוֹשִׂים פְּרִי הַטוֹב לְשֵׁם שְׁמַיִם יִתְעַלָּה וְיִתְרוֹמֵם בְּכָל עַסְקִיָּהֶם הַגְּשָׁמִי' הַנְּ"ל וְהוּא מְדַנֵּיק בְּפִסּוּק הַנְּ"ל מִן הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי דִּיִּיקָא בְּעֲשׂוֹת דְּבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים כְּשֶׁאֵר הָעַמִּי' וְאִתָּם לִי הַפֶּל פְּרִי מִחֻשְׁבוֹתָם לִי לְשָׁמִי וְאַחֲרֵי הוֹדִיעַ לָנוּ אֵת כָּל זֹאת קִדְשׁוֹת וְטְהַרְת מִחֻשְׁבוֹת יִשְׂרָאֵל מְדַרִּיכֵי' בְּדֶרֶךְ זֶה שְׁכַר' אִתָּם עַל פְּרִי מִחֻשְׁבוֹתָם לְפָתוּחַ שְׁעָרֵי רַחֲמֵי' וְלַעֲזוּרָה כָּל מִיּוֹן רַחֲמָנוּת יְשׁוּעוֹת וְנִחְמָנוּת עַל אַחֲב"י הַצָּרִיכֵי' לְזֶה בְּהִיּוֹתָם נוֹתְנִים תַּעֲנוּגִים וְשִׁעֲשׁוּעִים לְמַעַלָּה בְּכָל עַסְקִיָּהֶם וּמִחֻשְׁבוֹתָם בּוֹקְעַת לְרוּם וּמוֹרִידֵי' עִי"ז שֶׁפַּע רַב מִמְּקוֹר הָעֲלִיוֹן וְיִדוּעַ כִּי הַמִּחְשָׁבוֹ' מְכוֹנ' בְּשֵׁם בְּכוֹר כִּי הַמִּחְשָׁב' בְּכוֹר וְרֵאשִׁי' לְכָל הַמַּעֲשֵׂ' ע"ד סוּף מַעֲשֵׂה בְּמִחְשָׁב' תַּחֲזִילָה וּפְטוֹר הוּא פְּתִיחַ' ע"ד יְפִטְרוּ בְּשִׁפָּה כו' גַּם זֹאת מוֹדַעַת כִּי דְבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים מְכוּנִים בְּשֵׁם בְּהֵמָה ע"ד מֵאז"ל שֶׁלְשָׁה כַּב"א וְשֶׁלְשָׁה כְּבֵהֵמָה אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים וְכו' וְעַסְקַת הַתּוֹרָה וְהַמַּצוֹת בְּטוֹבוּנִיצִיָּה בְּהַיְפָךְ ר"ל וְנוֹכַח לְפָרֵשׁ כְּפֹךְ דְּמִשָּׁה הִי' מִתְיַבֵּרָא שְׁלֵא יִזִּיק לְקִדְשׁוֹתָם בְּמָה שִׁילָךְ אֵל פְּרַעַזָה כִּי אַחֲרֵי כָּל הָאוֹתוֹת שֶׁהִי' עַד עַכְשָׁיו וְלֹא נִשְׁפַּר לָב פְּרַעַזָה כִּי הִי' רָשָׁע

גדול וְשֵׁלָא יִזְיֵק לְקַדְוֶשֶׁת מִשָּׁה כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ שְׁאַלְיִשְׁע לֹא רָצָה לְהַסְתַּפֵּל בְּיֹרֵךְ לְכַף אָמַר
הַשֵּׁם ב"ה לְמִשָּׁה בֹא אֶל פְּרַעֲהַ הַיְיָנוּ שְׁזָה יְהִי בִיאָה לֹא יִצִּיאָה שְׁלֵא יִזְיֵק לְקַדְוֶשֶׁתָּהּ כִּי
אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֶת לְבוֹ א"כ הוּא כַח שְׁלֵי וְאַתָּה תְּכַוֵּן לְכַח שְׁלֵי וּא"כ הַגֵּם שֶׁהִי רָשָׁע גְּדוֹל
פְּרַעֲהַ לֹא יִזְיֵק לְמִשָּׁה כִּי הִיא כַח הַשֵּׁ"י שְׁכִיבֵד אֶת לֵב פְּרַעֲהַ וְאֶת לֵב וְכוּ' וּלְמַעַן תְּסַפֵּר
בְּאַזְנֵי בְנֵי וְכוּ' וְנִדְעָתָּ הַיְיָנוּ עַפ"י דְּאִיתָּא בְּגִמְרָא תוֹרָה חוֹנְרַת עַל אַכְסֵנְיָ הַיְיָנוּ
וְנִדְעָתָּ עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת וְיָבֵא מִשָּׁה וְאַהֲרֹן וְכוּ' עַד מְתֵי מָאֵנָּה הַיְיָנוּ שְׁהַגֵּם שְׁיָדְעוּ שְׁהַשֵּׁם
כִּיבֵד אֶת לֵב פְּרַעֲהַ אָמְרוּ לְפְרַעֲהַ עַכ"פ עַד מְתֵי אֵינְךָ רוֹצָה לְהִיּוֹת נִכְנָע מִפְּנֵי הַשֵּׁ"י כִּי
עַל זֶה לֹא כִיבֵד הַשֵּׁ"י אֶת לֵב פְּרַעֲהַ שְׁלֵא יְהִי נִכְנָע רַק שְׁלֵא יִשְׁלַח אֶת יִשְׂרָאֵל עַד גְּמַר
הַעֲשֶׂרָה מוֹפְתִים לְכַף אָמַר עַד מְתֵי מָאֵנְתָּ לְעֻנּוֹת מִפְּנֵי הַיְיָנוּ הַכְּנַעַה שְׁלַח עַמִּי וְהַיְיָנוּ דַע"י
הַכְּנַעַה הִיא נִתְגַּלְגַּל הַדְּבָר שְׁיִשְׁלַח עַמִּי וַיַּעֲבְדוּנִי הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְכֶם רֹאשׁ חֲדָשִׁים רִאשׁוֹן
הוּא לְכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה הַכֹּפֵל הוּא מְבוֹאֵר לְכָל וִי"ל עַד"ז בְּהִיּוֹת רְאוּי לְתַת טַעַם בְּצִירוּפֵי
הוּי' חֹדֶשׁ גִּיסוֹן הַצִּירוּף פְּסֻדָּה יוֹצֵא מִפְּסוּק וְשִׁמְחוּ הַשְּׂמִים וְתַגַּל הָאֶרֶץ וּבְחֹדֶשׁ תִּשְׁרִי
הַצִּירוּף בְּהִיפֻף אוֹתִיּוֹת הוּי' יוֹצֵא מִפְּסוּק וְהִיא אִם כו' רַק שְׁוֹרֵשׁ הַדְּבָר צִירוּף חֹדֶשׁ גִּיסוֹן
הוּא בְּסוּד אֹר יִשְׂרָאֵל חֹדֶשׁ תִּשְׁרִי הוּא בְּסוּד אֹר חוֹזֵר כִּיְדוּעַ וְהוּבָא בְּסֻפְרִים כִּי
גְּאוּלְתֵינוּ וּפְדוּת נְפְשֵינוּ מִמְצָרִים בְּחֹדֶשׁ הַמַּעֲוָתָד לְעִשְׂיִית הַנְּסִים הוּא חֹדֶשׁ גִּיסוֹן כְּשִׁמוֹ
כֵּן הוּא מְקוֹר הַנְּסִים הִיא בְּאוֹתוֹ פַּעַם בְּאַתְעָרוּתָא דְלַעֲיָלָא לְבַד כְּאַשְׁרֵי מַעֲיֵד הַכְּתוּב כִּי
לֹא הִיא אַתְעָרוּתָא דְלַתְמָא בְּאַמְרוֹ וְאַעֲבֹר עָלֶיךָ וְאַרְאֶה מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמִּיָּה וְאַמְרֵי מְקוֹדֵם
וְאֶת עָרוֹם וְעָרְיָ וּמַחֲמַת שְׁתֵּי דְמִי דָם פְּסוּחַ וְדָם מִיָּלָה נִגְּאָלוּ בְּהַתְעוֹרְרַת יְחִיד עֲלִיוֹן כְּנֹדַע
וּמִזֶּה נִתְפַּשֵּׁט גְּאוּלְתֵנוּ מִעֲיָלָא לְתַמָּא לְכַף נִכְתַּב הַצִּירוּף הַנִּזְכָּר יִשְׁמְחוּ הַשְּׂמִים וְתַגַּל הָאֶרֶץ
יִשְׁמְחוּ הַשְּׂמִים הַיְיָנוּ יְחִיד וְזִיוֹג עֲלִיוֹן וְתַגַּל הָאֶרֶץ גִּילַת אֶרֶץ רַבָּן קְהִילַת יַעֲקֹב כְּנִס"י
וְחֹדֶשׁ גִּיסוֹן הַגְּאוּלְתָּה אֲשֶׁר בּוֹ נִקְרָא בְּלִשׁוֹן נְוִקְבָּא שִׁירָה חֲדָשָׁה מַחֲמַת הַיּוֹתֵה מְסִיטְרָא
דְּנֻקְבָּא ע"י הַתְעוֹרְרַת דְלַעֲיָלָא ע"ד אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ כו' אִישׁ מִזְרִיעַ תְּחַלֶּה כו' אָמְנָם
בְּהִגִיעַ עַת דּוֹדִים פְּדוּת נְפְשֵנוּ מִגְּלוֹת הָאֶחָרוֹן הַמּוֹרָה ע"ז צִירוּף חֹדֶשׁ תִּשְׁרִי כְּנִס"י יְהִי
בְּאַתְעָרוּתָא דְלַתְמָא בְּחַמְלַת ה' עָלֵינוּ יַעוֹרֵר אֶת לְבַבֵינוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלִימָה וּבְכַבְּשָׁה שְׁטוּחָה
לְפָדוּת אוֹתֵנוּ פְּדוּת הַגּוֹף וְהַנְּפֶשׁ מִכָּל מִינֵי שְׁעָבוּדֵי וּבִיּוֹתֵר מִשְׁעָבוּד יִצְהָר שְׁאוּר
שְׁבַעֲסִיָּה הַמַּחֲמֵץ אוֹתֵנוּ יִקְשַׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּקְיֵם אֶת סִפְת דָּוִד הַנּוֹפֵלֶת לְכֵן הַצִּירוּף בְּהִיפֻף
אוֹתִיּוֹת כְּנִס"י וְהַגְּאוּלְתָּה אֲשֶׁר בּוֹ נִקְרָא בְּלִשׁוֹן זָכָר שִׁיר חֲדָשׁ תִּשְׁמַע וְתִבִּין כִּי מֵאִישׁ לְוִקְחָה
זֹאת מְסִיטְרָא דְדַכּוּרָא בְּהַתְעוֹרְרַת דְלַתְמָא ע"ד הַנִּזְכָּר וּבְדַכּוּרֵינוּ אֵלָה נֹכַח בְּעִזָּה"ש לְפָרֵשׁ
דְּרַז"ל ר"א וְר"י בְּמַחְלֻקְתָם בְּמַס' ר"ה ר"א אוֹמֵר בְּגִיסוֹן נִגְּאָלוּ וּבְתִשְׁרִי עֲתִידִין לְגְּאוּל
וְר"י אוֹמֵר בְּגִיסוֹן נִגְּאָלוּ וּבְגִיסוֹן עֲתִידִין לְגְּאוּל אֵלָו וְאֵלָו דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים וְשִׁנְיָהֶם לְדַבָּר
א' נִתְפְּוֹנוּ בְּדִיּוֹק בְּדַבְּרֵי ר"א בְּאַמְרוֹ בְּתִשְׁרִי עֲתִידִין לְגְּאוּל תִּנְכֹן כְּנֹנְתוֹ לָאו דְּוִקְבָּא
בְּחֹדֶשׁ תִּשְׁרִי וַיְהִי הַגְּאוּלְתָּה בְּגִיסוֹן הַתְּחַדְּשׁוֹת גְּאוּל' לְעוֹלָמִים אֲךָ יְהִי בְּבַחֲיָה חֹדֶשׁ תִּשְׁרִי
יְהִי בְּאַתְעָרוּתָא דְלַתְמָא כְּנִס"י וְר"י גִּילָה לָנוּ כִּי יְהִי בְּחֹדֶשׁ גִּיסוֹן דְּוִקְבָּא וְאֵינוּ מְחַלְקִים עִם
ר"א בְּעִנְיַן הַתְעוֹרְרַת וּמֵא"ח וּמֵא"ח וּל"כ וְהִנֵּה כֵּן דְּרַכִּי הַצְּדִיקִים הַמְתַּהַלְכִים לְפָנֵי
אֱלֹקִים זֶה דְּרַכֵּם בְּקוֹדֶשׁ עוֹסְקִים בְּעַבְדוּתָם וּפְעוּלָתָם בְּכַשְׁרוֹן לְטוֹבַת הַכָּלָל וְחַפְצִים
בְּתַקוּנֵי דוֹרָם שְׁיֹפִיעַ ה' עָלֶיךָ לְעִינֵי כָל חַי לְקָרֵב פְּזוּרֵנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ יְכַנְּס
מִיִּרְכַּתֵי אֶרֶץ הַמָּה מְדַרְכֵי יוֹשֵׁר בְּכָל דוֹר וְדוֹר לְעוֹרֵר אֶת לְבַבֵינוּ כְּנִס"י לְבַתְּשׁוּבָה שְׁלִימָה
וְשִׁתְּהִי הַגְּאוּלְתָּה כְּנִס"י וְנִאֲמַר לְפָנֵינוּ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאוּלְתֵינוּ וְעַל פְּדוּת נְפְשֵינוּ שִׁיר בְּלִשׁוֹן

זָכַר כִּנּוּי וְיָמָּה נִכְבְּדוּ וְאָמַתִּי דְבָרֵי רוּחַ ע"פ הַחֲנוּכָּה הַזֶּה בְּדַרְשָׁתָם ז"ל תְּהִי מְסוּרָה
בְּיַדְכֶם דְּיִקְא כִּי צְדִיקִים בְּכָל דו"ד יֵשׁ לְאֵל יָדָם לַעֲשׂוֹת זֹאת הֵן בְּהַתְעוֹרְרוֹת הַנִּלְוִי וְהֵן
בְּתַכְלִיתָם הַזֹּפָה הַבּוֹקְעִים לְמַעַלְהָ אִף בְּרֵאוֹתָם כִּי עֲדִינָן אֵינּוּ מַגִּיעַ עֵת דוֹדִים הַנִּלְוִי לְעוֹרֵר
גְּאוּלָּה וְשְׁלִימָה בְּחֻדְשׁ גִּיסָן וּמְנוֹשְׁבֵּעִים הֵמָּה בְּדַחֲיִקַת הַקֶּץ מִזֶּה לֹא יִנּוּחוּ יָדָם לְעוֹרֵר,
עַכ"פּ חֲדוּשֵׁי גִיסִים מִמְּקוֹר הַגִּיסִים הוּא חֻדְשׁ הַזֶּה וְשִׁיחָה בְּכָל חֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה הַתְּחִלָּה
גִּיסִים בְּכָל עֵת וְשִׁיחָה צְרִיכִים וּמְעוֹרְרִים רְחֻמִּים גְּמוּרִים וְחֻסְדִּים גְּדוּלִּים עַל פְּלִלוֹת
יִשְׂרָאֵל ע"ד כִּימֵי צְאֵתָהּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת וְכִבָּר דְּבַרְנוּ מִזֶּה בְּמ"א נִפְלְאוֹת נו"ן
פְּלְאוֹת מִשְׁאֵר הַחֲמִישִׁים שְׁבַמְצָרִים לֹא הִי כ"א בְּמ"ט שְׁעָרִים כִּידוּעַ וְע"ד הוֹסִיף מִשֶּׁה
יוֹם א' מִדְּעֵתוֹ כִּי אֲשֶׁר הֶאֱרַכְנוּ מִזֶּה בְּמ"א לְמַבְיָי מִדְּעַלְהֵבִין אֵת זֹאת בְּטוֹב טַעַם וְדַעַת
וּבְהַתְעוֹרְרוֹת רְחֻמִּים הַנִּלְוִי מִצָּב וּמִעֲמֵד אַחֲב"י בְּגִלוֹת הַמָּר לְהִגָּן עֲלֵיהֶם מִכָּל רַע וְלְהַשְׁפִּיעַ
עֲלֵיהֶם כ"ט וְעֵתָה נְבוֹא לְפָרֵשׁ הַפְּסוּק הַנִּלְוִי הַחֲנוּכָּה הַזֶּה לְכֶם רֹאשׁ חֲדָשִׁים הֵינְנוּ חֻדְשׁ
מְכוּנָה בְּלִשׁוֹן נִקְבָּה הַזֶּה יְהִי נִקְרָא בְּלִשׁוֹן זָכַר זֶה הֵינְנוּ יְהִי הַגְּאוּלָּה וְשְׁלִימָה מְסִיטְרָא
דְּדַפּוּרָא כִּנּוּי לְכֶם בְּיַדְכֶם הוּא מְסוּרָה לְפַעֲוֹל כָּל זֹאת בְּחֻדְשׁ הַזֶּה רֹאשׁ חֲדָשִׁים רֹאשׁוֹן
לְכָל הַתְּחִלָּה שׁוֹי גִּיסִים בְּעוֹלָה אֵת תְּעוֹרְרוּ אֵת לְבָבֵי ב"י לְהַחֲיֵשׁ לָהֶם פְּדוּת נִפְשָׁם וְאֵם עֲדִינָן
לֹא הִגִּיעַ הַקֶּץ מִזֶּה אֵל תַּנְחַפְרָשׁתָּ בָּא וַיֹּאמֶר ה' אֵל מִשֶּׁה בָּא אֵל פְּרַעֲהָ וְכוּ' וְלִמְעַן תִּסְפָּר
בְּאֲזֵנֵי וְכוּ' וְיִדְעַתָּ וְכוּ' וְיָבוֹא מִשֶּׁה וְאֶהְרֶן וְכוּ' עַד מְתֵי מֵאֲנָתָה לְעֲנוּת מִפְּנֵי שְׁלַח עַמִּי
וְיַעֲבֹדוּנִי הִנֵּה רַבּוֹ בְּכָאן הַדְּקִדּוּקִי א' מֵה שְׁמִקְשָׁה בְּזוֹהַר לְכַתּוּב לָךְ אֵל פְּרַעֲהָ עוֹד יֵשׁ
דְּיִקְדוּק שְׁשִׁמְעֵתִי לְמַעַן תִּסְפָּר וְכוּ' וְיִדְעַתָּ הֲלֹא הַמְּסַפֵּר יוֹדֵעַ וְלְכַתּוּב וְיִדְעוּ עוֹד קִשָּׁה לִי
דְּיִקְדוּק עַד מְתֵי מֵאֲנָתָה לְעֲנוּת מִפְּנֵי הֲלֹא הַשֵּׁם כִּיבֵּד אֵת לֵב פְּרַעֲהָ וְכוּ' נ"ל כִּי דְהַנֵּה
בְּפִרְשָׁה זֹאת כְּתִיב דְּבַר נָא בְּאֲזֵנֵי הָעָם וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ כּוּ' וַיִּתֵּן ד' אֵת חֵן כּוּ' וּבְכַפְרָשָׁה דְלִקְמָן
כְּתִיב וְהִי נָתַן אֵת חֵן הָעָם בְּעֵינֵי מְצָרִים וְכוּ' וַיִּנְצְלוּ אֵת מְצָרִים לְכַאוּרָה צְרִיף לְהַבִּין
לָמָּה נִשְׁמְנָה הַלִּשׁוֹן דְּכָאן כְּתִיב וַיִּתֵּן וְלִקְמָן כְּתִיב וּד' נָתַן וְגַם תִּכְבַּת וַיִּנְצְלוּ אֵת מְצָרִים
צְרִיף בְּיָאוֹר אֲמַת בְּגִמְרָא דְרִישׁוֹ חֲזוּ"ל עֲשָׂאוֹם כְּמַצוּדָה כּוּ' כְּמַצוּלָה וְכוּ' וְהַנִּרְאָה כִּי
דְּבִזְה"ק מְבִיא שְׁהַקְשָׁה ר' אֶלְעָזָר אֵת ר' שְׁמַעוֹן לְעֲנִין מֵה הִבִּיא הַקַּב"ה אֵת יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת
מְצָרִים וְהֵינּוּ לְעֲנִין מֵה גְלוֹת וְלְעֲנִין מֵה בְּמַצָּרִים וְהַשִּׁיב ר' שְׁמַעוֹן שֶׁר' אֶלְעָזָר יִדְרֹשׁ
עַל זֶה וְדַרְשׁ סוּדוֹת וְכִפִּי הַנִּגְלָה הוּא כִּי שְׁהִי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְרָגָה גְּדוּלָּה עֲלִיוֹנָה תִּיכְרַף מֵאֵת
שְׁבָא א"א וְהוֹלִיד אֵת יִצְחָק וַיִּצְחָק הוֹלִיד אֵת יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב הוֹלִיד י"ב שְׁבָטִים וְכוּ' וְנִתְפָּשֵׁט
הַקְּדוּשָׁה עֲלֵיהֶם וְרַצָּה הַשִּׁי"ת שְׁלֹא יִפְלוּ יִשְׂרָאֵל מִמְּדַרְגָּתָה לְכִי הִבִּיאָם לְמַצָּרִים שְׁהִיוּ
שׁוֹנְאִים הַמְּצָרִים אֵת יִשְׂרָאֵל מְאוֹד הֵן אֲנָשֵׁי מְצָרִים הֵן נָשִׁי מְצָרִיִּים וְהִיוּ יִשְׂרָאֵל מְרוֹחֲקִים
מֵהֶם בְּלִתֵּי שׁוּם קִרְבוֹת וְלֹא הִיוּ מְזִיקִים לְיִשְׂרָאֵל כִּי לֹא נִפְלוּ מִקְּדוּשָׁתָם כָּלֵל וְכַתּוּב כִּי
שְׁלָם עֲוֹן הָאֲמוּרִי וְעָלוּ מִמְּצָרִים וּבָאוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֵי"ש וְהִנֵּה לְכַאוּרָה קִשָּׁה שִׁיִּשְׂרָאֵל
שְׁאָלוּ מִמְּצָרִים כְּלִי כֶסֶף וְכוּ' הֲלֹא שְׁאָלָה הַדְּרָא וּבְאֲמַת לֹא הִתְחַזְּרוּ לָהֶם אִף לֹא קִשָּׁה
כִּינּוּן שְׁהִשִּׁי צוּה שִׁיִּשְׁאָלוּ הִנֵּה הַשִּׁי"ת אֹמֵר לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב וְהָאֲמַת שְׁהַפֵּל שְׁלוֹ
וְכַרְצוֹנוֹ כֵּן הוּא וּמְצִינוּ לֹאמַר עוֹד בַּעַז"ש שְׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל כְּדִין כִּי אֵימָתָה בְּחֻנְשׁוֹן מִשְׁפָּט
שְׁהַשׁוֹאֵל כְּלִי בְּטוֹבָתוֹ הֵינְנוּ שְׁאוֹמְרֵי הַשְּׁאִילָנִי כְּנִדְבַת לְבָבִי שְׁלֹא כְּדָרְךָ הַמְּשִׁאִילִין כִּי אִם
כְּפִי נִדְבַת לְבָבִי וְכַרְצוֹנָה אֲזִי אֵינּוּ צְרִיף לְהַתְחַזֵּר הַחֲפִץ וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְעוֹלָה וְהִנֵּה בְּאֲמַת
שְׁהַמְצָרִים הִיוּ שׁוֹנְאִים לְיִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל הָאֲנָמוֹת כְּפִי דְבָרֵי ר' אֶלְעָזָר ב"ר שְׁמַעוֹן הַנִּלְוִי
וְא"כ לֹא הִנֵּה שׁוּם הִנֵּה אֲמִינָא שִׁיִּשְׁאָלוּ לָהֶם וְנִפְּלִי שׁוּה פְּרוּטָה וְיֵמָּה שְׁשָׁלוּ הִי כִּי הַשִּׁי"ת

נתן חן לישראל בעיני המצרים ונדב לבם שישאלו והי' שלא פדרה המשאלין כי לפי דרה המשאלין לא הי' משאלים כלל רק שהשם נתן בלבם שישאלו ברוב נדבת לבם וכפי מאחז"ל כשהיו ישראל מבקש כלי א' היו מצרי אומר עול שנים פי הש"י נתן כל כה נדבת לב בלבם ולפ"ז שפיר עשו ישראל שלא החזירו להם וה' משתמש' בהם לעולם ולפ"ז נראה לומר הפשט כה וד' נתן את חן העם וכו' וישאלום והיגנו שהשם נדב לבם שישאלו והי' שלא פדרה המשאלין וכנ"ל ולכה וינצלו את מצרים שקרו אותם כמו שמפרש התרגום והיגנו שלא החזירו להם מה שישאלו כלי כסף וכו' עוד נראה לומר כי על תיבת וישאלום שהוא לכאורה מיותר דרשו בגמרא שהשאלו בעל פרחם א"ד בעל פרחם דמצרים וא"ד בע"כ דישאל משום משוי ואפשר לומר דמצינו שקלי שגשגמש בו גוי צריף טבילה פדאיתא גבי כלי מדין והנה ישראל לא רצו להשאיל מהם כ"כ כי הי' קשה להם כי רוח טומאה ששור' על כלי של גוי זה הי' לישראל משוי ובאמת זה הי' אם הי' משאלים בפשוט אבל האמת שהמצרי' לא היו משאלים בפשוט רק שהש"י נתן חן א"כ הנה זה הקדושה שורה על כל הכלים ג"כ וינצלו את מצרים היגנו שהפשיטו פח הטומאה בנקל והנה לכאור' צריף לעיין על מה שכתוב שלח עמי ויעבדוני הנה תיבת שלח נקוד פתח תחת השין והלמד ועל מה לא כתוב שלח בשבא תחת השין כמו ציווי אחר ומצינו כמה פעמים בתורה הקדושה בענין זה שלח עמי הכל בנקוד פתח תחת השין והנראה בעה"י דהנה בדבר ה' שמים נעשו וכו' ואם הי' אומר הש"י בדרה צווי שלח היגנו בנקוד שב"א תחת השין אזי תיכף הי' פרעה מוכרח לשלח והנה הבורא ב"ה רצה להתעולל במצרים ולעשות אותות ומופתים והכל באמת ובין שר לכה אומר הש"י ב"ה לשון שלח בנקוד פתח תחת השין שהוא מקור שהמשמעות שיתגלגל הדבר שישלח את ישראל כמו בשלח פרעה והנה בעזרת השם נראה לי שמה שאמר הש"י ב"ה וישאלו מצרים כלי כסף וכו' זה הדיבור עשה חן להעם בעיני מצרים פי הש"י יהיה שמו הגדול מבונה לעול' ולעולמי עולמי' הכל יכול והנה מצינו בגמרא גבי ד' עלו לפרדס וכו' שאחר שמע שובו בנים שוכבים חוץ מאחר והי' סבור שאין לו תקוה ר"ל ובאמת אם הי' נכנע לפני הבורא ב"ה והש"י אהב הכנעת האד' כמו שמצינו גבי אחאב יען כי נכנע אחאב וכו' ונתבטל הגזירה על אחאב פי ע"י הכנעה נדבק בהבורא ב"ה ואף אם נגזר איזה ענין רע נתבטל נמצא נוכל לפרש הפסוקי' כה ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה ופירש"י ז"ל והתרה בו ולכאור' מנין לרש"י זה רק שרש"י הי' קשה לו ג"כ הול"ל לה אל פרעה ותיבת בא מרמז בא אתרה או בו אתר' עוד נראה לתרץ דלכה פתיב תיבת בא פי ביאה מרמז על הקדוש' וגם שמעתי כמו בפסוק וגם הקימותי וכו' וגם אשר מצרי' מעבידי' אותם הוא מיותר כי בפ' שמות פתיב בפשוט וישמע אלקים את נאקתם וינפוך אלקים וגומר והי' לכתוב שמעתי את נאקת בני ישראל ואנפוך וכו' והנראה בעזהש"י דהנה איתא בזה"ק רשב"י אומר אנא סימנא בעלמא ונראה לי בעז"ה דתכלית עבדות השם הוא בכל דבר לעשות נחת רוח ליוצרנו לא בשביל תשלום גמול אפי' עולם הבא וזה ענין יקר והנה איתא בגמרא ברכות פירק שני ר' אלכסנדראי בתר צלותי' הנה מצלי ואמר רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונה ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכות יה"ר מלפניך שמתצילני מידם ונשוב לעשות חקי רצונה בלבב שלם והנה פשאדם עובד להשם וחושב להנאת עצמו הני פעובד את עצמו ג"כ וי"ל הפשט

גלוי ונדוע שרצוננו לעשות רצונה היינו כל מעשינו ותנועתנו הפל רק לשם שמים ומי מעבב שאור וכו' יהי רצון וכו' ולפי"ז יש לומר הפשט וגם אני שמעתי היינו כי במצרים מחמת השעבוד לא הי יכולי לעבוד להשם לבד בכל לב בלי שום הנאת עצמו והיינו וגם אני שעובדים אותי ג"כ שמעתי את נאקת וכו' אשר מצרי' מעבידי' אותם היינו שגורמי להם שעובדי' את עצמם ג"כ וזה נרמז בתיבת אותם ואזכור את בריתי כדי להציל מידם ונדבר משה אל ה' הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה, והקושיא מפורסמת הלא פתיב למעלה טעם למה בני ישראל לא שמעו מחמת קוצר רוח ועבודה קשה אבל פרעה ישמע אליו אף הנראה כי שמעתי מאמו"ר על פ' הן אני ערל שפתים ואיך ישמע אלי פרעה כי משה רבינו הי' במדרגה אשר מגודל ההתלהבות הי' כמעט מגמגם ולזה לא שמע פרעה לשונו כי הוא הי' מס"א וזה פוננת הפתוב ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ר"ל מקוצר דעתם כי הי' משוקעים ר"ל בגודל הגשמיות ולזה ניחא הק"ו הן בני ישראל לא שמעו אלי אשר זרע קודש בני אבות הקדושים ומחמת גשמותם אינם מבינים ואיך ישמע אלי פרעה שהוא מס"א גמירא ולזה השיבו השי"ת אתה תדבר וכו' ואהרן אחיך אשר הוא במדרגה נמוכה ממה ויכול להקטין ולהשפיל עצמו כפי הכנתם יהי נביאך ודו"ק ויאמר ה' אל משה ראה נתתיך אלהים לפרעה ואהרן אחיך כו' איתא במדרש הה"ד שאו שערי' ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד למה נקרא שמו מלך הכבוד שחלק מכבודו ליראיו מלך בשר ודם אינם נקראים בשמו אבל הקב"ה קרא למשה אלקי' בשמו כמ"ש ראה נתתיך אלהים כו' דהשורש הדבר דהשערים ופתחים של האהל המה הצדיקים שבדור דבנדאי אין אנו משיגים הבוורא יתברך לא מסידותו וגדלותו וידו הגדולה והתקיפה וגבורותיו הק' וכל צרכי כנס"י עי"ז ניפר גדולת הבוורא כל אשר יש משיגים ושופט בארץ והמה הפותחים שערים ופתחים עליונים להריק שפע וברכה וכנס"י ושערים נקראו הצדיקים גדולים והקטנים נקראו פתחי עולם והקב"ה נותן פחו לצדיקים וחלק מכבודו להם מי זה מלך הכבוד ה' צבאות ר"ל אות הוא בצבא דילי' ר"ל שאף הקב"ה נותן פח וגדולה להצדיקים אעפ"כ הם מניחסים הפח לשמו יתברך ויודעים שאין זה פחם רק של הש"י אבל א"ה פשוטו להם איזה פבוד אז מכחישים פח וגבורה של מעלה אבל בצבא דילי' הוא צבאות ישראל הוא אות שהוא מלך הכבוד אף שחלק להם מכבודו (חסר תשלום המאמר) ויאמר משה לפרעה התפאר אלי למתי אעתיר לך ויאמר למחר פירש"י התפלל היום שיפרתו למחר כו' לכאורה מנ"ל לרש"י זה אף דלשון הפסוק מורה על זה קשה על פרעה גופי' שקיבל על עצמו להיות מעונה בייסורים עוד יום אחד על לא דבר אף י"ל באמת פרעה לא האמין בנבואת משה רבינו והי' חושב בדעתו שמשה מפי עצמו אומר כל הדברים לכה רצה משה להראות לו שהוא נביאו נאמן ביתו ככל הינצא מפיו פן מקיים הוא יתברך כחפצו ורצונו של משה וז"ש משה לפרעה התפאר עלי ר"ל תן לי איזה נסיון והתפארות שתבחן אם פנים דברי וזה שהתחכם פרעה ובחר לעצמו על הזמן שיסורו על מחר ובאמת זהו התפארות גדול שייתפלל היו שיפרתו למחר דהנה באמת כל איש ישראל אשר הוא בצרה ח"ו כשמתפלל אליו ית"ש ומעורר רחמיו אז תיכף נחלץ מצרה פיון שהרחמים גוברים והדינים נמתקים אז ממילא מיד נסתלק הצער ואי אפשר להתעבב יותר וזהו שהראה לו משה שמה שיסיר ה' מעם פרעה מכת הצפרדעי' לא הוא בשביל שנתמלא רחמי' על פרעה ובאמת פתיב

בְּאֵבוֹד רְשָׁעִי רָגַה אֶלָּא שֶׁהִקְב"ה עוֹשֶׂה חֶפְצוֹ וְרָצוֹנוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהִתְפַּלֵּל עֲבוּרָם כְּדִי שְׂיִמְלֹא וְיִקְוִי תִּפְלֹתוֹ וְלֹא יִהְיֶה תִּפְלֹתוֹ וְדִבְרוּרֵי רִיקָם וּז"ש מֹשֶׁה כְּדִבְרֵי שְׂאֵת־פֶּלֶל הַיּוֹם וְאֶקְבַּע זְמַן עַל מָחָר וּמִזֶּה תִּרְאֶה שֶׁהִקְב"ה עוֹשֶׂה רָצוֹנִי וְיִכְפֹּןשׁ אֶת יְשׁוּעָתוֹ עַד יוֹם מָחָר עֲבוּרֵי פֶּאֶשֶׁר אֶקְבַּע הַזְּמַן וּמִזֶּה תִּדַּע שְׂאֲנִי נֶאֱמַן בֵּיתוֹ וְהוּא בְּאֵמַת הַתְּפָאֲרוֹת גְּדוֹל שְׂמִתוֹךְ זֶה הַנְּסִיּוֹן גִּיכָר חֲשִׁיבוֹת מֹשֶׁה וְעֵינַי בְּסִפֵּר אֹרֵחַ הַחַיִּים שְׂדִיבֵר קִצַּת מִזֶּה־אֲנִי מִצִּנֵּה לְהוֹצִיאָם בְּדֶרֶךְ הַעֲלָמָה הוּא לְקַיֵּי הַבְּטָחָה וְאֶחָרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ וְגְדוֹל וְזֶה א"א רַק בְּאִנְפֵּן הַזֶּה דו"ק וְיִקַּח מֹשֶׁה אֶת אִשְׁתּוֹ כּו' וְיָשֵׁב אֶרְצָה מִצְרַיִם וְיִקַּח אֶת מִטֵּה הָאֱלֹקִים בְּיָדוֹ פִּירֵשׁ"י אֵין מְוַקְדָּם וּמְאֻחָר בַּתּוֹרָה וּבַפ' שֶׁאֵח"כ וְיִאֱמַר ה' כּו' רֵאֵה כֹּל הַמְּוַפְתִּים אֲשֶׁר שְׂמַתִּי בְּיָדְךָ כְּתֹב רִשׁ"י וְאֵל תִּתְמַה עַל אֲשֶׁר כְּתִיב שְׂמַתִּי לְשׁוֹן עֶבֶר שְׂפָן מִשְׁמַעוֹ כְּשֶׁתִּדְבֵר עִמּוֹ כְּבָר שְׂמַתִּי בְּיָדְךָ וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ דִּהְנֶה לְמַעַלָּה כְּתֹב וְאֵת הַמִּטֵּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ כּו' וְהַמִּטֵּה הַזֶּה נִתַּן לּוֹ מִן הַשָּׁמַיִם אִף הַמִּטֵּה שְׂעָשֶׂה אֶהְרֹן הַמְּוַפְתִּים לְפָנָי פְּרַעַה וְהִפָּה בּוֹ אֶת הַיָּאוֹר הוּא מִטֵּה שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהִי לּוֹ מִכְּבָר וְנִתְּנוֹ לְאֶהְרֹן וְעַל הַמִּטֵּה אֱלֹקִים הִי נִכְתָּב דַּצ"ךְ עַד"ש כּו' וְהִנֵּה כְּשֶׁאֱמַר לּוֹ הַשׁ"י וְהַמִּטֵּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֶת הָאֲנֻתוֹת הַנֵּיחַ אוֹתוֹ מִטֵּה אֶצֶל הַר הָאֱלֹקִים וְהִדֵּר כְּתִיב וְיָשֵׁב מֹשֶׁה אֶל יְתֵר חוֹתְנוֹ וּלְפ"ז אֵין צְרִיךְ לְפָרֵשׁ אֵין מְוַקְדָּם וּמְאֻחָר בַּתּוֹרָה כְּפִירֵשׁ"י רַק וְיָשֵׁב אֶרְצָה מִצְרַיִם וְיִכְשָׁבֵא לְהַר הָאֱלֹקִים לְקַח מִטֵּה הָאֱלֹקִים שֶׁהַנֵּיחַ אוֹתוֹ שֵׁם כְּנ"ל וּלְפ"ז יִתְכַּן שְׂפִיר שְׂאֱמַר לּוֹ הַשׁ"י רֵאֵה כֹּל הַמְּוַפְתִּי אֲשֶׁר שְׂמַתִּי בְּיָדְךָ כִּי בַּמִּטֵּה הָאֱלֹקִים הַפְּעִיל הִקְב"ה שְׂעָשֶׂה בּוֹ כֹּל הָאֲנֻתוֹת וְהַמְּפֹת וְדו"ק הֵיטִיב לָמָּה הִרְעִנְתָּה לְעַם הַזֶּה וְכו' וּמֵאֵז בְּאִתִּי אֵל פְּרַעַה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ וְכו' וְיִאֱמַר ה' אֵל מֹשֶׁה עֲתָה תִּרְאֶה וְכו' כִּי בְּיַד חֲזָקָה יִשְׁלַחֵם וְכו' כְּבָר נִתְקַשּׁוּ כֹּל מְפָרְשֵׁי הַתּוֹרָה הֵיחְכֵן אֲשֶׁר מֹשֶׁה עָבַד ד' יִדְבֵר כֵּן לְהַשִּׁי"ת וְעוֹד מַה זֶה דִּיקְדָּק בְּשִׁמְךָ וְהֵלֵא הִי דִי בְּאֶמְרוֹ וּמֵאֵז בְּאִתִּי לְדַבֵּר אֵל פְּרַעַה גַּם מַה זֶה כְּפָל הַלְשׁוֹן בְּיַד חֲזָקָה יִשְׁלַחֵם וּבְיַד חֲזָקָה יִגְרָשֵׁם אִף נִרְאֶה כְּנֻנַת הַכְּתוּב בְּאֶמְרוֹ וּמֵאֵז בְּאִתִּי לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ דִּיקְדָּק בְּשִׁמְךָ אֲשֶׁר כֹּל הַכַּעַס שֶׁל הָרָשָׁע הַזֶּה בְּעֲבוּר הַזְּכָרָת שְׂמְךָ הִרְעָה לְעַם הַזֶּה וְעַל זֶה הֵשִׁיב הַשִּׁי"ת לְמֹשֶׁה עֲתָה תִּרְאֶה כִּי בְּיַד חֲזָקָה יִשְׁלַחֵם מֵאֶרְצוֹ הַכְּנֻנָּה כִּי דֶרֶךְ הַס"א וְהַקְּלִיפָה קוֹדֵם שְׂבָרָתָהּ הִיא מִתְגַּבְּרַת עַד לְמְאוֹד כְּמֵאֵמֶר הַכְּתוּב לְפָנָי שְׂבָר גָּאוֹן וְזֶהוּ כְּנֻנַת שְׂמִירַת הַכ"ג לְמְאוֹד בְּלִיל י"כ מִחֲמַת כִּי בְיוֹם זֶה הַכ"ג בְּמִדְרָגָה גְּדוֹלָה מְאוֹד וְהִרְשָׁעָה כֹּלָּה כְּעָשׂוֹן תִּכְלָה וְאֵזִי הִיא מִתְגַּבְּרַת מְאוֹד וְלִזֶּה צְרִיךְ שְׂמִירָה יִתְיַרֵּה וְזֶהוּ כְּנֻנַת הַכְּתוּב עֲתָה תִּרְאֶה כִּי בְּיַד חֲזָקָה יִשְׁלַחֵם ר"ל כְּאֲשֶׁר יִהְיֶה פְּרַעַה בְּיַד חֲזָקָה וְיַעֲזוּ פָּנִים מְאוֹד זֶה הַסִּימָן כִּי יִשְׁלַחֵם וְיִגְרָשֵׁם מֵאֶרְצוֹ כְּכְתוּב לְפָנָי שְׂבָר גָּאוֹן וְדו"ק פְּרִשְׁתָּה נֶאֱרָא וְנֶאֱרָא אֵל אֲבָרְהָם כּו' בְּאֵל שְׂדֵי וְשָׂמִי ה' לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם עֵינַי בְּמִפְרָשִׁים שְׂנַתְחַבְּטוּ בְּבִיאוֹר הַכְּתוּב וּי"ל דְּבָר זֶה מְבֹאָר שֶׁתְּכַלִּית הַטּוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא הַשְּׁלוֹם כְּמֵאֵמֶר ל"מ כּו' מִחֲזִיק בְּרִכָּה אֶלָּא הַשְּׁלוֹם וְכֵן פִּירֵשׁ"י בַּפ' בְּחֻקוֹתֵי אֵם אֵין שְׁלוֹם אֵין כְּלוֹם וְכֵן רַבִּים וְהִנֵּה מְצִינוּ שְׂאֵבוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב אִף שֶׁהַשׁ"י הִשְׁפִּיעַ לָהֶם כֹּל הַטּוֹב מ"מ הַשְּׁלוֹם הִי חֶסֶד מֵהֶם כִּי כֹּל יְמֵיהֶם הָיוּ בְּגָרוֹת וְכֵן פִּירֵשׁ"י בְּיָקָשׁ יַעֲקֹב לֵישֵׁב בְּשִׁלְוָה כּו' וּבְזֶה י"ל מְקַרָּא קוֹדֵשׁ שְׂלִפְנֵינוּ וְנֶאֱרָא אֵל אֲבָרְהָם וְאֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׂדֵי ר"ל שְׂיֵשׁ דִּי בְּאֵלֵהוֹתֵי לְהַשְׁפִּיעַ כֹּל הַטּוֹב לְכָל בְּרִי וְאֵעִפ"כ וְשָׂמִי ה' לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם ר"ל שְׂמִי הוּא גִימְטְרִיא שְׁלוֹם כִּי הַשְּׁלוֹם הִי נְעַדָּר מֵהֶם וְאֵעִפ"כ לֹא הִרְהָרוּ אֶחָרֵי מִדּוֹתֵי וְכִמּוֹ שְׂפִירֵשׁ"י עַל פְּסוּק וְגַם הַקְּמֻנְתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתָּם כּו' לְתַת לָהֶם אֶת אֶרֶץ מְגוֹרֵיהֶם אֲשֶׁר גָּרוּ בָּהּ כֹּל יְמֵיהֶם

היא בירות ולא הרהרו כלום ואתה אמרת תיכף למה הרעות וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם האי וגם אינו מוכן דונאי מי ישמע אלא הוא יתברך לבדו בכל קראנו אליו אף י"ל דהנה פתיב בפ' שמות ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה דהנה באמת בני ישראל היא במצרים במדרגה פחותה ובאמת תחילת צעקתם היא רק מחמת צער ושעבוד גופם בחומר ובלבני אף בתוך וצעקתם התישבו בשכלם למה זה צועקים על עבודת וקושי השעבוד של גופם הלא גם הנשמות הם בשיעבוד גדול ויותר יש לזעוק על רוחניות השעבוד והגלות של הקדושה ואז התחילו לזעוק בלבם על שעבוד הנשמות ועל ביטול עבודת השם וז"ש ויזעקו ותעל שועתם מן העבודה ושוב התחפמו יותר והבינו בשכלם שגם זה לא טובה שע"י שיעבוד וגלות של פרעה יתעוררו א"ע לשוב בתשובה גם זה לא נאה לזרע ישראל שהתעוררת תשובתם לבוא ע"י הרשע כמו פרעה שהוא יקריב את לבם לאביהם שבשמים והתחילו לצעוק ולהתחרט על הצעקה הקודמת וזה לא היא גלוי מחשבתם ולבם הנשבר כ"א לפניו יתברך שהוא בוחן לבבות ויודע מחשבות אדם וז"ש וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל לפני גלוי אנקת ישראל אשר צועקים על זה אשר מצרי מעבידי אותם ר"ל שמצרים יהי הגורמי לקרב ולעורר את ישראל לעבודתו ית"ש ועי"ז יחזרו בתשובה וזה מאד היא צר להם לכן אנפוך את בריתי ר"ל ראוי להם שאנפוך זכרון הברית הדביקות הגדולה שהי ביני לאבותיהם הק' ואותו הברית אנפוך ואשפיע להם ואגאל אותם וגם אני שמעתי את כו' אשר מצרים מעבידים אותם כו' הנה יש לדקדק דהוי לי' לכתובוכו' אהי שלחני אליכם וכו' ונ"ל כי אנו מברכין ברכה אחת על תפילין להניח ורא' מתורתנו הקדושה מפסוק הנ"ל כי איתא כל המתעטף בציצית ותפילין זה קבלת מלכות שמים שלימה וזהו שאמר משה רבינו ע"ה במה יודע להם להיות אחרים בעבודתך ואמר הש"י שנתתי להם תפילין אחד על יד ואחד על ראש שיש בכל אחד מהם כ"א הזכרות בגימטריא אהי שהוא קבלת עול מלכות שמים שלימה כ"ש רש"י ז"ל שהוא כמו חותם שתולין בעבדים על יד או על ראש ואם תאמר שיש ב' מצות לזה אמר פה תאמר אהי שלחני אליכם פעם אחד פי הב' מצות הם אחד ונ"ל לה ואספת כו' ואמרת אליה ה' אלקי אבותיך נראה אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקדתי אתכם כו' יש לדקדק דבפסוק הקודם לזה נאמר ויאמר עוד אלקים אל משה פה תאמר לבני ישראל ה' אלקי אבותיכם אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקו יעקב שלחני אליכם כו' נאמר בכל אחד אלקי וכאן לא הפסיק ביניהם כלל רק אמר אברה' יצחק ויעקב בפ"א שוב ראינו שבס' מגלה עמקות עמד על זה ונראה דהנה אמרו ז"ל שיעקב מסר להם סימן זה פשיבוא אינה גואל ויאמר להם בזה"ל פקדתי יאמינו לו לכאורה מה הפונה בלשון זה דייקא אף יתבאר דהנה בזוהר פתיב וה' פקד את שרה וברחל נאמר וינפוך ה' את רחל פי יצחק היא מסיטרא דנוקבא נאמר בו פקידה ויוסף היא מסיטרא דזכורא פתיב בו זכירה וידוע מאמרם ז"ל שגאולת מצרים היא מסיטרא דנוקבא מחמת שלא היא גאולה שלימה רק שירה חדשה אבל לעתיד תהי הגאולה מצד ימין עליון מסיטרא דזכורא נאמר לפניו שיר חדש גם בכנין בית שני נאמר פקידה מחמת שהי אחר' שיעבוד ולא היתה גאולה שלימה וסיטרא דנוקבא הוא מצד שמאל בחי' דין הוא צמצום שאין לו התפשטות אבל סיטרא דזכורא ימין הוא התפשטות כאדם שמתפשט

א"ע ואינו דואג וחושש לכלום רק יהי תמיד במדרגה עליונה ולפ"ז יבוארו הפתובים כמין חומר כי למעלה אמר ויאמר אליכם אל משה אהי אשר אהיה ויאמר פה תאמר לבני ישראל אהי שלחני אליכם ר"ל אהי אשר אהי רמז לו גאולה זו וגם גאולת בבל ויאמר פה תאמר לבני ישראל אהי שלחני כו' היינו גאולה העתידה לבוא בשלימות מסיטרא דדפורא דהוא ימינא ולכך בפ' שאחריו אמר פה תאמר אל בני ישראל ה' אלקי אבותיכם אלקי אברהם אלקי יצחק כו' על גאולה העתידה לבוא ב"ב לאמר שתהי' מסיטרא דגמין בהתפשטות אבל כאן אמר לו הש"י לה ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם ה' אלקי אבותיכם נראה אלי אלקי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי ר"ל מה שאני אומר אברהם יצחק ויעקב בפ"א בלי שום התפשטות רק בבחי' צמצום הוא לאמר פקד פקדתי אתכם ר', מחמת שאני צריך לאמר להם פקד פקדתי בזה"ל דוקא ופקידה הוא מסיטרא דשמאלא הוא צימצום לכך אני אומר בפ"א אברהם יצחק ויעקב דוקא וגם במדרש הביא לכך נאמר משה משה בלי פסוק טעמים כמו שנושא משא על כתפו והדיבור קשה עליו ומדבר במהירות מחמת שאין לו התפשטות ע"ש והבן והוא לדברינו שתפילין של ראש הארבע פרשיות מנזחים בארבעה בתים שהוא בחי' דכורא התפשטות אבל תפילין של יד בחד ביתא שהוא בחי' גוקבא ידכה בחי' צימצום פנ"ל ואני ידעתי כי לא יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ביד חזקה עיין במפרשים שנדחקו בתיבת ולא ביד כו' ונראה דהנה המפרשים העלו בענין חקירת הידיעה והבחירה והעלו דהידיעה אינה מוכרחת אבל האמירה היא מוכרחת כמ"ש ואילו צדיק ורשע לא קאמר ובזה יתפרש שפיר הפ' כי הוא ית' אמר למשה ואני ידעתי כי לא יתן אתכם מלך כו' והנה יקשה פיון שאמר הקב"ה בפ"י שהוא יודע שפן יהי והאמירה הוא מוכרחת וא"כ מדוע ענש יענש אח"כ לכך תיכף חזר ואמר הש"י אח"כ ולא ביד חזקה ר"ל אעפ"י שאמרתי שאני יודע הוא לא ביד חזקה בלי הכרחה והברירה עדיין ביד פרעה ואם ימאן ושלחתי את ידי והפיתי כו' עוד יש לפרש דהנה לכאורה יקשה למה הנה צריך הש"י להוציא ישראל בערמה ובהעלמה שצוה לאמר לפרעה דרך שלשת ימים וכי אין ביד הש"י הכח והממשלה להוציאם פרוצונו בלי שום מוחה אף צ"ל דהנה ית"ש הבטיח לאברהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול וזה לא הי' באפשר רק באופן הנ"ל כי אם יצאו מעצמם והיו צריכים לגזול המזון ובאמת גזל עכו"ם אסור ע"כ צוה הש"י שיעשו בערמ' שיאמרו שלא ילכו רק דרך שלשת ימים וישאלו איש מאת רעהו כו' וכיון שיבוא לידו בהיתר תו לא צריכים להחזיר דהנה כמו הפקעת הלואתו אבל גזל הוא כמו ויגזול את החנית כו' ולפ"ז יתכן ויתפרש היטיב קישור הפתובים והי' לאחדים כי למעלה אמר ושמעו לקולך כו' ואמרת אליו כו' גלכה נא דרך שלשת ימים ונזכחה כו' ואני ידעתי כו' ולא ביד חזקה ר"ל אבל אני רוצה להוציאם ביד חזקה באין מוחה פנ"ל ואמר הטעם ושלחתי את ידי כו' ונתתי את חן העם הנה כו' ושאלה אשה משכנתה כו' וע"כעמם בגלותא פי ידעתי את מאוביו ר"ל ידיעה לשון חיבור כמו והאדם ידע ר"ל ע"ז צועקים מה שאני מחובר עם מאוביו ועמו א כי בצרה ולכך דיבר מתוך הסנה פמבואר במדרש גלגל כן נארד להצילו צריך אני לירד להם להציל אותם ולהפרידם מן השיעבוד והגלות והנה שלשה פתות בישאל צדיקים, בינונים ורשעים ונגדם מחשב הכתוב שלש עליות בשלשה בחי' נגד הפת השובים אמר להעלות' מן המקו' אל ארץ טובה ורחבה שהוא

אָרץ הַעֲלִיּוֹנָה רְחוֹבוֹת הַנְּהַר נַחֲלֵי אַמּוּנָה וְנִגְדַּת הַפֶּת הַשְּׁנַי אָמַר אֶל אָרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ שֶׁהוּא ג"כ אָרֶץ הַרְיוּחָנִי מְלֵא טוֹבוֹת וְהַשְׁפָּעוֹת הַמְכַוְּנִים בְּשֵׁם חֶלֶב וּדְבַשׁ אֲדָה לֹא כְּאָרֶץ עֲלִיּוֹנָה וְנִגְדַּת הַפְּחוּתִים שֶׁבָּהֶם אֶל מְקוֹם הַפְּנֻעָנִי כו' עכ"פ יַעֲלוּ אֶל אָרֶץ יִשְׂרָאֵל הַתְּחַתּוֹן אֲשֶׁר שָׁם מְקוֹם הַפְּנֻעָנִי וְעַתָּה ר"ל הִנֵּה בְּתוֹךְ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר נִשָּׂא וְנִתֵּן הַקֶּבֶ"ה עִם מִשָּׁה אָמַר הַקֶּבֶ"ה הִנֵּה צִעֲקַת כו' בָּא אֵלַי כִּי דָּוָע מִהִזְהַר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל מְקוֹם שֶׁנִּזְכָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְרֻמָּז עַל רְחִימָא קְדִישָׁא וּפְמִלְיָא שֶׁל מַעֲלָה שֶׁיִּרְדּוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם וְגַם לָהֶם הָיָה קִשָּׁה מְאֹד גְּלוּת מִצְרַיִם וּז"ש צִעֲקַת כו' בָּא אֵלַי מֵאוֹתָן הַצָּבָא מְרִים אֲשֶׁר עִם יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָא וְגַם רְאִיתִי אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לְיַחֲצִים אוֹתָם זֶה קָאֵי ג"כ עַל מִלְּאָכִים הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר הָטוּ שְׁמָה וְזֶה שֶׁאָמַר הַש"י וְעַתָּה לְכֶה וְאַשְׁלַחְךָ הַנּוֹזֵפֶר שְׁנֵי עֲנֻנִים הַלִּיכָה וְשְׁלִיחוֹת כִּי מִש"ר הָיָה צָרִיף לַפְּעוּל בְּשְׁלִיחוֹתוֹ שְׁנֵי דְבָרֵי א' גְּאֹל' נִגְלִי לְהוֹצִיא זָרַע יִשְׂרָאֵל מְכוֹר הַבְּרִזָּל מִעֲבוּדָה קִשָּׁה וְזֶה שֶׁיַּעֲבֹד עֲבוּד גְּלוּת הַנִּגְלָה וְגַם גְּאֹלָה נִסְתָּרֶת הוּא הוֹצֵאָה שְׁנֵי לְהוֹצִיא תִּיגְלוֹת הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁר הָיָה ג"כ בְּשִׁעֲבוּד נַעֲלָם וּז"ש לְכֶה מִצַּד גְּלוּת הַנִּסְתָּר וְאַשְׁלַחְךָ אֶל פְּרַעְיָה הִיא הַתְּגָלוֹת מְלִשׁוֹן פְּרוּעַ ר"ל שֶׁאֲנִי מְשַׁלַּחְךָ אֶל הַגְּלוּת הַתְּגָלוֹת וְהַאֲמַת כְּנֻנְתִּי עוֹד לְהוֹצִיא אֶת עַמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם כְּנ"ל שֶׁתִּרְאֶה לְהוֹצִיא אֶת צְבָאוֹתֵי ג"כ וְזֶה שֶׁנִּתְּיָרָא מִשָּׁה מְאֹד מְסַבֵּת שְׁנֵי דְבָרִים אֶחָד מְגוֹדֵל אִיכוֹת הַפְּעוּלָה הַגְּבוּהַ הַיִּצָּא ע"י שְׁלִיחוֹת זֶה שֶׁצָּרִיף לְהוֹצִיא הַמְּלָאָכִים מִן הַגְּלוּת וְגַם חֲשַׁב אֶת פְּחִיתוֹת עֲרָכּוֹ לְשְׁלִיחוֹת כְּזֶה וְזֶה שֶׁאָמַר מִי אֲנֹכִי כִּי אֵלֶּךָ אֶל פְּרַעְיָה ר"ל אֶל גְּאֹלָה אֲשֶׁר הוּא בְּהַתְּגָלוֹת הִיא קִשָּׁה עָלַי לְפִי פְּחִיתוֹת עֲרָכִי וְאִף גַּם וְכִי אוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם מִכ"ש לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחוֹת כְּזֶה לְהוֹצִיא הַקְּדוּשָׁה מִתְּנֻקָּף הַגְּלוּת וְזֶה שֶׁהִשִּׁיב לוֹ ה' אִף שֶׁהוּא שְׁלִיחוֹת גְּדוּל הָעֶרְף וְעֲבָדוֹת כְּזֶה לְהוֹצִיא גוֹי וְאַלְהֵיו מִן הַגְּלוּת כְּבִיכּוֹל אַעֲפ"כ אֶל תִּירָא כִּי יֵשׁ בְּחַיִּי גְבוּהַ וְכַח גְּדוּל הַנַּעֲלָם וְהַנִּסְתָּר הַמְּסִייעַ לָהּ וּז"ש כִּי אֵהִי עִמָּךְ ר"ל הַשֵּׁם אֵהִי וְהוּא שֵׁם נִסְתָּר כְּנֻדָּע וּמְפֹלָא עֲלִיוֹן אַעֲשֶׂה לָהֶם פְּלֹאוֹת וַיֹּאמֶר מִשָּׁה וְכו' וְאָמְרוּ לִי כו' מָה אוֹמֵר עֲלֵיהֶם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים וְגו' אֵהִי וְגו' וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר וְגו' וּפִירַשׁ י"ז לְשֶׁאֲמַר מִשָּׁה וְכו' דִּי לְצָרָה בְּשִׁעֲתָה וְאָמַר הַש"י שֶׁתֹּאמַר רַק אֵהִי שְׁלַחְנִי וְכו' וְהִנֵּה לְכַאוּרָה קִשָּׁה הַאִיף הַגִּיד הַש"י לְמִשָּׁה זֹאת הַשִּׁעֲבוּד מְלִכִּיּוֹת הֵלֵא דִּי לְצָרָה וְכו' עוֹד דְּקָדוּק וַיֹּאמֶר כֹּה תִּיבַת וַיֹּאמֶר מִיִּנְתֵּר וְהַפְּשֵׁט פְּשוּט הוּא כְּפֹה וַיֹּאמֶר כו' אֶל מִשָּׁה אֵהִי אֲשֶׁר אֵהִי וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר אֶל ב"י אֵהִי וְגו' וְהִנֵּה נוֹכַח בַּע"ה לְבָאָר הָעֲנִיָּן עכ"י דְּאִיתָא בָּא חֲבִקוּק וְהַעֲמִידוֹן עַל אַחַת וְצָדִיק בְּאַמוּנָתוֹ יַחֲדָי נִמְצָא הָעֵיִקֶר הוּא הַאֲמוּנָה וְהִנֵּה בְּמִצְרַיִם עַל הָאֲנוּתוֹת וְהַמּוֹפְתִים שֶׁעֲשָׂה הַש"י ב"ה גְּתֵרְבָה הַאֲמוּנָה וְהַגְּאֹלָה הַאֲחֵרוּנָה שֶׁאֲנִי מְצַפִּי יְהִי ג"כ הַתְּרַבּוֹת הַאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה ע"י נְסִים וְנִפְלְאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה הַש"י ב"ה וּב"ש כַּמ"ש כִּימִי צִאֲתָךְ מֵאָרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת וְלְבוֹא לְיַדִּי הַאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה צָרִיף לְהִיּוֹת צָדִיק כַּמ"ש וְצָדִיק בְּאַמוּנָתוֹ יַחֲדָי וְיָדוּעַ שֶׁאֵין אָדָם צָדִיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְגו' רַק ע"ז נִתְקַנָּה תְּשׁוּבָה כִּי דָּוָע ע"מ שֶׁאֲנִי צָדִיק גְּמוּר אֲפִילָא אִם הִלְ רִשָּׁע וְכו' שֶׁמָּא הִרְהַר תְּשׁוּבָה וְגו' וְהִנֵּה הַנְּבִיא אָמַר שֶׁאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וְרָאוּ מִי בָּרָא אֵלֶּה וְגו' וְזֶה תוֹעֲלַת לְבוֹא לְיַדִּי הַאֲמוּנָה וּמ"ש וְרָאוּ הַגַּם שֶׁפְּתוּב בַּתּוֹרָה כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְגו' הַפְּשֵׁט וְרָאוּ הֵינְנוּ רֹא' שְׁכֵלִית ע"ד שֶׁאָמַר שְׁלֵמָה הַמְּלֶכֶךְ וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חֲכָמָה וְאִיתָא בְּסִפְרָא שֶׁאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וְגו' ר"ת שְׁמַע כִּי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְכו' וְכִרְוֹף שֵׁם כְּבוֹד וְכו' הוּא פְּלֵאָא דְּכָל אוֹרְיִיתָא כְּדִיתָא בְּזוֹה"ק

וכש'אדם נושא עיניו לשמים הוא כבא לטהר ומסייעין לו ונפתח שערי חכמה ונתחזק האמונה והנה פשקיו ישראל במצרים אם לא הנה שואלין מה שמו והי' התרבות אמונה לאין שיעור ולא הי' צריף לשיעבוד מלכיות פי הי' תיכף התגברות קדושה כמו שאנחנו מצפים לעת הגאולה שיהי' בקרוב ב"ב ואויר העולם לא הי' עדיין מתקן בעת הזאת ובפרט טומאת ערנות מצרים ושבעים אומות והנה לפי זה לא הנה באפשר שיהיה בעת הזאת גאולה שלימה עד שיבא משיח במהרה בימינו ולפי זה הפשט פה אמר משה רבינו הנה אנכי בא וכו' ואמרו לי וכו' מה אומר וכו' וע"ז אמר הש"י ב"ה אם ישאלו ולא יהי' התגברות אמונה כל פה אזי תאמר להם אהיה אשר וגו' היינו שיעבוד מלכיות ואם פן לא קשה קנשיא הנ"ל האיה גלה למשה והלא די לצרה וכו' פי אמר לו אם ישאלו תאמר להם פה ניאמר משה אל האלקים הנה אנכי בא וכו' ואמרו לי מה שמו מה אמר אליהם ניאמר אלקים אל משה אהי' אשר אהי' ניאמר פה תאמראותנו לעשותן והואיל שאנו קיימנו וקבלנו עלינו דרך כלל לעשות כל אשר דבר ה' יש לנו לאמת דברינו ולהוציא מן הכלל אל הפרט ולקיים התורה והמצוות מאז נפתחו לנו שערי הגנוזים בפלא עליון ויתמשך עלינו ממחשבה ונקודה סתימ' דרך כל העולמות כל מיני ההטבה וכל מיני חסדים ושפע חיים וישועה וברכה ושלום על כל זרע ישראל בכלל ופרט אכיה"ר ניאמר משה אסורה נא ואראה את המראה וגומר הנה לכאורה צריף להבין הלא פתיב בהפסוק הקודם נרא והנה הסנה וגו' א"כ מה קאמר אח"כ נאראה כו' וצריף לומר דהיינו שאראה מלשון הבנה וכמו אצל אברהם וירא וירא ב' פעמים עיי"ש ברש"י פרשת וירא ואבין מדוע לא יבער הסנה ומה שאמר אסורה נא היינו שאתקרב שאהיה קרוב כדי שאדע ורש"י פי' אסורה נא אסורה מכאן להתקרב שם עכ"ל ולי נראה פה שמרע"ה ראה ענין פלא שהוא למעלה מן השכל והי' חושב בדעתו פה שלא אחשוב כלל מזה הענין פי הוא למעלה מן השכל והסיח דעתו מזה ובאמת גם זה הוא ענין סייעתא דשמיא והוא ג"כ שכל גדול ונוכל לומר נא היינו מרומז על בינה וחכמה פי נון מרומז על חמשים שערי בינה ואלף מרומז על חכמה כמו שאיתא בגמ' אלף חכמה נאמר פה אסורה נא היינו שלא אעיין לזה המראה בבינה וחכמה פי הוא למעלה מן השכל ואראה את המראה וכו' והיינו פינן שהשי"ת נותן לי שכל שאסור דעתי מסתמא ודאי יסייע לי שאבין את המראה שאדע לנכון ניאמר משה משה ויאמר הנני נ"ל שכתוב משה משה פי איתא מאח"ז על בת קול והיא שאמר הן הן והנה להבין מה שהשי"ת קרא לו מקודם יש לומר כדי לעשות הכנה לקבל הנבואה ובזה שאמר הנני הי' הכנה לקבל הנבואה והנה הי' זה כמו ענין בת קול לכה פל משה משה כמו הן הן הנ"ל ואח"כ הנה הנבואה כמו שכתוב ניאמר משה משה וקשה למה לא כתוב פסוק בין משה למשה כמו באברהם אברהם ע"ל שכתוב ואתבת בשני יצריף ביצ"ט וביצה"ר פירוש היינו בכעס יכענס על עוברי רצונו יתברך ובתאוות ג"כ יהיה הפונה רק לש"ש ובאדם יש שני חסרונות אחד (פאן חסר) והיצ"ט מתאנה להש"י והיצה"ר להיפך וצדיקים שוברים את היצה"ר ועושים באכילה מצוה כמו בתפילין דהיינו להוציא נצוצות הקדושים רק המצוה הנה אינו יכול לעשות רק שיהי' בתחילה היצה"ר קצת פי אם לא יהיה תאב לאכול אזי לא יקיים המצוה אבל מש"ר ע"ה הנה מקיים באכילה מצוה כמו תפילין פי לא הי' לו שום תאנה אפילו בהתחלה רק הנה אוכל לקיים המצוה ולכן לא פתיב פסוק בין משה למשה פי לא הנה

שום הפסק במצות אבל באברהם פתיב פסוק שהי' קצת הנ"ל ונהו רק לצדיקים אבל אנשים פשוטים צריכים תיקף לשבור את התאונה ונד"ל ויאמר ה' ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את מכאוביו וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ שהוא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש כו' אל מקום כו' עד סוף הפרשה הדקדוקים רבו בפסוקים אלו ראה ראיתי ראה כפולה ל"ל וגם את עמי אשר במצרים האי סיומא ל"ל וגם את צעקתו שמעתי מפני נגשיו אינו מוכן ואין רצוני להאריך בדקדוקים וכבר עמדו עליהם מפרשי התורה אבל תוכן הענין הוא דהנה באמת זרע ישראל פשהו במצרים היו במדרגה תחתונה מאד כי לא היו בני תורה ולא היה להם במה להתקדש א"ע ואף שהיו בהם אנשים טובים וצדיקים זה היה מצד נשמתם שהיה להם והיו עובדים בשקלם כמו אבותינו הקדושים אברהם ויצחק ויעקב ומי שהיה לו נשמה קדושה הלא בעקבות אבותיו וכמו כן שכט לוי שהיו טובים מצד עצם קדושתם אבל שאר המון עם לא היה להם במה לעבוד ובאמת זה היה פלא אף שלא היה להם שום תורה ומצות מ"מ היה בהם כמה מדות טובות שהיו פרושים וגדורים מן העריות כמשאח"ז אחת היתה ופרסמה הפתוב וכן שלא שינו את שמם ולשונם אבל לכל זה היו ערומים בלא תורה ומצות כמש"ה ואת ערום ועריה כו' וע"ז הסתפל משה רבינו בשפלות של ישראל שאינם פדאי לעשות להם ניסים ולגאל אותם ע"ז אמר לו השם ראה ראיתי את עמי אשר כל מקום שגזפר עני בתורה הפונה אמתיות הוא על מי שהיא עני בדעת ה' בתורה ובמצות וזה שאמר לו השם אתה רואה בדלת וחסרון של ישראל אבל עדיין לא השגחת עליהם בשלימות ואני ראה ראיתי ראה כפולה בעניות של עמי וראיתי שנה עניות של עמי כל זה בא להם אשר במצרים שנה גורם להם אשר הם מעורבים בין אומה מצרית הללו אשר הם שורש הרע ואין זה חידוש על חסרונם להיותם משוקעים בתוך גילוליו תועבת מצרים אבל ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו ר"ל אף שיש להם שיעבוד גופן ושיעבוד הנשמות אעפ"כ עיקר צעקתם הוא מפני נגשיו נגשיו דייקא כביכול שהשכינה טובות וכל מיני חסדים טובים פי הם עיקר ושורש כל הבריאה והם פלולים ברצונו הפשוט במחשבה קדומה לכל קדומי וראשון לכל הסיבות ותחילה לכל הנויות והנמצאים שבעולם שבשבייל מחשבה זו שעלה ברצונו הפשוט ולהטיב לברואיו ברא וסדר כל מעשה בראשית ועבורם נאצלו כל העולמות כדי להוציא המחשבה מפתח אל הפועל וזה שמצינו בתקוני זה"ק על פסוק ותרב חכמת שלמה מפל חכמת בני קדם דהנה עיקר העבודות של זרע ישראל בקיום התורה והמצות צריך להיות כדי להוציא מן הנקודה טמירא ומן הרצון הקדום מפתח אל הפועל לבא הדבר אל התגלות ולהתעורר הרצון של הטבה עליונה ולהמשיך משם דרך כל העולמות שפע רצון ממקור החכמה עילאה להשפיע אל חכמה תתאה ומשם בא לנו שפע ברכה וכל טוב כל מיני חסדים טובים וכל מיני ישועות של חיים ושלוה בעולם וכל מיני גבורות קדושות להיות פת ביד כ"א מישראל להתגבר על יצרו ולהכניע כל חלקי הרע תחת הטוב וכשישראל זוכים לזה הבחי' והשיגה ידם לפתוח את הנקודה ומושכין מן הראשית החכמה מן הסתום אל הגילוי ואז יש תענוג גדול להבורא ועי"ז נתגדל מחשבתו אשר חשב על היהודים להטיב להם דכל זמן שהיא עדיין בהעלם כמוסה במחשבה אז הוא בחי' קטנות שאין אנו יכולין להשיג הרצון עליון ולא נשלם התענוג של הבורא שרוצה

להשפיע רק צריך אתערוותא דלתתא ואז מכונה בשם גדלות המוחין היינו שחכמה ומחשבה סתומה נתרבה ונתגדל ונהו ותרב חכמת שלמה מחשבה של המלך שהשלוש שלו נתגדל ונתרבה מההוא שקייא וזה בא מחכמת בני קדם ממחשבה קדומה ובה תבין מה שמצינו במקום אחר בתיקונים על פסוק פתחי לי אחותי פתחי לי באות ב' דהנה ב' דבראשית אית נקודה בהיכלין דהוא מרמז על המחשבה סתומה לומר דכל מעשה דבראשית אשר נבראו הפל הוא בשביל המחשבה ונקודה זו מהפל הוא פלול בראשית וגנוז וטמיר בתוך הנקודה פנימיות של ה' שהוא רצון הקודם אשר הוא שורש לכל מעשה בראשית וזה שאחז"ל בשביל ישראל שנקראו ראשית ר"ל שהם נכללו בבחי' הראשית ונקודה זו שראשית המחשבה הנה בשביל להטיב לישראל ובעבורם ברא פל העולמות האלה כדי להוציא הטבה זו מן הראשית ולפתח זה הנקודה להביא זה הראשית אל הגילוי להשפיע לזרע ישראל כל צרכם וזהו שהבורא יתברך מבקש דרך חיבה ואהבה לכנס"י פתחי לי ר"ל פתחו ליו"ד ר"ל שהיוד הוא הנקודה והא מרמז לחכמה סתימה וזהו שאמר באות [ב'] ר"ל את כנס"י תראה לפתח הפל ולהוציא מן הנקודה הפנימית כל הטובות הגנוזים שמה ולהוציא אותו מן הפלל מנקודה טמירא מן פלא עליון אל המעשה להתגלות הדבר וזהו שרמז בראשי תיבות של הפסוק והנה בתיבת בראשית יש בו ששה אותיות נגד ששת ימי המעשה והנקודה של תוך הבית הוא מכונן נגד יום השבת שהוא הפנימיות והשורש של הששת ימי המעשה דמשבת בא חיות מזון לכל הו' ימים וכל הו' ימים הם פלולים ביום השבת שהוא הנקודה שלהם וזהו שמצינו בתיקונים פעם אחד פתחי לי ביומא קדמאי כו' שראשי נמלא טל זהו יומא שביעאי והפל הולך אל פונה אחד כמש"ל באריכות מזה וז"ש המדרש וירא מלאה ה' אליו בלבת אש כי קב"ה וכנס"י הם בבחי' ודוגמא של איש ואשה שבהם שני א"ש ושם י"ה מחבר אותם והנה היו"ד הוא דבר והוא המספר והוא נקרא לב שהוא שורש כל העולמות כמו הלב הוא שורש לכל האברי' כמו כן היו"ד הוא נקודה ומזה הנקודה מתהו' כל האותיות כל אות שתראה לצייר צריך אתה להתחיל בנקודה היוד ולהמשיך מן הנקודה שהיא היוד כל אות שתראה וא"כ כמו שהוא שורש לכל האותיות והוא הראשית בבחי' לב ולכך מצינו בקרא שמכנה להקב"ה בשם לב ע"ד שאמר דוד לה אמר לבי כו' וזהו שהשם הראה א"ע אל משה בתוך לבת אש ר"ל מתוך לב של האש מן המחשבה והנקודה סתימא אשר משם בא הטבה לזרע ישראל וזה הי' צריך משה לפתח זה הבחי' מרצון עליון אשר הי' בשביל ישראל להטיב להם ועי"ז גאל אותם משה ע"י שהמשיך עליהם שפע רחמים מנקודה ומחשבה עליונה מפלא עליון כמו שיתבאר בסמוך על פסוק כי אהי עמך ע"ש וזה שאמר המדרש אני ישינה מן המצות אע"פ שכנס"י הם בבחי' שינה שאינם עושין מצוה לעורר השורש עליון אבל מ"מ ולבי הוא הקב"ה שהוא חמדת לבי ער לעשותן מעורר אותי מן השינה שאראה לעשותן שחפצו ורצונו מאד שכנס"י יפתחו את הנקודה ולפתח הלב ולהמשיך מן ראשית המחשבה אל המעשה וידוע דהפל נברא בדיבור כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו ואנו צריכים לקיים דיבורו של הקב"ה שיוצא מפיו כפיכול להביאו אל המעשה בפרטות לקיים התורה והמצוות ולעורר הרצון עליון והנה באמת ע"י שאנו קבלנו בכללות ישראל התורה מפי הגבורה והספמנו יחד לומר כל אשר דבר ה' נעשה ע"י שקיבלו עליהם שקיימו דבר השם וביאו את הדיבור אל המעשה עי"ז הי' תענוג

גדול להבורא שְנִשְׁלַם רְצוֹנוֹ וּמְחַשְׁבָתוֹ וּז"ש בַּמְדַּרְשׁ פִּתְחוּ לִי כו' תַּמְתִּי שְׁנַתְמָמוּ עַמִּי
בְּסִינֵי ר"ל שְׁנִשְׁלַמוּ עַמִּי בְּסִינֵי כְּלוֹמַר שֶׁבִּהְרַם סִינֵי נִשְׁלַם וְנִגְמַר הַרְצוֹן שֶׁל הַבּוֹרָא בְּמָה
שֶׁהִבְטִיחוּ לְהֵבִיא הַדִּיבּוֹר שֶׁל הַשְׁוֹרֵשׁ אֶל הַמַּעֲשֵׂה וְנָהוּ דְבַר ה' ר"ל שֶׁלְבוּ מְעוֹרְרַתְעֵשׂוּ
דְיוֹסָף צָנָה לָהֶם שְׁיִמּוּלוּ בְּשֵׁר עֶרְלָתָם ע"ש וְכֵאן בָּא הַרְמֵז וְאֵת הָעַם הַעֲבִיר אֹתוֹ לְעָרִים
אוֹתִיּוֹת עֲרָלִים מְקַצֵּה גְבוּל מְצָרִים וְעַד קָצָהוּ ס"ת גִּימ' מִיֵּלָה הֵינּוּ שֶׁהַעֲבִירָם בְּבְרִית
מִיֵּלָה וְנָה מְקַצֵּה גְבוּל מְצָרִים ר"ל שֶׁהוֹצִיאָם מִשְׁוֹרֵשׁ הַטּוֹמְאָה לְכֻלָּל הַקְּדוּשָׁה עַד קָצָהוּ
הֵינּוּ קֵץ הֵי' וְדו"ק פְּרִשְׁת וִיחִי וִיחִי יַעֲקֹב בְּאַרְצָן מְצָרִים שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יָמֵי יַעֲקֹב
כו' שְׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמֵאֵת שָׁנָה וְקָשָׁה לָמָּה לֹא כָּתִיב אֲצַל אַרְבָּעִים גַּם כֵּן שָׁנָה כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב בְּשֵׁאֵר צְדִיקִים וּנ"ל שֶׁכָּתוּב כִּי שְׁבַע יְפוּל צְדִיק וְקָם דְּהֵינּוּ בְּכָל פַּעַם הוּא נוֹפֵל
מִמְדַּרְיָגְתוֹ וְעוֹלָה וְקָם בְּגַמְטָרִיא אַרְבָּעִים וּמֵאָה וְנָהוּ שֶׁכָּל יָמָיו הָיָה נוֹפֵל מִמְדַּרְגָּתוֹ וְעוֹלָה
בְּמַעֲלָה הָעֲלִיּוֹנָה וְנָהוּ יָמֵי יַעֲקֹב שְׁנֵי חֲמִיּוֹ שְׁבַע דְּהֵינּוּ שְׁבַע יְפוּל וְאַרְבָּעִים וּמֵאֵת הוּא
מְסַפֵּר שֶׁל קָם וְד"ל וַיְבָרֵךְ אֵת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹקִים הַרוּעָה אוֹתִי מֵעוֹדִי כו' הַמְלֵאךְ הַגּוֹאֵל
כו' אֵימָה בִּילְקוּט סְמוּךְ גְּאֹלָה לְפָרְנֶסָה וּפְרָנֶסָה לְגְּאֹלָה לֹאמַר לָךְ מָה פְּרָנֶסָה בְּכָל יוֹם
אֵף גְּאֹלָה בְּכָל יוֹם וּמָה גְּאֹלָה הוּא פְּלֵא אֵף פְּרָנֶסָה הוּא פְּלֵא ר' שְׁמוּאֵל בְּר"נ אָמַר
הַפְּרָנֶסָה גְּדוּלָה מִן הַגְּאֹלָה דְּאֵילוּ גְּבִי גְּאֹלָה כְּתוּב הַמְלֵאךְ הַגּוֹאֵל כו' וְאֵילוּ גְּבִי פְּרָנֶסָה
כְּתִיב פּוֹתַח אֵת יָדָךְ כו' הַפְּנוּנָה דְּהַתְּחִיל בְּבִרְכַת יוֹסֵף וְלֹא סִיִּים כְּלוּם מָה שֶׁבִּירָךְ אוֹתוֹ
רַק מָה שֶׁבִּירָךְ אֵת בְּנָיו אֵף דְּהֶאֱמַת הוּא דְּזָהוּ בְּרַכַת הַצְּדִיק הַמְכֻנָּה בְּשֵׁם יוֹסֵף בַּחֲוִי
הַמְשַׁבֵּיר וּמִשְׁפִּיעַ כְּשֶׁהַצְּדִיק רוּאָה שְׁנִשְׁפַּע לְיִשְׂרָאֵל שְׁפַע טוֹב פְּרָנֶסָה וַיִּשְׁוּעָה וְכָל
הַצְּטֻרְכוּתָם מִזֶּה נִהְיָה הַצְּדִיק וְנָה בְּרַכְתּוֹ שֶׁבִּירָךְ יַעֲקֹב לְבָנָיו אֲשֶׁר הֵם שְׁוֹרֵשׁ לְכָל כּוֹנֵסִי
וְהַתְּפִלָּל עֲלֵיהֶם שְׁנֵי דְבָרִים וְנָה שְׁרָמֵז אוֹתָם בְּמָה שֶׁסְּמָךְ גְּאֹלָה לְפָרְנֶסָה לֹאמַר מָה פְּרָנֶסָה
בְּכָל יוֹם ר"ל שְׁאֲנוּ רוּאִין שְׁכּוֹנֵי צְרִיכִין הַשְּׁפָעוֹת בְּכָל יוֹם וְהַקְּב"ה זֵן וּמְפָרְנֵס כָּל
הַבְּרוּאִים מְקַרְנֵי רְאֵמִים וְאֵלוּלֵא יִסְתַּם הַשְּׁפָעוֹתוֹ מֵאֲתָנוּ אִפִּי יוֹם אֶחָד לֹא הָיָה קִיּוּם
לְנִבְרָאִים בְּעוֹלָם כֵּן צְרִיךְ הָאָדָם לְקַרֵּב אֵת הַגְּאֹלָה בְּכָל יוֹם אֵף שֶׁהַגְּאֹלָה אֲמִיתִי עֲדִינּוּ
נִעְלָם וּמְכּוּסָה מֵאֲתָנוּ אַעפ"כ צְרִיךְ הָאָדָם לְצַאֵת בְּכָל יוֹם מִן הַגְּלוּת וּמִן הַשְּׁעִבּוּד יִצֵּה ר'
וְלַהֲשִׁילָךְ מַעֲלִיו כָּל חֻלְקֵי הָרַע וְלַקְשֵׁר אֵת נַפְשׁוֹ וְלַהֲשִׁילָךְ בְּכָל חֻלְקֵי הַטּוֹב וְלַהֲדַבֵּיקָם
בְּשְׁוֹרֵשׁ הָאֱמֵת כש"ה קְרָבָה אֶל נַפְשֵׁי גְּאֹלָה שֶׁצְּרִיךְ לְקַרֵּב אֶל נַפְשׁוֹ הַגְּאֹלָה וְלַהֲתַקְרַב
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה וּמַע"ט וְלַהֲעֲלוֹת כָּל הַנֶּפֶשׁ שֶׁנִּפְּלוּ וְלַהֲעֲלוֹתָם אֶל הַקְּדוּשָׁה
מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ וְאִין עֲלִיּוֹת יוֹם אֶחָד דּוֹמָה לְחֻבְרוֹ וְנָה גְּאֹלָה בְּכָל יוֹם עַד שְׁכ"א יִתְקַן
חֻלְקוֹ וְאֵז יִתְקַרְבוּ אֶחָד אֶל אֶחָד וְאֵז יִהְיֶה גְּאֹלָה שְׁלִימָה ב"ב עוֹד הַתְּפִלָּל יַעֲקֹב וּבִירָךְ
לָהֶם בְּבַחֲוִי הַשְּׁנֵי וְסְמָךְ פְּרָנֶסָה לְגְּאֹלָה לֹאמַר לָךְ מָה גְּאֹלָה הוּא פְּלֵא ר"ל דְּתִיבַת גְּאֹלָה
מוֹרָה כְּשֶׁהַקְּב"ה מְעוֹרֵר רַחֲמָיו עֲלֵינוּ וְגוֹאֵל אוֹתָנוּ אֵף שְׁאִין אָנוּ רְאוּנִין מִצַּד נַפְשָׁנוּ
וּמַעֲשֵׂינוּ הַטּוֹבִים כְּמוֹ שֶׁסִּידְרוּ אֲנָשֵׁי שֵׁי כְּנַה"ג בְּשִׁמְנָה עֶשְׂרֵה וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְּנֵיהֶם
לְמַעַן שְׁמוּ בְּאֵהְבָה ר"ל אֵף שְׁאִין זֶה מְזֻכָּרֵינוּ הַקְּב"ה מְעוֹרֵר רַחֲמָיו הָעֲלִיּוֹנִים וְעוֹלָמִים
הַגְּנוּזִים וְהַמְּפֹלְאִים פְּלֵא עֲלִיוֹן אֲשֶׁר שֵׁם הַחֲרוּת מְפֹלוּ וְאִין שֵׁם שׁוּם רְמֵז דִּין וְקַטְרוּג
כָּלֵל לְשִׁקּוּל הַדְּבָר בְּמֵאֲזֵנֵי צְדָק אִם רְאוּי לְרַחֵם עַל יַחֲיד זֶה אוֹ עַל הַכָּלָל כְּלוּ רַק מִצַּד
הַחֲסֵד וְהַרַחֲמִים הַפְּשׁוּטִים אֲשֶׁר טְבַעַם לְהַטִּיב לְכָל בְּלִי שׁוּם טַעַם דְּבִנּוּדָאֵי כְּשֶׁאָנוּ רְאוּיִין
מִצַּד מַעֲשֵׂינוּ לֹא שִׁיךְ גְּאֹלָה רַק דְּכֻמוֹ שֶׁהָיָה בְּשַׁעַת יְצִיאַת מְצָרִים דְּכָתִיב הַנְּסָה אֱלֹקִים
לְבֹא לְקַחַת לוֹ גּוֹי מְקַרֵּב גּוֹי ר"ל אֵף שֶׁהִ' יִשְׂרָאֵל אֵז בְּבַחֲוִי הַשְּׁתוּוֹת גְּאֵל אוֹתָם וְנָסָה

אותם לשון הרימו נס והתפלל יעקב שאף הפרנסה שכנס"י צריכים יהי ג"כ על דרך הזה להיות ע"י פלא העליון שלא להשגיח עלינו אם ראוינו אנו מצד מעשינו להשפיע לנו שפע פרנסה והצטרכות בני ישראל ע"י רחמים הפשוטים שהקב"ה פתח לנו את אוצרו הטוב ולהוריק לנו ברכה עד בלי די ע"י חסדיו הגדולים מעולמות הגבוהים והקדושים שלא יהיה שום קטרוג ופלא להשגיח על מעשינו ור"ש בר נחמני הוסיף והוא דהפרנסה צריכה רחמים יותר מן הגאולה כי הגאולה הוא ע"י שליח אבל הפרנסה צריכה הקב"ה בעצמו לחתור חתירה מתחת פסא פבודו ולהשפיע לנו מעולמות עליונים הגנוזים ורחמיו הגדולים אשר מפתח של פרנסה אינו אלא בידו של הקב"ה בעצמו כמ"ש פותח את ידיו ומשביע לכל חי רצון אכ"ר נפתלי אילה שלוחה כו'.

דהנה יעקב היה מדת תפארת וגם מצינו דהיה מדתו אמת אף הענין הוא דא"ל שןפרקי דיעקב כו' לכאורה מה מעלה ויחוס יש במדת תפארת ויתבאר עפ"י הכתוב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית היינו שצפה הש"י שיעקב התענוג והשעשועים מישראל עם קרובו כי יש לו מלאכים ושופים ואין לו תענוג מחמת שהם עומדים כמו מישראל נמצא שמי שעובד הש"י באמת כמו יעקב ע"ה הוא גורם שהוא ית"ש מתפאר א"ע וזה הוא עיקר היחוד וזה ענין שןפרקי דיעקב וק"ל כמ"ש וה' האמירך היום ר"ל שהוא יתברך מתפאר א"ע עמה במה שאתה עובד יאורו באמת וזה כי נפתלי היינו הצדיק נקרא נפתלי לשון להם לתמן ששה מדות התלויים במדת צדיק שהוא בחי' הנאו וז"ש ואל שדי זה השם יתן לכם רחמים הנפיר שם שדי שרומז על שאמר לעולמו די שהוא בחי' הסתפקות מדת הצדיק יתן לכם רחמים אמן כן יהי רצון דרוש לחנוכה הרב ב"י הקשה למה אנו עושין ח' ימים חנוכה הא הגס לא היה רק על ז' ימים ולתרוץ קושית הב"י הנ"ל דהנה נחקר מה הוא ענין שמחה שאנו עושים על הגסים הנה עיקר השמחה הוא שע"י הגס ניכר גדולת הבורא ואהבת ישראל אליו דהנה אוה"ע אומרים דהעולם מתנהג עפ"י טבע ולית משגיח כלל ועוד שאומרים שהאומות וישראל הם שנים לפניו ח"ו וע"י הגס שעושה הקב"ה לנו ניכר גדולתו ונחשבות ישראל שהוא משגיח על העולם וישראל הם אהובים לפניו ית"ש יותר מכל האומות ועיקר הגס בשביל זה וזהו פי' נס לשון התרוממות כי הרמה פתיב בי' ואל עמי ארים נסי וזהו הגס של יציאת מצרים שפרעה אמר שהעולם מתנהג עפ"י טבע וע"י הגסים שעשה לנו יוצרנו ובוראנו ית"ש ויתעלה ע"ז נתגלה שהקב"ה משדד המערכות ואינו עכ"י הטבע וזהו פי' הזוה"ק שאמר דפרעה האמין בשם אלקים לא בשם הוי"ה מה זאת שבשם אלקים האמין ובשם הוי' לא האמין דהנה אלקים גימטריא הטבע ובזאת האמין פרעה והשם הניח מורה על השגחה שאין עולם מתנהג עפ"י הטבע וזאת לא האמין וע"י הגס נתגלה שם הניח ב"ה וזהו פי' הפסוק ואכבדה בפרעה וכו' וידעו מצרים כי אני ה' השם הוי' דייקא והנה קשה עוד קושית אחרת למה היה הגס של חנוכה בכ"ה בכסליו דוקא הרי המלחמה היה זמן מקודם למה נצחו אותה בזה היום דוקא דהנה הקדמונים הקשו על הפתוב ואברהם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מתרו הלא לא היה רק בן שבעים שנה כשנחשבו מן יציאת מצרים למפרע עד שנולד יצחק ומלידת יצחק למפרע עד ברית בין הבתרים היה שלשים שנה דהנה הק' המ' למאמר הפתוב לך לך כו' אל הארץ אשר אראך למה לא ייעד לו מקום הליכתו ועוד למה לאברהם צנה לילך

למצרים וליצחק אמר גור בארץ הזאת דאיתא במדרש ע"פ נימת תרח בחרן נון הפוכה דעד אברהם הנה חרון אף בעולם ומשבא אברהם נסתלק החרון אף דאברהם הי' בחי חסד מורה על התפשטות והגבורה הוא להיפך בחי צימצום למשל מי שיש לו שמחה מתפשט א"ע ולהיפך מי שיש לו איזה פחד וצער ח"ו מצמצם ומחבא את עצמו וזהו אשר צנה הקב"ה לאברהם לילה ממקום למקום אף למצרים כדי שיתפשטו החסדים בעולם וליצחק אמר גור בארץ הזאת דיצחק הנה בחי גבורה בחי צמצום והנה צדיקים מהפכין מדה"ד למדה"ר ונעשה מן אלקים חכ"ד ט"ם אותיות הקודמים דקודם א' לית אות פלל שהוא המקור וקודם מם סתומה מם פתוחה והוא חד ע"כ הוא אכ"ד ט"ם בגי' ע"ד וזהו שאמר הפתוב בטחו בה' עדי עד פ"י שיהיה מן אלהים ע"ד והנה חרון בגי' ג' פעמים אלקים וההיפוך ג' פעמים ע"ד וזהו ותבואי בעדי עדיים ג' פעמים עדי אחת עדיים ב' הרי ג' ובזה יתנישב קושית הקדמונים דאברהם הנה רק בן שבעים שנה דעד אברהם הנה חרון אף בעולם ואברהם הפך מדה"ד למדה"ר אלקים לאותיות אכ"ד ט"ם היינו ע"ד וזהו ואברהם בן חמש ושבעים שנה דעד עם הכולל גימטריא הכי הוי וזהו אל הארץ אשר אראך בגי' ג' פעמים עד ההיפוך של חרון ג' פעמים אלקי' ובזה יתנישב מפני מה הנה הנס של חנוכה בכ"ה בכסליו דהנה ידוע דחנוכה הוא הגמר החתימה של יוה"כ ומיוה"כ עד חנוכה ע"ד ימים ובהחנכה גמר המתקה ובזה יתנישב ג"כ קושית הב"י הנ"ל דהנה ידוע דיוה"כ הוא בחי אימא עילאה בחי בינה הוא המקור לכל שבע ספירות ועל זה חנוכה ח' יום פנגד ז' ספירות שבעה מי הבנין והמקור הבינה הרי ח' ונה בני בינה מי שמונה קבעו שיר ורנגים דעיקר היחוד פאשר נתהפך אלקים לרחמים הוא בבינה ונה הוא ח' יום כדי שלא יהי נפרד מן השורש ויהי הנס לעולמי עולמים אנס"ו.

פרשת ויגש ובני דן חשים לכאורה הי"ל לכתוב שוחם כמ"ש לשוחם משפחת השוחמי אף יתבאר ע"ד אומרם אלמלא שמרו ישראל ב' שבתות כו' ונה מה שפ"י נחם הוא אבי כנען דשבת אחד כ"ד שעות ושני שבתות הוא מ"ח שעות ונה פא לרמז נחם היינו ב' שבתות כנ"ל הוא אבי כנען גימ' קץ הוא הגאולה כנ"ל ולפ"ז י"ל שבא ג"כ לרמז דהנה שבת גמטריא כ"ז הנויות פנודע וב' שבתות הוא נ"ד הנויות ונה ובני דן היינו נ"ד הנויות הם ב' שבתות חשים אותיות משיח דאלמלא שמרו ב' שבתות מיז היו נגאלין לכן נכתב שפיר חשים לשון מהירות היינו אומרם ז"ל מיז היו נגאלין ואת העם העביר אותו לערים מקצה גבול מצרים ועד קצהו וי"ל דהפתוב פא לרמז דהנה רש"י פירש בפ' וישב על פסוק את פל אשר יאמר לכם שמחשבתו ומוחין שלו כביכול הוא על זרע ישראל להטיב להם ולהשגיח עליהם ולהשפיע להם כל מיני השפעות טובות וחסדים טובים זה הבחי של דביקות הש"י נקרא בשם תפילין כי עיקר פונת מצנת תפילין שאנו מניחים הוא ג"כ רמז ליחד מחשבותינו ותאנות לבנו לעבודתו ית"ש ואנו משעבדין המוחין שלנו ונהי וכלב לזכרון הפל לשעבד תחת כוחות עליונים ולכך נקרא תפילין תשמישי קדושה כנ"ל דקדושה מורה על דביקות השם וז"ש קדושים תהיו ר"ל שתגיעו למדת הדביקות בשמו יתברך ליחד פל איבריו אליו ית"ש וז"ש יכול פמוני ר"ל שדביקות של זרע ישראל יהיה כ"כ חזק פמו הדביקות של שמו יתב' לנו וקאמר המדרש ת"ל כי קדוש אני קדושותי למעלה מקדושת' ר"ל זה בנדאי שאין שום נברא יכול להתדבק אליו יתברך פמו דביקות הרצון הטוב של שמו יתב' על הפרואים ואי אפשר לנברא לבוא למדרגה

שֶׁל דְּבִיקוֹת פְּזוּ: וְכָל הָאֶרֶץ בָּאוּ מִצְרִימָה לְשִׁבּוֹר אֶל יוֹסֵף כִּי חִזַּק הָרַעַב בְּכָל הָאֶרֶץ
הַדִּיקְדוּק מִבְּנֹאֵר מִהָרְאוּי לְכַתּוּב מִן יוֹסֵף וַיִּכְבֵּר גַּתְעוֹרֵר מְאוּר עֵינֵינוּ רַשׁ"י וְ"ל עֵינֵינוּ
בְּמִקּוּמוֹ וְאֶעֱנֶה גַם אֲנִי אֶת חֲלָקֵי בְּזֵה לְתַרְגֵּי הַפְּתוּב בְּהַקְדִּים דְּבָרֵי רַבֵּינוּ בְּחִינֵי וְ"ל מִבְּנֹאֵר
בְּסִפְרוֹ עַל פ' וַיַּעֲמֵר יִצְחָק לֵד' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עָקְרָה הִיא מִשְׁפָּתָיו הַזִּפְּיִם בְּרוּרִים
אִמְרוּתָיו שְׁלֵא יִתְכַן שְׁיִהְיֶה עָקְרָת אִמְנוּ רַבְּקָה לְסִיבָה הַעֵינְקָרִית וְהַתְּפִלָּה לְטַפֵּל לָהּ אִף
הוּא לְהִפְיָהּ כִּי הַתְּפִלָּה הוּא סִיבָה הַעֵינְקָרִי לְהִיּוֹת הַקַּב"ה מִתְּאֵנָה לְתַפְּלָתוֹ שֶׁל צַדִּיקִים
וְהַעֲקָרָת אִמְנוּ רַבְּקָה לְטַפֵּל לְתַפְּלָה עֵי"ש הַדְּבָרִים בְּמִקּוּמָם וּלְדַעֲתֵי כְּמוֹ כֵּן כָּאֵן הוֹרִינוּ
הַפְּסוּק הִלְזוּ שְׁלֵא נִדְמָה כְּדָמוֹת הָאֲנָשִׁי הַמוֹנִים כִּי הָרַעַב אֲשֶׁר נִתְּנָהוּ בְּמִצְרַיִם לֹא הִיא
כְּפִשׁוּטוֹ אִף מִפְּעֻלוֹת ה' אֲשֶׁר לְקַיִם הַבְּטָחָתוֹ אַחֲרֵי אוֹמְרוֹ וְגַם הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנֹכִי
וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרַכּוּשׁ גָּדוֹל סִיבָב הַדְּבָר לְהוֹרִיק כָּל כֶּסֶף וְזָהָב מִשְׁאָר אַרְצוֹת לְאֶרֶץ
מִצְרַיִם אֲשֶׁר מִזֶּה יַעֲנִיקוּ יִשְׂרָאֵל דֵּי חֶפְצָם בְּצִאתָם מִמִּצְרַיִם וַיְדוּעַ כִּי יִשְׂרָאֵל מְכֻנָּיִם
בְּשֵׁם יוֹסֵף ע"ד נוֹהֵג כְּצֵאֵן יוֹסֵף וְזֶה הוֹרֵנוּ הַפְּסוּק הִלְזוּ בְּאֶמְרוֹ וְכָל הָאֶרֶץ בָּאוּ מִצְרִימָה
לְשִׁבּוֹר מִגַּמַּת פְּנֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ אֶל יוֹסֵף דִּיקְקָא לְהַכִּין הַרְכוּשׁ גָּדוֹל עֲבוּר יִשְׂרָאֵל זֹאת הִיְתָה
הַסִּיבָב הַעֵינְקָרִית מֵאִתּוֹ יִתְבַּרֵּךְ כִּי חִזַּק הָרַעַב בְּכָל הָאֶרֶץ הוּא רַק לְטַפֵּל לְזֶה בְּעֲבוּר זֹאת
תְּרַבָּה הוֹן רַב עֲבוּר יִשְׂרָאֵל כַּנ"ל עוֹד יְפֹרֵשׁ הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאִנְפֵן אַחֵר בְּהִיּוֹת כִּי מִהִידוּעַ
שֶׁהַצַּדִּיק הַמְּכֻנָּיִם בְּשֵׁם יוֹסֵף צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם הוּא הַצְּנוּר הַקְּדוֹשׁ אֲשֶׁר עַל יְדוֹ הַשְּׁפָעוֹת
מִמַּעַלָּה לְמַטָּה כְּאֲשֶׁר דְּבָרְנוּ מִזֶּה כְּמָה פְּעֻמִּים בְּהִיּוֹתוֹ כְּסוּלָם מְנֻצָב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מְגִיעַ
הַשְּׁמַיְמָה עוֹשֶׂה שׁוֹרֵשׁ וּפְרִי לְמַט' לְמַעַלָּה מְקַשֵּׁר אֲנָשִׁי דוֹרוֹ בְּמִקּוּר הָעֲלִיּוֹן וּמֵאֲהָבָה
מְקוּם הַבוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ לְפַעֲוֹל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאֶרֶץ בְּהַשְּׁפָעַת רַב טוֹב אִף בְּזֵה לֹא כָּל
הַעֲתִים שְׁווֹת כִּי יִתְרוֹן הַצַּדִּיק הַנ"ל בְּמַעַלְתּוֹ הַרְמָה אֵינָה כִּי אִם בְּתַשׁוּבָה וְחֶפְזָה אֲנָשִׁי דוֹרוֹ
הַשְּׁוֹאֲפִים לְשִׁמּוֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ אִזְ הַצַּדִּיק הַנ"ל נַעֲשֶׂה הַפְּלִי מְנֻכָּשֵׁר לְזֶה לְהִיּוֹת הַצְּנוּר
כַּנ"ל אִף בָּאֵם לֹא יֵאָבֵוּ אֲנָשִׁי דוֹרוֹ לְהִיּוֹת דְּבָקִים וְחֲרָדִים לְדְבָרֵי יִרְאֵי ה' וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ
אִזִּי ח"ו חִזַּק הָרַעַב בְּכָל הָאֶרֶץ כִּי אֵין שְׁפַע וְהוֹרֵדַת הַחֲסָדִי לְמַטָּה עַל הַצְּנוּר הַנ"ל נִמְצָא
הַצַּדִּיק הַנ"ל נַעֲשֶׂה בַחֲוִי מְקַבֵּל וּמִשְׁפִּיעַ בְּהִיּוֹת אֲנָשִׁי הַדּוֹר כְּרֹאוּי אִז מְקַבֵּל הַשְּׁפָעָה מֵהֶם
בַּחֲוִי מ"נ לְהַעֲלוֹת הַתְּעֻנּוּגִים וְשַׁעֲשׁוּעִים לְמַעַלָּה לְמִקּוּר הָעֲלִיּוֹן וְהוּא מִשְׁפִּיעַ אֲלֵיהֶם
מִמְרוֹמֵם בַּחֲוִי מ"ד לְהוֹרִיק עֲלֵיהֶם רַב טוֹב מֵאִתּוֹ יִתְבַּרֵּךְ וַיִּתְעַלָּה וְהוּא הַנְּרָצָה בְּדְבָרֵינוּ
בְּפְסוּק הַנ"ל וְכָל הָאֶרֶץ בָּאוּ מִצְרִימָה הֵינּוּ בְּכָל חֶפְצָם לְקֶרֶב עֲצָמָם וְלִהְיוֹת חֲרָדִי לִירְאָה
הַשֵּׁם וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ הוּא לְשִׁבּוֹר אֶל יוֹסֵף הֵינּוּ בַּחֲוִי הַצַּדִּיק יְסוּד עוֹלָם הַנ"ל לְהִיּוֹת הוּא
הַמַּעַלָּה וּמוֹרִיד כַּנ"ל ע"י הַצְּנוּר בְּרוֹב הַתְּשִׁיקוֹת וְחֶפְצוֹת נְפֻשָׁם הוּא נַעֲשֶׂה כְּלֵי מְנֻכָּשֵׁר
כַּנ"ל כִּי בְּהַעֲדָר הַדְּבָר ח"ו חִזַּק הָרַעַב כַּנ"ל ח"ו יִנְפֹסֵק הַשְּׁפַע מִמִּקּוּר הָעֲלִיּוֹן לֹא כֵּן
בְּהַתְּנַדָּב הָעַם לְהִיּוֹת כַּנ"ל הֵמָּה מְבָרְכִי הַשֵּׁם עַל כָּל רַב טוֹבוֹ יִתְבַּרֵּךְ וַיֵּאָמֶר לָהֶם יִשְׂרָאֵל
אֲבִיהֶם א"כ אֵיפֹא זֹאת עֲשׂוּ קַחוּ מִזְמֶרֶת הָאֶרֶץ בְּכָלֵיכֶם כו', וְת"א סְבוּ מִדְּמִשְׁבַּח בְּאֶרְעָא
י"ל דְּרַף רַמְזוֹ דְּהַנָּה כְּתִיב מְכַנֵּף הָאֶרֶץ וְזִמְרוֹת שְׁמַעְנוּ צְבִי לְצַדִּיק דְּגַם הָאֶרֶץ נוֹתֵנָה שִׁירוֹת
וְתַשְׁבְּחוּ לְהַשֵּׁם וְהַשְּׁבַח שְׁלָהּ שְׁהִיא מְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם שֶׁתֵּן צְבִי תְּפָאֶרֶה שְׁיִתְפָּאֵר וַיְהִי
לוֹ שַׁעֲשׁוּעִים מִצַּדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם דְּהָאֶרֶץ יוֹדַעַת הָאֲמֶת דְּכָל הַשְּׁפָעוֹת אֲשֶׁר מִשְׁפִּיעִין לָהּ
מִן הַשְּׁמַיִם הַכֹּל בָּא ע"י מַעֲשֶׂה הַצַּדִּיק שֶׁהַצַּדִּיק מְשִׁיף שְׁפַע לְכָל הָעוֹלָמוֹת וְהַבְּרוּאִי
וְהַדּוּמָּה ' וְהַצְּמִחִי בְּנֵלָם מְקַבְּלִים חִיּוֹת ע"י הַשְּׁפָעוֹת הַצַּדִּיק וְע"י מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר מְעוֹרֵר
מִתְּתָא לְעִילָא בָּא הַשְּׁפַע הַמְּכֻנָּיִם בְּשֵׁם מְטָר וְגִשְׁמָה וְהַכֹּל ע"י הָאֲדָם כַּמ"ש וְאָדָם אֵין כו'

כי לא המטיר וא"כ פינון שהארץ מבינה שהמשכת שפעה בא לה ע"י הצדיק לכה השיר והשבח שלה היא שיהי' צבי להצדיק ויעקב נצנצה בו רוח הקוד' והבין שמה שהקב"ה מגלגל יסורין על השבטי' הפל הוא בשביל שזולתו בכבוד יוסף הצדיק שהי' יסודו של עולם והם פגמו בו ולכה נתן להם יעקב עצה זו שישמרו לבם ומחשבתן לתקן מדה זו וזה שרמזו להם קחו מזמרת הארץ בכליכם ר"ל מה שהארץ מזמרת ונותנת שבח להקב"ה והשבח שלה הוא שיתרומם הצדיק בעולם וז"ש רמז להם שיתקנו מה שפגמו וקחו זאת בכליכם ר"ל במחשבותיכם כמו בנכליהם והורידו לאיש מנחה מעט צרי הנופר בפתוב ששה מינים של מתנות לאיש הזה רמז לגדולתו ביתר שאת מלפנים ומקדם הוא האות פי ירידתו היתה לטובתו ממש לקבל שפע רב טוב המענות לו ביתרון רב אשר עד בטה לא הי' ביכולתו לקבל ב' אם יפול הנופל מגדולתו וגם אחרי זה כאשר שב לגדולתו תשובתו הרמה כמאז בלי שום השתנות ככחו אז כן פחו עתה זה לאות לטובת זולתו יהי' איזה צדיק להתעלות על ידו לכן על זה האיש נפל מגדולתו וירידה זו צורה עלי' לאיש זולתו וזה הכוונה בדברי יוסף הנבון בפירונו ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון דייקא לא פחות ולא יותר רק תעלה במעלתה כאשר היית משקהו וירידתה לא היתה פי אם לטובתו פי אם זכרתני אתה ועל ידה אצא מהבור הזה ואחרי אשר יוסף ברוח בינתו הבין הדבר לאשורו סברו היתה על ה' פי הוא סיבת כל הסיבות המסבב כל זה לטובתו להקים מעפר דל להושיבו עם נדיבים אמנם הקב"ה מדקדק עם הצדיקים פחות השערה ונחשב לו לחטא באמרו זאת לשר המשקים פי אחרי בואו אל אמיתת הענין היתה לו להצפינו לבלתי לגלות לאיש זולתו ועבור זאת נתלה לו שתי שנים פי נראה כאילו תולה בטחונו בשר המשקים שיגמר הדבר על ידו שיזכירוהו לפני פרעה ויהי' זאת הסיבה להוציאו מן הבור ועתה בא נבוא לפרש דברי המדרש אשר הובא למעלה אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף פי באמת סברו על ה' בהיותו מבין פי מאת ה' היתה זאת ירידת שר המשקים היתה רק לטובתו ונופל אחריו ולא פנה אל רהבים פי לא עליו תלה בטחונו האמיתי פמובן לעין הפשוט רק שאמר לשר המשקים פי אם זכרתני והזפרתני דייקא פי נענש רק על אמירתו לעשות שר המשקים כמסבב איזה סיבה בהזפרת, לפני פרעה לכה נתוסף לו שתי שנים ואחרי אשר רצה ה' להוציא ממסגר אסיר ולא תוסיף דאבון נפש הצדיק נתן בלב יוסף להשפיעו הראשונות ולא תזכרנה עוד ולא יוסיף שעון על משענת קנה הרצון אז נתעלה ברום המעלה ומבית אסורים יצא למלך והוא ביאור הפסוק שהתחלנו ולא זכר שר המשקים את יוסף וישפחהו מוסב אל יוסף הצדיק וסילק ידו ממנו ותלה את בטחונו מכל וכל בה' אלקיו ואז ניהי מקץ שנתים ימים כו' הפל יכול התחיל וגמר להאירו מאפלו והגביהו לרום ולשמים עלה שיאו ברוב התנשאות פראוי.

פרשת מקץ ניהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם. כבר הרגישו המפרשים דהל"ל ויחלום פרעה גם הקשו המפרשים מה דאמר יוסף ועתה ירא פרעה איש כו' מי שם אותו לשר ויועץ למלך גם הקשו מה דהויטב דבריו בעיני פרעה ובעיני עבדיו מה ראו בדבריו יתר שאת וענינים פנים ואמיתים יותר מפתרון חכמי צוען שפתרו לו שבע בנות כו' ושבע מדינות כמבואר במדרש אף אמנם יוסף בחכמתו הוכיח לו שחלומו הוא רק לפי פתרונו שלו באם היתה בדברי חכמי מצרים על מה זה חלם לפרעה גם אם יבוא אליו החלום ע"כ

הדבר שהוא שהורה עליו החלום מוכרח לבוא מאליו וממנה לא ינצל ואין חכמ' ואין עצה לשנות הענין אף בפתרון יוסף הוכיח שעיקר הוראת החלום שרצון הקב"ה לקיים העולם ולזה חלם לפרעה כדי שיכין א"ע לתיקון העולם משא"כ אם לא יחלום לו והיה הדבר בא בפתע פתאום היה נחרב העולם בכבדות הרעב ולזה אמר לו יוסף ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם ר"ל שזהו ג"כ מענין הפתרון ר"ל ע"כ מוכח שפתרוני אמת שלזה חלם לה כדי שתוכל לאגור בקיץ לחמה בשבע שני השבע ולא תפרת הארץ ברעב וא"כ לפ"ז עיקר הוראת החלום הוא להשהות העולם וקיומו אף עדיין נשאר הספק אם העיקר הענין הוא לטובת הכלל וגדולת יוסף ממילא בא או להיפך כשארז"ל כל העולם לא נברא אלא בשביל זה היינו בשביל הצדיק לזה פתח לה האי פרשטא ופרעה חולם ולא אמר ויחלום פרעה רצונו שחוזר למעלה שלא זכר שר המשקים את יוסף בשביל שאמר כי אם זכרתני כו' ונתעפב עוד ב' שנים עד כי ופרעה חולם אז נצמח גדולתו וא"כ אדרבה מוכח שעיקר רצון הבורא הי' כדי שיתגדל יוסף וקיום העולם בא ממילא ודוק במדרש רבה פר' צ' על פסוק ויאמר פרעה אל יוסף אתה תהיה על ביתי ועל פיה ישק וכו' (רק הפסא אגדל ממך כו' שני פרשיות כת' מלשה בתורה כו' ואנו למדים אותה מפרעה הרשע אתה תהיה יכול פמוני ת"ל רק גדולתי למעלה מגדולתך והדין דבר אל כל עדת בני ישראל ואמר אליהם קדושים תהיו יכול פמוני ת"ל כי קדוש אני ה' אלהיכם קדושותי למעלה מקדושותי כו' והיא תמו' להבין מה יכול פמוני וכי מה ה"א יש להדמות אליו ית' בקדושת' הלא פתיב אל מי תדמיוני כו' אף י"ל דהנה תיבת קדושה הוא מורה על דביקות האדם בהש"י שמואס ברע ועושה גדר לאבריו ומדבק א"ע בטוב האמיתי ועי"ז הוא ממשיך עליו קדושה מלמעלה והנה דווע מאחז"ל דהקב"ה מניח תפילין ומה פתיב בהו ומי פעמה ישראל כו' דנודאי אין שינה לומר עליו ית"ש שמופשט מכל צורה ודמות דמניח תפילין רק שהוא דרך משל ומרמז על דביקות הש"י בכנס"י מכונה בשם מי וזה פירוש הפסוק הנ"ל ורעם גבורותיו היינו הדינים הנ"ל מי יתבונן בינה בעין שכלו להמתיקם בשרשם דדינין מתערים מינה זאת המתקה הוא מני' ובי' וכה פועלים ישיבה בעולם בהשקט ובטח ושלום ובנחת עוד יש המתקה לגבורות באופן אחר בידי הצדיקים הנ"ל בראותם כי ח"ו הדור אינם פראוי ומה יעשו גדולי הדור כו' חזי המה בצדקתם בותרים דרך אחר לפנייהם לעשות המתקה לגבורות הנ"ל בהכנעתם הגדולה ורוחם הנשברה הם מבטלים ג"כ הדינים הנ"ל ע"ד זכחי אלהים דייקא בחי' אלקים הוא רוח נשברה ונפשם כעפר לכל ומשם יעלו למדרגות הגבוהות גבוהים על גבוהים ונותנים תענוג'י ושעשועים ומעוררים רחמים גמורים וכה חוזרים ורואים מפעלות ה' אשר משפל מעמדם ודכאות מצבתם עולים לרום לפעול ישועות בקרב הארץ בהשתלשלות המדות ע"ד מאמרם ז"ל לא זו מחבבה עד שקראתה בתי לא זו מחבבה עד שקראתה אחותי לא זו מחבבה עד שקראתה אמי כו' פי' דווע למדריכים בדרך הפמוס בחי' אלו שונים זו מזו ואחר הצעת דברים אלו נביא לפרש הפסוק הנ"ל וישב יעקב אחר רצות הצדיק המכונה בשם יעקב להיות ישיבה בעולם בביטול הדינים והמתקת הגבורות כנ"ל הוא א' משני אופנים הנ"ל אופן האחד בארץ מגורי אביו היינו לבוא בפחד ויראת הרוממת להפיל היראה חיצונית לעשות המתקה מני' ובי' אופן השני בארץ פנען לבוא בהכנעה גדולה לבוא ברוח נשברה להמתיק הגבורות כנ"ל באיזה דרך הנאות לצורך השעיה וכה

מְעוֹרְרִים רַחֲמִים גְּמוּרִים וְחֹסְדִים גְּדוֹלִים לַעֲשׂוֹת יְשִׁיבָה בְּהַשְׁקָט וּבְטָח וּבְרַב טוֹב בְּעוֹלָם
גַּם לְמַבְיְנֵי מַדְעַ לְדַעַת בְּרַמְזוֹ הַרְאֵשִׁי תִּיבוֹת מִתְחִילַת פְּסוּק וְזֶה הֵמָּה תִּיבוֹת וִיב"ם הַמְּוֹרִים
עַל הַהִמְתָּקָה הַשְּׁנִי ע"י הַכְּנָעָה פְּאֶשֶׁר יִבְנוֹר בְּדַבְרֵי הַסֵּבָא בְּזֶהר בְּפִרְשַׁת הַיְבוּם בְּתִינְרָצוֹ
עַל הַקְּנוּשׁוֹת שֶׁשׁוּאֵל שָׁם בְּמִקוּמוֹ עֵינָיו שָׁם וְתִרְנָה נַחַת אַחֲרֵי הַבְּנַת הַדְּבָרִים בְּטוֹב טַעַם
וְדַעַת פְּרָאוֹי וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן ע"ד דְּאִיתָא בְּגִמְרָא עַל פְּסוּק
וְעַתָּה מָה ה' אֱלֹקֵיךָ שְׂוֹאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם לִירָאָה וְהַקְּשׁוּ בְּגִמְרָא אֲטוּ יִרְאָה מִלְּתָא זּוּטְרָתִי
וּמְתָרֵץ אֵין לְגַבֵּי מִשָּׁה מִלְּתָא זּוּטְרָתִי יִרְצָה בְּזֶה דְּהִנֵּה אַרְזוֹ"ל מָה שֶׁעָשְׂתָה חֲכָמָה עֲטָרָה
לְרֵאשִׁי עֵשֶׂת עֲנָה עֲקֹב לְסַנְדְּלָה מִשׁוּם שַׁע"י הַחֲכָמָה יוֹכֵל לְבוֹא לִידֵי גְבָהוֹת ח"ו וְהִנֵּה
הַחֲכָמָה הוּא יִרְאָה פְּדַכְתִּיב רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה' וְזֶה הוּא שֶׁמְקַשָּׁה הַגְּמָרָא אֲטוּ יִרְאָה
מִלְּתָא זּוּטְרָתִי הִיא הֵלָא בְּקַל יִכּוֹל לְבוֹא מִהִירָאָה לִידֵי גְבָהוֹת וְגֵאוֹן ח"ו וּמְתָרֵץ אֵין לְגַבֵּי
מִשָּׁה מִלְּתָא זּוּטְרָתִי כִּי הוּא עֲנִיו מְאוּד כִּי הַתּוֹרָה תַּעֲיֵד עָלָיו וְהֵאִישׁ מִשָּׁה עֲנִיו מְאוּד וְכו'
וְלִזְהַר הִירָאָה הוּא בְּעֵינָיו דְּבַר קִטָּן לְמִשְׁלַל אָדָם שֶׁפֶל וְנִבְזָה עוֹמֵד לְפָנָי שׁוֹר נִכְבֵּד וַיֵּשׁ לוֹ
פַּחַד וּרְעָדָה מִהַשֵּׁר הִיְהִי לוֹ גְבָהוֹת מְזֶה הֵלָא הַפַּחַד מִתְגַּבֵּר עָלָיו מִמִּילָא אַף בְּלֵא רְצוֹנוֹ
הַיּוֹכֵל לְעֲרֹךְ שִׁיְהוּ לוֹ גִּיאוֹת מְזֶה וְזֶה פְּנוּנַת הַפְּסוּק וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ
כְּנָעַן מְגוּרֵי הִיא יִרְאָה כְּמוֹ וַיְגַר מוֹאָב אוֹ מְגוּר מְסַבִּיב וְכִנְעַן הוּא אוֹתִיּוֹת נִכְנָע פִּירוּשׁ
כְּשֶׁהִי לוֹ יִרְאָה גְדוּלָה הִי נִכְנָע מְאוּד וְלֵא הִי לוֹ שׁוּם גִּיאוֹת כָּלֵל וְכָלֵל וְהִנֵּה וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב
בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי הוּא ר"ת יְבוּם וְהַפְּנוּנָה בְּזֶה דְּאִיתָא בְּמִדְרָשׁ אָמַר ר' פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר לֵא זֶה
הַקֵּב"ה מִחֲבָבָה עַד שְׁקָרָאָה בְּתִי לֵא זֶה עַד שְׁקָרָאָה אַחֲוִיתִי לֵא זֶה וְכו' עַד שְׁקָרָאָה אָמִי
דְּכַתִּיב צְאִינָה וְרֵאנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּעֲטָרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אֲמוֹ וְכו' הַפְּנוּנָה בְּזֶה ע"ד צְדִיק מוֹשֵׁל
בִּירְאֵת אֱלֹקִים מִי מוֹשֵׁל בִּי צְדִיק פְּדָרָךְ הָאֵם שֶׁמוֹשֵׁל עַל הַבֵּן וְזֶהוּ סוּד הַיְבוּם כִּי
מִתְחִילָה הִיָּה הוּא הָאִישׁ שֶׁמוֹשֵׁל עַל אִשְׁתּוֹ וְעַכְשָׁיו כְּשֶׁמַּת וְנִעְשָׂה הַיְבוּם לְהַקִּים לְאַחֵיו
שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל וְנִעְשָׂה הוּא הַבֵּן שֶׁל הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה נִעְשִׂית אֲמוֹ וּמוֹשֵׁל עָלָיו וְזֶה שְׁמֵרָנָם
בְּפְסוּק וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי וְכו' ר"ת יְבוּם פִּי שַׁע"י הִירָאָה בְּחִי פַחַד יִצְחָק אָבִיו
וְהַכְּנָעָה שֶׁהִי לוֹ הוּא בְּבָחִי צְדִיק מוֹשֵׁל בִּירְאֵת אֱלֹקִים וְכו' וְהִיא בְּחִי יְבוּם וְדוּק הֵיטֵב
וְהַבֵּן כִּי יֵשׁ כָּאֵן סוּד עֲמֻק וְלֵא זָכַר שׁוֹר הַמְּשָׁקִים אֵת יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ לְבוֹא עַל הַמְּחַקֵּר
בְּדַקְדוּק הַפְּסוּקִים הָאֵלוֹ הִנֵּה רַבּוֹ כְּמוֹ רַבּוֹ הֵן זֹאת רֵאשִׁית דְּרַכְיֵנוּ בְּפְסוּק הִנֵּה בְּאוּמְרוֹ
כְּפֶל וְלֵא זָכַר וַיִּשְׁכַּחְהוּ וְאַחַר זֶה הַפְּסוּקִים הַקּוֹדְמִים בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פְרָעָה אֵת
רֵאשִׁי וְהַשִּׁיבָה עַל כְּנֶה וְנִתְּתָ כּוֹס פְּרָעָה בְּיָדוֹ כְּמִשְׁפֵּט הַרְאֵשׁוֹן אֲשֶׁר הֵייתָ מְשַׁקְּהוּ מִיּוֹתֵר
אֵלוֹ תִּיבוֹת כְּמִשְׁפֵּט הַרְאֵשׁוֹן כּו' וְכֵן בְּפְסוּק כִּי אִם זְכַרְתִּי כּו' אֵין לְהֵם שׁוּם בְּיָאוֹר רְצוּף
לְזֶה דְּבָרֵי הַמְּדַרְשׁ קָשִׁים לְהַבִּין הוּבָא בַּמ"ר פ' פ"ט אֲשֶׁרֵי הַגְּבָר אֲשֶׁר שָׁם ה' מְבַטְחוֹ זֶה
יוֹסֵף וְלֵא פְנָה אֵל רְהָבִים ע"י שְׁאֵמַר לְשׁוֹר הַמְּשָׁקִים זְכַרְתִּי וְהַזְכַּרְתִּי נִתּוֹסֵף לוֹ שְׁתִּי
שָׁנִים כָּל הַמְּעֵיִן יִשְׁפּוּט בְּשִׁכְלוֹ כִּי דְבָרִים הִלְלוּ אֵי אֲפֶשֶׁר לְהוֹלְמָם הֵלָא נִרְאָה כְּסוּמֵר
מִרִּישָׁא לְסִיפָא אַף לְבָאָר כ"ז נְבוֹא לְבָאָר פְּתָרוֹן הַחֲלוּם אֲשֶׁר פָּתַר יוֹסֵף הַצְּדִיק לְשׁוֹר
הַמְּשָׁקִים בְּהִיּוֹת סוּד ה' לִירְאֵיו הִירָא אֵת דְּבַר ה' הוּא יוֹסֵף הַצְּדִיק הַעוֹמֵד בְּצַדְקוֹ וַיִּרְא
ה' מִנְּעוּרָיו יִרְדֵּ אֵל עוֹנֵמֵק תְּכוּנַת הַדְּבָר עַל מָה וְלָמָּה קִצַּף פְּרָעָה רַב קִצַּף עַל סְרִיסוֹ
לְהוֹרִידָם מִגְּזוּלָתָם וְאַחֲרֵי זֹאת כִּי נִתְעַלָּה שׁוֹר הַמְּשָׁקִים לְהַשִּׁיבוֹ עַל כְּנֹו בְּזֶה הַשְּׁפִיל יוֹסֵף
לְעַמּוֹד עַל מַהוּת הַדְּבָר כִּי הִנֵּה יֵשׁ יְרִידָה בְּשָׁנֵי בְּחִי א' כְּשֶׁהָאָדָם הוּא בְּרוּם הַמְּעַלָּה וּמִשָּׁם
יּוֹרִידָהוּ הַשָּׁם בְּתוֹכָחוֹת עַל אֵיזָה עֲנָן וּבְחֻמְלַת ה' עָלָיו לְהַעֲלֵהוּ גְּזוּלָתוֹ מִכּוֹנְנִים לְהֵם

והעביר את כל אשר לו מעולם התחנות למקום גבוה וקדושה עליונה ושם היא בטוח
שלא יוכל עשו ליגע לא בו ולא בכל אשר לו וז"ש ויקחם ויעבירם את מעבר יבך פידוע
לי"ח שייבך הוא שם הקדוש העולה מספר ג' שמות אהי' הוי' אדני אהי' מרומז לעולם
המחשבה הנעלם מפל הוי' מרמז לעולם האמת מדתו של יעקב והוא עומד בתוף בין
עולם המחשבה לשם אדני שהוא עולם התחנות עולם המעשי' וקשר שם יעקב א"ע
בראשית המחשבה דרך השתלשלות העולמות עד סוף המדות וז"ש ויקחם ויעבר' את
הנחל אל הנחל עליון ויעבר את כל אשר לו ושיעבד כל הפוחות התחנות העביר אותם
ממקום תחנות אל ריחניות הקדושה העליונה והנה ידוע דכמו שכנס"י נחלקה לשני בחי'
יעקב וישראל כמו כן בצדיק גופא יש שתי בחי' הנ"ל כשהוא דבוק במחשבתו לקדושה
עליונה ומוחין שלו דבוקים לעולמות עליונים אז מכונה בשם ישראל ר"ל לי ראש
וכשהצדיק נופל ממחשבתו והוא בעולמות התחנות אז מכונה בשם יעקב והנה ע"י
שהי' יעקב מדבק מחשבתו למקום גבוה ועולמו' הרמים והגדולים ואז עולמות קטנים
התחנות נשארו בלי המשכת שפע פי סילק יעקב מוחין ומחשבתו מהם מחמת יראת
שליטת החיצונים ואז הוצרך הקב"ה לסבב שיפול יעקב ממחשבתו וממקום הגבוה ואז
בא לעולמות התחנות והשפיע בהם שפע בחינת יעקב וז"ש ויותר יעקב לבדו ר"ל
שמתחילה הי' מכונה בשם ישראל שהי' דבוק במוחין עליוני' הגדולים ועכשיו נשאר
יעקב בבחי' יעקב לבדו לזה דרשו חז"ל סיבת הנפילה זו היתה מחמת שישכח יעקב פכים
קטנים ר"ל עולמות התחנות המכונים בשם פלים קטנים שהי' יעקב מסלק השגחתו
ודביקותו שלו מהם לזה הוצרך ליפול למדרגה תחנות' המכונה בשם יעקב אף כיון שנדבק
מחשבתו לעולם המעשי' אז מיד התעורר עליו כחות עשו וז"ש ויאבק איש עמו הוא שרו
של עשו אבל וירא פי לא יכול לו ר"ל שלא הי' יכול לעשות ליעקב שום דבר רע מחמת
עצם קדושתו אף זאת פעל בהאבקו עמו ותקע כף ירו' יעקב כו' דהנה באמת יעקב שהיה
בו שורש וכללות כל העולמות והקדושה והוא היה שורש לכל הנויות והנמצאים ובו היה
נעלם פח של כל הנמצאות וא"כ גם פח של מציאות מן שורש הרע היה כמוס בו כיון
שהי' קומה שלימה ברמ"ח אברים מפל עניני מציאות שבעולם אף שהוא היה עצם הטוב
אף מכ"מ צריך למצוא בו פח אשר משם יתפשט הפל ואפילו הרע כגון שרו של עשו
אף שהי' נכלל בקדושה כל זמן שהי' דבוק בקדושת יעקב והנה זה היה מכונה בשם גיד
הנשה פי שם מקומו אבל הי' נכלל ביעקב מחמת דביקות בעצמות יעקב עצמות הקדושה
ואז הי' כשר וטהור בכל הרמ"ח אברים ולכך לא נאסר גיד הנשה עד יעקב אבל כיון
שהגיע יעקב למדרגה התחנות ושם יש שליטה להחיצונים ואז תיכף התעורר שרו של
עשו נגדו והתחיל לאבק עמו וירא פי לא יכול לעשות לו מאומה ליעקב אף זאת פעל
שהפסיק א"ע מדביקות יעקב מחיבור הקדושה ויצא מן הכלל אל הפרט וכיון שנסק
ממקום חיבורו בקדושה ואז נשלט בו הרע ותיכף אסרה התורה לאכול אותו וז"ש ותקע
כף ירו' יעקב בהאבקו עמו ר"ל שנעתק ונפסק ממקום יעקב ממקור הקדושה בהאבקו
עמו אבל יעקב נשאר בקדושה והי' לה אשר לה פירש"י פאן הודה לו על הפרכות
והוא תמוה מנין לרש"י זה וי"ל כף דהנה התרגום מתרגם על הי' לה אשר לה אצלח
בדילה והוא תמוה הלא יתכן התרגום לתרגם? הא דילה מה דילה וי"ל כף פי לכאורה
אין להבין מה זה דחק עצמו יעקב שטמא זה יודה לו על הפרכות אף צ"ל שיעקב לזה

כִּינֹן שֶׁהַצְּלָחָה הַיָּא נֹבַע מִס"א פְּדֻכְתִּיב דְּרָף רִשְׁעִים צְלָחָה וְהִי יַעֲקֹב רוֹצֵה שְׂיִתָּן לוֹ ג"כ הַצְּלָחָה כִּי לְבָרְכָה צְרִיכִין ג"כ הַצְּלָחָה וְזֶה שְׂתַּרְגֵּם אֲצִלָּה בְּדִילָף שְׂנַמֵּן לוֹ ג"כ הַצְּלָחָה וְזֶה שְׂפִירֵש"י פֶּאן הוֹדָה לוֹ עַל הַבְּרָכוֹת.

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ פְּנֵעַן. נ"ל לְפָרֵשׁ עַד"ז בְּהַקְדָּמִים דְּבָרֵי רז"ל לֹא נִבְרָאוּ רַעֲמִים אֲלָא לְפִשְׁט עַקְמִימוֹת שְׁפָלָב בְּהִיּוֹת כָּל הַדִּינִים וְהַגְּבוּרוֹת מְכֻוְנִים בְּשֵׁם רַעֲמִים וְהַרְעֵשֶׁת הָעוֹלָם בְּאִיזוֹ גְּזִירוֹת וְדִינִים ח"ו כָּל אֱלוֹ לֹא נִבְרָאוּ בְּעוֹלָם כִּי אִם לְפִשְׁט עַקְמִימוֹת שְׁפָלָב כִּי אִזּוֹ מְכֻינִים אֶת לְבָם לְהַשִּׁים פֶּחַד ה' לִנְגַד עֵינֵיהֶם לִנְרָא מִפְּנֵי כָּל הַיָּמִים וְהִירָאָה הַחִיצוֹנִית מִמִּילָא נֹפְלָת וְנִמְתְּקוּ הַגְּבוּרוֹת מִנִּי וְבִי וְעַד"ז נֹכַח לְפָרֵשׁ הַפְּסוּק וְהַאֲלָקִים עָשָׂה הֵינֵנוּ בַחִי אֲלָקִים דִּינָא קִשְׂיָא פֶּעַל וְעָשָׂה שְׂיִרָאוּ מִלְּפָנֵי דִיִּיקָא וַיִּרְאָה חִיצוֹנִית נֹפְלָת וְנִמְתְּקוּ הַגְּבוּרוֹת כַּנ"ל וְגַם בְּזֶה נֹכַח לְפָרֵשׁ הַפְּסוּק וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבוֹנֵן כִּי כָּל זֹאת דְּרָכֵי הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר מִתְּהַלְכִים בְּעוֹנָם צְדֻקָתָם וְכִשְׂרוֹן פְּעוֹלָתָם בְּרָאוּתָם כִּי אִיזוֹ דִּינִים מִתְּעָרִים בְּעוֹלָם ח"ו הֵם עוֹשִׂים הַמְּתָקָה מִנִּי וְבִי בְּיִרְאָתָם הַרוֹמָמָה וְהַנְּשִׂאָה פְּרָאוֹי לְהִיּוֹת הַפְּחַד מִהַדֵּר גְּאוֹן יִתְבָּרַף וְכִזָּה יֵשׁ לָהֶם פֶּחַד לְבַטֵּל הַדִּינִים קָשִׁים וּמְהַפְּכִים מִמַּדַּת הַדִּין לְמַדַּת הַרַחֲמִים וְהִנֵּה יָדוּעַ כִּי הַצְּדִיקִים כֹּו אֵף שְׂמִי יִרְעִפוּ טַל וְדִי שְׁפַע מִמְּקוֹר הַטּוֹב וְאִתָּה אִמְרַת הַיֵּטֵב כֹּו הֵינֵנוּ לְפִי שְׂיֵשׁ דְּבָרִים שְׂנַדְמָ לְאֵדָם שְׁהוּ רַעוֹת וּבְאִמְתָּה הֵן טוֹבוֹת כְּמוֹ כָּל מַה דְּעֵבִיד רַחֲמָנָא לְטַב עֵבִיד וְכַמְעָשָׂה דְּנַחוּם אַג"ז אֲבָל יַעֲקֹב בְּיִקְשׁ מִכְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַף שְׁהַבְּטִיחַ אוֹתוֹ טוֹבַת שְׁהוּ בְּתַכְלִית הַטּוֹב מִתְּחִילָה וְעַד סוּף וְזֶה הַיֵּטֵב אֵטִיב וְדוּק וַיִּקְחַ מִן הַבָּא בְּיָדוֹ מְנַחָה לַעֲשׂוֹ אַחֲיוֹ כֹּו הַרְבּוּ בְּזֶה הַמְּפָרְשִׁים לְפָרֵשׁ תִּיבַת בְּיָדוֹ וּבְכֻלָּם מְאוֹר עֵינֵינוּ רַש"י ז"ל וְנ"ל לְפָרֵשׁ ע"ד זֶה הִנֵּה יָדוּעַ מַה שְׁכַתוֹב בְּשֵׁם רַבֵּינוּ חֲנֻנְיָאֵל כִּי מְסַפֵּר הַבְּהֵמוֹת הַנְּשַׁלְחִים לְמַנְחָה עוֹלָה מְסַפֵּרֵם חֲמִשָּׁה מְאוֹת וְחֲמִשִּׁי וְכַנְּגַד זֶה הַקְּדִים עָשׂוּ בְּמַלְכוּתוֹ קוֹדֵם לַיַּעֲקֹב אָבִינוּ חֲמִשָּׁה מְאוֹת וְחֲמִשִּׁים שָׁנָה בְּמִשְׁוֹ זְמַן הַזֶּה הִמְלִיכוּ מְלָאכִים בְּמַלְכוּת אָדוּם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל וְלִדְעָתִי גְרַמְזוּ זֶה בְּפִסּוּק וַיָּדוּ אוֹחֻזַת בְּעַקֵּב עָשׂוּ כִּי תִיבּוֹת בְּעַקֵּב עָשׂוּ עוֹלִים ג"כ בְּמִסְפָּר תַּק"ן וְהִנֵּה בְּעוֹדָם בְּכַתֵּן אִמָּה הָיוּ מְרִיבִים בְּנַחֲלָתָם כְּאֲשֶׁר הוֹבָא בְּמִדְרָשׁ רז"ל וְצוּפָה הִי יַעֲקֹב אָבִינוּ הַתְּנַהֲגוֹת הַדּוֹרוֹת אַחֲרָיו וּבִיִּקְשׁ לַעֲכָב עַל יָדוֹ לְבַל יִקְדִימֵנוּ עָשׂוּ וַיִּשְׁלַח אֶת יָדוֹ לְאַחֲזוֹ בְּעַקֵּבוֹ הוּא בְּעַקֵּב עָשׂוּ הַמּוֹרָה עַל הַקְּדָמַת מַלְכוּתוֹ תַּק"ן שָׁנָה זְמַמוּ אֵל תַּפְקֵן וְאֵל יְרוּם בְּמַלְכוּתוֹ אֵף עֵתָה עֵת צָרָה לַיַּעֲקֹב בְּצִאתוֹ לְקִרְאָתוֹ הַבִּין יַעֲקֹב בְּרוּחַ בִּינָתוֹ כִּי לֹא טוֹב לְפָנָיו לַעֲכָב עוֹד עַל יָדוֹ הַרְשָׁה לוֹ לְהַקְּדִים מַלְכוּתוֹ כְּאֲמָרוֹ יַעֲבֵר אֲדוּנֵי לְפָנֵי עֵבֶדוֹ כֹּו וְמַה שְׁהַרְשָׁה לוֹ קְדוּשׁ יַעֲקֹב אָבִינוּ רְמַז לוֹ בְּמַנְחָה אֲשֶׁר שְׁלַח לוֹ הַבְּהֵמוֹת הָעוֹלִים כ"א לְשָׁנָה מְסַפֵּר תַּק"ן הַנ"ל וְהוּא בְּיָאוֹר דְּבָרִים וַיִּקְחַ מִן הַבָּא בְּיָדוֹ מְנַחָה כֹּו הֵינֵנוּ מַה שְׂאִחֻזָּה יָדוֹ בְּעַקֵּב עָשׂוּ הָעוֹלָה מְסַפֵּר הַנ"ל לְכֹן עֵתָה לְקַח מִן הַבָּא בְּיָדוֹ מְנַחָה לְרַמּוֹן לוֹ בְּמִסְפָּר הַצֵּאן עַל כָּל הַנ"ל לְהַקְּדִימוֹ דְּנוֹגְמַת הַקְּלִיפָה הַקּוֹדֶמֶת לְפָרִי עַד אֲשֶׁר אָבּוֹא אֵל אֲדוּנֵי שְׁעִירָה וְאִזּוֹ יַעֲלוּ מוֹשִׁיעִים לְשָׁפוֹט אֶת הַר עָשׂוּ וְהִתְהַלְּהוּ הַמְּלוּכָה אוֹ יֹאמֵר וַיִּקְחַ מִן הַבָּא בְּיָדוֹ כֹּו עַפ"י שְׂמַבִּיא אוֹה"ח שְׂשִׁלַּח לוֹ תַּק"כ בְּהֵמוֹת גִּימְטְרִיאָא שְׁעִיר הֵינֵנוּ שְׁעִיר לַעֲזָאזֵל.

וְהִנֵּה לְכֹאוֹרָה אִיף יָדוּעַ אִיזָה מִהַבְּהֵמוֹת וַיִּשְׁלַח לוֹ וְצָרִיף לֹא מְרַעֲשָׂה עַפ"י הַגּוֹרֵל כְּמוֹ שְׁעָשָׂה הַפְּהֵן גְּדוּל וְזֶהוּ וַיִּקְחַ מִן הַבָּא בְּיָדוֹ עוֹלָה גִימ' שְׁלוֹ הַגּוֹרֵל וְרָצָה לֹא מְרַעֲשָׂה לוֹ עַל כִּי הַגּוֹרֵל מְנַחָה לַעֲשׂוֹ אַחֲיוֹ אוֹ יֹאמֵר וַיִּקְחַ מִן הַבָּא בְּיָדוֹ עַל כִּי מַה שְׂפִירֵשְׁתִּי הַפְּסוּק

לא תירא לבייתה משלג פי כל ביתה לבוש שנים דהנה במדרש מפרש פי כל ביתה לבוש שנים היינו שהמצות שבתורה הן כפולות אפר פרה אפר סוטה ודרש שנים לשון שנים והנה ג' אלפין הן מורים על דין היינו אהי' אלקים אדני רק השם הוי' ב"ה הוא ממתיק אותם ברחמים והנה ג"פ אָלף גי' שלג וזה לא תירא לבייתה משלג היינו מהדינים הנ"ל פי כל ביתה לבוש שנים היינו הוי' אהי' הוי' אלקים הוי' אדני וזה פי' וידו אוננות בעקב עשו דהנה עשו הנה מסיטרא דדינא הוא אדמוני כמבואר בזה"ק וזה וידו אוננות היינו השם הוי' גי' וידו אוננות בעקב עשו דהנה שמות אהי' אלקים אדני גימ' עקב והשם הוי' הוא אונזו אותם וממתיקם וזהו ויקח מן הבא בידו דהנה ידוע דהשם אהיה אף דהוא מורה על דין מ"מ מקורא דיליה הוא רחמים רק דינים מתערין מיניה והשם אדני ידוע דלית ליה מגרמ' פלום והשם אלהים י"ה הוא רחמים רק אל"מ הוא דין ממש וזהו ויקח מן הבא בידו ר"ל ממה דכתיב וידו אוננות כו' פנ"ל מנחה לעשו אחיו ר"ת אל"מ הוא מקור הדינים מסטרא דשמאלא זאת נתן לעשו את חלקו והנה פשתקח מן חשבון עקב מספר אל"מ ישאר מאה ואחד גי' מיכאל מסטרא דימינא מיכאל מימין ודו"ק ויקם בליה ההוא ויקח את שתי נשיו כו' ויעבר את מעבר יבק כו' ויותר יעקב לבדו כו' פירש"י ו"ל ששכח פפים קטנים והוא תמוה דמנ"ל זה לחז"ל ונראה ע"ד רמז דהנה באמת יעקב הנה מתירא מעשו שני דברים א' שלא יזיק אותו בגופו או בנפו ובניו וביתו ושנית פניו דעשו שהוא עצם הרע וירא שלא יתדבק ח"ו בזרעו ולא ילמדו ממנו ח"ו ע"כ שם יעקב עצות בנפשו ויקם כו' ויקח את שתי נשיו ר"ל פניו דבאמת יעקב הוא שורש לכל העולמות והוא הבריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה פי מדתו מדת אמת והוא חותמו של הקב"ה ובחותם זה נטבע שמם נאריך וכל צבאם בראשי"ת בר"א אלקי"ם ס"ת אמת א"כ פניו שהוא פליות העולמות והוא מרפכה לשכינה ואז חשב יעקב שבודאי בעולם התחתון עולם עשי' אשר שם יש שליטה לעשו ויש לירא ממנו אבל בעולמות הרוחניים העליונים והגבוהים אשר שם אין אחיזה ושליטה להחיצונים והשוררים פלום ע"כ העתיק יעקב מחשבתו למקום גבוה ועשה א"ע מרפכה לשכינה ולכל העולמות וצייר במחשבתו ושיעבד כל אשר לו נשיו ובניו ושפחותיו לקדושה עליונה והמשיך על כל א' רוחניות מעולם העליון ועשה א"ע מרפכה למדת אמת ודבק א"ע למקום צורתו אשר חוקקה בכסא כבודו יתברך ואת נשיו ה"ה רחל ולאה שהמה מרמזים לשני עולמות עליונים וכן בני' שנים עשר שבטי י"ה המכונים נגד י"ב גבולי אלכסון והמשיך על כ"א רוחניות הקדושה מכל עולם ועולם אשר המבכחו וכל כנס"י נמשכת מזרעו של יעקב אף שעדיין לא יצא אל הפועל והוא דבר שלא בא לעולם מ"מ זכה להם יעקב שלא בפניהם וז"ש לפניו ר"ל כמו לפני הדבר ההוא שעדיין לא הי' הכנס"י פולם בעולם הקדים יעקב הרפואה להשבית כל המקטריגים אשר עתידים לבא ח"ו בשליחות זה ולכך נכתבה בתורה שהיא נצחיות וז"ש אל עשו אחיו ר"ל שבזמן הזה הי' הפתוב גותן סימן לאיזה עשו שהוא אחיו ליעקב אבל גם לנו פעל זאת ועדיין הם הולכים בשליחות זו לעשו ארצה שעיר שדה אדום אשר משם נמשכים דינים ומקטריגים המכונים בשם שעיר ואדום ואתה אמת היטב אטיב עמה ושמתי את זרעה כחול הים אשר לא יספר מרוב הדקדוקים רבו בכאן מאד א' תיבת עמה הי' צריף לכתוב היטב איטב לה ב' תיבת ושמתי את זרעה כחול הים ההבטחה זו לא נאמרה ליעקב בעצמו פי אם אל אבינו הזקן אברהם ראש

מאמינים ושם נאמר לו ההבטחה בשני תוארים פּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וכחול אשר על שפת
הים מדוע אחז יעקב אבינו התואר כחול הים הי' לו לאחוז תואר פּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם אשר
בזה התואר נתעלתה אומה הישראלית ע"ד נמשלו ישראל כו' ג' סיום דבריו אשר לא
יספר מרוב זה הלשון לא נאמר גם לאבינו אברהם למה זכר זאת בבקשתו ובתפלתו
ולתרץ את כל הַנְּ"ל נקדים איזה הקדמות הנצרכות לזה בביאור היטב בהיות בית יעקב
והון ישראל נתלת אבות הקדושי אשר המה העמידו אותם אשר חכמים הללו הביטו
הדורות אחריהם בגלות המר איכה ירעו ואיך ירביצו ויתקיימו מפאת הקמים עליהם
בכל דור ודור לכן על זאת העריכו תפלות ובקשות עצומות להבוא ב"ה וגם למדו את
בניהם אחריהם ללכת בדרכי השם למען לא ירתק חבל הפסך ושלשלת היוחסין לעולם
אומה הקדושה הזאת תהי' תמיד בדביקותה ובהתקשרותה, ולא יאונה לה כל און
ובהשתדלותם הַנְּ"ל נעתר להם ה' ורצון יראים עשה בעוז ההבטחה אחרי אשר מצא את
לבכם נאמנו אתו לשום לבניהם שארית בארץ ולהחיותם לפלטה גדולה שהמה יהיו חבל
נתלתו לעד ולנצח ולכן בנסיון אבינו אברהם הנסיון העשירי השי"ת הבטיח לו כי ברך
אברהם והרבה ארבה את זרעה פּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם הוא התואר הנכבד מחד וכחול אשר על
שפת הים בזה הבטיח לו קיום והעמדת זרע ישראל ע"ד מה שפירש הזה"ק אשר שמתי
חול גבול לים בעבור זאת נמשלו ישראל כחול הים מה החול מגין על הים שלא יעבור
על הגבול האומר לים עד פה תבוא פן זרע קודש ישראל אומה הנבחרת מגינים על הים
הסוער דיני המתערים לכל יהרסו מגבולם לצאת החוצה ולא יאונה להם שום שטן ופגע
רע הצדיקים שבכל דור ודור בתענוגים ושעשועים אשר נותנים למעלה המה מבטלים
כל גזירות רעות ומפירים מחשבות שונאי ישראל מבלי שת להם שום פח להיזר ישראל
וזאת ההבטחה וירש זרעה את שער אויביו שהצדיק יירש ויגרש את שער מחשבות
אויבים מה שברצונם איזו שיעור מחשבה רעה הצדיקים מגרשים אותם מפל וכל וכל
מיני ברכות וישועות ונחמות באים לעולם בזכות הצדיקים בראות ה' טוב מעללם
וכשרון פעולתם והריחו ריח הניחוח תענוגים ושעשועים העולים למעלה והנה ידוע כי
מחשבות הקמים ודינם המתערי המה מכונים בשם רוב כי בכמה מקומות נמצא מזה
ע"ד מפי עליון לא תצא הרעות והטוב בחי' הטוב הוא מכוּנה בשם חיבור מספר אחדות
והרעות מכונים בשם נפרד מספר המרובי ונמצא במאור עינינו רש"י ז"ל בכמה מקומות
שם אלקי ושם אדני קרוים בלשון רבים וע"ד נפשות ביתו שש הי' לו וקרויים נפשות
מספר המרובים להיות מהמקור הטוב היא באחדות הגמור ובהשתלשלות למטה נפרדו
ובאים למספר המרובה פנוּדע ואחרי ההנצעת כל הַנְּ"ל נבוא לפרש הפסוק הַנְּ"ל בהיות
יעקב אבינו ההולך בעקבי אבותיו גם הוא ערף תפילתו ובקשתו בעת צרתו והתפלל
בעדו ובעד בניו אחריו והזכיר את עוז ההבטחה הנאמר לאברהם ועל יעקב נאמרה ועוד
הוסיף להזכיר מעלת הצדיקים שבכל דור ודור הנותני השעשועי למעלה אשר הש"י
מטיב עמקם ועם כללות האומה הישראלית זרע קודש מצבתה ואשר המה הצנורים על
ידיהם מוריק לעמו שפע הברכה מכל מיני ישועות ונחמות וזאת העמדת וקיום בגלות
המר וזה פרי מחשבותיו וניב שפתי הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן
יבא והכני אם על בני הצילני נא מיד אחי תפלתו בעדו מיד עשו תפלתו בעד זרעו
אחרי שיינצלו מכל הקמים עליה בכל דור ודור ועתה נבוא לפרש הפסוק ואתה אמרת

הטיב אטיב עמך דייקא עמך תרתי משמע אטיב עמך בכל מיני טובות גם עמך משמעו על ידך אתה הצנור להוריק הברכות וגם אתה המסייע בכשרון מעשיך ובזכות וצחות מחשבותיך המעוררים למעלה בתענוגים ושעשועים ושמתי את זרעך פחול היים שיהי' הצדיקים מגינים על כל היים הסוער המה הדינים המתעוררים פנ"ל וזה כל פרי ההבטחה הלז לאבי אברהם היתה עלי אשר לא יספר מרוב דייקא שלא יספור ולא ידובר עוד מבחי' הרוב פנ"ל שלא יהי' להם שום פח להיצר לישראל ע"ד ויירש זרעך הנ"ל וישפון ישראל בטח ביד עין יעקבכי לא ראה ממנה שום דבר רע לזה עשה הוא יתברך שפתח את רחמה והולידה ממנו תחילה בנים קודם רחל ובה הבין שהיא ג"כ בת זוגו ותקרא שמו ראובן ר"ל ראו בן ע"י הבן מוכח שאני בת זוגו ועי"ז יאהבני אישי שיבין שהוא בעלי יאהב אותי כרחל וק' ומזה הסדרה יש לאדם ליקח מוסר לעצמו ולפנות מחשבתו מן הכלי הזמן המדונה ולדבק א"ע באהבת הבורא לעבדו בתורה ותפלה בשכל אמת ועבודה זפה ועיקר שכל המעשים שאדם עושה הן דיבור או הילוף שמיצה וראי' שכיבה וקיימה בכל דבר יהי' מעונשך בתוכו שכל נאמת לעבודת הבורא וצא ולמד מאבותינו הקדושים ולילוף בעקבותיהם פקח עניך וראה איך ממעשה אבותינו הגשמיים נעשה תורה ושכל קדוש ואיך התורה הקדושה מספר לנו איך יעקב הלך מבאר שבע והאיך ישן והדברים שדיבר עם בת זוגו והאיך שנשק לרחל ואיך שהיה רועה צאן לכן ומה שעשה במקלות מזה חזינו דהאיך בכל מעשיהם מגדול ועד קטן היה בהשכל ובחכמת אלקות והאיך רמזו לדברים עליונים ונוראים כשאדם מסתפל על זה ראוי לו להתלבש בושע ונענה גדולה האיך הוא נבער מפל דעת ואף אם אדם לומד או מתפלל הוא בלא שכל ותמימות ותשוקה רק פאיש חולם והלואי שחלם לנו בהקיץ כמו חלומות יעקב אבינו ע"ה ולהיות מתדמה בשכלנו תמיד איך שהאדם הוא סולם מן ארצה בתוך ארציות וגשמיות אבל וראשו בשמים שכלו ושורש נשמתו הוא דבוק למעלה בשמים והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו רצה לומר כשאדם מגביה לבו לעבודת ה' אזי מעלה כל המלאכים לרום השמים העליונים ונותן בהם חיות ובאם לאו ח"ו ויורדים בו יש להם ירידה על ידו כמו שאמרו חכמינו ז"ל מתישין פחו של מעלה ח"ו וזה צריך להיות במחשבת האדם תמיד איך שכל הפחות עליונים תלויים במעשה האדם להעלות או להוריד ח"ו והנה ה' נצב עליו שצריף האדם לחשוב איך הוא יתברך עומד עליו ורואה במעשיו ומזה יבוא ליראה גדולה והלואי שהיינו כחולמים של יעקב ועיקר שצריף האדם לקדש אבריו ולהיות כל האיבריו ראשו ופניו ידיו ורגליו מרפכה לשכינה וזה אינו תלוי באמירה רק צריף להיות פן ממש בפועל באמת כל אבר בלי שום פגם רק קדוש בקדושה עליונה ולשעבד דעתו וידיעתו ומחשבתו לדעת העליון ולהתניח נפשו רוחו ונשמתו בשמו הקדוש הוי' ברוב הוא ביחוד האמיתי ואז יוכל להמשיך שכל אמת לעבודת הבורא לתורה ולתפלה ומהר ותלד בן ותקרא את שמו ראובן פי אמרה כו' ומהר עוד כו' פי שמע ה' כו' והנה יש לדקדק דבין הראשון נכתב מקודם קריאת השם ואח"כ נכתב הטעם ובין השני הוא להיפוך ונראה דהנה רש"י פירש ותקרא את שמו ראובן אמרה ראו מה בין בני לבן חמי ע"ש ולכאורה יקשה דהא בתורה פתיב בפירוש טעם אחר פי אמרה כו' ונראה לפע"ד דהי' קשה לחז"ל השינוי הנ"ל ולכן פי' ז"ל ותקרא שמו ראובן היינו מטעם הידוע אצלה מה בין בני אף היא בחכמתה לא ראתה לפרסם

הטעם הנ"ל בפני רחל או לצד משארוז"ל מ"מ האמהות הנה עקרונות מפני שהקב"ה מתאנה ע"כ לא גילתה הטעם הנ"ל וזהו מה שנכתב תחילה בסתם ותקרא שמו ראובן והטעם הנה ידוע אצלה בכמוס אף בפני ההמוני אמה כפי הטעם פי ראה ה' בעניי כו' ולכן בשמעון שלא הנה אתה טעם כמוס רק הטעם הכתוב בפירוש כתוב מתחילה הטעם ואח"כ קריאת השם: פרשת וישלח וישלח וישפט יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו כו' האי לפניו אינו מוכן וכבר הרגישו בו המפרשי תורה ונראה דהנה בנדאי יעקב דהוא הנה שורש כל כנ"י וכוללות של כל הדורות הבאים אחריו וכל המעשים ועובדות של יעקב אשר נכתבו בתורה כל הדברים אשר דבר עם עשו אחיו ודברי פיוס ורצוי והכנעה שעשה יעקב נגדו והשלוחים ששלח לו וסדר הדברים אשר שם בפי השלוחים בנדאי לא זו בלבד שתיקן יעקב אע"ה את עצמו לצרכו ולצורך בניו שנים עשר שבטי זה אלא שפנון יעקב לתקן כל הענינים אשר יעברו על זרע ישראל ועל זרע זרעו עד עקבות משיחא ומשל זה הענין מה ששלח יעקב שלוחים לעשו והאף פייס אותו וכיפר פניו במנחה זה הענין מועיל לדורי דורות פשעומדים האומות עלינו ומצירים אותנו אז מתעוררים אלו המלאכים ששלח יעקב שהם מלאכים ממש נאמנים בשליחותם לילך תמיד בצווי יעקב ולפייס את עשו ולהשתיק אותו ולהשבית כל המקטריגים עלינו ח"ו וזש"ה וישלח יעקב מלאכים לפניו ר"ל שמסר להם זה השליחות שילכו תמיד אל עשו כשירצה להציר לישראל פיון שהם פלולים עיגול נקבה תסבב גבר וידוע דבעיגול כל החלקים שונים ואין חלק אחד שחשוב יותר מחבירו כמו כן באותיות התורה באמת בקו הישר פסדר האלף בית בנדאי הא' קודמת לת' בכ"ב דרגין אבל אם תסדרן בעיגולה אז תמצא שניהם שונים האלף עם הת' כי הם עומדים זה אצל זה וזהו בחי' את ב"ש שא' סמוכה לת' וזהו שהקב"ה לעתיד יעשה מחול לצדיקים ר"ל לעתיד שיתנשאו כל העולמות וכל המדות ולא יהי' שום מיעוט בשום דבר ויהיה אור הלבנה כאור החמה ולא יהיה שום קנאה כי הוא תברך ישפיע אור צח ובהיר אשר מבהירתו תנוצץ אור לכל העולמות בשנה וכל הצדיקים ירגישו בזה התענוג בשנה כי לעתיד תניחזו האותיות הריש דרגין דהוא האלף עם הסוף דרגין דהוא הת' ואז יהיה האור זורח ומקיף אותם מפל צד בשנה וזהו בחי' מחול והנה באמת יעקב הנה עובד את השם בדביקות גדול והולך במחשבתו עד אין קץ עד שהגיע לרום העולמות העליונים אשר הם גבוהים מן כ"ב אתנון למעלה מן הנמצאים ופגע ביחוד עליון במקומו של עולם אשר על שם נאמר בפנופלא ממה אל תדרוש וז"ש ויצא יעקב מבאר שבע ר"ל שיצא מזה הבחי' של השבע מדות וילך חרנה אל עלמא דחירות שם נדבק אל יחוד עליון ופגע במקום נפגע במקומו של עולם כפיכול באור האחדות וז"ש וילן שם פי בא השמש ר"ל מחמת אור הגדול המכה אור עיניו של אדם ואז חזר יעקב אל מדרגתו לתוף המדות לבחי' הכ"ב אתנון והתחיל לעבוד השם בבחי' אור החוזר דרך א"ת ב"ש מסוף דרגין דהיא הת' התחיל לילך ממטה למעלה וזהו שאחז"ל עשאו פמרוזב לשמרו מן חיות רעות ר"ל מחיות ודביקות אשר הוא רע וז"ש וישם מראשותיו ר"ל ראש ח' שררחיל בראשון מן הת' וז"ש וישח מאבני המקום ר"ל מן אותיות התורה הנקראים אבנים כמו ששנינו בספר יצירה אבן א' בונה ב' בתי' וישכב במקום ההוא ע"ד שכתב הזה"ק וישכב ר"ל פיון שכל אות כ"א פלול מן חבירו וכל הדברים פלולים מכ"ב אתנון א"כ אין מוקדם ומאוחר פיון

דבִּמְקוֹם הַזֶּה יֵשׁ פְּלִלוֹת הַכ"ב אֲתָנוּן א"כ אֵין חִילּוּק בֵּין פְּסֻדָּתוֹ אוֹ לְמַפְרָע וְהַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל מְקוֹם אֶחָד וְהֵבֵן וְשִׁבְתִּי בְּשִׁלּוּם אֶל בֵּית אָבִי וְהָיָה ה' לִי לְאֱלֹקִים וּפִירֵשׁ"י שְׁיִחּוֹל שְׁמוֹ עָלַי מִתְחִילָה וְעַד סוֹף שְׁלֹא יִמָּצֵא פְּסוּל בְּזַרְעֵי כו' הַקְּוִשָּׁא הוּא מְבֹאֲרָה לְכָל מֵהִיכֵן רָאָה רַש"י ז"ל לְפָרֵשׁ כֵּן עַל יְחוּס הַבְּנִים הַפְּשָׁרִים וּנ"ל לְתַרְץ בְּטוֹב טַעַם פִּי הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים הֵמָּה הִמְשִׁיכוּ הַמְּדוּת כ"א לְפִי בְּחִינָתוֹ וּמְדַרְגָּתוֹ אֲבָרְהָם הִי בַחֲוִי אֶל בַּחֲוִי חֻסָּד יִצְחָק הָיָה בַּחֲוִי אֱלֹקִים פְּחַד יִצְחָק בַּחֲוִי גְבוּרָה וַיַּעֲקֹב הָיָה פְּלוּל מְשַׁנִּיָּהֶם בַּחֲוִי תַפְאָרַת בַּחֲוִי הוּא וְלִהְיוֹת פִּי אֲבָרְהָם הָיָה מְמַשֵּׁיף בַּחֲוִי אֶל שֵׁם מְצִינּוֹ לְפַעְמִים לַעֲנוּמַת זֶה מְכַוְּנָה בְּשֵׁם אֶל אַחַר לְכֵן הָיָה פָּגָם בְּבָנָיו וַיִּצָּא מִמֶּנּוּ יִשְׁמַעֵאל וַיְכַמוּ כֵן יִצְחָק הָיָה מְמַשֵּׁיף בַּחֲוִי אֱלֹקִים ו"כ מְצִינּוֹ לַעֲנוּמַת זֶה אֱלֹקִים אַחֲרֵים וַיְכַמוּ כֵן הָיָה פָּגָם וַיִּצָּא מִמֶּנּוּ עָשׂוּ כִּי עַדִּינּוּ לֹא נִתְקַן הַדְּבָר פְּרָאוֹי מִשָּׂא"כ יַעֲקֹב אָבִינוּ מְבַחֵר שְׁבָאָבוֹת הַפְּלוּל מְשַׁנִּיָּהֶם בַּחֲוִי הוּא שֵׁם אֵין אָנוּ מוֹצְאִים שׁוּם פִּינּוּי פְּנֵגֵד אִזְ הַעֲמִיד שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלִימִים וְתַמִּימִים וְזֹאת הַפְּנִיָּה בְּדַבְּרֵי רַש"י ז"ל וְהִיא ה' הִינּוּ בַּחֲוִי הַנִּיָּה לִי לְאֱלֹקִים שְׁיִחּוֹל שְׁמוֹ עָלַי מִתְחִילָה וְעַד סוֹף וְלֹא מְצִינּוֹ בְּזֶה שׁוּם פִּינּוּי אַחַר שְׁלֹא יִמָּצֵא פְּסוּל בְּזַרְעוֹ כו' בְּנֻדְאֵי תַהֲיָה מְטַתִּי שְׁלִימָה בְּלִי שׁוּם פְּסוּל וְעֵינֵי לֹאָה רַכּוֹת כו' הַחֲכָם אָבִינוּ עֲזָרָא הִבִּיא בְּשֵׁם כֵּן אֲפָרַיִם חֹסֵר אֶלֶף וַיְכַמוּ עֵינֵי לֹאָה אֲרֹנוּכּוֹת וְהַחֲכָם הַנִּזְ"ל חוֹכֵם בְּזֶה וְלִדְעַת כֵּן אֲפָרַיִם הַנִּזְ"ל גִּילָה בְּכָאן דְּבַר הַסֵּתֵר ע"ד וְלִלְבֵּן שְׁנֵי בְנוֹת כו' פְּהוּבָא בְּזֶה"ק עֲלָמָא דְאַתְכְּסִיָּא וְעֲלָמָא דְאַתְגְּלִיָּא וְהַנְרָצָה ג"כ בְּזֶה עֵינֵי לֹאָה אֲרֹנוּכּוֹת סְתוּם וּמְכֻסָּה נְמַשֵּׁף מְאַרְיָה בְּלִי שׁוּם רְשׁוּת נִיטָן לַעֲיִן לְרֵאוֹת שְׁמָה עֲלָמָא דְאַתְכְּסִיָּא כו' וְהֵבֵן וַיֵּרָא ה' כִּי שְׁנוּאָה לֹאָה וַיִּפְתַּח אֶת רַחֲמָה כו' אֵיתָא בַּמְדַּרְשׁ וּבַחז"ל כִּי שְׁנוּאָה לֹאָה שְׁנוּאָה מַעֲשֵׂה עָשׂוּ בְּעֵינֵי ר"ל עַפ"י פְּשׁוּטוֹ דְּבֻדְאֵי לֹאָה הָיָה יַעֲקֹב שׁוֹנָא אוֹתָהּ וְכֵן מְשַׁמַּע הַקְּרָא שְׁאֲמָרָה כִּי עַתָּה יֵאָהֲבֵנִי אִישִׁי דְּמִשְׁמַע דְּמַעֲיָקְרָא לֹאָה הָיָה שׁוֹנָא אוֹתָהּ רַק שְׁהִיָּתָה נְעַדְרַת הָאֵהָבָה וְע"י הֵבֵן נוֹלַד אֵהָבָה בֵּינֵיהֶם רַק הָא דְקָרָא לָהּ שְׁנוּאָה מִשׁוּם דְּשְׁנוּאָה מַעֲשֵׂה עָשׂוּ בְּעֵינֵי וְהִיָּתָה שְׁנָה לִיעֲקֹב בְּמִדָּה זֹה שְׁגָם יַעֲקֹב הָיָה שׁוֹנָא אֶת עָשׂוּ מְאֹד וּמְחַמַּת שְׁהִיָּה שְׁנִיִּים בְּמִדָּה זֹה לְכַף זְכָתָה לְהוֹלִיד וּי"ל דְּרַף רְמֵז שְׁנוּאָה מַעֲשֵׂה עָשׂוּ בְּעֵינֵי ר"ל בְּעֵינֵים שְׁלָה רָאָה שְׁהִיא שׁוֹנָתָה מַעֲשֵׂה עָשׂוּ כְּמוֹ שְׁדַחז"ל וְעֵינֵי לֹאָה רַכּוֹת שְׁהִיָּתָה סְבוּרָה לַעֲלוֹת בְּגוּרְלוֹ שֶׁל עָשׂוּ שְׁהִיָּה הַכֹּל אוֹמְרִים שְׁנֵי בָנִים לְרַבְקָה וְשְׁנֵי בְנוֹת לְלֵבָן הַגְּדוּלָה לְגְדוּל וְהַקְּטָנָה לְקִטְוֹן לְכַף בּוֹכִית ע"ש וְהִנֵּה י"ל דְּבַאֲמַת יַעֲקֹב רָאָה בְּנֻבּוּאָה שְׁרַחֵל הִיא בַת זֹגוֹ לְכַף אֵהָב אֶת רַחֵל וְהִרְאָה לָהּ חִיבָה אָבֵל עַל לֹאָה לֹאָה עָלָה בְּדַעְתָּה שְׁתָּהָא הִיא ג"כ בַּת זֹגוֹ וְטַעַם ג"כ שְׁתַּפּוּל בְּחֻלְקוֹ שֶׁל עָשׂוּ כְּמוֹ שְׁהִיָּה הָעוֹלָם אוֹמְרִים לְכֵן לֹאָה הָיָה אוֹהֵב אוֹתָהּ כִּי אֵיף יֵאָהֵב אִשָּׁה נְפָרִי אֲשֶׁר אֵין לוֹ שְׁיִיכוּת עִמָּה אָבֵל ח"ו לֹאָה הָיָה שׁוֹנָא אוֹתָהּ שׁוֹנֵיִם לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם כְּפָמָה מִינֵי צַדִּיקִים אֲשֶׁר כָּל אֶחָד אֵינוֹ דוֹמָה לְחֻבְרֵיו וּכ"א מְמַנְּהָ עַל דְּבַר אַחַר זֶה הַצַּדִּיק מְמַנְּהָ לְמַשְׁנֵף חֲכָמָה בְּעוֹלָם חִיּוֹת לְעוֹלָם וְזֶה לְמַשְׁנֵף חֲסִדִּים טוֹבִי לְעוֹלָם וְזֶה לְמַשְׁנֵף גְּבוּרוֹת לְעוֹלָם וְזֶה נִיצוּחַ לְעוֹלָם כָּל מִינֵי הַמְּשָׁכוֹת וְהַשְּׁפָעוֹת בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה זֶה הִי הַעֲבוּדָא שֶׁל יַעֲקֹב שְׁעָשָׂה לְמַטָּה לְהַתְעוֹרֵר הַשְׁוֹרֵשׁ הַרְיוּחֵי כְּנַגְדוֹ וְהַסֵּתֵפֵל בְּאַחַדוֹת שֶׁל כְּנַס"י עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת עַד בֵּיאַת מְשִׁיחָא וְאַח"כ רָאָה יַעֲקֹב בְּרוּחַ קְדוּשׁוֹ הִירוּס וְחוֹרְבָן שֶׁל כְּנַס"י כְּמוֹ דְּאֵיתָא בַּמְדַּרְשׁ עַל פְּסוּק וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַמְּקוֹם שֶׁרָאָה חוֹרְבָן בֵּיהֶם"ק וְגְדוּל חֲרוֹן אַף וְהַדִּינִים חֲלִילָה אֲשֶׁר עָבְרוּ עַל זֶרַע יִשְׂרָאֵל וּז"ש וַיִּצָּא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע ר"ל שְׁיִצָּא מֵאוֹתוֹ הַסֵּתֵפֵלוֹת שֶׁל הַיְחוּד עֲלִיוֹן אֲשֶׁר מְשֵׁם נוֹבַע שְׁפַע לְכָל הַשְּׁבַע מְדוֹת הַמְּכַוְּנָה בְּאֵר

שבע ויילך חרנה והסתפל באותו הבחי של החרון אף אשר יהי ח"ו על כנס"י והי' לו צער גדול מאוד בהרגישו גנדל הצרות אשר יסבלו וזרעו בגלות ויהי' להם יי וינדה ח"ו וז"ש ויפגע במקום ר"ל לבד מזה הצער שהרגיש שיהיה לזרעו אף מיד פגע והרגיש בצעריו של מקום כביכול מקומו של עולם אשר בכל צרתם לו צר וחשש יעקב מאד על צער השכינה כביכול וז"ש וילן שם פי בא השמש הי' לו לינה ר"ל שפחשף לו האור שם מחמת צער של ישראל וגלות השכינה ועי"ז נפסק מהדביקות ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו הניח מחשבתו על דבר זה ולכך כתיב מאבני לשון רבים פי זה קאי על הירוס כנס"י שגפרדו וז"ש ויחלום לשון חיזוק ר"ל שהתגבר יעקב מאוד במחשבתו על דבר ההירוס הנ"ל מחמת שזה הדבר הוא גדול בכמות אף שלעיני בשר נדמה שהגלות אינו אלא למטה בארציות וז"ש והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה אבל באמת שורש של הגלות נוגע עד רום השמים עליונים פי בעת הגלות יש תשות פח למעלה כביכול ונפגמו חלילה בשפע עליונה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו ר"ל שבאמת ע"י הגלות יש עלי' לכמה ניצוצות הקדושות אשר הם עולים מעומקא דתהומא ולא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים כמ"ש חז"ל אבל על ידי ירידת ישראל יש ח"ו ירידה לכמה כי"ק הנקראים מלאכי אלהים אף יעקב הזכיר א"ע והנה ה' נצב עליו שפל מקום שגלו ישראל השכינה עמהם ועמו אנכי בצרה וא"כ פיון שהש"י עמנו והני שמירה בבועלים א"כ אין לנו אלא צערו של מקום והנה הוא יתברך ראה שיעקב הפסיק מחשבתו מחמת צער השכינה, וזרע ישראל ואז הבטיח לו השם אני אלקי אברהם אביך כו' הארץ אשר אתה שוכב עלי' כו' ר"ל מה שאמה דואג עלי' בנודאי אתננה לה ולזרעה והנה אנכי עמך ושמרתיך ר"ל אף שהם בגלות אנכי אהי' עמהם ואשמור אותם והשיבתיך אל האדמה ר"ל אף שגלו אשוב את שבותם ואקבץ את נדחם מקצה השמים עד אם עשיתי את אשר דברתי וייקץ יעקב משנתו ר"ל מבחי' שינה שהי' בהסתלקות המוחזין מחמת חשכו של הגלות וצערן של ישראל ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי שאנכי דמיתי פי ח"ו פשהם בגלות הקב"ה עזבם והם בהסתר פנים ואין משגיח עליהם אבל אכן אני רואה שהשם במקום הזה ושכינת עזו הוא עמם בגלותא ואין זה כ"א בית אלקים א"כ בנודאי הוא לטובתם ואז חזר יעקב למחשבתו הראשונה ויקח את האבן אשר שם מראשותיו ר"ל זה היסוד אשר הניח ראשו ומחשבתו עליו וישם אתו מצבה ר"ל שפעל והעמיד איתו קומה שלימה ויצק שמן על ראשו ר"ל שהמשיך להמעשה וכעולה הלזו שמן הוא פינוי לחכמה עליונה ומשם משך שפע וחסיות וקדושה ויחוד המחשבה הוא חכמה עליונה לכנס"י אשר היא אבן היסוד ונעשה ממנו בגין שלם בכל חברים ופרקים וסדרי' המפוארים ובה מזור לשכינה ויחוד להמקום ב"ה להתיחד עם כנס"י קוב"ה ושכינתו וז"ש ויקרא שם המקום בית אל שהוא בית ומזור אל השכינה הנקרא אל וז"ה ואולם לזו שם העיר לראשונה ר"ל דבאמת שגם קודם שעשה יעקב זה ג"כ היו פל הדברים בכח ביחוד עליון פי הוא היתה ראשית המחשבה ושורש של פללות כנס"י דור ודור עד עקבות משיחא רק שהיתה בבחי' לזו פי אבר אחד יש באדם ששמו לזו והוא נקרא נספה אשר מזה האבר נתנה בגין האדם שהוא עולם קטן כל רמ"ח אבריו וגם לעת התחי' יבנה כל הגוף מזה האבר פי זה האבר אינו נרקב א"כ מדקל הגוף נבנה ממנו ע"כ יש באבר הזה פח וחי' של כל הרמ"ח אברים והוא כמו היולי

הפלויל מפל הצורות פן הוא אבן הראשה שהיתה ראשית המחשבה הכוללת ומקיפות הפל מה שהיה ומה שעתידי להיות רק שיעקב פעל זאת והוציא הדבר מפח אל הפועל אבל לא נתחדש שום דבר פי הפל היה אז בכחו ית' בבחי' לוז אבל יעקב בנאו בית ויקרא שמו בית אל ביתא דשכינתא יותר אין להאריה או י"ל ויקח מאבני המקום כו' דהנה אחז"ל עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים וכ"א מראה באצבע זה אלקינו כו' להבינה מה הענין של המחול הזה ונראה דהנה אמרו חז"ל דכ"א נכונה מחנפתו של חבירו ולכאורה מה זה גמול ומענוג פינן דא"י לכנוס במחיצת חבירו ואף ששם הוא עולם שאין בו לא קנאה ולא תחרות אבל מפל מקום אין זה שלימות האמיתי פינן דלכ"א חסר שלימות ומענוג חבירו אף ידוע דמחול הואאליה מלחמתו בהיותו מבקש להכשילה ואחרי אשר תכין עצמה מקודם צאתה מקודש מןבטח אתה ונתנו ה' אלקיה בידה ושביה שביו פי ימסר בידה לכל אשר תחפון תטנו וירצה ה' דרכיה גם אויבה ישלים אתה לעבוד עבודתה גם עמו והנה אבינו יעקב בלכתו לחרו אל לבו הארמי ובתמימו וקדושתו בטמם צאתו מבאר שבע היינו מקום הקדושה התחיל להכין עצמו בדרך הג"ל פי נפשו יודעת מאד מקור ושורש הדבר חומרי המקום שהיה לשם מקום הטומאה מסמן עצמו בדרךיו למען לא ינתקו עבודות הקדושות ממנו לנצח והנה יציאתו בפעם הראשונה המונפת בפ' תולדות נתקלקל פי הפסקו אותו עשו ואלפיז בדרך לכו הוצרה הפתוב להזכיר עוד הפעם ויצא יעקב מבאר שבע יציאת צדיק עושה רישם בטמם הפרדו ממקום חיבורו והוא הנרצה בדרך מאור עינינו רש"י ז"ל וילה חרנה יצא ללכת לחרו דייקא פי הכין עצמו בהכנה רבה לדבר למען ישאר דבוק במקום קדושה ואבינו יעקב הצליח בדרך אשר הלה עלי' בכל הצטרכותו ודו"ק עוד יאמר ויצא יעקב מבאר שבע וילה חרנה נ"ל לפרש בדרך אחר בהיות פי הצדיקים העובדים את ה' באמת יהל גם יאור אור צדקתם ופירושתם לעין כל ולפעמים אשר לעין הרואה ידמה בצאתם החוצה באיזה פעם ממדרגתם הקדושה בפעולות שונות נראים פעושים דברים גשמים אל יפלא בעין הרואה פי אינו יודע מהית הדבר בהיותו אדם יראה לעינים וה' יראה ללב בהיות פי לב הצדיק נאמן את הש"י וירידה זו צורה עלי' ובזה הרבה בחי' שונות ומשנו' על מה ולמה זאת וא' מהם תבין עת אשא המשל בין תבין את אשר לפניך בהיות בעת אשר האדם צריך לעלות לאיזה מקום רום וגבוה וכבד עליו הדבר אזי הוא מוכרח להדוף את עצמו מעט ממקום מצבו ולהיות נחות דרגא עד אשר יוציא מחשבתו מפח אל הפועל לעלו' לרום והנה פן דרך ישר לפני איש הצדיק העובד בצדקתו וקדושתו להיות הולך ממדרגה למדרגה ומעולם לעולם גבוהים על גבוהים אזי יהרוס עצמו מעט ותנא הכנסה גמי הוצאה קרי ליה פי ע"מ פן הוא יוצא לכנוס כל פעם יותר פנימה לעולמות הגבוהי ועד"ז פירשנו בפסוק ברוך אתה בברוך וברוך אתה בצאתך ודרשו רז"ל שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא פביאתך כו' והנה לכאורה קשה אף ייעד הפתוב ברכה זו שתהא יציאתך כו' בתנאר ברכה אחרי פי המות הפוכו אף בדברינו הג"ל מבנאר פי הפתוב מבטיחנו באיזה פעם אשר יצא מאיזה עול' בחי' יציאה דייקא אזי תהי' בלא חטא פביאתך כו' פי תהא היציאה צורה הכנסה לעלות בכל פעם ממדרגה למדרגה ולעולמות יותר גבוהות ויציאת צדיק זה באופן זה בנודאי עושה רישם לטובה ובכרות ונחמות ומיני ישועות מאירות בכל העולם למלאות כל נפש ונפש די מחסורו וכל גויה וגויה די

משאלותיה והוא הנרצה בדברינו הנ"ל הפסוק ניצא יעקב מבאר שבע יציאתו בקודש
בדרך ובבחי' הנ"ל עושה רושם למעלה בכל העולמות להוריק די ופשע בכל העולמות
וילך חרנה פועל בטוב יציאתו בכונה הנ"ל שילך חרון אף המקום ב"ה מעל הבריות
ע"ד נימת פרח בחרן נון הפוכה פי יציאתו נרצה בעיני המקום ב"ה בהריחו את ריח
נחוח מעשיו בהכנסתו אחר זה יותר פנימה ממדרגה למדרגה יותר גבוה צדקת ה' יעשה
וידרוש טוב על ישראל ניצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה כו' עד סוף הפרשה הנה חנופה
הוא מלשון חינוף שמתנכין הדבר שהוא כמו דמצינו גבי חינוף הבגדים של בגדי כהונה
שנאמר למלא בהם את ידם לכהן לי כו' דהנה כל דבר אשר נעשה ונתחד להשראת
קדושה עליונה צריכים מקודם לעשות כלי נהנה ובית קיבול שיהי' מקום לקדושה
הבאה אח"כ לשרות בדבר שהוא וזהו נקרא חינוף כמו שמתנכין הנער במצות שיהא כלי
מוכשר לקבל טהרה והשראת קדושה אח"כ בעת שיגדל והנה יעקב אבינו הסתפל ביחוד
עליון בראשית המחשבה וראה שישוד כל העולמות הוא כנס"י כמו שאחז"ל ישראל
עלה במחשבה בראשית ברא אלקים את השמים כו' בשביל ישראל שנקרא ראשית והם
נקראו אכן הראשה שממנה הושפת העולם פי הם יסוד כל העולמות עליונים ותחתונים
ובמחשבה שם נקרא אכן בלשון יחודו פי שם בראשית הדבר נתאחד כללות ישראל
באחדות האמיתי במזל עליון והנה יעקב אבינו נתן שפלו ומחשבתו והניח מוחו על זה
הענין מה שהשתוקק יעקב להוציא הדבר מפח אל הפועל משורש אשר משם רעה אכן
ישראל אל התפשטות לנטוע כנס"י בגין שלם בכל ענינים בשני' עשר שבטי יה המכונים
נגד י"ב גבולי אלכסון ולהיות המרכבה שלימה מששים רבוא של ישראל כמו שאז"ל
אין השכינה שורה פחות מש"ר ולהיות קומה שלימה מכמה מינים אברים ופרקי' ולהיות
הכל מכונן נגד עולמות עליונים ואורות הקדושים ולהוציא זה האכן מן הפלל אל הפרט
ע"ז הניח יעקב אבינו ראשו ומוחו ומחשבתו וזה שהכתוב מכנה שיעקב הניח ראשו על
האבן זה פינני ודוגמא בעלמא ור"ל שהניח מחשבתו ושכלו בדביקות קדושה עליונה על
אבן הראשה הנ"ל אף שאין מקרא יוצא מידי פשוטו שבנודאי שכב יעקב על אבן ממש
ויצק שמן על ראש האבן כמבואר בהכתוב רק שרמז יעקב במחשבתו וכיון במעשה ידיו
אל דבר אחר אל אבן הרוחני הוא ראשית המחשבה הוא פונת יסוד כל העולמות להיות
מקושר הראשית עליון חל בחי' התחתונה הוא המעשה בכל ענפיו ובכל פרטיו להיות
בגין מפואר מפלטרין ומחדרים ומאדרין זו מזור"ל כל הצטרכותי יש לי מהבורא בכל
פעם שאני צריך אני שואל מאתו יתברך והוא נותן אבן עשו אינו צריך להיות דבוק
באלקות אמר יש לי רב שהבורא נותן לו בב"א ולפ"ז ניחא אף שבאמת אהב יצחק את
עשו מ"מ פיון שראה שמן השמים הנה לברך את יעקב וברכו שיתן לו ויחזור ויתן שעי"ז
יהי' דבוק בו י"ת ע"כ אמר לעשו סתם הנה משמני הארץ יהי' מושבה ר"ל שאמה בנדאי
אין רצונה להיות דבוק בו ית"ב ע"כ יתן לה הפל בפ"א ועל חרבה תחי' שזאת יהי' עיקר
הסיות שלך אבל לא שיהי' תלוני' הסיות בו ית' אף אעפ"כ הי' רצון יצחק שיהי' לעשו
איזה שורש קצת בקדושה ע"כ אמר לו ואת אחיך תעבוד שעי"ז יהי' לו אחיזה בקדושה
כענין שאמר ואתם הדבקים בה' וכי אפשר להדבק בבורא אלא כל המדבק עצמו בת"ח
כו' ולכן סיים והי' כאשר תריד ר"ל כאשר תצטער ותתחרט על העבירות שעשית אז
ופרקת עולו ואינה צריכה להיות עובד את יעקב רק תהי' דבוק בו יתברך ולכן כתיב והי'

לשון שמחה והבן והיה פאָשר תריד ופרקת עולו מעל צנאריה כו' לדקדק בפרכות שבינה יצחק את עשו נאמר ואת אחיה תעבד וקשה זאת אינה ברכה ועוד יש לדקדק שאיתא שעשו שאל את יצחק אבא האיה מעשרין את הסבן והאיה מעשרין את המלח ולמה שאל על זאת יותר מששאלו על שאר דברים והיינו תבואה ופירות ונ"ל כי יעקב אע"ה הוא מסיטרא דקדושה ועשו הי' מס"א ולע"ע קודם ביאת משיח צדקינו שיבוא ב"ב עדיין אנו צריכין ליתן חלק לס"א פידוע ע"כ לא נצטוננו ליתן מעשר מתבן ומלח וכדומה להם שאין אנו יכולין ליקח הכל לקדושה כמובן ולעתיד שתעבור ממשלת זדון מן הארץ הכל יתעלה לקדושה ויוכל להיות שאז יהי מצוה א' יתירה ליתן מעשר מפל מה שלא נצטוננו היום וזה ששאל עשו את יצחק אבא האיה מעשרין את המלח ואת הסבן פוננתו הי' מתי גייע הזמן שהכל יתעלה לקדושה ויצחק אמר לו ואת אחיה תעבד ר"ל כי הקליפה הוא שומר לפרי והי' פאָשר תריד ר"ל פשיבוא משיח צדקינו ב"ב והכל יתעלה לקדושה ויוכל להיות שאז יהי מצוה אחת יתירה ויהי תרי"ד מצות כי עתה יש לנו תרי"ג מצות אז ופרקת עולו מעל צנאריה ולא תהי' שומר לפרי כי הכל יתעלה לקדושה ב"ב אמן ודו"ק וישלח יצחק את יעקב וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו פירש"י אם יעקב ועשו איני יודע מה מלמדנו ונ"ל לפרש בדרה זה בהיות לכאורה קשה איה סיפן יצחק את יעקב בנו לשלחו אל לבן הארמי הלא מודעת מהותו ומהות מושבו ומקומו אף האמת יורה דרכו אשר הולך עלי' לברר ניצוצות הקדושות המפונרות שמה אשר כ"ז עמלו הבונים אבות הקדושים כל ימיהם והנה ראש המאמיני' הוא אבינו אברהם בקחתו את שרה לאשה דימה כי הוא תיקן כל הצורך בבררו מנתו אף פאָשר ראה כי נולד ממנו ישמעאל ג"כ אז ראה והבין כי עדיין צריה תיקון ואז קרא לעבדו זמן ביתו וצוה עליו לקחת את רבקה לבנו יצחק והוא גם יצחק חשב כי נתקן הדבר במלואו אף בראותו כי גם ממנו נולד עשו ויעקב שני הפכים אז הבין כי עדיין ניצוצות קדושות שם במקום הנ"ל זירז את בנו יעקב ללכת שמה בהשתדלותו יבררו כל הניצוצות הנמצאים שמה והוא הנרצה וישלח יצחק וגו' אחי רבקה אם יעקב ועשו דייקא אז ברוח בינתו הבין כי על ידו הוכרח עדיין התיקון ואחרי כי מלא את דבר אביו לכל דרכיו הי' משכיל ועלתה בידו להעלות משם האמהות הקדושו' ושנים עשר שבטי יה ודו"ק פרשת ויצא ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה דברי רש"י ז"ל יציאת צדיק מן המקום עושה רושם וכו' גם על וילך חרנה פירש"י ז' ל יצא ללכת לחרן נ"ל לפרש בדרה זה כי ידוע כל מגמת בריאת האדם להיות שם בארץ ואדם לעמלו נולד לעבד ולשמור מצותיו ב"ה בכל המדות ופעולות בהתדבקות היאות פאָשר דברנו מזה כמה פעמים בהיותו כסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמים בלכתו על הארץ ופעולותיו ומעשיו הגשמיים וראשו במחשבות הקדושים והטהורים מגיע השמימה עושים רצון הבורא בעבודתם השלימות הראוי אף בלתי אפשרי להיות תמיד בהיכל הקודש פנימה בדביקות אשר מוכרחים לצאת באיזה פעם חוץ והנה לפתח חטאת רובץ ע"ד צופה רשע לצדיק ומבקש להחטיאו ועד"ז פירשנו פסוק ויהי אף יצא יעקב מפל וכל לגמרי מאת פני יצחק אביו היינו פחד יצחק ועשו אחיו בא מצידו היינו יצר הרע בא לכן בטורם צאתם החוצה עושים רושם וסימן למען לא יפרדו ממקום חיבורם בקודש ומיד אחרי עשותם דברים ההכרחיים הפתוחות לחול מיד הם חוזרים לדבקותם

ולהתלהבות הגדול כמקודם מבלי תת שום פת לרודף השומר צעדם להכשילם פי החכמי עיניהם בראשם להבין תכלית הדבר מראשיתו לכן הם מכינים לזה ועד"ז פירשנו הפסוק כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שבי' כי תצא ממקום דביקותך תדע למלחמה על אויבך תכין עצמך למלחמת חובה כי בנודאי שונאך יערוך פירש אנמד זה למעשרות ה' ונראה דרש"י בא לפרש דהנה באמת אמרו חז"ל אין הברכה שורה בדבר הנמדד וכאן שהי' מדה וגבול ואיך נשתלח בה ברכה לכה פירש"י דאנמד זה ה' למעשרות דהנה טעם דאין הברכה שורה בדבר הנמדד הוא משום דכיון דאדם מקפיד למנותו ונותן בו מדה וגבול אי אפשר להתברך ולכה פירש"י דהי' זה הענין עבור מעשר דהי' צריך לדבר שבקדושה קדושת מעשר וכיון שהשורה על התבואה חיות רוחנית של הקדושה וטבע של דבר רוחני להתפשט עד אין שיעור לכה ויברכהו השם או י"ל דהנה בגשמיים המקום מקיף ומגביל את הדבר ההוא ואי אפשר לכנס בתוכו יותר מן החלל של הפלי או המקום המקיפו אבל ברוחניות אין מקום אשר יכול להקיפו והוא מתפשט עד אין שיעור וערך והנה אמרו רז"ל חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכול' היו ידועי רק א' שלא השיג שונאמר ותחסרהו מעט מאלהים ואלו הנז"ל שערי בינה הם בכל חלקי הבריאה ונאפילו בצומחים בכ"א כמוס פת ושכל רוחני מכל הנ' שערים ולכה י"ל דרף רמז בעבור זה שיעור תרומה גדולה היא תרי ממאה אחד מחמשים דכמו בנ' שערי בינה יש שער א' שאינו מתגלה לב"א ונאפילו למשה רבן של נביאים כמוסין בכל הדברי אשר כמוס בה פחות מכל החמשי' שערים כמו בתבואה ולכה אמרה תורה להפריש חלק א' מחמשים חלקים ויהי' קודש לה' דוגמת שער החמשים אשר הוא קדש קדשי וטמיר ונעל' מבני אדם וזה נקרא תרומה גדולה שהוא א' מנון שערי בינה נגד נ' גדולה הפתובה בתורה בתיבת נוצר חסד שהוא מסטרא דבינה ושם הם אתנון רברבין פנודע וא"כ בכל דבר שהצדיק עושה למטה דוגמת הקדושה למעלה ופוחת איזה דרף ושכל לכנס אל החמשים שערים הנ"ל אז נעשה מזה העובדא ג"כ שער אחד כיון שהיא דוגמא של מעלה ונחשב כאילו הם כפולים ונמצא ע"י עובדות הצדיק הם מאה שערים כיון שמקשר הגשמי עם הרוחני ועושה עובדא למטה ומעורר שרשו המרומז נגד דבר זה למעלה ושורה על עשי' זו רוחנית הקדושה ואז ממילא חל על הדבר הזה ברפת השם וז"ש ויזרע יצחק בארץ ההוא שהי' מקום מוגבל ארץ הזו וגם שנה הזו והי' מוגבל בזמן ובמקום אף עי"ז שהוציא מאה שערים שהתעורר במעשיו החמשים שערי בינה העליונים וקשר אותם במעשה של מטה וכללו בקדושה הרוחנית ונעשה מאה שערים וע"י השורה ברכה על הזריעה זו וזה שאמר ויברכהו השם והבן והי' כאשר תריד ופרקת עלו מעל צנאריך.

לכאורה יפלא איך עלה כזאת בדעת יצחק אבינו לברך את עשו מידי כאשר תריד יפרוק עלו הלא יש ב"א אשר מגמתם וחספצם לעבודת השם ולהגות בתורה ויש להם מניעות גדולות טרדת הזמן ועול הפרנסה אשר תטרידהו מעבודת השם אף נראה דאיתא בגמרא כ"מ שונאמר ויהי לשון צער והי' לשון שמחה וזה פננת יצחק אבינו והי' כאשר תריד היינו אם יהי' לאיש הישראל שמחה בהסרת עול התורה מעל שפמו ובהתרשלו בעבודת השם ב"ה וב"ש וזה והי' לשון שמחה אז ופרקת אבל כ"ז שיהי' לאדם צער ויאנח על אשר יקצר בעבודת השם ב"ה וב"ש ולא יוכל להגות בתורה אזי אין לו שום פתחון פה לקטרג עליו חלילה וחסלילה כנ"ל (ויצעו כי דברי תח"ז מיוסדים על מאמר חז"ל אשר

אָמרו וַיְהִי לְשׁוֹן צַעַר וְהָיָה לְשׁוֹן שְׂמֵחָה אֲעֲתִיק פֶּאן מַה שְׂשִׁמְעֵתִי בְּשֵׁם אַא"ז פִּירוּשׁ
הַמְּאָמֵר הַזֶּה וְנ"ל) הִנֵּה יְדוּעַ דְּהֵנְאוּ רוּמְזוֹת לְרַחֲמִים פִּידוּעַ לִי"ח וְנִמְצָא מִמִּילָא מוּבָן דְּבָרֵי
חז"ל כִּי וַיְהִי לְשׁוֹן צַעַר כִּי יְהִי בְּלֹא נֹא"ו הוּא ל' עֲתִיד וְהֵנְאוּ מְהֻפְכֶּת לְשַׁעֲבֵר וְאִילוּ הִי
הַפְּתוּב מְדַבֵּר פֶּאן מְלִשׁוֹן שְׂמֵחָה לֹא הִי הֵנְאוּ בְּאֵ בְּתִיבָה זֹו לְהַפְּכוֹ לְשַׁעֲבֵר הִלֵּא טוֹב הִי
שְׂיֵהָי' הַשְּׂמֵחָה לְהַבָּא אָף ש"מ דְּהַפְּתוּב מְדַבֵּר פֶּאן מְלִשׁוֹן צַעַר וְהֵנְאוּ רוּמְזוֹת לְרַחֲמִים
וּמְהֻפְכֶּתוֹ לְשַׁעֲבֵר שְׂפָכֵר הִי וּמַעֲתָה יְהִי כֹל טוֹב וְהַשְּׂמֵחָה יוּבֵן וְהִי לְשׁוֹן שְׂמֵחָה כִּי הֵנְאוּ
מְהֻפְכֶּתוֹ לְהַבָּא כִּי הִי בְּלֹא נֹא"ו מְשֻׁמֵּשׁ לְשׁוֹן עֲבֵר וְאִילוּ הִי הַפְּתוּב מְדַבֵּר פֶּאן מְאִיזָה צַעַר
חֲלִילָה לֹא הִי הֵנְאוּ בְּאֵ בְּתִיבָה זֹו לְהַפְּכָה לְעֲתִיד כִּי הֵנְאוּ מְדַתָּה רַחֲמִים אֲלֵא ש"מ דְּהַפְּתוּב
מְדַבֵּר פֶּאן מְאִיזָה שְׂמֵחָה וּלְכַף בְּאֵה הֵנְאוּ בְּתִיבָה זֹו לְהַפְּכוֹ דְּדִיבּוּר לְעֲתִיד שְׂיֵהָי' עֲלִינוּ
כֹּל טוֹב אֲמֵן סֵלָה וְעַד וְהָיָה פְּאֲשֶׁר תֵּרִיד הַמְּפָרְשִׁים גְּדַחֲקוּ בְּכִי הַפְּתוּב וְנִרְאָה דְּהִנֵּה יֵשׁ
לְדַקְדָּק עוֹד דְּבִבְרָכָה שְׂפִינְרָף אֵת עֲשׂוֹ אֲמַר לוֹ הִנֵּה מְשֻׁמֵּשׁ אֶרֶץ כּו' וְאֵת אֲחִיף תַּעֲבֹד
דְּלָמָה לֹא לְהַזְכִּיר זֹאת בְּבִרְכָה וְגַם יִצְחָק אָהֵב אוֹתוֹ כַּמ"ש וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֵת עֲשׂוֹ אָף י"ל
דְּהִנֵּה אָמְרוּ חז"ל וַיִּתֵּן וַיִּחְזוֹר וַיִּתֵּן לְכֹאֲרָה קִשָּׁה מְדוּעַ עוֹשֶׂה הַקַּב"ה כִּכָּה שְׁנוֹתֵן לְהַצְדִּיק
פַּעַם אַחַר פַּעַם וְכִי קִצְרָה יְדוּ ח"ו לִיתֵן לוֹ בְּב"א אָף דְּבִאֲמַת אִם הִי נוֹתֵן לוֹ כֹּל הַצְּטֻרְכוֹת
בְּפ"א הִי יָכוֹל לְשַׁפְּחֵת טוֹבוֹת הַבוֹרָא פְּעֻנָן שְׁנֹאֲמֵר וַיִּשְׁמֵן וַיִּשְׁרוּן וַיִּבְעֹט נֹזָה מִהַטּוֹבוֹת
הַבוֹרָא שְׂיִצְטֻרָף תְּמִיד לְשִׂאוֹל מֵאֵתוֹ יִתְבַּרָף וְנֹזָה וַיִּתֵּן לָהּ הָאֱלֹקִים הִינֵנוּ שְׂמֵחָה שְׂיִתֵּן וַיִּחְזוֹר
וַיִּתֵּן עִי"ז יִתֵּן לָהּ הָאֱלֹקוֹת שְׂיֵהָי' דְּבוּק תְּמִיד בּוֹ יִתְבַּרָף וְנֹזָה הַהַבְּדֵל שֶׁאֲחֻז"ל שְׂיִעֲקֹב אֲמַר
יֵשׁ לִי כֹל כּו' מִפְּנֵי שְׂהִיָּה מְדָתוֹ עֲזָה אֲבָל בֵּאֵמ' תּוֹלְדוֹתָיו שֶׁל יִצְחָק וְשָׂרְשׁוֹ הֵם חֲסִדִים
גְּדוֹלִים אָף שְׁאוֹרוֹת הַחֲסִדִים הָאֵלוּ הֵמָּה גְּנוּזִים וּמְכֻסָּים בְּמִדָּה זֹו שֶׁל שְׂמֵחָה אֲבָל
הַחִיצוֹנִיּוֹת הַמְּתַפְּשָׁטוֹת מְמַדָּה זֹו הוּא דִּינִים וּגְבוּרוֹת וּזש"ה מָה רַב טוֹבָה אֲשֶׁר צְפִנְתָּ
לִירְאִיף ר"ל בְּמִדַּת הִירְאָה הוּא בְּחִי צְפוּן בּוֹ גְּנוּז וְטָמוּן רַב טוֹב וְרַב חֶסֶד וּבְזָה אֲבִין מַה
שְׂאָנוּ רוֹאִים שְׂזָהֵב חָשׁוּב בְּעוֹלָם יוֹתֵר מִן הַפְּסָף אֲלֵא נִדְאִי דְּבִתּוֹף בְּחִי זָהֵב נְעֵלָם בְּתוֹכוֹ
חֲסִדִים יְקָרִים וְאוֹרוֹת גְּנוּזִים אָף שְׁחִיצוֹנִיּוֹת הַדְּבָר הֵם בְּחִי הַסִּיגִים הַנִּקְרָא הַתּוֹכָא
דְּדִהָבָא וְהִנֵּה פַעַת שְׂאֲנַחְנוּ בְּגִלוֹת אֵין בְּנוּ כַח לֵינֵק מִן הַמְּדָה הַזֹּו וְלְהַמְשִׁיף שְׂפַע מִן
הָאוֹרוֹת וְהַחֲסִדִים הַטּוֹבִים הַצְּפוּנִים בָּהּ מִחֲמַת שְׂכַעַת שְׁלִיטַת הַחִיצוֹנִים וְהַתְּפֻשָׁטוֹת
הַשְּׂמֵחָה אֲבָרַת בְּעוֹלָם וְצָרִיכִין אָנוּ לְהַמְשִׁיף חִיּוֹת רַק מִן הַיָּמִין הַפְּשׁוּט וּמִן חֲסִדֵי
אֲבָרָהֵם הַמְּגוֹלִים עַד בִּיאַת מְשִׁיחֵנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְאֵז שְׂיִסְלַק הַבוֹרָא כֹּל הַחִיצוֹנִיּוֹת מִן
כֹּל הַעוֹלָמוֹת וְנִגְלָה כְּבוֹד ה' וַיִּתְגַּלֶּה פְּנִימִיּוֹת הָאוֹרוֹת מִן כֹּל הַמְּדוֹת וַיִּתְגַּבֵּר הָאוֹר בְּעוֹלָם
וְאֵז יִתְאַחֲדוּ הַמְּדוֹת וַיִּנְמַתְקוּ כֹּל הַגְּבוּרוֹ' אֲבָל לַע"ע אֵין בְּנוּ כַח לְמִשְׁנֵף טוֹבוֹת מְמַדָּה זֹו
וּמִן הָאוֹר הַגְּנוּז כְּמוֹ שְׂפִירָשׁ"י גַּבִּי וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹקִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ
עִי"ש כִּי בְּאֲמַת אוֹר הַנִּזְכָּר חֲמֻשָּׁה פְּעָמִים בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית זָה גְּנוּז לְצַדִּיקִים לְעֲתִיד
לְבוֹא וְאָף זָה הָאוֹר הַנִּמְצָא בְּעוֹלָם הוּא ג"כ בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם כְּדִי שְׂיִוְכְלוּ הַנִּבְרָאִים לְקַבֵּל
וְלִיְהִנּוֹת מִזָּה הָאוֹר עַד עַת הַגְּאֻלָּה שְׂיִסְרֵר הַחוּשָׁף וַיִּתְרַבֶּה הָאוֹר וַיִּוצֵיא הַקַּב"ה חֲמָה
מִנְּרִתִיקָה אֲבָל בְּאֲמַת גַּם בְּמִדַּת הַגְּבוּרָה נִכְלָל וְכַמוֹס שׁוֹרֵשׁ הַחֲסִדִים וְהַיָּמִין מִדַּת אֲבָרָהֵם
נִכְלָל בְּמִדַּת שְׂמֵחָה שֶׁל יִצְחָק וּזש"ה וְאֵלָה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק הַתּוֹלְדוֹת וְהַשָּׂרֵשׁ וְהַפֶּחַח הַכְּמוֹס
בְּמִדַּת יִצְחָק כְּמוֹ הַבֵּן אֲשֶׁר הוּא מוֹשָׁרֵשׁ בְּטַפְּהָ הַבָּא מִן הַמִּנְחָה שֶׁל הָאֵב הוּא בְּאֲמַת בְּחִי
חֶסֶד מִדַּת אֲבָרָהֵם וּזש"ש בֵּן אֲבָרָהֵם וְכַח הָאֵב נִכְלָל בְּכַח הַבֵּן וְהַבֵּן וּבְזָה יִתְבָּאֵר דְּבָרֵי
הַפְּתוּב וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא וַיְבוֹאוּ עֲבָדֵי יִצְחָק וַיַּגִּידוּ לוֹ עַל אַנְדוֹת הַבָּאֵר אֲשֶׁר חֲפְרוּ וַיֹּאמְרוּ

לו מצאנו מים דהנה לפי הנ"ל שפכתנו שיש טובות מגולים וטובות גנוזים והוא דהבורא ית"ש הטביע בכנס"י בכללות ובפרטות בכל אדם אשר יש בו מעיין ובאר של מים חיים ונובע של כל מדות העליונות נובע של חכמה בינה ודעת נובע של תורה וחקמת אלקות וכדומה אף שהמעיין הוא סתום בעפריות החומר וחושף של הגשמיות הסותם המעיין ומעכב הנובע הזו וצריך האדם לחפור הבאר שהוא ולהסיר המסך המכדיל המעכב את הנובע הנ"ל ויש צדיק אשר הקב"ה מתנהג עמו בתסדים מגולים וע"י אור התורה אשר בו ואור המצות פותח הנובע ומקור של מים חיים ומדבק עצמו להבורא אבל יש ב"א אשר יש להם מסכים גדולים ואדמת וארצית חומרית סותם מאד את המעיין וצריך הקב"ה לסבב אליו סבות ולגלגל עליו ע"י מדת הגבורה להסיר ממנו החושף ואז נתגלה המעיין ונפתח אליו הנובע ויוצא ממנו מים חיים ר"ל מיין נוקבין מתפתא לעילא ע"י תורה ומצות וזה הפחי' נקרא עבדי יצחק שהם שלוחים של מדה זו אשר הקב"ה מגלגל סבות על האדם ע"י שלוחי הדין ואח"כ פשנפתח המעיין אז נסתלק מהאדם כל הסיבות והדיני' וכל הגבורות נמתקים וז"ש ויבואו עבדי יצחק שלוחי הדין כשעושי' פעולתם ופוחתין המעיין אז נמתקין הגבורו' ומתהפכי' לסגורים ולפרקליטים וזש"ה ויגידו לו ע"ד ממגד תבואות שמש שנמתקים ע"י וז"ש על אנדות הבאר אשר חפרו ר"ל שפתחו הבאר אשר הי' סתום מחשכת החומר ויאמרו לו מצאנו מים אשר יוצאים מכל אדם כשנפתח אור נשמתו ואז מתחיל להתנוצץ אור התורה והמצות ונמשכין מיין נוקבין לכל העולמות וכן הדינים מתהפכין לרחמים וחסדים גדולי' אמן כן יהי רצון ויתרוצצו הבני' בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי כל המפרשים על תורתנו חקרו גם דרשו לבא על פונת הפסוק הזה ונ"ל לפרש בעזהש"י על כננה זו להיות שרז"ל דרשו ויתרוצצו כשהיתה עוברת על פתחי עכו"ם עשו מפרס לצאת וכשהיתה עוברת על פתחי שם ועבר יעקב רץ ומפרס לצאת אמנו רבקה הבינה מזה כי שני הבנים בבטנה צדיק ורשע וזאת היא שתי הריצות ובראותה זאת היא מדברת על לבה מדוע אנכי נופל משרה חמותי אשת אברהם המוליד ג"כ צדיק ורשע ולא יצאו שניה' מאם אחת הלא ישמעאל הוא בן אמה שפחת שרה ויצחק בן הגבירה שרה אשר זרע קדש מצבתה מהראוי הי' גם כן להיות בן למה זה אנכי המוכנת לשניהם והש"י השיבה ע"י שם כי שני גוים בבטנה שני גאים פתיב זה אנטינוס ורבי גרי האמת יואחז מנשו לזאת יש הפרש בין שרה ובינה כי שם הי' ההכרח להסב הדבר אל השפחה בהיות ישמעאל לבדו יחי' את נפשו להצילה מרדת שחת בתשובתו המעולה אף אין יוצא ממנו שום גר לה' להסתפח בנחלת השם ונבדל הרע מן הטוב לגמרי וכ"א מצא משפן לו בן השפחה להשפח' וכן הגבירה להגבירה אמנם לא כן עמה אשר מעשו יבואו גרים אמתיים כגון אנטינוס וחביריו וזה מאתי שיצא עשו ממך ויהי' נאחז בקדושה ועמה בא נבא לבאר ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר א"כ למה זה אנכי וייקא שיצא דוקא ממני ויאמר ה' לה שני גוים בבטנה גאים פתיב כנ"ל לכן גם לעשו נמתי שם ויד להאחז בקדושה והם יבררו כל הניצוצות קדושות ממנו ויזרע יצחק בארץ שהוא וימצא בשנה שהוא מאה שיערים ויברכהו השם.

הנה רש"י ז"ל לועי"ז נפתח שערי שמחה בעולם ובא חזנה ותענוג לכל העולמות עליונים ותחתונים והנה יצחק אבינו הסתפל בזה המדרגה אשר הצדיק יוכל להביא שמחה לעולם ע"י קישור וקירוב הכנס"י אל ההשגחה עליונה אבל והוא יושב בארץ הנגב ע"ד דמצינו

בבת פֶּלֶב שְׁאֵמְרָה לְאִבִּיהָ אֶרֶץ הַנֶּגֶב נִתְּנָה ר"ל שְׁהוּא מְנוּגָב מִכָּל ר"ל שִׁיִּצְחָק הִסְתַּפֵּל
בְּעֵצְמוֹ שְׁהוּא עֲדִינָן מְנוּגָב מִזֶּה הַבְּחִי' וּבְאֵמַת צָרִיף הַצְּדִיק לְקִרְבַּח בְּחִי' הַתַּחְתּוֹנָה לְהַשְׁגָּחָה
עֲלִיוֹנָה וְהוּא גִילַת הַתַּחְתִּית לְגִילַת הָעֲלִיָּת אוֹ י"ל דְּהוּא יוֹשֵׁב לְשׁוֹן נִסְתָּר דְּקָאֵי עַל הַקַּב"ה
שְׁהוּא יוֹשֵׁב בְּסִתְרָ וְנִעְלָה מִכָּל יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב ר"ל שֵׁע"י הַצְּדִיק הַמְּקַרֵּב וּמְקַשֵּׁר כִּנ"ל
עִם הַשְׁגָּחָה עֲלִיוֹנָה עִי"ז מְבִיא הַבּוֹרָא לְמִדַּת הַחֶסֶד שְׁהוּא נִגְבָּה בְּחִי' דְרוֹם הַרוֹצֵה
לְהַחֲפִים יְדָרִים שְׁהַחֶסֶד הוּא עֲנָף הַחֲכָמָה שְׁעַל יְדֵי הַחֲדָנָה גּוֹרֵם שְׁהוּא יַתְּבַרַף מִתְּנַהֵג
בְּחֶסֶד וּמִשְׁפִּיעַ טוֹבוֹת לְעוֹלָם וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשֻׁדָּה ר"ל שִׁיִּצְאָ יִצְחָק מִבְּחִינָה הַנִּזְ"ל
לְשׁוֹחַ בְּשֻׁדָּה ר"ל ע"ד שֵׁאֲחִז"ל אֲבָרְהָם קָרָא הֵר וַיִּצְחָק קָרָא שְׁדָה וַיַּעֲקֹב קָרָא בֵּית
וְהִנֵּה יִצְחָק הִסְתַּפֵּל בְּחִוְרָבֵן הַבֵּית מְקַדָּשׁ וְחִוְרָבֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל צִיּוֹן שְׁדָה תַּחְרַשׁ וּז"ש לְשׁוֹחַ
בְּשֻׁדָּה ר"ל הִסְתַּפֵּל בְּבָחִי' שֶׁל חִוְרָבֵן הַבֵּית לְפָנוֹת עָרֵב לְפָנוֹת וּלְבַעַר אֶת הָעָרֵב הַמְּרַוְּז
לְדִינָיִם ר"ל שְׁרָצָה לְהַשְׁתִּיק וּלְהַכְרִית שְׁלֹא יִהְיֶה עַל זָרַע יִשְׂרָאֵל שׁוֹם שְׁלִיטַת הַחִיצוֹנָיִם
וְקִטְרוֹג וְדִין ח"ו וַיִּשְׂא עֵינָיו וַיִּרָא וְהִנֵּה גְמָלִים בְּאִים ר"ל שְׁהַסְתַּפֵּל כָּל גְּמוּל הַטּוֹב שְׁיָבוֹא
לְיִשְׂרָאֵל עִי"ז אֲשֶׁר אִף שְׁהֵם בְּגוֹלָה בֵּין הַחֲזוּמוֹת וַיֵּשׁ לָהֶם שְׁפַע מְעַט מִן הַמְּעַט אַעֲפ"כ
עוֹבְדִים אֶת הַשֵּׁ"י וְשׁוֹמְרֵי הַתּוֹרָה וְהַמְּצוֹת וְעִי"ז צָפוֹן רַב טוֹב לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְהַקַּב"ה
יְגַמּוֹל לָהֶם כְּמַעֲשֵׂיהֶם עֲשִׂיהֶם וְתַשָּׂא רַבְּקָה אֶת עֵינָי ר"ל שְׁכִינַת עוֹזְנֵי הַמְּכֻנָּה בְּשֵׁם
רַבְּקָה וְתַרָא אֶת יִצְחָק ר"ל הוּא מְסַתְּפֵל בְּזֶה הַבְּחִי' שֶׁל יִצְחָק וְהִיא לֹא נִיִּחָא בְּזֶה
שִׁישְׂרָאֵל יִסְבְּלוּ עוֹל הַגְּלוּת אִף שִׁיְהִיָּה לָהֶם גְּמוּל טוֹב אַח"כ וְתַפּוֹל מֵעַל הַגְּמֵל ר"ל מִזֶּה
הַבְּחִי' שֶׁל הַגְּמוּל אֲשֶׁר יִמְשֹׁף מִהַגְּלוּת וְתַאֲמַר מִי הָאִישׁ הַלְזָה הַהוֹלֵף לְקַרְאֲתָנוּ בְּשֻׁדָּה
ר"ל מִי זֶה הַצְּדִיק אֲשֶׁר הוֹלֵף בְּזֶה הַבְּחִי' שֶׁל הַשְׁדָּה ר"ל חִוְרָבֵן הַבֵּית וְהַגְּלוּת בְּאֵמַת יֵשׁ
כְּמָה צְדִיקִים אֲשֶׁר רְצוֹנָם בְּזֶה שֵׁע"י ז' יְקַרְבוּ יִשְׂרָאֵל א"ע לְהַבּוֹרָא וַיְהִי לָהֶם גְּמוּל טוֹב
וַיֹּאמֶר הוּא אֲדוֹנֵי ר"ל זֶה הַבְּחִי' שֶׁל אֲדוֹנֵי ר"ל מִדַּת יִצְחָק הוּא מִדַּת גְּבוּרָה וְתַקְחָה הַצְּעִירָה
וְתַתְּכֶם ר"ל שְׁשְׁכִינַת עוֹזְנֵי רֹא' שֶׁהַכּוֹס"י הוּא בְּגָלוּת אֲזִי הוּא מִתְּלַבֶּשֶׁת בְּכְמָה לְבוּשִׁים
וּמִשְׁתַּמֶּשֶׁת עִמָּנוּ בְּגָלוּתָא כִּי בְּכָל מְקוֹם שְׁגָלוּ יִשְׂרָאֵל גָּלָה שְׁכִינָה עִמָּהֶם אִף שְׁאִינוּ
בְּהַתְּגָלוּת אֲבָל הוּא בְּאֵתְכֶסֶיָא וְאִי"ה בְּזִמָּן הַגְּאֻלָּה אֲזִי וְנִגְלָה כְּבוֹד ה' וְתַפְּשׁוּט אֶת עֲצָמָה
מִכָּל הַלְבוּשִׁין וְתַתְּגָלָה מְלֻכוֹתוֹ עֲלֵינוּ וַיִּקְוִים הַכְּתוּב וְלֹא יִכְנָף עוֹד מוֹרִיכֶם וְהִנֵּה עֵינָינוּ
רוֹאוֹת כו' אַכִּי"ר פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת וְאֵלָה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אֲבָרְהָם יְבוֹאֵר עַפ"י שְׁפָתָיו
הַמְּקוֹנְבִלִים דִּיִּצְחָק קוֹנָם עֲקִידָתוֹ לֹא הִי לוֹ כַּח הַמּוֹלִיד וְהִנֵּה קוֹנָם עֲקִידָה לֹא כְּתִיב רַק
פ"א אֲבָרְהָם וְהַאֲלֵהִים נִסָּה אֶת אֲבָרְהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבָרְהָם כו' וְאַחַר הָעֲקִידָה כְּתִיב וַיִּקְרָ'
אֵלָיו כו' וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבָרְהָם אֲבָרְהָם כו' וְאֲזִי נַעֲשֶׂה מִסְטָרָא דְּדַכּוּרָא וְזֶה פִי' הַכְּתוּב וְאֵלָה
תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אֲבָרְהָם אֲבָרְהָם ר"ל בְּעַת שְׁנַעֲשֶׂה בְּחִי' בֶּן אֲבָרְהָם אֲבָרְהָם הֵינֵנוּ עֲקִידָה
זוֹ הוֹלִיד אֶת יִצְחָק ר"ל שְׁנַתְּהוּהָ בּוֹ כַּח הַמּוֹלִיד כִּנ"ל אוֹ יְבוֹאֵר בְּדָרְךָ הַפְּשׁוּט לִוְלֵא פִי'
חז"ל דְּהִנֵּה יִצְחָק הִי לוֹ ב' בְּנִים א' צְדִיק וְאֲחָד רָשָׁע וְהֵינֵנוּ שִׁיִּעְקֹב בְּאֵת יִצְחָק שֶׁהִי
צְדִיק בֶּן צְדִיק כְּמוֹ שְׁפִירָש"י ז"ל וְעֲשׂוֹ הִי מְסֻטְרָא דְּרַבְּקָה וְכֵן בְּאֲבָרְהָם יִצְחָק הִי
מְסֻטְרָא דְּאֲבָרְהָם וַיִּשְׁמַעְאֵל מִצַּד הַגֵּר וְזֶה פִי' הַכְּתוּב וְאֵלָה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק ר"ל מִהַתּוֹלְדוֹת
שֶׁל יִצְחָק שְׁהִיָּה אֲחָד צְדִיק וְאֲחָד רָשָׁע מוֹכַח דְּאֲבָרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק דָּאֵם כְּדַעַת לִיצְנֵי
הַדּוֹר שְׁמַאֲבִימְלָךְ נִתְּעַבְרָה א"כ מְדוּעַ הִי אֲחָד צְדִיק וְאֲחָד רָשָׁע וְהִבֵּן הֵיטֵב א"י דְּהִנֵּה
מֵה הִי דַעַת לִיצְנֵי הַדּוֹר שְׁשִׁתְּהָ כ"כ עִם אֲבָרְהָם וְלֹא יְלָדָה הָא הֵמָּה רָאוּ שִׁיִּצְתָה חוּץ
לְטַבַּע מֵה שְׁהוֹלִידָה ל' שְׁנָיִם וּג"כ קָשָׁה מֵה אֲהֵנִי לִי שְׁצַר קְלִסְתֵּר כו' הָא מְבוֹאֵר מִדְּבָרֵי

המחקרים דאשה שמזנה מ"מ הולד דומה בצורתו לבעלה מפני שבעת זנות מחשבתה על בעלה ונראה דהנה אנו אומרים יוצר אור ובורא חןשה להוציא מלב הפינים דמי שפרא כו' ונה הי' דעת הליצני הדור האיה אפשר שאברהם שהי' מדתו חסד הוליד את יצחק שמדתו היא גבורה ונהה מבואר בזה"ק דמאן דהוא בחי' חסד פניו חינוך ומי שהוא בחי' גבורה פניו סומקו כמו עשו אדמוני ונה פי' הפתוב אברהם הוליד כו' ר"ל שצר קלסתר פניו היינו שהי' פניו מעידות שהוא מסיטרא דחסד או מהתולדות הי' מוכח היינו מייעקב שהי' מדתו חסד דומה לאברהם ונה תשובה לליצני הדור ונה מ"ש בפ' ויצא אלהי אברהם אביה וביצחק לא נאמר אביה ונה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק דהנה אף שלפי ראות עינינו בתורתנו הקדושה ובספרי חכמי האמת מצינו דמדת אברהם הוא אהבה וחסד שהי' מדתו תמיד לקרב כל בני אדם אל עבודת הבורא ולגמול חסד עמהם בגופו ובממונו והוא הי' מרכבה לימין ופתח שערי חסד בעולם אבל ביצחק אבינו מצינו בתורה שהי' מדתו ענה וגבורה להודיע ולפרסם בעולם אלקותו ותברך ע"י שר ועונש לירא ולפחד מפניו ותברך ולא נשא פנים לשום בן אדם בעולם כמו שמצינו בתורה שלא חלק פבוד אף למלכות כמו שאמר מדוע באת אליהש"י נס על ידו פי לפי שאברהם אמר ואנכי עפר ואפר ומנשל מקשיב על דבר אמת כל משרתיו צדיקים והתחזק א"ע שאינו פדאי והתפלל להש"י ב"ה שיטע אהבתו ויראתו בלבו והפשט כף הקרה נא לפני היום הבחי' ה' אלקי אדוני אברהם זאת הבחי' הגם שאינו פדאי לבוא לזאת הבחי' פי לפי ערף מעשי אינו פדאי שלא באתי ממדרגה למדרגה מ"מ הקרה נא היינו שלא פדרף הטבע רק פדרף מקרה כמו מציאה אבוא לזאת הבחי' תיכף בזכות אברהם והיינו ועשה חסד עם אדוני אברהם שמתעשה חסדף עמי בעבור שאדוני הוא אברהם ועוד בפשוט ועשה חסד וכו' והיינו שאהיה פדאי שמתעשה על ידי חסד עם אדוני אברהם וישם לפניו לאכול וי"ל ע"ד דאיתא בזה"ק שלא אכל עד דתתיבה מבי מלפא והיינו עד אם דברתי דברי ויש לומר הרמז בזה הפסוק ואומר אל אדוני אלי לא תלך האשה ופירש"י אלי פתיב ונ"ל דהפשט בהפתוב הוא כף דהיינו שהתפלל להש"י שלא תלך האשה אחריו והיינו אלי לא תלך וגו' וכוננתו הנה שיקח בתו כמו שפירש"י ויהי פאשר שמע וישתחו ארצה לה' ולעיל פתיב ויקוד האיש וישתחו לה' תיבת ארצה צריף פי' גם לכאורה מאי קאמר ויהי שידוע שקצת מרומז על צרה ומה הוא אדרבא היא בשורה טובה ונראה כף שידוע שלבן הנה רשע וגם בתואל ונהה עבד אברהם שהנה מורגל לשמוע דבריו הקדושים של אברהם אז לא הנה יכול לשמוע דברי רשעים הגם שהנה לטובה פי' דוע טובתן של רשעים וגו' ולכך קאמר ויהי לשון צער פאשר שמע את דבריהם זה הנה לו צער ששמע דבריהם הגשמים לכך וישתחו ארצה לה' היינו שהשתחנה בבחי' ארצות לה' ולעיל פשדיבר העבד עם רבקה פתיב ויקוד האיש וישתחו לה' פי היא היתה צדקת גדולה והנה יכול העבד להשתחות בגודל דבקות לה' ויצחק פא מבא פאר לחי ראי כו' עד סוף הענין י"ל דרף רמז והוא דהנה כל העובדות של הצדיקים אינו רק להביא שמחה ותענוג להבורא שהוא ותברך ישמח בעולמו ויהנה לו שעשועים ותענוג מפל הנבראים ועי"ז רצון הצדיק ותשוקתו תמיד שיהנה לזרע ישראל שפע ברכות ורב טוב שלא הנה לכנס"י הן בכלל והן בפרט שום חסרון וצער ח"ו א' מחמת שהוא מצנה לאהוב את ישראל ועוד שאהבת ישראל נקשרת באהבת הבורא והוא אהד

כי מי שאוהב את השם הוא אוהב את ישראל עמו כי ואהבת לרעה כמוה עם מצות ואהבת את השם אלהיה כו' הוא אחד כמו שפסמכו אנשי כנה"ג ברכת הבוחר בעמו ישראל באהבה גי' אחד אל מצות שמע ישראל כו' אחדות השם ואהבתו והנה הצדיק מקשר מחד השני אהבות זו לזו כי מחמת שאוהב את השם ורוצה לשמח את הבורא והצדיק שמאמין שפכל צרת ישראל פביכול לו צר ועי"ז שממשיך טובות לישראל ופותח עולם השמחה והתדנה עי"ז שמח הקב"ה עם ברואיו ועי"ז נעשה יחוד בין אהבת ישראל לאהבת הבורא וז"ש בזה"ק כי מצטרפים אותיות א"ח מאחד עם אותיות ש"מ משמע ונעשה צירוף אשמח ונה הצירוף בא ע"י הצדיק שמקשר אחדות הבורא ואהבתו עם אהבת ישראל ע"י שפותח עולם השמחה ומביא תענוג וחדנה להבורא נמצא הצדיק הוא מקנשר בעולם התדנה מחמת שחפצו ורצונו דבוקה שם לפתוח מקור השמחה והנה ידוע דבאר נקרא כנ"י מחמת שהם כמעין הנובע היות שע"י נשמות ישראל נמשך שפע ומימי חסדים לכל העולמות הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים והם הצניורות של כל השפעות וע"ז נאמר תהום אל תהום קורא לקול צנוריה כי נשמות ישראל המה הצניורות של השפע אשר ע"י תמשך מתהום התחתון לעליון והנה לחי ראי נקרא חיות הבא מהשגחת הבורא כי הבורא ב"ה בכ"מ שהוא יתברך משגיח שם הוא החיות שלו דהנה ידוע מאחז"ל דמתחילה עלה במשכה לברוא את העולם במדה"ד ראה שאינו מתקיים שיתף מדה"ר דלקאורה הוא תמוה דהא אצל הבורא ית"ש לא שייך שום השפנות חלילה פדכתיב אני ה' לא שניתי אף דהשורש הדבר הוא כף דהנה באמת קודם שנברא העולם הי' כל הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים פלולים פכחו וכמוסיף בעצמותו קשורים בו פשלהבות הקשורה בגחלת והנה מיד פשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולם שיצאו כל הדברים הנעלמים פכוחו וכמוסים בהיכל הקודש פנימה לצאת לחוץ זאת היציאה גופה הוא ירידה לפני הדבר ההוא ונה הוא הצמיצום והדין בעצמו לירד ממקום גבוה למקום תחתון אף במה שהוא יתברך הסתפל והשגיח בדבר ההוא בנה הראי' המשיך קו החיות אל הדבר ההוא כי במקום השגחתו שם הוא חיותו ועי"ז נתקיים הבריאה מכח חיות הבא לנבראים ע"י השגחתו פם ונה הפירוש ראה שאין העולם כו' ר"ל שע"י הדין והצמיצום של הבריאה הנ"ל לא הנה קיום לעולם אף במה שראה פם והשגיח עליהם בנה נתקיימו ונה הוא השיתוף של מדה"ר והנה ע"י שהצדיק הוא סרסור ושושבין המקרב את הבאר הוא כנס"י אשר על ידם ישאבו מימי החסד על ידם ימשיכו שפע לכל העולמות מקרב אותן אל חיות הבא מהשוחת הבורא ומקשר אותם ונעשה יחוד גמור ועי"ז הוא פותח מקור השמחה והתדנה ומביא תענוג ושעשועים להבורא ית' וממשיך שמחה ושפע טוב לכנס"י וזש"ה ויצחק ר"ל השמחה והתדנה המכונה בשם יצחק כמו שמצינו בזהר בא מבוא ר"ל שנה הצדיק אשר מביא ומקרב את הבאר מים חיים כנס"י אל מקור החיות הבא מהשגחת הבורא הוא באתפסיא והוא בעלמא דאתי בעולם העתיד שעתידה להתגלות אבל עדיין הדבר בהעלם והמשכת הדבר ההוא מן העתיד אל ההנה הוא באמונה ר"ל פיון שהצדיק מאמין בדבר שפנדאי יהי ופנדאי יקיים ה' הבטחתו ומצפה ומחפה בכל שעה ומתלהב שיתקיים הדבר ההוא אותו התשוקה והתלהבות והצפוי של הצדיק הבא ע"י אמונה אותו הדבר מחבר המחשבה עליונה של הבטחה וממשיכו להאמונה ונה פ"ה הפסוק לעולם ה' דברך נצב בשמים ר"ל

שְׁהַדְיָבוּר שֶׁל הַבְּטָחַת הַטּוֹבָה כְּשֶׁהִיא (בְּמַחְשָׁב) הוּא בְּאַתְפְּסֵיִי וְעוֹמֵד בְּשָׁמַיִם אֲבָל בְּזֶה שְׁלֵדוֹר נְדוּר אֲמוֹנָתָךְ ר"ל ע"י הָאֲמוּנָה פּוֹנֵנֶת אֶרֶץ ר"ל עֲשִׂיתָ וְתִקַּנְתָּ פְּלִי וְנוֹקְבָא לְהַתְגַּלּוֹת הַדְּבָר וְהִנֵּה זֶה מְצִינּוּ בְּאַבְרָהָם אֲמִירָה וְדִיבּוּר אֲמִירָה הוּא בְּחֹשֶׁאֵי כָּל זְמַן שֶׁהוּא בְּדַבְּקוֹת בְּאַתְפְּסֵיִי וְדִיבּוּר הוּא בְּאַתְגַּלְיָא וּז"ש רש"י בְּצַחוֹת לְשׁוֹנוֹ כְּאֲשֶׁר אָמַר בְּהַרְיוֹן (ר"ל שֶׁהִי אֲצֵל דְּבָרִים הַרְיוֹן) ר"ל כְּשֶׁהָלָה הַדְּבָר עֲדִינָן בְּמַחְשָׁבָה בְּאַתְפְּסֵיִי לֹא הִמְשִׁיךְ רַק הַרְיוֹן שֶׁהוּא ג"כ בְּאַתְפְּסֵיִי וְזֶה בַחֲמִי אֲמִירָה אֲבָל וַיַּעַשׂ ה' לְשָׂרָה ר"ל תִּקְנָה וַעֲשָׂאָה פְּלִי לְקַבֵּל הַדְּבָר וּבֹא לְהַתְגַּלּוֹת וְזֶה בַחֲמִי דִיבּוּר וּמִזֶּה בָּא הַלִּיָּדָה וְהַבֵּן וְה' פָּקַד אֶת שָׂרָה כְּאֲשֶׁר אָמַר וַיַּעַשׂ ה' לְשָׂרָה כְּאֲשֶׁר דָּבַר נְרָאָה לְרַמֵּז בְּזֶה ע"ד שְׂאִיתָא בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם וְגַם הַלּוֹחֹת נִתְּנוּ בְּעֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת בְּבְרִיאַת עוֹלָם נִקְרְאוּ מְאֻמְרוֹת וּבְמַתָּן תּוֹרָה נִקְרְאוּ דְבָרוֹת וְאִיתָא וַיְהִי עָרַב וַיְהִי בִקְרַיּוֹם הַשָּׁשִׁי כָּל הָעוֹלָם הִי תְלוּי עַד שֶׁשָּׂה בְּסִינּוֹן אִם יִקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה מוּטָב וְכוּ' וְלִהְבִּין שִׁישְׂרָאֵל נִקְרָא שָׂרָה לְשׁוֹן שְׂרָתִי בְּגוּיִם וְזֶה רַמֵּז הַפְּתוּב וְה' פָּקַד אֶת שָׂרָה הֵם יִשְׂרָאֵל כִּנ"ל כְּאֲשֶׁר אָמַר ר"ל בְּשַׁעַת בְּרִיאַת עוֹלָם אִזּוּ נִקְרְאוּ מְאֻמְרוֹת שְׂאִזּוּ לֹא הִי רַק פְּקִידָה וַיַּעַשׂ לְשָׂרָה ר"ל וַיַּעַשׂ לְשׁוֹן תִּיקוֹן שְׂתִיקוֹנָם בְּתִיקוֹן הָרְאוּי כְּאֲשֶׁר דָּבַר ר"ל בְּשַׁעַת מ"ת שְׂאִזּוּ יִקְרְאוּ דְבָרוֹת אִזּוּ תִיקוֹנָם כְּרְאוּי וְדו"ק פְּרִשְׁתָּ חֲיֵי שָׂרָה וַיְקַם אֲבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְעַם הָאֶרֶץ וְכוּ' וּבְסוּמוֹ קָאֲמַר וַיִּשְׁתַּחֲוֶה אֲבְרָהָם לְפָנָי עִם הָאֶרֶץ וּנ"ל כִּי דִהְיֶה צָרִיף לְהַבִּין הָעֵנָן שְׂאֲבְרָהָם הַשְׁתַּחֲוָה לְעַם הָאֶרֶץ וּנ"ל ע"ד דְּאִיתָא בְּזֵהָר וְהוּא עָבַר לְפָנֶיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וְכוּ' הִינֵנוּ שִׁיעֲקֹב הַשְׁתַּחֲוָה לְהַש"י ב"ה וּב"ש וּלְפִי"ז י"ל כָּאֵן ג"כ כִּי שְׂאֲבְרָהָם הַשְׁתַּחֲוָה לְהַש"י וְהִנֵּה אַח"כ כְּשֶׁבִיקֵשׁ מִבְּנֵי חַת שִׁיפְגְּעוּ בְּעַפְרוֹן בֶּן צִוְּחָר וְכוּ' וַיַּעַן עַפְרוֹן וְכוּ' הִנֵּה לְכַאוֹרָה לֹא הִי צָרִיף הַשְׁתַּחֲוָה לְפָנָי עִם הָאֶרֶץ רַק לְפָנָי עַפְרוֹן אִף אֲבְרָהָם הַשְׁתַּחֲוָה לְפָנָי עִם הָאֶרֶץ הֵגַם שְׂלֵא דְבָרוֹ עֲבוּרוֹ לְעַפְרוֹן וְאֲפֹשֶׁר בְּשִׁבִיל שִׁשְׁמַעוּ אֶת דְּבָרָיו שֶׁל אֲבְרָהָם לֹא קִפַּח שְׂכָרָם וַעֲשָׂה הַשְׁתַּחֲוָה שֶׁהֵם סָבְרוּ שֶׁלָּהֶם הַשְׁתַּחֲוָה לְכַבוֹדָם וְהֵאֱמַת הִי שְׁלֵשְׁמִים הַשְׁתַּחֲוָה וּלְפִ"ז לֹא קָשָׁה אֲמַאי לֹא הַשְׁתַּחֲוָה לְעַפְרוֹן בְּמַכְנוֹן דִּהְיֶה אִיתָא מוֹדִים מוֹדִי מְשַׁתְּקִין אוֹתוֹ וּלְפִי הַנ"ל שְׁלֵשְׁמִים הַשְׁתַּחֲוָה א"כ אִם הִי מְשַׁתַּחֲוָה לְעַפְרוֹן וְאַח"כ הִי מְשַׁתַּחֲוָה לַע"ה הִי כְּמוֹ מוֹדִים מוֹדִי וּלְכִיף הַשְׁתַּחֲוָה לְפָנָי עִם הָאֶרֶץ וְהִי הַשְׁתַּחֲוָה לְעַפְרוֹן בְּמַכְח כַּש"כ כִּי אוֹתוֹ הַיּוֹם מִנְהוּ שׁוֹטֵר עֲלֵיהֶם וְכִינּוֹן שֶׁהַשְׁתַּחֲוָה לַע"ה לֹא הִיָּה צָרִיף לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְעַפְרוֹן וְאַבְרָהָם זָמַן בָּא בֵּימֵים וְה' בִּירָף וְכוּ' בְּכָל וְכוּ' הִנֵּה אִיתָא בְּגִמְרָא בֶּן ג' שָׁנַיִם הַפִּיר אֲבְרָהָם אֶת בּוֹרְאוֹ ב"ה וּב"ש וְחַד אָמַר בֶּן מ"ח שָׁנַיִם הַפִּיר וְכוּ' וַיֵּשׁ לְזִמְרָה שְׂלֵא יְהִי פְּלוֹגְמָא רְחוּקָה אֲדַרְבֵּה מֵא"ח וּמֵא"ח וּל"פ כִּי יְדוּעַ מִן שְׁלֵשׁ שָׁנַיִם מְלַמֵּד הָאֵב לְבָנוֹ תּוֹרָה וְאַבְרָהָם שְׂלֵא הִי אָבִיו מְלַמְּדוֹ וּמַעֲצָמוֹ הַפִּיר אֶת בּוֹרְאוֹ וְהִיָּה זֶה הָעֵנָן פְּלֵא גְדוֹל וְאַתָּא זֶה הַמ"ד לְאַשְׁמוּעִינָן כְּשֶׁהִיָּה בֶּן מ"ח הַפִּיר ג"כ אֶת בּוֹרְאוֹ וְהִנֵּה יֵשׁ לְהַבִּין הֵגַם שֶׁהַפִּיר כְּשֶׁהִיָּה בֶּן ג' שָׁנַיִם וְאַח"כ וְדַאי בְּכָל יוֹם וּבְכָל שַׁעַת עֹבֵד אֶת הַבּוֹרָא ב"ה וּמְכַל מְקוֹם כְּשֶׁהִגִּיעַ לְמ"ח שָׁנַיִם הִינֵנוּ כִּי אֲרַבְעִים לְבִינָה וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה מְרוֹמֵז שְׂבָא בְּבַחֲמִי בִינָה שֶׁהוּא שְׁמִינִית עַכ"ז הַפִּיר אֶת בּוֹרְאוֹ וְהִינֵנוּ כִּי גְדוֹלַת הַבּוֹרָא ב"ה וּב"ש הוּא אֵין שִׁיעוֹר וְאֵין עָרוּף וְאֵין סוּף וּמֵה יַעֲשֶׂה אֲזוּב הַקִּיר בְּמָה יִתְגַּאֵה כְּשִׁישׁ לוֹ אֵיזָה שְׂכָל וְהִנֵּה אֲבְרָהָם אָבִינוּ כְּשֶׁהִיָּה זָמַן וְהִיָּה מְשִׁיג שְׁעָרֵי חֻקְמָה וְרוּמְמַתָּ אֵל וְהִיָּה נְרָאָה לוֹ שְׂאִינוּ עוֹבְדֵי הַבּוֹרָא זְמַן רַב רַק אֵיזָה יָמִים כִּי הִיָּה נְרָאָה לוֹ כִּי מֵה שְׁעֵבֵר לֹא הִיָּה כ"כ כְּרְאוּי וּבְכָל יוֹם הִיָּה נְרָאָה לוֹ אֲפֹשֶׁר הַיּוֹם עֲשִׂיתִי לְהַבּוֹרָא ב"ה תַּעֲנוּג כִּי אֲתַמּוּל לֹא הִיָּה לִי שְׂכָל כָּל כִּיף וְהֵגַם

שְׁהִיָּה כָּל כֹּהֵן בְּמַעֲלֵה שָׁפָן ג' שָׁנִים הַפִּיר וְכוּ' וּבֶן מ"ח וְכוּ' ל' וְעוֹד הִיָּה לוֹ מַעֲלֵה שְׁהִישׁ"י
בִּירֵךְ אוֹתוֹ בְּכָל הַיָּיִנוּ הֵן בְּרוּחָנִיּוֹת וְהֵן בְּעֵינָיו גְּשָׁמִיּוֹת אַבְל פְּשִׁיָּה לוֹ בְּרָכָה מֵהִישׁ"י
בְּעֵינָיו רוּחָנִיּוֹת בְּעֵינָיו חֲכָמָה וּבִינָה וְדַעַת עַכ"ז הִיָּה גִרְאָה לוֹ שְׁאִינוּ עוֹבֵד מִכֶּבֶד וְהִיָּנוּ
גִּוְדֵל הַשְּׁגָתוֹ בְּרוּמָמָת אֵל ית"ש וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֵל עֲבָדוֹ זָקֵן בֵּיתוֹ וְכוּ' שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת
יָרְכִי נ"ל דִּיךְ מִרְוֹמְזוֹ עַל הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה דְּהִנֵּה בְּיַד יֵשׁ י"ד פִּירְקִין כְּמִנְיֵן י"ד אוֹתִיּוֹת
ה' אֱלֹהֵינוּ ה' וְהִנֵּה יְסוּד הוּא בְּנִיקוּד שׁוֹרֵק בּוֹאוֹ וְשִׁמְעָתִי שׁוֹרֵק מִרְוֹמְזוֹ עַל קֶשֶׁר וְהִנֵּה
אַבְרָהָם הִיָּה שְׁלַח אֶת עֲבָדוֹ לַעֲשׂוֹת עֲנָן זֹאת לְיִקַּח אִשָּׁה לְבָנוֹ וְהַכֵּל עִם פְּנוּנוֹת וַיְחַוְדִים
הַשְּׁיִיכִים לְזֶה הַעֲנָן וְהִיָּה חוֹשֵׁשׁ שְׁלֵא יתְקַלְקַל אֲלֵיעֶזֶר בְּדֶרֶךְ וְהִיָּה עוֹשֵׂה הַתְּקִשְׁרוֹת גְּדוֹל
לְכֹהֵן אָמַר שִׁים נָא יָדְךָ הַיָּיִנוּ הָאֱמוּנָה תַּחַת יָרְכִי הַיָּיִנוּ הַתְּקִשְׁרוֹת עִמִּי וּמָה שְׁהִיָּה לוֹ קַפִּיצַת
הָאָרֶץ אֲפֹשֶׁר הִיָּה טַעַם פְּדִי שְׁיִהִיָּה הַדְּבָר נִגְמַר מֵהִרָּה וְגַם פְּדִי שְׁלֵא יתְקַלְקַל הַעֲבָד וַיֹּאמֶר
ה' אֱלֹהֵי אֲדוֹנָי אַבְרָהָם הַקְּרָה נָא לְפָנַי הַיּוֹם וְכוּ' הַפְּתוּב צְרִיךְ בִּיאוֹר הַקְּרָה נָא וְגוֹמַר מָה
יְקָרָה וּבְאֵמַת בְּפִשׁוּט סוּמָה עַל הַפְּתוּבִים שְׁאֲחֲרִיו וְנִרְאָה עוֹד שְׁהַעֲבָד חֲשֵׁשׁ עֲצָמוֹ שְׁאִינוּ
רְאוּי בְּאֲפֹשֶׁר שְׁיַעֲשֶׂה וְהַתְּלַהּבוֹת רַבָּה וְעִצּוּמוֹת אָמְנָם כִּי קֵץ וּגְבוּל שֵׁם הַקַּב"ה לְמַסְפָּר
חַיִּי הָאֵדָם כְּאֲשֶׁר נִמְצָא בְּאֲמָרֵי נַעֲרֵי זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה כו'
הוּא בְּלִתֵּי אֲפֹשֶׁר לְהַשִּׁיג דֵּי מְבוֹקָשָׁם וְאַחֲרֵי הַסְּתַלְקוּתָם לְהַתְּעַנֵּג בְּנוֹעַ' הֵמָּה חֲפָשִׁי
מִהַמְּנוֹת ע"ד בְּמַתִּים חֲפָשִׁי אִךְ בָּאֵם מַעֲמִידִים בֶּן צַדִּיק בְּזֶה לֹא יוֹפְסֵק עֲבוֹדָתָם כִּי הוּא
כְּאִילוֹ אִינוּ מֵת כִּי אִינוּ מְסוּלָק מִן הָעוֹלָם הִנֵּה כִּי כַח הָאֵב בְּבוֹ וְכֹאֲשֶׁר הֵבֵן עוֹבֵד עֲבוֹדָתוֹ
וְנִרְצָה לְפָנַי הַשֵּׁם כְּאִילוֹ הָאֵב בְּעֲצָמוֹ עֲדִינָן עוֹבֵד עֲבוֹדָתוֹ בְּלִי הַפְּסֵק וּבְזֶה נִשְׁלָמָה כְּפִינָתָם
הַרְצוּי' וְעַתָּה נִבִּין דְּבָרֵי רז"ל כֹּל הַמַּעֲמִיד ב"צ כְּאִילוֹ אִינוּ מֵת כִּי כְּאִילוֹ אִינוּ מְסוּלָק
מֵעוֹה"ז כֹּלל זֹאת פִּירוּשׁוֹ הַתְּרַגּוּם כִּי יְדַעְתִּיו אֲרִי גְלִי קְדָמִי נוֹפֵל עַל לְשׁוֹן עֲבָרֵי לְמַעַן
אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֵת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דְרָךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט זֹאת הִיא עוֹנָם
כְּפִינָתוֹ הַרְצוּי' לְמַעַן הִבִּיא ה' עַל אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר דָּבַר עָלָיו דִּיִּיקָא עַפ"י דְּרִשְׁתָּם ז"ל
עַל בֵּית אַבְרָהָם לֹא נֹאמַר אֱלֹא עַל אַבְרָהָם כו' כְּאִילוֹ אִינוּ מֵת לְהִרְאוֹת טוֹב מַעֲלָלָיו
שְׁרוּצִים לְהַשְׁלִים חֲפָצוֹ לְהִיּוֹת עוֹבֵד וְהוֹלֵךְ בְּלִי הַפְּסֵק כֹּלל וּבְזֶה נִאֲמָנָה רִיחוֹ עִם אֱלֹקִים
וְאִינוּ עוֹבֵד ע"מ לְקַבֵּל פָּרֶס וְהוּא שְׁלֵם בְּעֲבוֹדָתוֹ לְנִצָּח וּלְכוֹנֵנָה זוֹ א' מֵאֲלֶף מְצֵאֵתִי זֶה
אַבְרָהָם בִּיתְרוֹן מַעֲלַת הַשְּׁלִימוֹת מְכַל הָאֲנָשִׁי ע"פ הָאֵדָמָ' ה' יוֹכִינּוּ שְׁיַגִּיעוּ מַעֲשֵׂינוּ
לְמַעַשׂ אֲבִינוּ רֹאשׁ הַמַּאֲמִינִים אָמֵן וְה' אָמַר הַמְּכַסֵּ' אֲנִי מֵאַבְרָהָ' כו' כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר
יִצו' אֶת בְּנָיו וְאֵת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דְרָךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הִבִּיא ה' עַל
אַבְרָהָ' כו' הִנֵּה תִיבַת לְמַעַן אִינוּ מוֹבֵן וְעוֹד יֵשׁ הַרְבֵּ' דְקָדוּקָי' בְּפִסּוּק וְאִין לְהִאָרִיךְ וְנִרְאָ'
פִּירוּשׁ הַעֲנָן כֹּהֵן דְּשׁוֹרֵשׁ הַדְּבָר הוּא דְהַפְּתוּב מְסַפֵּר צְדָקָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָ' דְהֵנָּה כֹּל הָעוֹבְדוֹת
שֶׁל אַבְרָהָ' שַׁעֲשׂ וְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם בְּאַהֲבָה וּבְשִׂכָּל גְּדוֹל הַכֵּל הִי' מְעַט בְּעֵינָיו וְלֹא נִחְשָׁבִים
נִגְדַת טוֹבַת הַשֵּׁם וְהַנְּסִים שְׁעָשָׂה וּלְכֹהֵן לֹא הִי' דֵּי בְּעֵינָיו וְאָמַר בְּלָבוֹ שְׁאֵר אִם אֲתַמְנָן א"ע
בְּכָל מִינֵי עֲשִׂיּוֹת וְעוֹבְדוֹת מָה אֲנִי גָלֵל בֶּן הַתְּחִיב א"ע שְׁאִין זֶה מְסַפִּיק מָה שֶׁהוּא לְבָדוֹ
מְקִיִּים אֶת הַמְּצוֹנָה בְּשִׂכָּל גְּדוֹל רַק הַכְּנִיס עוֹד כְּפִינָה אַחֲרַת בְּמַחְשָׁב זוֹ בְּקִיּוֹם אִיזָה מְצוֹנָה
לַעֲשׂוֹת בְּשֵׁם כֹּל יִשְׂרָאֵל דְּהִנֵּה כֹּל ב"י הֵיוּ כְּלוּלִים בְּמַחְשָׁבָתוֹ וּבְמַחְוֵה שֶׁל אַבְרָהָם כִּי הֵבֵן
גְּנוּז בְּכַח הָאֵב וְהִנֵּה בְּמוֹחוֹ שֶׁל אַבְרָהָם שֶׁהִי' שׁוֹרֵשׁ וְכָלל לְכָל כְּפִינָתוֹ יִשְׂרָאֵל וְזָרַע אַבְרָהָם
הַבָּאִים אַחֲרָיו כֹּל דוֹר וְדוֹר עַד עַקְבוֹת מְשִׁיחָא וּא"כ כְּשִׁעָשָׂה אִיזָה מְצוֹנָה עָשָׂה עִם כֹּל
הַכּוֹחוֹת שְׁלוֹ וְעִם כֹּל הַעֲנָפִים הַעֲתִידִים לְהַתְּפַשֵּׁט מִמֶּנּוּ א"כ הִגִּיעַ מְזֶה שְׁנֵי טוֹבוֹת לְבָנָיו

א' פִּינּוֹן דְּהוּא קִיָּיִם הַמְצֻנָה וְכָל מְצֻנָה דְּרַבְּנָן וְגַם דִּיקְדוּקֵי מְצוֹת וְאֶפְיָלוּ עִירוּב תַּבְּשִׁילִין אִם כֵּן כְּשֶׁעָשָׂה בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל וְהִיא עֲבוּדָה דְּרַבִּים א"כ כ"א מִיִּשְׂרָאֵל קִיָּיִם כָּל הַתַּרְנִי"ג מְצוֹת בְּכַח וְעוֹד נִצְמַח טוֹבָה מִזֶּה הָעֲבוּדוֹת שֶׁעָשָׂה דְּרָף סְלוּלָה לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו שְׂוִיכְלוּ לְהַשִּׁיג שְׂכָלִיּוֹת הַמְצוֹת וְלִקְיָיִם אוֹתָם מִחֲמַת שֶׁכָּבַר קִיָּיִמוֹ אוֹתָם בְּכַח בְּצוּנְתָא עִם א"א ע"ה בְּקַל כ"א מִיִּשְׂרָאֵל יָכוֹל לְהוֹצִיא הַדְּבָר מִכַּח אֶל הַפּוֹעֵל וְלִקְיָיִם הַמְצוֹה בְּפּוֹעֵל מִמַּשׁ פִּינּוֹן שֶׁהִשְׁעָר מִימּוֹת אַבְרָהָם וּבִזְהָ י"ל פִּירוּשׁ הַש"ס חִיָּיב כָּל אָדָם לֹמַר מְתִי יִגִּיעוּ מַעֲשֵׂי לְמַעֲשֵׂי אַבְרָהָם דְּלְכְאוּרָה הוּא תְּמִיּהָ אִיף יָכוֹל כָּל אָדָם לְבוֹא לְמַדְרַגָּה וְהַשְׁגָּה שֶׁל אַבְרָהָם דְּהוּא מְרַכְּבָה לִיָּמִין אָבֵל בְּאַמַּת אֵין הַפְּנוּנָה לְהַגִּיעַ לְמַעֲשֵׂה אַבְרָהָם עֲצָמוֹ רַק לְמַעֲשֵׂי שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם עֲצָמוֹ פְּשִׁה"ל בְּשׁוֹרֵשׁ אַבְרָהָם פִּינּוֹן דְּכָל הָאָדָם עָשָׂה כְּבָר כָּל הַמְצוֹת בְּכַחוֹ שֶׁל אַבְרָהָם וּא"כ אֵינוֹ צָרִיף רַק לְשׁוֹב לְשִׁרְשׁוֹ וְלִכְחוֹ שֶׁל אַבְרָהָם וְלְהוֹצִיא הַדְּבָר מִכַּח אֶל הַפּוֹעֵל וְאִזִּי יָכוֹל לְהַשִּׁיג זֶה הַבְּחִי שֶׁל עֲשִׂי פְּשִׁה"ל בְּכַחוֹ שֶׁל אַבְרָהָם וּז"ש לְמַעֲשֵׂי אַבְרָהָם ר"ל כַּמֶּש"ל פְּשִׁה"ל הַעֲשִׂי בְּכַחוֹ שֶׁל אַבְרָהָם וּז"ש הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם כּו' כִּי יַדְעֲתִיו מִלְּשׁוֹן אֶהְבֶּה ר"ל אֲנִי אוֹהֵב אוֹתוֹ וְהַתְּחִיל לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָה וּמַעֲלַת אַבְרָהָם בְּקִיּוּם מְצוֹתָיו וּז"ש לְמַעַן ר"ל עֲבוּר אֲשֶׁר יִצְנָה ר"ל לְשׁוֹן צוּנְתָא וְחִיבוּר אֲשֶׁר יִכְנוּן לְחִבְרָה בְּעִשׂוֹתוֹ אֵיזָה מְצֻנָה אֵינוֹ עוֹשֶׂה אוֹתָהּ הוּא לְבַדּוֹ רַק אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו ר"ל שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עִם כָּל יוֹצְאֵי חִלְצָיו וְזַרְעוֹ הַבָּאִים אַחֲרָיו וּז"ש וְשִׁמְרוּ דְּרָף ה' לְשׁוֹן עֲבַר ר"ל שְׁנַחֲשֵׁב כְּאֵילוֹ כְּבָר שִׁמְרוּ דְּרָף ה' פִּינּוֹן שֶׁכָּבַר קִיָּיִמוֹ כָּל הַמְצוֹת בְּכַח וְגַם עָשָׂה דְּרָף לְבָנָיו שְׂיֵה"ל לָהֶם קַל אַח"כ לְעִשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט וְעוֹד פְּנוּנְתוֹ לְמַעַן הִבִּיא ה' עַל אַבְרָהָם שֶׁכּוֹן לְהַנְהִיג אֶת הַבוּרָא ב"ה וְלְהַשְׁפִּיעַ עַל כָּל שְׂרָשֵׁי הוּי' מִדַּת אַבְרָהָם שְׂיִתְנַהּוּ בְּחֶסֶד כְּאֲשֶׁר הוּא מְתַנַּהֵג לְהַמְשִׁיף שְׁפַע בְּרַכָּה וְרַחֲמִים וְחֶסֶדִים לְעוֹלָם אֲכִיָּה"ר וְה' פֶּקֶד אֶת שְׂרָה כְּאֲשֶׁר אָמַר וַיַּעַשׂ ה' לְשְׂרָה כְּאֲשֶׁר דָּבָר בְּמַדְרַשׁ הַה"ד לְעוֹלָם ה' דְּבָרָף נִצְבַּ בְּשָׂמִים הָא בְּאַרְץ לֹא אֵלָא מַה שְׂאוּמְרַת לְאַבְרָהָם בְּשָׂמִים כּו' וְנִרְאָה דְּהִנֵּה לְכְאוּרָה קִשָּׁה דְּמַה בָּא הַכְּתוּב לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּפֶקֶד אֶת שְׂרָה כְּאֲשֶׁר אָמַר דְּנִדְאֵי הַקַּב"ה מְקִיָּיִם דְּבָרוֹ הַהוּא דְּבָר וְלֹא יְקִימָנָה וְכִי בֵּן אָדָם הוּא וַיִּתְנַחֵם וְהִלֵּא אַחֲזו"ל כָּל דִּיבּוּר שְׂיִצְאָ מִפִּי הַקַּב"ה לְטוֹבָה אֶפְיָלוּ עַל תְּנָאֵי אֵינוֹ חוֹזֵר אָבֵל הַעֲנִיָּן הוּא דִּישׁ חִילּוּק בֵּין לְשׁוֹן פְּקִידָה לְזַכִּיר' דְּהִנֵּה אֵיתָא בְּזוֹנֵהר דְּפִקִּידָה הוּא לְגֻנְקָבָא וְזַכִּירָה הוּא לְדְכוּרָא דְּלְשׁוֹן פְּקִידָה עַל דְּבָר שְׂיִקְבַּל מֵאֵיזָה בַּח' הַקּוֹדֵם לוֹ וְשׁוֹרֵשׁ הַדְּבָר כִּף הוּא דְּנִדְאֵי כָּל הַבְּטָחוֹת שֶׁהַבְּטִיחַ הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל אֲנִי בְּטוּחִים שְׂפּוֹדָאֵי יְקִיָּיִם הַקַּב"ה הַבְּטָחוֹתוֹ לִיתָן לְיִשְׂרָאֵל וְלְהַשְׁפִּיעַ לָהֶם כָּל הַטּוֹבוֹת וְהַבְּרָכוֹת אִף דְּכִשְׁהַקַּב"ה מְבַטִּיחַ לְעִשׂוֹת אֵיזָה דְּבָר טוֹבָה בְּנוֹדָאֵי כְּשֶׁהַטּוֹבָה הִיא קְשׁוּרָה אֲצִלוֹ בְּכַח אֵין חִילּוּק בֵּין עֲבַר וְעִתִּיד וְהִנֵּה אִף בִּיַּדִּי הַמְּקַנְבְּלִים כְּשֶׁצָּרִיכִים לְקַבֵּל הַדְּבָר הַהוּא אִזִּי צָרִיכִים לְהוֹצִיא הַדְּבָר מִן הַכַּח אֶל הַפּוֹעֵל לְהִבִּיא אוֹתוֹ אֶל הַתְּגַלּוֹת שְׂיֵה"ל בְּמַהְרָה כִּי כְּשֶׁעֲדִינּוּ הוּא נֶעְלַם בְּמַחְשְׁבֵהָרָאֵי מְשׁוֹנְמִית ע"ש אִף לְכְאוּרָה צ"ע דְּהָא כְּתִיב וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֵהֱלָה אֶל שְׂרָה וְגוֹמֵר דְּמִשְׁמַע שְׂהִיָּתָה יוֹשְׁבַת בְּבֵיתָהּ וְגַם מִשְׁמַעוֹת דְּאִי שְׂרָה אֲשֶׁתָּהּ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּאֵהֱלָ אִזִּי הַמְּשָׁמַעוֹת שְׂאֲפָשֵׁר לֹא רָאִתָּה הַמְּלֹאכִים א"כ לְכְאוּרָה אֵין תִּימָה עַל שְׂצַחֲקָה שְׂרָה אִף י"ל כִּף דְּהִנֵּה רַש"י פִּי וְעַל פְּסוּק שׁוֹב אֲשׁוּב לֹא בְּשָׂרוֹ הַמְּלֹאף שְׂיִשׁוּב אֵלָא בְּשְׁלִיחוֹתוֹ שֶׁל מְקוֹם אָמַר לוֹ ע"פ וְהִנֵּה לִפ"ז הִיא לְשְׂרָה לִידַע שְׂמִלְאָכִים הֵם פִּינּוֹן שְׂאֲמַר שׁוֹב אֲשׁוּב א"כ וְנִדְאֵי בְּשְׁלִיחוֹת הַמְּקוֹם כִּי אָדָם אֵין בְּטוּחַ עַל עֲצָמוֹ לֹמַר שְׂפּוֹדָאֵי יָשׁוּב כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ"י וּלִפ"ז קָאֵמַר הַכְּתוּב כִּף וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לְמָה

זה צחקה שרה כו' היפלא מה' דבר למועד אשוב אליה וגו' והיינו פתרגומו היתפסי והיינו הלא לא הי' הדיבור הזה למועד אשוב וכו' שאמר המלאך לה הי' מכוס' מן הש"י והיינו שלא אמר מעצמו כי אם בשליחות המקום וכנ"ל ותכחש שרה וגומר והיינו כי גדולה תשובה שעבירות נעשו פזכות וגדולה תשובה שנעשו עבירות זדונות פשגגות ופריה בגמרא אהדדי ומשני פאן מאהבה פאן מיראה נמצא אם עשה עבירה במזיד ועשה תשובה מיראה נעשה פשוט נמצא זה הוא כמו הכחשה שהגם שעשה במזיד הני פאילו לא עשה במזיד לכך נראה לומר פנונת הפסוק ותכחש שרה היינו שפיתשה את העבירה לאמר לא צחקתי היינו שיאמר שלא צחקה והיינו כי יראה ועשתה תשובה נמצא היתה מכחשת את העבירה שבמזיד שהוא נעשה פשוט ויאמר לא כי צחקה היינו שאברהם רצה שתעשה תשובה מאהבה פמדת אברהם ונעשה פזכיות המכסה אני מאברהם אשר אני עושה ביאור הענין ע"ד שאלה נשאל ר"ש בזהר בפסוק פי בכל חכמי הגוים כו' נדרש ג"כ בכל חכמי הגוים מאין פמוה אבל בחכמי ישראל קם פדרשתם ז"ל ולא קם נביא פמשה והשיב ר"ש אה"נ בישאל קם פי חלק ה' עמו חלק השם להם מחכמתו מה הקב"ה מחי מתים גם אליהו מחי מתים ועוד הקב"ה גוזר וצדיק מבטל צדיק מושל פיראת אלקים וגם לעתיד דרשו רז"ל עתידים צדיקים להחיות המתים כו' פא וראה פח הצדיקים גדול מאוד להיות הוא הצנור על ידו פל מפעלות אלקים בארץ פי כן גזר ואמר הש"י ויתעל' וחקל מחכמתו ליראיו העובדים אותו באמת והיא הנרצה בפסוק אשר התחלנו בו המכסה אני מאברהם אשר אני עושה דייקא פי גם הוא יגדל ויוכל לפעול מפעלות אלקים חיים מדי דברנו מזה נפרש בדברינו פסוק פעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל ידוע פי הצדיקים נקרא יעקב גם ישראל בחי' קטנות ובחי' גדלות המורה על זה שני שמות הנ"ל ועתה בהיותנו בכור הפרזל עול הגלות תחשכנה עינינו הראות אין מבין פי פל מפעלות אלקים הולך סוכב ע"י הצנור בחי' צדיק הנ"ל וכאשר יגיע במהר' לקץ הגלות ויגאלנו פרחמיו אז תמלא הארץ דעה כו' אז מגדולם ועד קטנם יעידון ויגידון על הצדיק פי הוא עושה נפלאות פמבואר לעיל פכח גזרת חכמה עליונה מה הקב"ה מחי מתים גם הצדיקים יכולים להחיות זאת הוא פי הפסוק הזה פעת היינו עת דודים פדויתנו יגיע יאמר בפי פל ליעקב ולישראל הוא על הצדיק הנקרא בשני בחי' הנ"ל מה פעל אל פל מה שפועל הפורא גם הצדיק יפעול פכח השי"ת או יאמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה כו' הש"י משלם מדה פנגד מדה בשלימות הנה אברהם האוהב הנאמן עשה טוב פעמיו פפרסמו גדולת הש"י לכל פאי עולם פי פתחילה לא נקרא פי אם אלקי השמים ואחרי שהרגילו בפי הפירות נקרא אלקי השמים ואלקי הארץ והנה ידוע פי מלת אני הוא בחי' התגלות ע"ד אני והו הושיעה נא פידוע לידועי חן והוא אמירת הש"י המכסה אני מאברהם היינו בחי' אני התגלות פירסום קדושתו אשר אני עושה הלא גם הוא פעל ועשה עמדי בחי' אני פפרסום קדושת שמי לכל פאי עולם לכן מהראוי לשלם תגמולו פפעלו פי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושפרו דרוה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו פכר העיר בזה מאור עינינו רש"י ז"ל בבואורו על התורה במלת למען שאין לו פירוש אחרי אשר אפרש מלת ידעתי פמשמעו והוכרח לפרש מלת ידעתי לשון חבה כמו מודע לאשה פועז מודעתנו כו' וע"ש והנה התרגום אנקלוס מתרגם מלת ידעתי פמשמעו ארי גלי

קדמי ולהצדיק את תרגומו בזה נראה לפרש בעזהש"י ב'הקד' עוד אינה דקדוק בפסוק הנ"ל 'א' למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו היאמן פזאת על אברהם אבינו ראש כל המאמיני שהוא יעבוד ע"מ לקבל פרס הלא אברהם משבח ומקלוסו בוראנו אברהם אוהבי הוא האוהב הנאמן אשר אין עבודתו ע"מ לקבל פרס ב' תיבות על אברהם אין להם שום פירוש כי הי' לו לומר על בית אברהם הן אמת פי כבר קדמוני רבותינו הקדושי' בדרשתם כל המעמיד בן צדיק כו' גם דבריהם צריכים ביאור פי לא שייך זאת אצל הצדיקים שגם מצד עצמ' קרוי' חי' גם במיתתם פדרשת' ו"ל וכו' והוא בן יהודה בן איש חי כו' ולפי ערפם לא יתכן אצלם מעלת העמדת בן צדיק ומה טובם בזה המעלות ג' יש לדקדק מה רבותי' של האדם הגדול בענקי' הוא אברהם אבינו בצואה זו הלא בעינינו אנו רואי' פי רוב אבות לבנים מצוי' על זאת אף פי לא דרפם דרף הישר ביתרון המעלה כאברהם הן זאת מילתא זוטרתא לגב' עוד אמת הוא לבאר מלת אחריו הוא מיותר בפסוק הזה אמנם האיר ה' עיני לתרץ הפל על נכון פי הנה ידוע לעובדי השם באמת אשר משתוקקים בכל אות נפשם להיות הולכים בדרכיהם הלוף ונסוע בלי הפסק כלל זאת היא חיייהם ואורף ימיהם להוסיף בעבודתם השלימ' בחשקישן (ולעיל שהי' לוט אצלו וכתוב וירא ה' אל אברהם באותה שעה פשר הי') אף לפירש"י שלפנינו נ"ל בדרף זה הפשוט מאד פי ההפרש מבאר בין הבטחה הנאמנה מאתו יתברך אחרי פרידת לוט ובין הבטחה שהי' בעודו אצלו פי שם נאמר לו בפעם ראשונה וירא ה' אל אברהם ויאמר לזרעה אתן את הארץ הזאת כו' להיותו נחבר ללוט פרץ ה' את מעשיו ביעידת מתנת הארץ לזרעו דייקא אף בפרידת לוט מעמו בפעם הזאת נאמר לו פי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעה עד עולם ייעד המתנה הזאת גם לו נוסף על הבטחת מתנה לבניו והוא פונת רש"י ו"ל אחרי הפרד לוט מעמו ונ"ל כל זמן שהרשע עמו הי' הדיבור פורש ממנו דייקא מתנה זו פורש ממנו ולא נתנה פי אם לבניו ולזרעו פנ"ל ואחרי פרידתו הובטח במתנה גמורה לו ולבניו או יאמר פי ידוע פי כל אדם המספר א"ע להצדיק הוא נתקדש ונתטהר פי כל המחנך לטהור טהור אף האדם צריף לידע ולהבין בעצמו שהצדיק הוא העיקר והוא הטפל ולהיות כפוף באמת להצדיק ובזה פירש"י ניחא כל זמן שהרשע עמו הי' הדיבור פורש ממנו ולא קשיא מה שכתוב למעלה וירא ה' אל אברהם ויאמר לזרעה פי כל זמן שלוט ידע והבין בעצמו שאברהם הוא הצדיק והעיקר והוא הטפל אז הי' דבוק ומחנך להצדיק והמחנך לטהור טהור אבל פאן פתיב ויהי ריב בין רועי מקנה אברהם ובין רועי מקנה לוט וכו' ולא הי' לוט כפוף והי' רשע לכך כל זמן שהיה עמו פירש הדיבור ממנו דויק דזה ניחא בס"ד (פאן נשמט וכתוב בדרף פ"ו) ויכל לדבר אתו ויעל אלקים מעל אברהם נ"ל לפרש ע"ד זה בהיות פי הצדיקים עובדי השם באמת פלטה נפשם וכל מגמת חפצם שתהי' השכינה מדברת מתוך גרונם והם מכינים עצמם להיות פלי מוכשר לזה שפך דיבורים לא יצאו משפה ולחוז מקדושתם וטוב מעללם יראה לפני אלקים פעל גמולות ישלם בזה הטה ממתיקים הגבורות מבחי' אלקים פנודע והדינים סרים מעל הצדיק הנקרא אברהם פפשוטו ועוד בזה לדבר פי גם מה שהיא למעלה מעל אברהם בחי' הספירה פידוע לידועי חן אשר משם דינים מתערין ממנותקים במקומם ומתהוים רחמים גמורים וחסדים גדולים להשפיע רב טוב על פללות ישראל בכל ענינים הנצרכים בכלל ובפרט בלי שום מחסור והוא הנרצה בפסוק ויכל

לדבר אתו היינו כי הצדיק יש לו כלות הנפש והשתוקקת גדול שיהיו כל דיבורים אתו
יתברר ויתעלה פועל בזה ויעל אלקים מעל אברהם היינו הגבורות בחי' אלקים מעל
אברהם היינו הצדיק המכונה בשם אברהם כפשוטו פנ"ל ועוד למעלה בוקע ועולה עד
הספירה הנ"ל אשר היא ממעל לאברהם להמתיק הגבורות לשרשם ובה פועלת צדיק
לקיים ולרב טוב להשפיע רב טוב על כללות ישראל ובה נהנה ששועים ותענוגים
למעלה: פרשת וירא למה זה צחקה שרה לאמר ואני זקנתי פירש"י שהקב"ה שינה מפני
השלוש כי היא אמרה נאדוני זקן דהיינו על אברהם ויל"ד מפני מה שינה הקב"ה וכי לא
הי' ביכולת הקב"ה ליתן בלב אברהם שלא יכעס אף נראה לפרש ע"ד שאיתא בגמרא
לית מאן דידע לישנא בישא פהמן שאמר אלהיהם של אלו ישן הוא ולכאורה הוא בלתי
מוכן מה זה רבותא אף נראה לפרש ע"ד שאיתא אין חונק בתסידות פתחילתו דהיינו
כאשר יתחיל האדם לעסוק בתסידות הוא חזק אצלו מאד אבל מעט מעט היא נרפה ממנו
ולזה פיון הפן הרשע שאמר לאחשוורש אלהיהם של אלו ישן הוא דהיינו שאחשוורש
ירא שלא יעשה לו כמו שעשה לל"א מלכים ולזה השיב לו מפני מה אתה ירא הלא
אלהיהם של אלו ישן הוא ר"ל מראש הי' האלהות אצליהם מחדש והי' בהם פח להמשיך
נסים גדולים אבל עתה כאשר נרפה אצלם אין בהם פח להמשיך נסים ולכך אין לה
לירא ובה ניחא כי הקב"ה לא שינה כי פונת שרה אמנו היתה לאמר אחרי בלתי
היתה לי עדנה נאדוני זקן ר"ל שהאדנות אצלו זקן ואין בו פח להמשיך נסים פאלה ולזה
אמר הקב"ה לאברהם מדוע זה צחקה שרה לאמר כו' ואני זקנתי ר"ל שעשתה אדנות
שלי אצלה זקן היפלא מהשם דבר פנ"ל שלא שינה כלל וזה הי' מעשה העגל כי בתחילה
מחדש נתחזקו מאד בעבודת ה' ית"ש ואמרו נעשה קודם שנשמע והקב"ה פיון שראה
אותם בהתחזקות הבורא רצה לנסות אותם לראות אם ימשלו על יצרם אם לאו אף הם
לא התגברו על יצרם ועשו את העגל ובה מוכן הפסוק נחנו פשענו ומרינו אתה ה' לא
סלחת כי לכאורה אינו מוכן למה פתיב נחנו בלא א' אף לפ"ז ניחא מ"ש נחנו ר"ל נחנו
פשענו בלא א' ר"ל שנשארונו לבדנו בלא אלופו של עולם ולזה פשענו ואתה לא סלחת
ר"ל מדוע לא סלחת פי אנחנו לא חייבנו בזה אשר לא יכולנו לעמוד נגד יצה"ר כי
נשארונו לבד פנ"ל ודוק דזה ניחא בס"ד ויאמר ה' אל אברהם למה זה צחקה שרה כו'
היפלא מה' דבר וכו' ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי וכו' הנה לענין מה קאמר עוד
למועד אשוב אליה וכו' ועוד יש לעיין והנראה כף דלכאורה קשה הלא המלאך לא אמר
לשרה הבשורה אמת שהיא היתה שומעת שהיתה יושבת בבית פדכתיב והוא אחרי
מכ"מ קשה אפילו אברהם הי' סבור שערכיים הם לכך אמר ורחצו רגליכם ולפ"ז אין
חידוש אם לא היתה שרה יודעת שהם מלאכים וא"כ לא הי' לכאורה עבירה שלא האמינ'
ואפשר לומר פיון שמצינו בגמ' דאשה מפרת באורחים יותר מן האישנתגלו לו ומתוך
התיבות נתבארו לו פונת הענין ורצון הש"י והנה כל דיבור אלקי סובל כמה פירושים
ויכול האדם לפרש בו כפי נטיית מחשבתו והנה פשנאמרה לו הנבואה זו של לה לה
מארצה כפי הפתוב בתורה מיד עמד נגדו היצר בפתח מחשבתו להטותו מן הדרך הישר
והסביר לו פירוש הדברים של ענין הנבואה הזו שזהו הדיבור של לה לה הוא פי' הכל
להנאתה ולטובתה ונתן לו פי' על כל תיבה היכן מרומז טובתו בכל תיבה וז"ש לו מ"ש
הש"י ואעשה לגוי גדול פונתו בכאן אי אתה זוכה לבנים אבל שם יהי' לה בן ובנדאי

ראוי שתתקנים הליכה זו מארצה עבור טובת בנים שיגיע לה שמה חוץ שאר טובות אשר יצמח לה והוא באברכה בממון ואגדלה שמה שאודיע טבעה בעולם ותהי מפורסם בשם טוב והי ברכה שתברך למי שתראה והכניס במחשבתו טובות העוה"ז שיגיע לו מזה הליכה אשר נפשו של אדם חומד ומתאנה להם אבל אברהם אבינו בגודל צדקתו ונקיית מחשבתו הבין שזה לא מעיקר העבודה הוא לקיים פקודת המלה עבור צפוי הטובות שיצמח מזה הדבר א"כ לא הוי עובד ה' רק א"ע עבור טובתו ומיד הפך אברהם במחשבתו פירוש הדברים לדבר אחר לעבודת הבורא ולכבוד השם ולא הפך ליצר רק כינון במצות הליכה זו על פניה אחרת להיות הליוכו בקדושה מ"ש הקב"ה באברכה ז"ש אלקי אברהם ר"ל שתתגלה ותתפרסם אלקותו ותברך בעולם ע"י מדת החסד של אברהם וכן ואגדלה שמה ז"ש אלקי יצחק שתתגלה מדת יצחק ויעלב ויהי פירסום אלקות בעולם וזהו שסיפר בשבחו שבאמת הי אברהם ביכולתו לקיים מצות הליכה זו אף אם הי במחשבתו אינה פונה אחרת לטובתו ואעפ"כ לא עשה רק מחמת כבוד השם לקיים דיבורו לבד וזה לא הי גלוי לשום בן אדם זולת לפניו ותברך לבדו אשר לפניו נגלו כל תעלומות לב הוא ית"ש ידע באמת לבו הטהור אשר לא עשה לשום הנאת עצמו זולת למען שמו וז"ש ומצאת את לבבו נאמן לפניו והבן וזהו שהכתוב מעיד עליו וי"ל אברהם כאשר דבר אליו ה' ר"ל שהלה בזה הבחינה וכונה של הש"י ולא כאשר הכניס היצר בלבו לפתותו מן הדרך הישר ומן המחשבה נכונה וזהו באמת נסיון גדול ועבודה גדולה להיות עבודה זכה בלי שום פני ונטי' אל פונה אחרת רק לקיים דיבורו ולפרסם אלקותו בעולם והוא ית' יזכנו להיות מעובדי שמו ותברך באמת ובתמים וינגע ה' את פרעה וכו' על דבר שרי אשת אברהם הקשה בספר בחי' בשם רבינו סעדני' גאון מה הי פרעה חייב הלא סבור הי שאחות אברהם הייתה עיין בבחי' ונראה בעז"ה ע"ד שפירש"י בפ' וירא על פסוק הנה נא מצא עבדך וכו' פן תדבקני וכו' פשהייתי אצל אנשי סדום הי הקב"ה רואה מעשי ומעשה בני העיר והייתי נראה צדיק וכו' וכן אמרה הצרפית לאלהיה ע"ש ולפ"ז הנה ידוע שהמצרים שטופי זימה הי כדפירש"י על פסוק קח לך והנה בנדאי הי פרעה ג"כ רשע דאם הי צדיק הי משרתיו צדיקים פידוע מןשל מקשיב על דבר אמת כל משרתיו צדיקים ואפילו ראי' אינו צריך לזה שפשוט מסתמא הי רשע ויבן לפ"ז פשהצדקת הנביאה שרה אמנו באמה לבית פרעה הי הקב"ה רואה מעשה הצדקת שרה ומעשה פרעה וביתו ולכך הביא ה' נגעים על פרעה ועל ביתו מטעם עבירותיה' שהי בעלי עבירות ומקודם לכן פשה' הקב"ה דן את פרעה הי דן אותו לפי ערך עמו היינו המצרים פידוע מלה וצבור מלה נכנס תחלה לדין וכו' משא"כ עכשיו כשבאת הצדקת שרה לביתו הי לזכרון עונות של פרעה וקאמר הפסוק שפיר וינגע ה' את פרעה וכו' על דבר שרי אשת אברהם היינו שהיתה צדקת גדולה וגם אשת אברהם דאשת חבר פחבר לכך הייתה מביאה על פרעה זכרון עונותיו ובהכי ניחא שנה שנתן פרעה לאברהם לא להחזיר לו היינו צאן ובקר וכסף וכו' פדכתים ולאברהם הטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וכו' ולא מצינו שהחזיר לו אדרבא כתיב ויעל אברהם ממצרים וכו' ואברהם כבד מאד במקנה וכו' ולכאורה הי כמו מתנה בטעות שהי סובר שאחותו היא ובפשוט לא קשה דאיתא בח"מ סימן ס"ו דהיכא דמקח אינו מקח הוי על המעות ש"ש ונ"ש"ו סובר דהוי לנה ונמצא לפ"ז לא הי צריך להחזיר דהפקעת הלואה מותר עוד י"ל דמטעם צער

שמצער את שרה אע"פ שלא נגע בה מ"מ הי' לה צער בלקחו אותה לביתו והנה בחובל הוי הדין נזק וצער וכו' וכאן אפילו בלא חבלה עכ"פ פינון שהי' לה צער א"כ כל מה שנתן צאן וכו' אין די לגודל צערה וצער אבכם ועוד אפשר לומר דידוע בעכו"ם מחשבה רעה הקב"ה מצרף למעשה אבל מחשבה טובה של נכרי אין הקב"ה מצרף למעשה ונמצא בפרעה שהי' חושב ליקח את שרה לאשה זה המחשבה שהיא עבירה באמת הוי כמעשה והמחשבה טובה היינו מה שהי' סובר שהיא אחות אברהם לא הוי כמעשה ולפי הנ"ל יש לומר עוד דכוננת הפסוק היא פה ולאברהם הטיב בעבורה היינו הש"י הטיב לאברהם בעבור שרה היינו פשוט לקחה לבית פרעה נזכר אברהם לטובה פי מדה טובה מרובה ולפי הנ"ל שפרעה נענש בנגעים פי נזכרו עונותיו וכו' מכ"ש שזכרו אברהם ושרה לטובה ע"ד יתרון האור מן החושך ונמצא לפי ערך עונותיו של פרעה וכשפאת הצדקת שרה לביתו נזכרו מעשי' ומעשה אברהם ובלאו הכי הי' ג"כ שברה גדול וצדקותיהם עד למאוד ומכ"ש לפי ערך מעשה פרעה ולכך אמר הפתוב ולאברהם הטיב בעבורה והיה לו צאן ובקר וכסף וכו' היינו הש"י הטיב לאברהם.

וה' אמר אל אברהם אחרי הפרד לוט מעמו פירש"י ז"ל כל זמן שהרשע עמו הי' הדיבור פורש ממנו וברש"י הטובים וגם זה פונת הפתוב ולשם יולד גם הוא ר"ל שם הוליד גם את עצמו כנ"ל אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים הי' בדרך וכו' פירש"י יש מרבותינו דורשין אותו לשבח כו' שאילו הי' בדור צדיקים הי' צדיק יותר יש לפרש דורשין אותו שמשפריים מחשבת הצדיק הלז בעת עבודתו לה' במדרגה גדולה ובדבקות עליון ולכל זאת נתמעט בעיניו עבודתו לה' ותקטנה בעיניו כל צדקותיו פי אמר אלו הייתי זוכה להיות בדור צדיקים והתגלות אלקות אז הייתה עבודתי תמה ובמדרגה גדולה ולפעמים הבהולוהו רעיוניו פי את אשר האיר ה' עיניו והשרה שכנינתו עליו הוא לסבת היותו בדור פרוץ ובין החוחים אלו לשונוה יחשב ואילו הי' בדור צדיקים קדושי עליונים פאברהם לא הי' נחשב לכלום וזה הי' דורשים אותו לגנאי שמביא רש"י ר"ל שמשפריים עוצם ענותנותו והכנעתו שגם על זה ראוי להקרא צדיק תמים כנ"ל פירושו וכו' יתורץ פליאה נשגבה פי מי הוא אשר ימלא לבו לדבר סרה על אותו צדיק אשר פתוב עליו מפורש בתורה ונח מצא חן בעיני ה' והבן ויעש נח ככל אשר צוה אותו אלקים כן עשה דהנה באמת הי' עשיית התביה לטובתו כדי שיהי' ניצול הוא וזרעו וכל אשר לו והנה גם פונתו הי' בעשיית התביה לקיים מצות בוראו וי"ל הפשט ויעש נח ככל אשר צוה אותו אלקים היינו פאילו הי' ח"ו איזה דין בזה דמרומו במדת אלקים והיה עושה בנדאי רק לקיים מצות בוראו כן עשה עכשיו רק לקיים מצות בוראו אף שהי' לטובתו ויבא נח ובניו מפני מי המבול פירש"י אף נח מקטני אמנה הי' מאמין ואינו מאמין שיבא המבול כו' נראה לפרש פי מלת אמונה הוא המשכה פי באמונה ממשיכין הדבר להויתה וזה פירוש דברי רש"י ז"ל מאמין ואינו מאמין ר"ל שאף שהאמין בה' לא רצה להמשיך באמונתו שיבוא המבול ויתורץ פליאה נשגבה פי מה עול נמצא בנח הצדיק אשר פירש"י עליו מאמין ואינו מאמין במקום הבילתי מוכרח זולת פדברים הנ"ל דבאמת לא הי' נח מקטני אמנה חלילה בלתי שבזה הקטין האמונה לבל ימשיך הדבר להויתה לשיבוא המבול ח"ו ע"י אמונתו ותבוא אליו היונה לעת ערב כו' טרף בפני' וגומר פירש"י בפני' לשון מאמר אמרה יהיו מזונותי מרורים פזית בידי הקב"ה כו' בקאור דברי רש"י ר"ל

כי הקב"ה לא נתן בעופות פת הדיבור וזולתי שיהעלה זית שלקחה היונה לפי הי' מליץ המשמיע פי כן עלה ברעיוני' ממה שבררה העשב המר מכל העשבים וזהו פי' אמרה ר"ל פאילו אמרה בפי' בפועל ויש להסמיה על זה מה דאמרי אינשי על אדם פשוט הבילתי שומר פיו מדבר הרבה אומרים העולם זה אינו צריה עלה לפני פה ר"ל שמוציא רעיוניו ועשתנותיו מפח אל הפועל בפיו ואינו צריה לרמזו דבריו ע"י עלה כמו שעשתה היונה וד"ל והבן: פרשת לה ויאמר ה' אל אברם לה לה וגומר אל הארץ אשר אראה והקשו ולמה לא גילה הש"י מיד ול"נ דהגם שא"י גם בענין גשמיות יותר טובה משאר ארצות עכ"פ עיקר טובת א"י שהי' נחשב בעיני אברהם היינו הרוחניות וי"ל כה ששה"י גילה לו תיכף והראה לו רק שלא הי' יכול אברהם אבינו לקבל ההארה כל כה והוצרה הש"י להראות לו בהדרגה ותיכף שאמר לו הש"י אל הארץ אשר אראה אזי אח"כ גילה לו והראה לו בכל פעם שורש הרוחניות של ארץ ישראל ובתיבת אל הארץ אשר אראה היינו הרוחניות והגשמיות וא"כ לא קשה כלום לה לה מארצה וממולדתה כו' עד סוף הענין עיניו רש"י שפירש לה להנאתה ולטובתה ואעשה לגוי גדול בכאן אי אתה זוכה לבנים כו' ואברכה בממון ואגדלה שמך שאודיע טבעה בעולם והי' ברכה הברכות מסורים בידה ותברך למי שתצא כו' ד"ח ואעשה לגוי גדול ז"ש אלקי אברהם ואברכה ז"ש אלקי יצחק ואגדלה שמך ז"ש אלקי יעקב כו' ע"ש והנה האי ד"א שמביא רש"י ז"ל הוא למותר דאם רצה רש"י ז"ל להביא כל הפירושים שמביא המדרש תקצר הידיעה מהכיל ובנודאי רש"י ז"ל אינו מביא רק מה שצריה ליישב הפסוק על מכונו ונראה בכוננת רש"י כה והוא דהנה לכאורה יש להבין במדרש דאיתא נסיון ראשון לה לה כו' נסיון אחרון בלה לה דהיינו לה לה אל ארץ המור' ובשום לב יפלא מאוד מה זה נסיון במה שהלה אברהם כאשר דבר ה' ומה צורה הקרא להשמיענו זה שהלה כאשר דבר ה' וכי יעלה על לב שאיזה בריא בעולם לא יציית ח"ו לדברי ה' ובנודאי גם פחות ערה מאברהם אבינו אם הי' זוכה לשמוע שום איזה דבור משמו ותברך אפילו לילה לסוף העולם מי פתי יסור הנה אשר לא ישמע ויאזין ויקשב לקולו ותברך ומה זה היחוס של אברהם אבינו ויותר תימא מה הוא הנסיון הלא הקב"ה הבטיחו שע"י הליכה זו ירוויח כל הטובות והברכות לו ולזרעו אחריו וכי בעבור זה לנסיון יחשב אבל שורש הדבר הוא כה דבנודאי עיקר העובדא הוא המחשבה טובה והכל הולה אחר פוננת הלב ועיקר הנסיון הוא גודל התמימות של אברהם ומחשבתו הזכה אשר לא פגון בקיום מצותיו לשום דבר הנאתו אף פגון בקיום מצותיו לקיים פקודת הש"י ולא השגיח כלל מה שיצמח לו מזה שום טובה וזהו שסיפר הכתוב בשבחו של אברהם דהנה בנדאי כל דברי נבואה של אמירת הש"י לאברהם אבינו בנדאי הי' סידור הענין פפתוב בתורתנו הקדושה בלשון הקודש ע"י צירופי אותיות ומיבות אשר מיני שחוק ומכל טיול לבטלה וזה נקרא דרה צדיקים ויש עוד דרה אחרת דהיינו שלא להתפלל פעמים עם הצבור ופעמים לאחר זמן תפלה בכדי להתפלל בכונה תירה ושאר ענינים בדומה לזה וזה נקרא מעשיהם של רשעים לשמה פנ"ל והשתא א"ש שאמר המדרש איני יודע באיזה מהן חפץ פי אפשר להיות שטוב לעשות מעט רשע לשמה פנ"ל כשהוא אומר וירא אלקים את האור פי טוב הני אומר שהקב"ה חפץ רק במעשה הצדיקים פנ"ל במדרש רבה פ"ג וירא אלקים את האור פי טוב שאל ר"ש בן הוצדק לר' שמואל בר"נ א"ל מפני ששמעתי עליה שאתה

בעל אגדה מהיכן נבראת האורה א"ל מלמד שנתעטרף בה הקב"ה כשלקמה והבהיק זיו הדרו מסוף העולם ועד סופו אמרה לי בלחישא לי"ל מקרא מלא הוא עוטה אור כשלקמה ואת אומרת לי בלחישא אתמהא א"ל כשם ששמעתי בלחישא כה אמרתי לה בלחישא אמר ר' ברכי' אלולי שדרשה ר' יצחק ברביים לא הי' אפשר לאמרה מקמי פן מה היו אומרים ר' ברכי' בשם ר' יצחק אמר ממקום בהמ"ק נבראת האורה הה"ד (תזקאל מ"ג) והנה כבוד אלמי ישראל בא מדרף הקדים ואין כבוד אלא בהמ"ק המד"א פסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו וגומר עכ"ל המדרש הנה כל מפרשי לא מלאו ספק יפה כתרנה לפרש זאת בדרף הפשוט גם הקדמונים לא אחזו שער וקצב לגלות דברי המדרש אשר אינו יוצא מפשוטו ובעזהש"י לדעתי פירושו עפ"י פשוטו פאשר אבאר בהצעה א' קטנה והוא נמצא פמה פעמים במדרש הובא בדברי מאור עינינו רש"י ז"ל יהי רקיע גם יהי מארת ענינו אין לשון בריאה מחדש כי אם נופל על דבר אשר היה מכבר אף עתה נתחזק ונתהנה יותר ונה הי' שאלת ר"ש הג"ל אחרי אשר הפתוב אומר יהי אור ואינו מזכיר לשון בריאה בהחלט הפשוט שפבר נבראת מקודם לכה שאלו מהיכן נבראת האורה דייקא ור"ש בר"נ השיב לו בלחישא נתעטרף הקב"ה פנ"ל והתנצל כשם ששמעתי בלחישא כה אמרתי בלחישא כי בכאן סוד נסתר ואינו נגלה כי אם ליחידי סגולה ע"ד אין דורשין במעשה בראשית כו' ור' ברכי' הגם אחרי שמעו תשובת ר"ש בר"נ הג"ל לא נרצה בעיניו להיות זאת תשובה מספקת כי עדיין יכולין לשאל מה היה קודם עטיפה הג"ל מ"מ מהיכן נבראת האור' ושיבח מאד את דברי ר' יצחק בהיותו דורש נאה ברביים להודיעם כי נבראת ממקום בית מקדשנו בראיות פסוקים חזקים פראי מוצקים ואז מתורץ קושית ר"ש הג"ל מכל וכל באין פיקפוק כי נבראת האורה ממקום ביהמ"ק הקודמת לעולם והוא הנרצה בדברי המדרש הג"ל אמר ר' ברכי' אלולי שדרשה ר' יצחק ברביים פאשר יבואר לקמן באומר דבר בשם אומרו לא הי' אפשר לאמרה היינו פתשובת ר"ש בר"נ הג"ל כי מקמי פן מה הי' אומרין ועדיין הקושיא הנ' אינה מתורצת אף ההכרח לומר כר"י הדורש ברביים ר' ברכי' בשם ר' יצחק אמר ממקום בית המקדש נבראת התורה פנ"ל ומתורץ היטב הקושיא פל הצורה המן העץ אשר צויתיה לבלתי אכול ממנו אכלת ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל ואיתא במדרש רבה פרשה י"ט אמר רבי אבא ב"ר כהנא ואכלתי אין פתיב פאן אלא ואוכל אכלתי ואוכל וקשה להבין שאדה"ר יאמר זה שאכל ויאכל עוד פמו להכעיס ח"ו לכן נראה לפרש ע"ד שאיתא בגמרא האומר אהטא ואשוב אהטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה אהטא ויוה"כ מכפר אין יוה"כ מכפר ויל"ד מה זה אין מספיקין בידו לעשות תשובה יאמר אין תשובה מועלת בדרף שאומר ביוה"כ לכן נראה לתרץ ע"ד כי י"ל כשאדם עובר איזה עבירה במזיד בלי שום טעם רק מחמת תאוה ופתוי היצר אזי אח"כ כשהוא מתחרט ועושה תשובה אזי מתבייש מאד ויתחרט בתרטה גמורה בל ישוב לכסלה עוד ועושה תשובה בהתלהבות גדול אזי התשובה מספקת לו ותתקבל לפני ה' אבל כשאדם ח"ו עובר עבירה וחושב עתה אעשה את העבירה ואח"כ מיד אעשה תשובה דהיינו אהטא ואשוב אע"פ שעושה תשובה אין עושה תשובה פראוי בתרטה גמורה כי באמרו לא חטאתי כי בשעת עשיית העבירה הי' חושב לעשות מיד תשובה לכן אין תשובתו מתקבלת וזה פנונת המאמר האומר אהטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות

תשובה ר"ל אין עושה תשובה המספקת לו ר"ל אין עושה תשובה פראוי כנ"ל ועפ"ז י"ל את המדרש ר"ל שהקב"ה אמר לאדה"ר המן העץ אשר צויתיה לבלתי אכול ממנו אכלת ר"ל שאכלת מן העץ על דעת שלא לאכול עוד מן העץ הנה רק עתה ואח"כ מיד לעשות תשובה אז הוי אקטא ואשוב ולא יועיל תשובה לכו השיב אדה"ר האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי ואוכל ר"ל אכלתי ואוכל עוד שלא הייתי חושב לעשות תשובה רק אכלתי מחמת תאוה ופתוי היצר ולא באקטא ואשוב פרשת נח אלה תולדות נח נח וגומר הנה יש לרמז בזה הפסוק הנה האדם צריך לעבוד את הבורא ב"ה וב"ש ולשפר כל תאוות הגופניות הנולדים עמו מנעוריו ולהיות ברי' חדשה ולהוליד א"ע מחדש ולא כמו שהולידו אביו כי האדם כשנולד אז נולד בכל התאוות והצדיק פורש א"ע מכל התאוות הגופניות לש"ש ועובד את הבורא ב"ה וב"ש ביראה ובאהבה בכל רמ"ח איבריו וש"ה גידיו וזה פאילו הוליד א"ע וזה פונת הכתוב אלה תולדות נח נח ר"ל שהוליד א"ע מחדש ע"י מעשיוחי עיין רש"י שפירש דהוא לשון נופל על לשון ולכאורה קשה למה נקרא שמה חנה בנא"ו הי"ל לקרא שמה חי' ביד ונראה דכמה מיני חיות יש בעולם יש חיות טוב כמעלת הצדיקי' ההולכים בתורת השם דהנה בתורה הוא השורש והחיות לכל העולמות דע"י התורה נבראו כל מציאת העולמות וא"כ הצדיקים אינם הולכים חוץ מגדר התורה והמצוות והתורה היא אצלם מרכז האמצעי אשר על זה סובב והולך כל מיני עשיותם כמו הדיבור והשמיעה והרא' וההליכה הכל הוא ע"י דרכי התורה וא"כ הם דבקים בחי' העולמים ונהו בחי' מלאפום שהנקודה היא באמצע אות ר"ל שהם דבוקים במרכז האמצעי שהיא התורה אשר היא הנקודה הפנימית וסיות העולמות אבל נמצאו כמה בני אדם אשר הם מורידים חיות מן העולמות למטה וח"ו עד עפר ישפילנה מחמת שהם יוצאים מגדר התורה והמצוות וא"כ איך יכולים להיות דבוק בחי' העולמות פנין שכל חיות העולמות הוא ע"י התורה והמצוות והם נפסקו משורש התורה וא"כ מאין יבוא עזרם וסיותם מחמת שהם הורידו הסיות תחת העולמות וזה בחי' חירק שהנקודה הוא תחת האות והאות רוכב על הנקודה דבאמת הנקודה היא הסיות של האות פנין דהנקודה הוא מנהיג את האות וכשאדם משפיל הסיות של כל מדות הקדושים אז הוא משפיל הנקודה תחת האות ואין תקנה לאנשים אלו לחזור לשורשם כי אם פשישים אל לבו באמת ובתמים הא"י הוא נפסק משורש הסיות של העולמות והא"י הוא למטה מכל הנמצאים שבעולם ואין לו על מי להשען כי אם על רחמיו וחסדיו ותברך ורצון מחשבתו אשר קדמה לבריאת העולם כשאחז"ל דכשרצה הקב"ה לברוא את האדם אמרה התורה לפניו והלא עתיד לחטוא לפניך והשיב לה הש"י וכי למגנא אתקרינא ארף אפים הלא תשובה קדמה לבריאת העולם דהנה הוא ותברך הנה צופה ומביט מיד כשעלה ברצונו לברוא העולמות עד סוף כל הדורות וממכון שבתו השגים א"י שיהי' נמצא בעולם כמה בני אדם שיהיו נפסקים מחיות העולמות ויצאו מגדר התורה והקדים הש"י להם צרי ורפואה למכתם פשיחזרו בתשובה שלמה לפניו וישובו לשורשם אז יקבלם הש"י וא"כ במחשבה זו של עולם התשובה שם יש לו מציאות וא"כ פשאדם רוצה לשוב ולתקן את אשר עשה צריך להבין בשכלו א"י שהוא מרוחק מכל חיות העולמות ואין לו שום תקנה במציאות כי אם שם במחשבה הקדומה אשר קדמה לכל העולמות והוא השורש של חיות כל העולמות וכל האותיות ושם יש לו מציאות וא"כ הוא דבוק בבחינה עליונה

דהוא האם והשונרש של כל חיות דהוא התשובה עילאה וזהו נקודת חולם שבהנקודה הוא למעלה מן האות ונמצא מה שהי מקודם בבחי' התחתונה למטה מן העולמות והאותיות דהוא בבחי' חירק ועקשיו נתעלה למעלה להיות הנקודה עולה ויושב בראש הנא"ו וזהו בחי' חולם ומזה נתהפך ונעשה מוחל ומשם ממשיך מחילה על כל חטאיו וזה פוננת חו"ל במקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד שם פי מעלת השב בתשובה הוא רם ונשא ממעלת הצדיק פי איך יוכל הצדיק לעמוד על בחי' זו מחמת שלא טעם טעמא דאיסורא ולא יצא חוץ מגדר התורה והמצוות ואז הוא תמיד דבוק וקשור בחי' העולמות וצריך לחזק א"ע ולדבוק נפשו במעלה ורצון הקודם אבל מפל מקום אף שהוא דבוק שם בעולם המחשבה פיון שהוא למטה בעולם המציאות צריך להמשיך לעצמו חיות ממקור החיים ושונרש השרשים לתוף העולמות וזה בחי' קו הנא"ו המורה על המשכה מנקודת היוד מרצון עליון נמשך דרך קו הנא"ו חיות לתוף העולמות ובזה יש לכונן פירוש של הפלוגתא בש"ס במס' ר"ה חד אמר כובש וחד אמר נושא והוא דמא"ח ומא"ח ול"פ דזה מדבר מבחי' השב איך שהוא בא לידי דבקות עליון אל המחשבה עילאה וזה בחי' נושא שהקב"ה מסתפל בכתחילה ומהעשה אשר הגיע מזה הענין שע"י שחטא ושב עי"ז בא לידי מעלה הגבוה ונתדבק בעולם עליון בשונרש התשובה שהוא למעלה מחיות העולמות וזה הפי' נושא עון שע"י העון בא התנשאות לאדם שנדבק בה' עילאה בחי' תשובה תשוב ה' וח"א כובש זה מדבר מבחי' המשכחה אח"כ מדבקות עליון לתוף מציאת העולמות הורדת השפע למטה וזה תענוג עליון שהקב"ה משפיע וזה כובש ע"ד יכפוש עונותינו ר"ל שע"י העבירה בא כבישת השפע למטה והבן והנה קודם שחטאה חנה והחטיא את האדם אז הי' דבוקים בחי' עולמים במרפז האמצעי באותיות התורה משא"כ לאחר שחטאו ועשו תשובה ואז נדבקו בעולם עליון ברצון הקדוש והוא השונרש והחיות של כל העולמות וז"ש ויקרא אדם שם אשתו חנה שנעשה מיו"ד וא"ו ע"י שהמשיך חיות מעולם התשובה הוא המחשבה קדומה לתוף העולם התחתון לכה נקראת חנה כי היא היתה אם כל חי ר"ל שע"י החטא שעשתה והוצרכה לשוב עי"ז נדבקה באם והשונרש של כל חי והבן במדרש רבה פרשה ב' והארץ היתה תהו ובהו אלו מעשיהן של רשעים ויאמר אלקים יהי אור אלו מעשיהן של צדיקים אבל איני יודע באיזה מהן חפץ אם במעשה אלו ואם במעשה אלו פיון דכתיב וירא אלקים את האור כי טוב הוי במעשיהן של צדיקים חפץ עכ"ל המד' והמדרש זה הוא פליאה וכי אפשר לומר שהקב"ה חפץ במעשיהן של רשעים ח"ו אף נראה לפרש לפי שיש דרך פשוט בעבודת הבורא לעשות כל המצוות לאמתן ולהתפלל כנבור ובזמנה ולהתרחק מפלפולות בראשית ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא כו' עץ פרי עושה פרי למינו כו' ותוצא הארץ כו' ועץ עושה פרי כו' פירש"י עץ פרי שיהיה טעם העץ כטעם פרי והיא לא עשתה כן אלא ותוצא הארץ עץ עושה פרי לפיכך פשנתקלל אדם על עונו נפקדה גם היא על חטאה עכ"ל וכבר צווחי קמאי דהאי לפיכך שהביא רש"י אין לו שייכות כלל אל מה שקודם וגם מה שייכות יש חטא הארץ לחטא האדם ונראה ליישב דברי רש"י הנ"ל בטוב טעם ובזה תבארו הרבה פתובים דהנה לכאורה יפלא מאד מאין בא זה שהארץ חטאה נגד קונה דבשלקא באדם בשר ודם שייך חטא מחמת יצרו הרע הטמון בקרבן ומטהו מן הדרך הישר והוא תבאר נמן לאדם הבחירה חפשית אינה הדרך שירצה יבחר הן לטוב או

הפּוּכּוֹ חֲלִילָה אֲבָל שְׁאֵר הַנְּמַצָּאִים כֹּל הַנְּאָצְלִים וְהַנְּבָרָאִים וְהַיְצוּרִים וְהַנְּעֻשִׁים כּוֹלָם הֵם שְׂשִׁים וְשִׁמְחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנֵם וְאִין לָהֶם שׁוּם יִצְה"ר לְהַטּוֹתָם מִדְּרָף הַטּוֹב וּמֵאִין בָּא לָהּ חֲטָא וּבִיּוֹתֵר לְפָנָם מֵעֲלֵתָהּ שֶׁהַקַּב"ה פָּקֵד עָלֶיהָ לְטוֹבָתָהּ שְׁגָם הָעֵץ אֲשֶׁר תּוֹצִיא יְהִי טוֹב לְמַאֲכָל וְהִיא קִלְקְלָה וְנִתְּנָה טַעַם לְפָנָם וּבִשְׂוֹם לֵב יֵשׁ לֹמֵר דְּהָאֲרֵץ לֹא חֲטָאָה כֹּלֵל וְאִדְרַבָּה עֲשֵׂתָה עֲבֻדוֹת גְּדוֹל וּמְסִירַת נַפֶּשׁ שְׁלֵא חֲשָׂה לְקִילְקוּלָהּ וּכְעִין שְׁאֲמְרוּ חַו"ל גְּדוֹלָה עֲבִירָה לְשִׂמָּה דְהִנֵּה הָאֲרֵץ הִסְתַּכְּלָה וְרָאָתָה בְּרִיאַת אֱלֹקִים כֹּל מַעֲשֵׂה בְּרִאשִׁית כִּי נוֹרָא הוּא כֹּל מִיָּנִי נִפְלְאוֹת מְרֵאשִׁית הַנְּקוּדָה כֹּל הַשְּׁתַלְשְׁלוֹת הָעוֹלָמוֹת עַד תְּהוּם אֲרַעָא אֲשֶׁר כְּמָה מִיָּנִי נְמַצָּאִים וְדוּמִים וְצִמְחִים וְעֲשָׂבִים וְחֻכְמַת אֱלֹקוֹת וְהַנְּפְלְאוֹת וְחֻכְמַת הַבּוֹרָא ית"ש וְעַל כּוֹלָם הוּא הָאֲדָם אֲשֶׁר גּוֹפּוֹ נִלְקַח עֶפֶר מִן הָאֲדָמָה וְנִשְׁמָתוֹ הוּא מֵאֲצִר הַנְּשִׁמּוֹת הַחֻצוּבָה מִתַּחַת כִּפְסָא כְּבוֹדוֹ וְתַבְרָף וְהַפֵּל בְּיַד אָדָם וְתַלּוּי בְּמַעֲשָׂיו כִּי יֵשׁ בִּיכּוֹלֵת בְּיַד הָאֲדָם אִם יֵלֵף בְּדְרָף יֵשֶׁר וְטוֹב אִזּוֹ יְהִי עָלֶיהָ לְכָל הָעוֹלָמוֹת וּלְכָל הַנְּמַצָּאִים וְאִם ח"ו יִקְלַקֵּל מִמַּעֲשָׂיו אִזּוֹ ע"י מַעֲשָׂיו נִפְגָּם הַפֵּל וְיִוֹרֵד לְמַטָּה כֹּל הַנְּבָרָאִים הַרוּחָנִי' וְהַגְּשָׁמִי' בְּבַחֲיָנָה הַתַּחְתּוֹנָה אִזּוֹ אָמְרָה הָאֲרֵץ בְּלִבָּהּ שַׁח"ו שְׁכִינּוֹן שְׁאֲדָם קָרוֹב לְחַטָּא מִחֻמַּת יִצְרוֹ הִרְעָה וְאִזּוֹ ח"ו יְבוֹא פָּגָם גְּדוֹל לְשׁוֹרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ וְלֹא יוֹעִיל לוֹ שׁוּם תִּיקוּן וְתַשׁוּבָה עַל זֶה הַתַּחֲכֻמָּה הָאֲדָמָה וְשִׁינְתָּה תַּחֲזִילָה אֶת צִיּוּי הַבּוֹרָא כְּדִי שִׁיְהִי לְאָדָם אַח"כ אֲמַתְלָא עַל חֲטָאֵיו מִחֻמַּת דְּשׁוֹרֵשׁ גּוֹפּוֹ הוּא מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר שִׁינְתָּה תַּחֲזִילָה רְצוֹן הַבּוֹרָא וְתוֹלִין הַקְּלִקְלָה בְּמִקְוִלָה וְלֹא יִתְּלוּ הַסְּרַחּוֹן בְּנִשְׁמָה רּוּחָנִי וְחִסָּה הָאֲרֵץ עַל כְּבוֹד שְׂמִים וְעַל הָאֲדָם לְהַקֵּל מֵאִתּוֹ הַחֲטָא מִחֻמַּת דְּשׁוֹרֵשׁ שֶׁל הָאֲדָם אֲשֶׁר נִלְקַח מִמֶּנָּה הִרְעָה אֶת מַעֲשָׂיו וְאִזּוֹ אִין לְהֵאשִׁים אֶת הָאֲדָם כֹּל כֹּף וְא"כ עֲשֵׂתָה הָאֲרֵץ עֲבֻדוֹת גְּדוֹלָה וְלִשְׁם שְׂמִים נִתְּכַנְּנָה וְלִכּוֹן לֹא נִעֲשֶׂה הָאֲרֵץ תִּיקָף כִּי קָמִי שְׂמִיא הִי גִלְיָא אֲשֶׁר הִי כְּוֹנֵתָה עֲבוּר כְּבוֹד יוֹצְרוֹ אִף כְּשִׁחֲטָא הָאֲדָם אִזּוֹ נִפְקְדָה עַל עוֹנָה לְהוֹצִיא רְצוֹן הָאֲרֵץ מִכַּח אֵל הַפּוֹעֵל דָּאִם לֹא נִתֵּן לָהּ הַשְׂ"י עוֹנָשׁ א"כ לֹא הִי נִתְּגַלָּה הַדְּבָר כֹּלֵל שְׁחֲטָאָה וְהִי חֲטָא הָאֲדָם קָשָׁה וְלֹא הִי נִשְׁלָם רְצוֹן הָאֲרֵץ אֲשֶׁר חֲטָאָה עֲבוּר זֶה וְזֶה שְׁפָתוֹב רַש"י לְפִיכּוֹף כְּשִׁנְתַּקְלַל הָאֲדָם עַל עוֹנָוֹ אִזּוֹ נִפְקְדָה גַּם הָאֲדָמָה כְּדִי לְהוֹצִיא רְצוֹן הָאֲרֵץ מִכַּח אֵל הַפּוֹעֵל וְלִהַקֵּל מֵאֲדָם עוֹנָשׁוֹ מֵאֲחַר שְׁנִלְקַח מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר חֲטָא בַּתַּחֲזִילָה וְנִמְשָׁף הָאֲדָם בְּטַבַּע הַחֹנָמֵר אַחַר הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לֹקַח מִמֶּנָּה וְדַבְּרֵי רַש"י ז"ל נְכוֹנִים וּבִזְזָה תְּבִין דְּבַרֵּי שֶׁהַע"ה שְׁאֲמַר בֵּן חֲכָם יִשְׁמַח אֵב וּבֵן כְּסִיל תּוֹגַת אִמּוֹ אֲשֶׁר לְכַאוֹרָה אִין זֶה מִצַּד הַשְּׂכָל שֶׁהַטּוֹב וְהַשְּׂמִיחָה הַמְּגִיעַ מִהֵבֵן חֲכָם יִתְּיַחֵס לְהָאֵב וְצַעַר וְתוֹגָה מִבֵּן כְּסִיל יִהְיֶה עַל הָאֵם אִף הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר דְּבַרְנוּ דְּהַרֵּי עֵינֵינוּ רּוֹאוֹת כְּשִׁאֲדָם הוֹלֵף בְּדְרָף הַיֵּשֶׁר וְטוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹקִים וְאָדָם אִזּוֹ כֹּל רּוֹאִין יֹאמְרוּ כְּמָה גְּדוֹלָה נִשְׁמָתוֹ הַק' שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ וּמִיִּיחָסִין הַטּוֹב אֵל הַנְּשִׁמָּה וְכִשְׁאֲדָם ח"ו הוֹלֵף בְּדְרָף בְּלִתֵּי טוֹב אִזּוֹ מְרַגְלָא בְּפִנּוּמָא דְאִינְשֵׁי כְּמָה חֹנָמֵר עֲכוּר וְתוֹלִין הַקְּלִקְלָה בְּחֹנָמֵר הַמְּגוּשָׁם מֵאֲדוּנִיָּה וְזֶה פְּעֻלָּה הָאֲרֵץ בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהָ שְׁכָל פְּעוּלוֹת הִרְעוֹת אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֲדָם יִתְּלָה בָּהּ דְּהִיא הָאֵם וְהַשׁוֹרֵשׁ לְהַגּוּף בְּחֹנָמֵר אֲבָל מַעֲשֵׂה הַטּוֹב יִתְּיַחֵס לְהָאֵב דְּהוּא הַשׁוֹרֵשׁ שֶׁל הַנְּשִׁמָּה חֲכָמָה עֵילְאָה וּז"ש בֵּן חֲכָם יִשְׁמַח אֵב כְּשֶׁהֵבֵן הוּא חֲכָם וְהוֹלֵף בְּדְרָף טוֹב אִזּוֹ יִשְׁמַח אֵב הוּא הַנְּשִׁמָּה הַבָּאָה מִחֻכְמָה עֵלְיוֹנָה הַמְּכֻנְנָה בְּשֵׁם הָאֵב אֲבָל בֵּן כְּסִיל בְּחֹנָמֵר הוֹלֵף אֲשֶׁר מְקַלְקֵל מַעֲשָׂיו זֶהוּ תּוֹגַת אִמּוֹ דְּהוּא הַשׁוֹרֵשׁ אֲשֶׁר הוֹלִידָה אֶת הַגּוּף דְּהוּא הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הִיא הָאֵם לְהַגּוּף וְתוֹלִין בָּהּ הַקְּלִקְלָה וְעַפ"ז תְּבִין דְּבַרֵּי הַפְּתוּב וְזִכְרַתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב כּו' וְהָאֲרֵץ אֲזַפּוֹר דְּבִשְׁלָמָא זְכִירַת הָאֲבוֹת נִיחָא דְזִכּוֹת מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים

יגנו עלינו אבל מה אהני מן זכירת הארץ אף לדרבנו ניחא דר"ל דאזכור את הארץ אשר
קטאה וממנה לוקח האדם וא"כ חטא הארץ גרם לאדם שיקלקל וילך אחר חומריו הרע
אבל מצד נשמתו הק' לא הי' האדם חוטא כלל כמש"ל באריכות ובזה י"ל פירוש הפתוב
בפ' קדושים וכי תבואו אל הארץ ונטעתם פל עץ מאכל דהאי פל עץ אינו מוכן ולדברינו
הנ"ל ניחא דהנה פיון דהארץ נתפנה לטובתנו וקלקלה את עצמה שלא להיות טעם עצו
ופריו שנים רק עושה פרי ולא עץ פרי וקבלה עונש עבורנו לכן ראוי ומוטל עלינו לתקן
את פגמה וכגמול ידה ישוב לה וכי נבוא לארץ מחויבים אנו לתקן את האדמה וז"ש
ונטעתם פל עץ מאכל ר"ל שפל העץ יהי ראוי למאכל ולא הפרי לבד אלא יהי טעם
עצו ופריו שנים והמענין המשפיל יענין בכתבי האר"י בפע"ח בשער ק"ש על המטה
מצא קצת מדברנו אלה ויקרא האדם שם אשתו חנה כי היא היתה אם כל